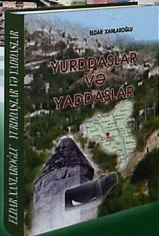

ELDAR XANLAROĞLU

ÖMÜR KİTABIMIN
SƏHİFƏLƏRİ

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni

Musiqisi: Üzeyir Hacıbəylinin,
Sözləri: Əhməd Cavadındır.

Azərbaycan! Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın şanlı vətəni!
Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!

Minlərlə can qurban oldu!
Şinən hər bə meydan oldu!
Hüququndan keçən əsgər,
Hərə bir qəhrəman oldu!

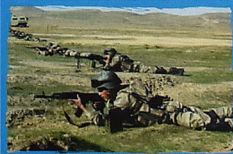
Sən olasan gülüstan,
Sənə hər an can qurban!
Sənə min bir məhəbbət
Sinəmdə tutmuş məkan!

Namusunu hifz etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə
Cümlə gənclər müştəqdir!
Şanlı Vətən! Şanlı Vətən!
Azərbaycan! Azərbaycan!

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı Azərbaycan dövlətinin suverenliyinin rəmzidir. Azərbaycan Respublikasının 05 fevral 1991-ci tarixli 17-XII №-li Qanunu ilə təsdiq edilmişdir. Bayrağımızda olan mavi rəng türkçülüyn, qırmızı rəng müasirlik və demokratiyanın, yaşıl rəng islamın simvoludur. Aypara və səkkizguşəli ulduz isə Ay ilə Günəşə əks etdirən xoşbəxtlik və əbədlilik ifadəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gerbi Azərbaycan dövlətinin müstəqillik rəmzidir və Azərbaycan Respublikasının 19 yanvar 1993-cü il tarixli 460 №-li Qanunu ilə təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni Azərbaycan dövlətinin, onun müstəqilliyinin və milli birliyinin müqəddəs rəmzidir. Azərbaycan Respublikasının 27 may 1992-ci il tarixli 142 №-li Qanunu ilə təsdiq edilmişdir.

ELDAR XANLAR OĞLU

ÖMÜR KİTABIMIN SƏHİFƏLƏRİ

*Kitabı Aprel döyüşlərində (2016-cı il) həlak olan qəhrəman
şəhidlərimizin əziz xatirəsinə, Azərbaycan Demokratik
Cümhuriyyətinin və Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin
100 illik yubileyinə ithaf edirəm.*

Bakı-2018

VƏTƏN SEVGİSİ – SEVGİLƏRİN ƏN ALISI

Redaktor: Qafqaz Əvəzoğlu (Dəmirov),
AJB və AYB-nin üzvi, şair-publisist

Eldar Xanlaroglu.
Ömür kitabımın səhifələri.

Sumqayıt, «Azəri» poliqrafiya, 2018, 352 səhifə

Kitaba Qubadlı rayonunun işğalından sonra müəllifin mətbuat səhifələrində dərc etdiyi məqalələri, yeni şeirləri, tövsiyə xarakterli məsləhətləri daxil edilib. Həmçinin xalqımızın simasında elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə və digər sahələr üzrə uğurlara, əhəlinin ziyalı təbəqəsinin əməyinin işıqlandırılmasına geniş yer verilmişdir.

Kitabda Şərqdə ilk Demokratik Respublikanın məhz bizim ölkəmizdə yaranmasından da söz açılır. Həmçinin Aprel (2016) döyüşlərində qəhrəmancasına şəhid olmuş və qəhrəmanlıq göstərmiş əsgər və zabitlərimizin tanınması, onların dövlətimiz tərəfindən mükafatlandırılması, xalqımızın orduya olan qayğısı qeyd edilmişdir.

Bir əsərin ideya məzmununda həyatın bütün sahələrindən nümunələr varsa, bu əsər əbədi əsərdir. Belə ki, bir əsərdə yurd həsrətindən, ictimai həyatımızın bütün sahələrindən – milli dəyərlərdən, mədəniyyət tarixindən, musiqi, incəsənət, elm, təhsil, iqtisadiyyat, müstəqil dövlətimizə və ərazi bütövlüyümüizə təcavüz etmiş erməni qəsbkarlarına qarşı mübarizə yolları göstərilirsə, müstəqil dövlətimizin möhkəmlənməsinə sərf olunən əmək təənnüm olunursa, bu əsər, qeyd etdiyimiz kimi, əbədi əsərdir.

Müəllif həyatda uğur qazanmasında Sumqayıt şəhərinə borclu olduğunu bildirir, gənc nəsilləri dəyərlərimizin, milli mədəniyyətimizin qorunmasına səsləyir və bu yeni tarixin yaddaşlara köçürülməsini arzulayır.

D 525000–638
688–09 M

«Azəri» poliqrafiya, 2018

Eldar Xanlaroglu uzun müddətdir ki, tanıyıram. Səmimi insandır, mehribandır. Asta danışığı, mədəni rəftarı ilə hamının qəlbinə yol tapmağı bacarandır. İşinə, sənətinə bağlı adamdır. Məsuliyyətlidir, vətən sevgisini sevgilərin ən alisi hesab edənlərdəndir. Mədəniyyət işçisidir, eyni zamanda qələm əhli-dir, yazı-pozu adamıdır. Publisistik yazıları və bədii yaradıcılıq nümunələri ilə davamlı olaraq mətbu orqanlarda çıxış edir.

Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü olan Eldar Xanlaroglu imkan yarandıqca yaradıcılıq məhsullarını kitab halında nəşr etdirməyi də unutmur. “Ömür kitabımın səhifələri” adlı bu kitab Eldar Xanlaroglunun “And içirik” (2008), “Yurddaşlar və yaddaşlar” (2012) kitablarından sonra oxucularla üçüncü görüşüdür. Mən qələm dostumun bundan öncəki kitablarını da oxumuş, bu kitablar haqqında müəyyən fikirlərimi də bildirmişəm. Bu kitablarda yurd və vətən sevgisi xüsusi olaraq diqqətə cəhəlmiş, gələcək nəsillərin tarixi həqiqətləri bilməsi və bunlardan bəhrələnməsi əsas məqsəd kimi qarşıya qoyulmuşdur.

Müəllif bu dəfə də ənənəsinə sadıq qalmış, dövrü mətbuat səhifələrində – “Sözün sehiri”, “Bərgüşad”, “Möhtəşəm Azərbaycan”, “Vışka”, “Sabaha inamla”, “Yarımada”, “Yeganə yol” və digər qəzetlərdə dərc etdiyi məqalələri bir araya gətirərək, kitab halında çap etdirməyə qərar vermişdir. Bu yazılarda işğal olunmuş torpaqlarımızın azad olunması istiqamətində ölkə başçısının göstərdiyi səylərdən, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Milli Ordumuzun son illərdəki qəhrəmanlıq tarixindən, o cümlədən ziyalılarınımızın apardığı təbli-

ğat və təşviqat işlərindən ətraflı məlumat verilir. Müəllif həmçinin Milli Ordumuzun 2016-cı ilin aprel ayında "Aprel döyüşləri" kimi tarixə düşmüş qəhrəmanlıq tarixindən, bu döyüşlərdə şəhid və qazi olan qəhrəman əsgər və zabitlərimizin həyat yolundan, dövlətimiz tərəfindən onların əməyininin və fədakarlıqlarının qiymətləndirilməsindən, ailələrinə diqqət və qayğı göstərilməsindən, hakimiyyət, ordu və xalqın birliyindən söz açmış, ön və arxa cəbhədə qəhrəmanlıq nümunəsi və şücaət göstərən soydaşlarımızın fəaliyyətinə geniş yer ayrılmışdır.

Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyev kursunun layiqli davamcısı, möhtərəm Prezidentimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğu istiqamətindəki söyləri, və nəticə etibarilə də Milli Ordumuzun regionun ən qüdrətli ordusuna çevrilməsi, xalqın itirilmiş inaminin özünə qaytarılması, Azərbaycanın dinamik inşisafı, bölgələrin sosial-iqtisadi inkişafına dair qəbul olunan Dövlət Proqramlarının uğurla icrası böyük sevgi ilə qələmə alınmış, ölkəmizin dünya dövlətləri arasında layiqli yerini tutması, söz sahibinə çevrilməsi yüksək vətəndaşlıq qayəsi ilə vəsf edilmişdir.

Müəllifin öz müşahidələrinin və yaradıcılıq təxayülünün məhsulu olan yazılar, gündəlik həyatında rast gəldiyi, həmçinin uzun illər üzləşdiyi hadisələr, fəaliyyət sahəsində keçirilən və özünün də yaxından iştirak etdiyi mədəni-kütləvi tədbirlərdən qeydə aldığı maraqlı məqamlar da kitabda öz əksini tapmışdır.

Kitabdakı vətən sevgisindən, yurd həsrətindən qaynaqlanan, xalqımızın üzləşdiyi müsibətlərin ağırılı-acılı anlarına güzgü tutan, həmçinin milli-mənəvi dəyərlərimizi qoruyan və yaşadan insanların həyat yolununa işıq salan, ömür salnaməsinin

səhifə-səhifə çevirən yazılar xalqımızın başına gətirilən faciələrin heç vaxt unudulmamasına və hər kəsin layiq olduğu qiyməti almasına xidmət edir.

Bu kitabın çap olunmasının əsas səbəblərindən biri müəllifin illər boyu çəkdiyi zəhmətin itməməsinə xidmət edirsə, digəri yaxın tariximizdə baş verənlərin, olub-keçənlərin, acılı-şirinli keçmişimizin unudulmaması və gələcək nəsillərə ötürülməsi məqsədini daşıyır.

Müəllif eyni zamanda poetik duyğulu, vətən həsrətli, yurd ətrilri şəirlərində də publisistik yazılarında olduğu kimi, vətən-yurd sevgisini ön plana çəkir, bitib-tükənməyən sevgisini sözlərə hopduraraq, misralara düzür:

*Yanmasaq, yanacaq bu yurd, bu torpaq,
Bəs haçan zillətin sonu çatacaq?
Düşməni tapdağında qalmış məzarlar,
Hər gün yuxumuza haram qatacaq.*

Və yaxud:

*Yurdum, vətənimdir könül sarayım.
Onsuz ah-amanda keçir hər ayım,
İçimdə püskürür tufan harayım, -
Kəş ki, öz elimdə daşa döndəydim.*

Müəllif ustad Məmməd Arazın "Vətən daşı olmayandan, olmaz ölkə vətəndaşı" məşur misralarını öz həyat letmotivinə çevirir. Vətənin daşı, kəsəyi, torpağı olmağı bir xəşbəxtlik sayır, bir gün yurdda olmağı bir il qürbətdə olmaqdan üstün sayır.

Eldar Xanlaroğlu həm bədii, həm də publisistik yazılarında daşlarda, qayalarda qədim tariximizin izlərinin mövcudluğunu ön plana çəkir. Düşmənin tapdığı altında qalan rayonlarımızda yağı düşmənin bu izləri itirmək üçün əlindən gələni etdiyini, bu abidələri tarimar edərək, tarixdən silməyə çalışdığını dəlillərlə sübut edir.

Eldar Xanlaroğlu sadə əmək adamlarından, sənətçilərdən yazanda da sözü eyni məsuliyyətlə yanaşır və qarşdakının zəhmətini layiqli sözlərlə dəyərləndirməyə çalışır:

*Bir yol dəyişməyib nahaqqa haqqı,
Sadədən sadədir sənətkar Elman.
Birini gözləri yaşlı gördümü,
İnan, öz dərdini unudar Elman.*

*Xalq içindən çıxıb, xalqa bağlıdır,
Elin şad gününün carçısıdır o.
Onun da həsrətdən qəlbi dağlıdır,
Qubadlı elinin gur səsidir o.*

Təbii ki, belə nümunələrin sayını artırmaq da olardı. Ancaq mən yazıma burada nöqtə qoymaq qərarına gəldim. Gözəl insan, dəyərli dost, böyük ürək sahibi Eldar Xanlaroğlunu "Ömür kitabımın səhifələri" adlı yeni kitabının işıq üzü görməsi münasibətilə təbrik edir, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

**Rafiq Oday,
şair-publisist.**

**AJB Sumqayıt şəhər təşkilatının sədri,
respublikanın Əməkdar jurnalisti,**

"Sumqayıt Azərbaycan xalqının birlik, həmrəylik şəhəridir. Ölkəmizdə gözəl bir guşədir. Bu şəhər həmişə bizim fəxrimizdir. Sumqayıt kiçik bir Azərbaycan kimidir."

Heydər Əliyev

MÜƏLLİFDƏN

Müqəddəs məkan saydığım, əsası 1949-cu ildə qoyulmuş Sumqayıt şəhərində möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi altında şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısının həyata keçirdiyi möhtəşəm layihələrdən, aparılan abadlıq-quruculuq işlərdən söhbət açmaq, məsələyə bir ziyalı kimi yanaşaraq, bu tarixi nailiyyətləri gərgin zəhmətlər bahasına araya-ərsəyə gətirərək, oxucuların ixtiyarına verdim "Ömür kitabımın səhifələri" adlı yeni kitabımda əbədləşdirməyi özümə borc bildim. Çünki Ulu öndər Heydər Əliyev həmişə Sumqayıta və sumqayıtlılara xüsusi diqqət və qayğı göstərmiş, bu diqqət və qayğı Prezident İlham Əliyev tərəfindən ötən 15 il ərzində bir az da dolğun, bir az da əhatəli şəkildə davam etdirilmiş və bu gün də eyni sevgi ilə icra olunur.

Məlumat üçün bildirirəm ki, 1993-cü ilin avqust ayının 31-də erməni təcavüzkarlığının qurbanı olan Qubadlı rayonu işğal olunduqdan sonra rayon sakinlərinin əksəriyyəti, o cümlədən biz də Sumqayıt şəhərinə pənah gətirdik. Bu iztirablı günlərdə sumqayıtlılarla birgə yaşadım. Çətinliklərə sinə gərən sumqayıtlılar bizə əvəzsiz yardımlar etməklə, sədaqətlərini bizdən əsirgəmədilər. Həmin dövrdə rəhbərlik tərəfindən qaçqın əhəlimizə köməklik göstərilir, əhəlimizin yerbəyer edilməsində xüsusi fəallıq nümayiş etdirilirdi. İllər ötdükcə qaçqın əhali tədricən iş yerlərini bərpa edir, həyat öz axarına düşdükcə insanlar inamla işləyir, tarixin olaylarının unudulmaması üçün mübarizə aparır, düşməne qalib gəlmək üçün Vətəne oğullar

bəxş edir, bu oğul və qızlarımızın vətənpərvərlik ruhunda təbiə olunmasına çalışırdılar.

Azərbaycan xalqı və dövləti özü öz taleyinin sahibi oldu. Ölkəmiz müstəqil, azad ölkə kimi inkişaf etməyə başladı. Ordu quruculuğu, iqtisadi-mədəni islahatlar, ölkənin bütün şəhər və regionlarında aparılan quruculuq işləri, xarici və daxili siyasətin düzgün və uğurla aparılması əhalimizi ağır iqtisadi çətinliklərdən xilas etdi. Ölkəmizdə aparılan iqtisadi-siyasi islahatlar, keçirilən beynəlxalq tədbirlər və ordu quruculuğu xalqın itirilmiş inamını bərpa etdi. Siyasi-iqtisadi sabitlik, inkişafımıza rəvac verdi. Abadlıq, quruculuq işləri təkcə mərkəzdə deyil, şəhərlərdə, regionlarda da özünü göstərməyə başladı. Qubadlı rayonunun işğalından sonra məskunlaşdığımız Sumqayıt şəhərində son illərdə aparılan abadlıq-quruculuq işləri möhtəşəm tarix olaraq, bir qələm sahibi kimi qəlbimdə yaşadı. Lazım bildim ki, bu tarixi də yazım, bizdən sonra gələn nəsillər də xeyrixah insanların gördüyü işləri davam etdirlsinlər.

Hesab edirəm ki, bu tarixi yazmaqla vətəndaşlıq, ziyalılıq borcunu yerinə yetirməyə çalışmışam.

İlk öncə onu deyim ki, həyatımdakı bir çox uğurlara Sumqayıt şəhərində imza atmışam. Mətbuat səhifələrində də imzamı bu şəhərdə tanıtmışam, ona görə ilk öncə şəhərin bugünkü qurucuları barədə də söz açmağı birmənalı şəkildə qəbul etməsinə istərdim.

Aparılan abadlıq-quruculuq işləri, inşa edilmiş hər hansı bir mədəniyyət ocağı bir tarix olaraq onu yarananların öz ünvanına yazılmalıdır. Bu baxımdan kitabın yazılmasına mövcud şəraiti yarananlar ilk olaraq qələmə alınmalıdır. Bunun üçün də dəyərli insanların şəərəfinə yazdığım bu məlumatları oxucularımın da tam səmimi qəbul etmələrini istərdim.

Bu, həm görülmüş işlərin gələcək nəsillərə çatdırılması, həm də bu işləri görən insanlara ehtiramın nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir.

Qeyd edim ki, təhsilimi Sumqayıt şəhərində texniki peşə məktəbindən başlamış, ali məktəbi Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetində başa çatdırdandan sonra əmək fəaliyyətinə başlamışam.

Bədii yaradıcılığımı və ziyalı kimi imzamı bu şəhərdə tanıtdırıb, dostlar qazanmışam. Odur ki, Sumqayıt şəhəri haqqında söz deməmək, şəhəri yenidən qurub-yaradanlar haqqında rəy yazmamaq insafsızlıq olar. Bəli, gözlərim qarşısında abadlaşan, gözəlləşən, göz oxşayan dənizkənarı Sumqayıt Bulvarı, sevdiyim peşəni davam etdirmək üçün inşa edilən yeni Mədəniyyət mərkəzləri, Heydər Əliyevin adını daşıyan möhtəşəm Mərkəz (bax şək.1), YAP-ın inzibati binası, möhtəşəm "Kimyaçı" Mədəniyyət sarayı, Uşaq İncəsənət Məktəbi (bax şək.2), Şahmat evi (bax şək.3), Poeziya evi və digər sosial binalar müasir memarlıq abidələri kimi göz oxşayır. Bütün bu mədəniyyət müəssisələrinin açılışında iştirak edən ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyev "Sumqayıt Bulvarı"nı XXI əsrin möcüzəsi adlandırmışdır. (bax şək.4,5,6) Bütün bunlar onu göstərir ki, yaxın illərdə Sumqayıt şəhəri dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevriləcəkdir. Bu şəhəri qorumaq, dünyanın ən gözəl şəhərlərinə çevirmək üçün köməklik göstərmək hər birimizin vəzifə borcuna çevrilmişdir.

Ağır və çətin günlərimizdə öz qoynunda bizlərə yer verən bu şəhər artıq bizim hər birimizin müqəddəs məkanına çevrilmişdir.

İztirablı illərimin azını, təzadlı illərimin çoxunu Sumqayıt şəhərində yaşamışam. 1993-cü ilin 31 avqustundan 01 sentyabra keçən günlər bütün qubadlılar kimi, mənim də ən ağır və iztirablı günlərim olub. İşğaldan əziyyət çəkən qubadlılar kimi mən də bu şəhərə pənah gətirdim. Hazırda 37 433 nəfər əhalisi olan Qubadlı rayonunun əhalisinin demək olar ki, 24 mini bu şəhərdə məskunlaşmalı oldu.

Şəkil 1

Şəkil 2

Şəkil 3

Şəkil 4

Şəkil 5

Bütün varidatını itirmiş qubadlıların bir qismi yaxın qohumlarının evinə sığındı, daha çox hissəsi yataqxanalarda, inşası tamamlanmamış yarımqıç binalarda və digər yerlərdə məskunlaşmağa məcbur oldular. İllər ötdükcə həyat öz axarına düşür, təzadlı illərimizi birlikdə sumqayıtlılarla yaşamalı olduq. Bu illər ərzində də müxtəlif vasitələrlə düşmənlərə qarşı mübarizəmizi davam etdiririk. Yaşadığımız bu ömrün təzadlarını bir tarix olaraq, müəllifi olduğum kitablarda yaddaş olaraq göstərməklə, sumqayıtlılara da ehtiramımı bildirmişəm.

Görülübş bu böyük işləri kitabda göstərmək mənim üçün yeni bir tarix, gələcək nəsillər üçün isə örnəkdir. Beləliklə, bu tarixi yaradanlara cənsağlığı arzulamaq, onlara qibtə etmək istəyirsən. Və fikirləşirsən ki, nə yaxşı qədərbilənlərimiz, doğma diyarı öz evi hesab edənlərimiz var!

Şəkil 6

2020-ci ildə Sumqayıt şəhəri dünya turizm şəhəri kimi ölkəmizdə qeyd ediləcək. Şəhərdə aparılan abadlıq işləri, inşa edi-

lən mədəniyyət mərkəzləri, küçə və xiyabanlarda gül-çiçəklərin skılması, yeni ticarət obyektlərinin müasir tələblərə uyğun olaraq yenidən qurulması hər bir sumqayıtlının arzusudur.

Vətənin ağır günündə xalqına qucaq açan onun dərindən öz dərdi hesab edən sumqayıtlıları heç vaxt unutmaq olmaz. Bu şəhər hər birimiz üçün müqəddəs məkandır. Bu borcu hərə öz nəvbəsində yerinə yetirməli, şəhəri qorumaq, gözəlləşdirməli, bu müqəddəs işdə fədakarlıq göstərən insanlara kömək etməlidir. Bu məqsədlə bu məlumatları bir tarix olaraq bu kitabda göstərirəm. Doğma torpaq, ata-baba yurdu insan üçün daha müqəddəsdir. Ona görə də insan dünyasını dəyişəndə doğulduğu torpağa tapşırılmasını arzulayır. Ömrümün 25 ilini Sumqayıt şəhərində yaşamalı oldum. Bu 25 ilin üstünə 2 il texniki peşə məktəbi, 5 il ali məktəb və Sumqayıtda yaşayan yaxın qohumlarımla görüşlərimi də üst-üstə hesablasaq, 35 il olar.

Unutmaq lazım deyildir ki, Sovetlər İttifaqı dövründə Sumqayıt şəhərində quruculuq işləri aparan o dövrün tarixi şəxsiyyətləri olmuşdur ki, onların xidmətləri qeyd olunmalı və yada salınmalıdır. Bu gün sumqayıtlılar böyük ehtiramla, keçən əsrin 50-ci illərində (1953-1958-ci illər) Sumqayıt şəhər Partiya Komitəsinin 1-ci katibi işləmiş Kamran Əsəd oğlu Hüseynovun adını iftixarla çəkirlər. Şəhər Partiya Komitəsinin 1-ci katibi Kamran Hüseynov şəhərin baş planını hazırlayır. Planı Moskvada "Dövlət Tikinti və Arxitektura Komitəsində" təsdiq etdirir. Xəzərin sahilində göz oxşayan bir şəhərin salınması üçün quruculuq işlərinə başlanılır. Qısa müddət ərzində dövrün tələbləri səviyyəsində şəhər salınmasına nail olur. Kamran Hüseynov daha yüksək vəzifəyə irəliləyir.

Kamran Hüseynov 1958-1961-ci illərdə Respublika Həmkarlar Şurasının sədri, 1961-1968-ci illərdə Moskva şəhərində

UIİŞ-nın katibi, 1968-1980-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Sovetinin sədr müavini və digər vəzifələrdə çalışmaqla, böyük hörmət qazanmışdır. 1993-cü il 15 dekabr tarixdə Kamran Hüseynovun Sumqayıt şəhərində 80 illik yubileyi keçirilmişdir. Görkəmli ictimai-siyasi xadim Kamran Hüseynov 1998-ci ildə "Sumqayıt şəhərinin fəxri vətəndaşı" adı verilmişdir.

Sumqayıt Dövlət Dram Teatrı

Qeyd edim ki, Sumqayıt şəhərinə rəhbərlik başqa şəxsə tapşırılsa da, şəhərdə lazımı səviyyədə quruculuq işləri aparılmamışdır.

Bu gün Sumqayıt şəhərini gözəlləşdirib, bütün dünyaya təqdim edib tanımaq, olduqca qürurvericidir. Artıq Sumqayıtın gözəlləşməsindən bütün dünya danışır. İnanırıq ki, 2020-ci ildə şəhərimiz dünya turistlərinin üzünə öz qapılarını açacaqdır. Beləliklə, Sumqayıt dünyanın ən gözəl turizm şəhərləri siyahısına daxil ediləcəkdir.

Sumqayıt şəhəri

Bəli, düz 35 ildir bu şəhərin keşməkeşli günlərini görmüş, iqtisadi, mədəni həyatında baş vermiş hadisələri izləmişəm. Bu illər ərzində etinasız şəhər rəhbərlərinin işi ilə də tanış olmuşam. Uğurlar və uğursuzluqlar gözlərim qarşısında canlandıqca, son iki il müddətində görülmüş işləri bu 35 ildə görməmişəm. Ona görə də bu barədə yazmağı borc kimi qiymətləndirirəm. Və təəssübkeşliyi ilə fərqlənən, vətənə sədaqətlə, yorulmadan xidmət göstərən çox hörmətli, gəncliyini Sumqayıtda yaşamış, ucalığa, ehtirama bu şəhərdən yol alan Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başcısı Zakir Fərəcovdan söz açmaq istəyirəm. Sumqayıt şəhərini öz doğma evi hesab edən Zakir müəllim bu şəhəri dünyanın ən gözəl şəhərləri sırasında görmək arzusu ilə bu şəhərə rəhbər gəlmişdir. Hər şey göz qarşındadır. Atalar demişkən, görünən dağa nə bələdçi.

Sumqayıta səfəri zamanı görülmüş işlərlə tanış olan möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev sumqayıtlılar qarşısında çıxış edərək son iki ildə görülmüş işlərə yüksək qiymət verərək, yeni yaradılmış bulvara, inşa edilmiş mədəniyyət mərkəzlərinin möhtəşəmliyinə istinadən demişdir: “Sumqayıt şəhərində inşa edilən mədəniyyət mərkəzləri, dənizkənarı “Sumqayıt Bulvarı” əsl möcüzədir”. Dövlət başçımızın Sumqayıt

şəhərində aparılan quruculuq işləri barədə fikirləri, sumqayıtlılara verdiyi bu yüksək qiymət, Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərocov daha da yaxşı işləməyə sövq etmiş, şəhərimizin gözəlləşməyinə diqqət artıraraq, yeni-yeni layihələrin həyata keçirilməsinə ruhlandırılmışdır. Bu gün bu müqəddəs məkanın gözəlliyindən bütün ölkə əhalisi ürəkdozlu danışıq.

Təsədüfi deyildir ki, Beynəlxalq Turizm Təşkilatı və digər beynəlxalq qurumlar tərəfindən “Sumqayıt Bulvarı” və digər mədəniyyət mərkəzləri yüksək qiymətləndirilmişdir. Bu zaman qəlbin hökmünü, qələmin gücünü, idrakin sözlə ifadəsini necə yazmaya bilərsən ki?!

Bu tarixi yaşadan insanların əməyini, əməllərini elə o insanları öz ünvanına yazmağa daha çox üstünlük verməli olursan.

Azərbaycan xalqının belə bir müdrik kəlamı da var: “Əvvəl məscidin içi, sonra çölü”. Hər iki tərəfdən – həm çöldən, həm də içdən başlanan bütöv və nəhəng bir quruculuq işi ağıla sığmayan, analoqu olmayan xoş anları şəhərə gələnlərin üzünə açdı.

Şəhərin girişindəki geniş yolun sağ və solunda aparılmış yenidənqurma və yolboyu şərq memarlıq üslubunda icra olunan inşaat işləri, yaşıllıqlar, gül-çiçəklərin əkilməsi və becərilməsi şəhərə gələn hər bir insanda böyük və gözəl bir mədəniyyət şəhəri ilə tanış olmaq təəssüratı yaratmış olur.

Düşündüklərini gözünlə gördükdən sonra fərəh hissi bu qurucu və fədakar insan haqqında xoş duyğularını bildirmək istəyirsən. Şəhərdə yeni inşa edilmiş mədəniyyət mərkəzlərini

və dənizkənarı parkı seyr etdikcə, başqa bir aləmdə olduğunu düşünürsən. Və bu tarixi və gözəlliyi sənə yaşadanlara minnətdar olmaya bilmirsən!

Bütün bu yaradılanları qoruyub saxlamaq və daha da gözəlləşdirmək üçün nə edəcəyin haqqında düşünürsən. O zaman isə ən gözəl şəhərlər gözlərinin qarşısından keçir. Sumqayıtı da elə görmək istəyirsən.

Görülmüş işlər göz önünə gəldikcə inanırsan ki, gələcəkdə Sumqayıt da ən gözəl şəhərlərlə yarışa çıxacaqdır. Bunu şəhərdə keçirilən əhəmiyyətli tədbirlər və görüşlərlə izah etmək mümkündür. Qeyd edilən tədbirlərdən biri kimi Sumqayıt şəhərinin 68 illik yubileyi münasibəti ilə Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsi və Sumqayıt şəhər Ağsaqqallar Şurası ilə birgə 13 oktyabr 2017-ci il tarixində Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbiri nümunə göstərmək olar.

Tədbirdə çıxış edən nətiqlər xüsusi vurğu ilə qeyd etdilər ki, şəhərin gözəlliyini qorumaq hər bir vətəndaşın borcudur. Hərə öz yaşadığı ərazidə, işlədiyi iş yerində bu gözəlliyi qorumaq, yaşıllığı korlayanlara qarşı mübarizə aparmalı, yeniyetmə və gənclər arasında təbliğat işi də gücləndirilməlidir.

Şəhərin beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən mükafatlandırılması haqqında danışan Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının humanitar məsələlər üzrə müavini Teymur Səmədov, Turizmin inkişafı ilə əlaqədar məruzəçi Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin rəisi Mehman Şükürov Sumqayıt şəhərinin gələcək həyatından söz açdılar. Fransa

Respublikasında "Sumqayıt Bulvarı"na növbəti mükafatın təqdim edilməsinə dəvət aldıqlarından danışdılar. Teymur müəllim xüsusi vurğu ilə bildirdi ki, bu uğurların qazanılmasında Zakir Fəxrəovun xüsusi qayğısı və sumqayıtlıların əməyi böyükdür. Nətiq xüsusi olaraq bildirdi ki, şəhərimiz günü-gündən böyüyür, inkişaf edir, inşa edilən binalar öz gözəlliyi ilə zövq oxşayır, bu iş uğurla da davam etdirilir.

Teymur müəllimin çıxışından sonra məndə belə bir fikir yarandı ki, bu xoş anları da kitaba əlavə edim. Şəhər rəhbərliyinə bir ziyalı kimi minnətdarlığımı bildirim.

Bəli, bu tədbir də bir yazar olaraq xatirəmdə uzun müddət yaşayacaqdır. Çünki bu tədbiri mən Sumqayıt şəhərinin daha da gözəlləşməsinə yönəlmiş əhəmiyyətli bir tədbir kimi qiymətləndirirəm. Son olaraq deyirəm ki, gündən-günə gözəlləşən Sumqayıtı gözəlləşdirmək hər birimizin borcudur.

Bütün bu uğurlara şahidlik edərək, tarixin unudulmaması, ulu babalarımızın qurub yaşatdığı yurd yerlərimizi, o torpaqların yetirdiyi insanların şücaətini, həyat hekayəsini yazmaqla, torpaqlarımızın işğalçılardan azad etmək üçün nəsilləri təlimatlandıraraq, bu kitablar vasitəsi ilə gənclərimizi mübarizəyə çağırıram.

Bu kitab da həsrətlə gözlədiyimiz qələbəmizə, doğma vətənimizə qovuşmaqda bizə kömək olsun.

"Yüz il mənasız ömür yaşamaq,
bir il mənalı keçən ömrə dəyməz."

Müəllif

İlk olaraq qəlbimdən keçən poetik duyğulu düşüncələrimi
bu misralarla başlayıram:

*Xəyalım elə bil yelkənsiz gəmi,
Qəriblikdə əkdim, bitmədi zəmi.
Söylə, bəs kiminlə bölüşüm qəmi,
Unutmaq olarmı ana Vətəni?!*

*Ötsə də illərim, dərdim təzədi,
Sağalmır yaralar, yaram dərinədi.
İlləri ötürdüm, qəlbim göynədi,
Dərdim inanın, yer-göy qədərədi.*

*Həsrətli illərdi biz yaşayırq,
O ağır günlərdən söhbət salırıq.
Mərd insanların həyat yolundan,
Tarixə iz salan yaddaş yazırıq.*

*Yurdum, vətənimdir könül sarayım.
Onsuz ah-amanda keçir hər ayım,
İçimdə püskürür tufan harayım, -
Kəş ki, öz elimdə daşa dönəydim.*

*Mən dərdədən yazıb, zar eyləmişəm,
Nadanı, nankoru xar eyləmişəm.
Hər gecə yuxuda yurdu görmüşəm,
Elimə dönməyə əhd eyləmişəm.*

*Rəhm elə bizlərə, ey Yaradanım,
Düşməmə qalmasın torpağım, daşım!
Müqəddəs arzuma, əhdimə çatım,
Torpağa qarışıb, yurdumda qalım.*

Görkəmli rus yazıçısı N.Nekrasov yazırdı: "Sən şair ol-
maya bilərsən, ancaq vətəndaş olmaq sənə borcundur". Bir
vətəndaş olaraq bu borcu yerinə yetirmək üçün hər bir şəxs
müxtəlif vasitələrlə vətən qarşısında öz borcunu yerinə yetir-
məyə çalışır. Kitablər vasitəsilə nəsillərə bilik veririksə, bunu
borc saymaq olarsa, hesab edirəm ki, müəyyən qədər bu borcu
mən də ödəmiş olaram. Vətənimizin qorunması, sevilməsi, inki-
şafı, dirçəlişi, əbədi yaşaması üçün ziyalılarımızın bu müqə-
dəs əməl uğrunda mübarizəsini tərənnüm edib, gənc nəsilləri də
bu əməl uğrunda mübarizə aparmasına kömək etməliyik. Yeni
nəsillərə düzgün yolu göstərməliyik. Bunun bir yolu da milli-
mənəvi dəyərlərin qiymətləndirilməsi, bu işdə xidməti olan-
lara ehtiramın bəslənməsidir. Məhz kitablər da bunun üçün
yazılır.

Hörmətli oxucucu!

Ağac öz kökündən güc alır, qol-qanad atıb daha yüksəklərə,
günəşə doğru boy atmağa istiqamət götürür. Öz kökünə bağlı
olan insanlar da öz təməlindən güc alır. Xalqımızın qəhrəmanlıq
tarixindən ruhlanaraq, böyük həvəslə qələmə aldığım bu kitab
da müdirik xalqımıza inamdan bəhrələnməyə yazılmışdır.

Biz işğal olunmuş torpaqlarımızı mütləq azad etməliyik! Bu inam, bu düşüncələrlə yurduumuzun ziyalılarından, vətənpərvər övladlarının əməyindən, yaradıcılığından zövq alaraq yazıb-yaradırıq, nəşillərə bu kitablar vasitəsilə yaddaş qoyuruq. Əgər inam, ümid olmasa, bir cümlə də yazmaq mümkün deyil. Tərəfimdən yazılan kitabların ərsəyə gəlməsində inam və ümidin müstəsna rolu olmuşdur.

Bu inamla qələmə aldığım məqalələr, şeirlər, publisistik yazılar, sənədli əsərlər vətənimizə, onun fədakar insanlarına səmimiyyətim, ehtiramım və sonsuz sevgimlə əlaqədardır. Odu ki, kiminsə ünvanına yazdığım xoş sözləri birmənalı şəkildə qəbul etməsini istərdim. Cəmiyyətimizin aparıcı gücü ziyalılarımızın əlindədir. Onların haqqında söz açmaq, ulu Tanrıya sığınmaq, onun arzularına kömək etməkdir. Müdriklərimizin bir neçə fikrini oxucularıma çatdırıram:

Azərbaycan xalqının Ümümmilli Lideri Heydər Əliyev demişdir:

"Xalq həmişə öz ziyalıları, öz mədəniyyəti, öz elmi ilə tanınır".

"Hər bir insan oxunmamış bir kitabdır. Onu tanımaq üçün bu kitabı gərəkdir ki, oxuyasan. Kitab ölümsüz varlıqdır, əbədiyaşardır. Bu əbədiyaşarlığı isə ziyalılarımız tarixləşdirir."

(E.Xanlaroglu)

Əziz oxucu, gəlin adını eşitdiyimiz, yaxından tanımadığımız ziyalılarımızın, elm adamlarımızın həyat hekayələrini oxuyaq. Onları yaxından tanıyaq, onların nümunəvi həyat yolunu öz üzərimizdə quraq, xalqımıza, vətənimizə sevgi və

məhəbbəti əməyimizlə, gördüyümüz xeyirxah işlərimizlə cavablandıraraq.

Əziz həmvətənlərim!

Xəyalımdan keçənləri yaddaşım üzərində cəmləşdirmişəm. Qeyd edim ki, tərəfimdən yazılan kitablarda tarixi keçmişimizə daha geniş yer verilməsi yaddaşımızın təzələnməsi və bu hadisələrin bir daha unudulmaması, ötən acı səhifələrin təkrarlanmaması üçün nəzərdə tutulmuşdur. Yadda saxlamaq lazımdır ki, hər bir xalqı məhv etmək üçün birinci onun mədəniyyətini, dinini və dilini əlindən alırlar, tamamilə məhv etmək üçün isə yaddaşını. Mənə elə gəlir ki, özünüdərk, vətən sevgisi, vətənpərvərlik olmasa, müqəddəs olan vətəni də sevmək mümkün deyildir. Xalqın, vətənin mənafeyi həmişə birinci olmalıdır. İkinci isə şəxsi mənafeidir. Ancaq elə hallar olur ki, ikinci birincidən üstün tutulur. Bunun da acı nəticələrini yaşamağa məcbur oluruq. Ən çox tarixi dünyanın ən qədim yaşayış məntəqələri, Azıx mağarası, ərazimizdə olan daşınmaz tarixi mədəniyyət abidələri ermənilər tərəfindən dağıdılıb, məhv edilmişdir. Daşınan mədəniyyət nümunələri isə Ermənistanə aparılmışdır. Qədim qəbirstanlıqlarımız isə tamamilə darıxdırılıb, yer üzündən silinmişdir. Bütün bunları yazmalı, dünyaya sübut kimi göstərməliyik. Rayonumuzun işğalından sonra məcburi köçkün həyatı yaşayan insanların həyatında olan hadisələri və cəfakəş insanların xidmətlərini yazıb gələcək nəsillərə çatdırmalıyıq. Hesab edirəm ki, bu da vacib məsələlərdəndir.

Ən vacibi isə 1988-1993-cü illərdə Ermənistanın Azərbaycanı hərbi təcavüzünün nəticələri barədə məlumatları yadda saxlayıb, bütün bəşəriyyətə çatdırmalıyıq.

Bizim bir vətənimiz var, o da Azərbaycandır. Onun işğal olunmuş rayonları, hər qarış torpağı müqəddəsdir, əzizdir. Biz mütləq öz tarixi torpaqlarımızı azad etməliyik. Müzəffər ordumuzun gücü ilə, xalqımızın və dövlətimizin qüdrəti ilə, bu inamla qələmə aldığım hər hansı bir yazı da sizləri mübarizəyə səsləməlidir.

*Yanmasaq, yanacaq bu yurd, bu torpaq,
Bəs haçan zillətin sonu çatacaq?
Düşməni tapdağında qalmış məzarlar,
Hər gün yuxumuza haram qatacaq.*

Əziz oxucu, gəlin keçmişimizi bir daha yada salaq. Vətəndən, yurddan yazaq, heç nəyi unutmayaq. Unutqanlıq məğlubbiyyətlə razılaşmaqdır.

Hesab edirəm ki, yurda bağlılıq dərk olunmuş vətənpərvərlikdən keçir, bəs bunu necə başa düşmək lazımdır?

Əziz oxucu!

Yurd itkisi çox böyük itkidir. Orada yaşamayan, boya-başa çatmayanlar bu itkinin böyüklüyünü dərk edə bilməzlər. Yurd, vətən sevgisi hər birimizin canında, qanınında olmalıdır.

Dərk olunmuş vətənpərvərlik olmasa, böyük itkilər də dərk edə bilmərik. Dərk olunmuş vətənpərvərlik isə milli-mənəvi dəyərlərimizi dərk etməyimizdən, dövlət müstəqilliyimizdən, iqtisadi-siyasi azadlığımızdan, milli sərvətlərimizə sahib olmağımızdan keçir. Bu gün milli-mənəvi dəyərlərimizə sahib çıxırıqsa, onu qoruyub saxlayırıqsa, gələcək nəsillərə miras qoyuruqsa, hesab edirəm ki, həyatda bundan qiymətli meyar yoxdur. Bu baxımdan bildirmək istəyirəm ki, biz heç vaxt

unutmamalıyıq ki, xalqımız əsrlər boyu öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda böyük qurbanlar vermiş, öz varlığını, qədim tarixi keçmişi ilə bütün bəşəriyyətə sübut etmişdir ki, öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda mübariz, mətin, əylməz, dönməz bir xalq olmuşdur. Bu xalq tamamilə məhv olmağa razı olar, amma azadlığını, müstəqilliyini itirməz. Kiminsə müstəmləkəsi altında yaşamaz. Bunu biz yaxın keçmişdə sovet imperiyasının Azərbaycan xalqının başına gətirdiyi faciələrin müqabilində gördük. Yəqin ki, oxucular **20 Yanvar hadisə-sini**, XX əsrin ən böyük faciəsi olan **Xocalı soyqırımını** gözləri qarşısına gətirəcək, düşmənin nifrət hissi birə beş artacaqdır.

Gəlin bir qədər də keçmiş tariximizin səhifələrinə diqqət yetirək.

1918-ci ilin mart ayından etibarən əksinqiləbəci ünsürlərə mübarizə şüarı altında Bakı kommunası tərəfindən ümumən Bakı quberniyasını azərbaycanlılardan təmizləmək məqsədi güdən mənfur plan həyata keçirilməyə başlandı. Həmin gündən ermənilərin törətdikləri cinayətlər Azərbaycan xalqının yaddaşına əbədi həkk olunmuşdur. Ancaq onu deməyə əsasımız vardır ki, kədərin azacıq ovundurulmağını (1991-ci ildən 2011-ci ilədək) müstəqilliyimizin bərpasının 20 illiyində hiss etdik. Bu görülmüş işlərin miqyasından bir neçə onilliklərin, tarixdə əldə edə bilmədiyimiz yüksəliş, quruculuq və hərtərəfli inkişafını gözlərimiz qarşısına gətirməklə, daha cəsarətli addımlar atacağımızı düşünməliyik. O addımları ki, düşməni məhv etmək arzusu, öz ata-baba yurdumuza dönmək, öz ərazi-lərimizə sahib çıxmaq istəyi ilə yaşamalıyıq.

Qeyd edim ki, bu arzularla o illərin xronikasını yazmaq, yaşadığım illərin xatirələrdə qalmasını, cəfəkeş insanların əməyinin kitablar vasitəsilə qiymətləndirilməsini və bununla təsəlli tapıb, onlara rəğbətimin çatdırılmasını bildirmək istəmişəm. Elə bu istəklə təkcə özümün deyil, cəfəkeş insanların kitablarımda özlərinə yer tutmalarına çalışmışam. Məqsədım vətən sevgisini sözdə deyil, işdə, əməldə və milli-mənəvi dəyərlərlərin yaşadılması və gələcək nəsillərə çatdırılmasında ziyalılarımızın rolunun nə dərəcədə əhəmiyyət kəsb etdiyini göstərməkdən ibarət olmuşdur.

Bütün bu məlumatları oxuculara çatdırmadan öncə bu 24 ildə vətən həsrətilə çəkdiyimiz iztirabların sözlə ifadəsini və qəlbimin harayını öz daxilimdə boğub, öz-özümə verdiyim sualı da özüm cavablandırıdım ki, oxuculara kədərsiz illəri verib, kədərli illəri özüm götürürəm.

Ömrümün 64-cü ilini qəlbə vətən həsrətilə döyünən soydaşlarımla birlikdə doğma yurdsuz, vətənsiz qeyd etdim. 24 ildir vətən həsrəti ilə yaşadım. Ancaq bu 24 ili necə yaşadım? Həncə yerlərimizi ziyarət etmədən, Qubadlısız, Bərgüşadsız, Həkarisiz, Səlkinsiz, Səngərsiz, göz açdığım ata yurdum Göyərciksiz...

Doğma yurda dönmək ümidi ilə ağır iztirablara sinə gərərək, kimsənin minnətini götürməmək üçün öz əməyimizlə, öz düşüncəmizlə, gücümüzlə, ağır qaçqınlıq yükünü çiyinimizdə daşıya-daşıya yaşadıq.

Qaçqınlığın mahiyyətini dərk etməyən bəzi insanların şərafətə və ləyaqətimizə qarşı yersiz təhqirlərinə dözə-dözə yaşadıq. Lakin öz qürurumuzu sındırmadıq, qəddimizi əymədik. Ən çətin işlərdə işlədik. Vəziyyətdən çıxmaq üçün var gücümüzlə çalışdıq. Ulu Tanrı sevdiyi bəndlərinə kömək etdi. Əməkdən,

zəhmətdən qorxmayan bəndlərinə yardım göstərdi, onlara sağlam can, bilik, düşüncə bəxş etdi. Görünür bunların hamısı çətinliklərdən xilas olmaq üçünmüş. Canlı aləm, bütün bəşəriyyət yaşamaq uğrunda mübarizə aparır. Ulu Tanrı sevdiyi insanlara bəxş etdiyi sağlam can, ağıl, düşüncə və halal zəhmətlə yaşamaq yollarını tövsiyə etmişdir. Bundan düzgün istifadə edən soydaşlarımız heç vaxt peşman olmamışlar. Çətinliklərə sinə gərərək, öz varlıqlarını sübut etmişlər. İstək və arzularımızdan asılı olmayaraq çətin anlar, ağır günlər, faciələr gözlənilmədən baş verir. Bu vəziyyətdən çıxmaq üçün səbr, təmkin, ağıl və idrak köməyimizə gəlmiş, vəziyyətə şüurlu münasibət dadımıza yetmişdir. "Aclıq bir il çəkar, töhmət min il" deyib babalarımız. Bu töhməti daşımaq üçün bir il aclığa, çətinliyə dözməklə, möhkəm iradə sahibi olub, heç nədən çəkinməməlisən.

Qaçqınlıq həyatı yaşayan işğal olunmuş rayonlarımızın əhalisinin iztirablı günləri gözələrimiz önündədir. 1988-ci ildən üzü bu yana rayonumuzun əhalisinin həyatı, ağır günlərin xronikası heç vaxt unudulmamalıdır. Ermənistanla 120 km. sərhəd zolağı olan Qubadlı rayonu igid oğulları ilə müdafiəyə qalxdı. Əhalimiz böyük itkilər verdi, mübarizə apardı. Lakin böyük güclərin köməyi ilə erməni faşistləri rayonu işğal etdilər (31 avqust 1993-cü il). Rayonun əhalisi bütün varidatını qoyub, doğma yurdu tərk etməyə məcbur oldu. Məkrli düşmən elə plan qurmuşdu ki, əhali öz mülkündən gücü çatırı çıxarmaq imkanına malik olmasın. Əhalinin yüz, min illik maddi sərvətləri düşmən əlinə keçdi. Sərhəd boyu erməni faşistləri hücumla keçib əhalini qətlə yetirir, hücumlarının miqyasını genişləndirirdilər. Bu müharibəni münəfiqə və tərribat adlandıran o

vaxtkı hakimiyyət (1988-89-cu illər) dinc əhalini arxayınlaşdırırdı. Mövcud vəziyyətin müvəqqəti hal olduğunu bəyan edirdilər. Bütün rayonların işğalı da bu üsulla düşmənlər tərəfindən davamlı həyata keçirilirdi. Qubadlı rayonu da beləcə düşmənlərin planlı şəkildə qurbanı oldu.

24 ildən artıqdır ki, illəri doğma yurdsuz, vətənsiz keçiririk, fiziki ömrümüzü başa vurmaqla, gələcək nəsillərin üzərinə ağır bir yük qoyub gedirik.

Ötən illər ərzində qəlbimiz göynəyə-göynəyə vətənə xidməti hər şeydən üstün tutub, qurub-yaratmaqla təskinlik tapmışıq. Bu 24 ildə təhsil, mədəniyyət, səhiyyə sahəsində idarə və təşkilatların fəaliyyəti üçün şərait yaratdıq. Qaçqın əhali öz problemlərini dövlətimizin dəstəyi ilə həll etdi. Artıq güclənmək, işqal olunmuş torpaqların azad edilməsi üçün təbliğat işini daha da genişləndirmək vaxtıdır. Dövlətimizin möhkəmlənməsində iştirak edən hər bir ziyalının əməyini qiymətləndirməliyik. Bir yazar olaraq, ziyalılarımızın, vətən həsrətiylə yaşayan cəfakəşlərin əməyini tərənnüm etməklə, nəsilləri müqəddəs amala, vətənimizi böyük məhəbbətlə sevməyə və işğalda olan torpaqların azad olunmasına öz kömək və güclərini səfərbər etməyə səsləyirəm.

Haqqında səhifə ayırdığım ziyalılarımızla, onların əmək və zəhmətini yazdığım kitablar vasitəsilə sevdirmək, vətənə onlar kimi xidmət etmək arzusuyla gənclərimizi yaxşı işləməyə, yaxşı oxumağa, tariximizi unutmamağa çağırıram. **Unutqanlıq məğlubiyyət, zəiflik və nankorluq əlamətidir.**

Ölkəmizdə olan sabitliyi qoruyub saxlamaq daha güclü, qüdrətli dövlət olmaq üçün üzərimizə düşən təbliğat işini gücləndirməliyik. Düşməne qalib gəlmək üçün iqtisadi, siyasi

və hərbi qüdrətimizi artırmalıyıq. Bunun üçün hər birimiz vicdanımız qarşısında hesabat verib, daha yaxşı işləməliyik.

Azərbaycanımızı möhkəmləndirmək, xalqımızın problemlərini həll etmək üçün əhalini maarifləndirmək, vətənə sevgi və məhəbbətimizi keçirdiyimiz tədbirlərlə tərənnüm etməliyik.

Qeyd etdiklərimə rəğmən əhali qarşısında aparılan ictimai-siyasi təbliğat işi həmişə rəğbətlə qarşılanıb, dinləyicilər tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Dövlətimizin idarə olunmasında zəhməti olan dövlət rəsmiləri ilə görüşlər, onların əhali ilə sıx birliyi qeyd etdiklərimizə sübut kimi qiymətləndirilməlidir.

Tarixi torpaqlarımızın bizə məxsus olması sübut olunmalıdır. Düşmənlərin əsrlər boyu apardığı düşməncilik siyasəti bu gün də, sabah da davam etdiriləcəkdir. Bütün bunlara qarşı hər an mübarizə aparılmalıdır. Bu mübarizə yolunu isə düzgün seçmək lazımdır.

Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin dediyi kimi: *“Tarix böyükdür. Bir əsrdə olan hadisələr sonrakı əsrdə dəyişilə bilər. Biz sadəcə bu həqiqətləri əsərlərdə əks etdirməliyik. Ancaq nə vaxt, nə mümkün olacaq – bunu tarix göstərəcəkdir. Biz məhz bu tarixi torpaqlarımızın bizə mənsub olmasını daima sübut etməliyik. Bu bizim geniş miqyasda işimizdir. Bunun üçün də əsaslı sənədlər, fundamental elmi populyar əsərlər yazılmalıdır”.*

Təcrübə göstərir ki, hər bir ziyalı insanın həyat yolu, xalqının tarixində faydalı işlərin kitab halında yazılması, mənsub olduğu xalqın, millətinin mədəniyyətini, keçmiş tarixinin gələcək nəsillərə çatdırılması bütün dünyada milli mədəniyyətimizin təsdiqi və tanınmasına xidmət edir. Elə bunun üçün

kitabda yer ayırdığım bu insanlar haqqında mətbuat səhifələrində dərc olunmuş materialları bu kitabın səhifələrində göstərməklə, onları oxuculara tanıtməqlə yanaşı, gənclərimizin bu insanların əmək fəaliyyətindən nümunə götürmələrini istəmişəm. Əgər bir oxucunun, bir gəncin qəlbində vətən sevgisini aşılaya bilsəm, bu mənim üçün uğurdur. İşğaldan sonra yaşadığımız bir gün, elə bil ağır bir ilə bərabər olmuşdur. Məgər bu, tarix deyilmi? Eyni zamanda istirablı və təzadlı illər.

Əziz oxucu!

Onu da qeyd edim ki, mətbuat səhifələrində getmiş məqalələrin kitab halında yazılması görülmüş işlərin bir növ qeydiyatı, çəkilmiş zəhmətin unudulmamasıdır. Bu da məqalələrin itib-batmamasına, yaddaşlarda qalmasına şərait yaradır.

Ziyalılıq və yaradıcılığın bir yolu da yazılmış məqalələrin kitab halında çap olunmasıdır. Elə bunun üçün vacib bilib bu kitabı yazmalı oldum. Belə ki, mətbuat səhifələrində dərc olunmuş məqalələrin bir qismini və keçirdiyimiz möhtəşəm tədbirlərdən tarixi anların əhəmiyyətli mədəni-kütləvi tədbirlərdən nümunələri də kitaba daxil etdim. Rayonumuzun işğaldan sonra bu illər ərzində təhsil, mədəniyyət, səhiyyə sahəsində uğurlarını yazıb, yaddaş kimi tarixin səhifəsinə həkk etməliyik.

Zaman gələcək ki, bu məlumatlar nəsillərə lazım olacaq. İşğaldan sonra əhalimizin iztirabları, çətin günləri, qeyd olunmuş və inamla çətinliklərə qalib gəlmələri göstərilmişdir. Yəqin oxucular da mənimlə razılaşacaqlar.

Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü olaraq mətbuat səhifələrində nəşr olunan, tərəfindən yazılan məqalələrin bir qisminin kitab halında yazılmasını məqsəduyğun hesab edib, bu kitabda qeyd olunanları göstərməyə çalışmışam.

Əziz həmvətənlərim!

Ərazi bütövlüyümüz və müstəqilliyimiz uğrunda şəhid olmuş oğul və qızlarımızın əziz xatirəsini uca tutaraq əzizləmək, Şəhidlər xiyabanından başlayıb, yaşayış məntəqələrimizdə olan şəhid abidələrinin önündən keçib, onların xatirəsinin yad edilməsi milli birliyimizə, milli şüurumuza sevginin təzahürüdür.

Tarix emosiyaları yaratmış, tarix faktları yaradır. Gözü-müzlə gördüyümüzü, şahidi olduğumuz hadisələri və möhtəşəm tədbirləri fotofaktlarla, sənədli əsərlərlə sübuta yetirməliyik. (bax səh.34)

Kitabda göstərilən bütün fotosəkillər və mətbuat səhifələrində işıq üzü görmüş məqalələr bu məqsədə qulluq edir.

Qubadlı rayonunun işğaldan 24 il keçməsinə baxmayaraq, elə bil ki, bu hadisə dünən olmuşdur.

2016-cı ilin Aprel döyüşləri bir daha sübut etdi ki, Azərbaycan ordusu qısa müddət ərzində işğal olunmuş torpaqlarımızı azad etmək gücünə malikdir. Lakin biz, həmişə olduğu kimi, beynəlxalq hüquqa hörmət etməklə, insanların ölməyini istəmirik. Qonşu böyük dövlətlərin və ermənipərəst dövlətlərin mövqeylərini də nəzərə almaqla, öz siyasətimizi aparmaqla, güclənməyi və daha güclü dostlar qazanmağı üstün hesab edirik. Lakin heç zaman Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xüsusi vurğu ilə qeyd etdiyi kimi: “Biz öz ərazimizdə ikinci erməni dövlətinin yaranmasına imkan verməyəcəyik. Bu bizim haqq işimizdir. Ermənilər ölmək istəmərlərsə, rədd olub torpaqlarımızdan çıxıb getsinlər. Növbəti cəza daha ağır olacaq!”

Bütün bu bəyanət xarakterli çıxışlar ordumuz və xalqımızda böyük ruh coşqunluğu yaratmış, ermənilərin məğlubedilməz adlandırdığı ordusunun darmadağın edilməsinin ilkin variantını, Aprel döyüşlərində düşmənin biabircasına məğlubiyyətinin nümunəsini bütün dünyaya bəyan etməklə, xalqımız sülhün tərəfdarı olduğunu bildirmişdir. Bu tarixi hadisənin şərhı, ordumuzun gücü və kiçik bir hissəsi ilə düşmən üzərində qələbəsi bütün dünyaya qüdrətli və öz torpağını azad etmək gücünə malik olduğunu göstərdi. Bu döyüşdə yurddaşlarımız – Milli qəhrəman Əliyər Əliyevin davamçıları möhtəşəm tarix yazdılar. 2016-cı il Aprel döyüşlərində ərazi bütövlüyümüz uğrunda xüsusi qəhrəmanlıq göstərmiş, həlak olmuş hər bir şəhidimizin qarşısında baş əyib, onlara rəhmət diləyirəm.

Onların adlarını, şəkillərini bu kitabda göstərməklə gənc nəsillərə bildirmək istəyirəm ki, sizin ulu və qəhrəman babalarınızın vəsiyyətlərini bu qəhrəmanlar yerinə yetirməklə, canlarından, qanlarından keçərək bizləri yaşadırlar. Biz isə onları kitablarda, sənət əsərlərində, kinofilmlərdə, nəsillərin qəlbində yaşatmalıyıq ki, onların ruhu şad olsun. Odur ki, hərə öz nöbəsinə şəhidlərimizin xatirəsini əziz tutaraq, vicdanı qarşısında hesabat verməlidir.

*Aliyev Vüsal İlham oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Şəmkir rayonu, Kür qəsəbəsinə.*

*Ağayev Rusif İbrahim oğlu.
1987-ci il təvəllüdü.
Lənkəran rayonu, Hirkan qəsəbəsinə.*

*Axundov Əbdülməcid Nadirşah oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Sumqayıt şəhərindən.*

*Abidov Babək Vəfadar oğlu.
1992-ci il təvəllüdü.
Şabran rayonu, Zeyvə kəndindən.*

*Abdullayev Nurlan Rasim oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Zərdab rayonu, Böyük Dəkkə kəndindən.*

*Adilzadə Adil Kamran oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Mingəçevir şəhərindən.*

*Bağurov Emin İmran oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Bakı şəhəri, Binəqədi rayonundan.*

*Bağırzadə Firdovsi Əliş oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Masallı rayonu, Güllütəpə kəndindən.*

Bağrov Sərxan Azər oğlu.

1997-ci il təvəllüdü.

Göygöl rayonu, Alməddəli kəndindən.

Bayramov Şulan Bayram oğlu.

1996-cı il təvəllüdü.

Sumqayıt şəhərindən.

Bayramov Vəqif Dilqəm oğlu.

1979-cu il təvəllüdü.

Naftalan şəhərindən.

Bayramov Sərxan Oqtay oğlu.

1993-cü il təvəllüdü.

Zaqatala rayonu, Qala Düzü kəndindən.

Baxışov Seymur Qulam oğlu.

1979-cu il təvəllüdü.

Sumqayıt şəhərindən.

Baxşəliyev Rəşid Əliqə oğlu.

1996-cı il təvəllüdü.

Zəngilan rayonu, Şamlıq kəndi.

Cavadzadə Şahin Yaqar oğlu.

1994-cü təvəllüdü.

Beyləqan rayonu, Şestoy kəndindən.

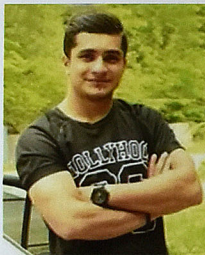
Cəbrayıllov Ömər Məzahir oğlu.

1997-ci il təvəllüdü.

Ağdaş rayonundan.

*Cəfərov Mirsalam Təvəkgül oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Toruz rayonu, Bayramlı kəndindən.*

*Dadaşov Tural Sabir oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Xaçmaz rayonundan.*

*Dədəkişiyev Cavid Gülbala oğlu.
1989-cu il təvəllüdü.
İmişli rayonu, Qaralar kəndindən.*

*Dəmirli Altun Forman oğlu.
1997-ci il təvəllüdü.
Şəmkir rayonu, Düyərli kəndindən.*

*Dəmirli Hüseyn Zeynal oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Biləsuvar rayonundan.*

*Əliyev Elnur Adil oğlu.
1976-cı il təvəllüdü.
Füzuli rayonu, Dədəli kəndindən.*

*Əliyev Orxan Məhəmməd oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Qazax rayonu, Aslanbəyli kəndi.*

*Əsgərov Nurlan Bayram oğlu.
1995-ci il təvəllüdü.
Masallı rayonu, Kalınorka kəndindən.*

*Əsgərov Təbriz Həmid oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Şəmkir rayonu, Morul kəndindən.*

*Əzizadə Xəlil Həsən oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Şərrur rayonu, Yayçı kəndindən.*

*Fərəzadə Toğrul Həbil oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Ağsu rayonu, Bico kəndindən.*

*Hacıağayev Cəbbarxan İlham oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Bakı şəhərindən.*

*Həmidov Orxan Ənvər oğlu.
1980-ci il təvəllüdü.
Füzuli rayonu, Əhmədahlılar kəndindən.*

*Həsənov Ziya Niyaz oğlu.
1989-cu il təvəllüdü.
Bərdə rayonu, Lək kəndindən.*

*Hübətov Orxan Qazım oğlu.
1992-ci il təvəllüdü.
Şəki rayonu, Kiç kəndindən.*

*Hüseynov Bəxtiyar Rəfael oğlu.
1995-ci il təvəllüdü.
Goranboy rayonu, Qızılcacılı kəndindən.*

*Hüseynov Əliqan Qafar oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Füzuli rayonundan.*

*Hüseynov Ayaz Ələkbər oğlu.
1991-ci il təvəllüdü. Beyləqan rayonu,
İkinci Şahsevən kəndindən.*

*İbrahimov Mahmud Azər oğlu.
1997-cü il təvəllüdü.
Cəbrayıl rayonundan.*

*İmanov Samid Gülağa oğlu.
1981-ci il təvəllüdü.
Neftçala rayonu, Həsənağab qəsəbəsindən.*

*İsgəndarov Nəicət Bəhrüz oğlu.
1989-cu il təvəllüdü.
Tərtər rayonundan.*

*İslamov Əliqəzəm Fərrux oğlu.
1997-ci il təvəllüdü.
Lənkəran rayonu, Cilkənd kəndindən.*

*İsmayilov Əbu Bəkir Vüqar oğlu.
1990-cu il təvəllüdü.
Kürdəmir rayonundan.*

*İsgəndarov Elnur İsgəndər oğlu.
1989-cu il təvəllüdü.
Şəki rayonundan.*

Mehdiyev Rəşid Rövşən oğlu.
1990-cı il təvəllüdü.
Salyan rayonu, Xalac kəndindən.

Mehraliyev Sarvan Natiq oğlu.
1997-ci il təvəllüdü.
Ağdam rayonu, Ballar kəndindən.

Məmmədov Murad Yaqif oğlu.
1989-cu il təvəllüdü.
Sumqayıt şəhərindən.

Məmmədov Rəsim Əbdül oğlu.
1977-ci il təvəllüdü. Naxçıvan MR-in
Babək rayonu, Cəhri kəndindən.

Məmmədov Ülvin Cəmaləddin oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Laçın rayonu, Qarakeçdi kəndindən.

Mirzəyev Elvin Azadxan oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Xaçmaz rayonundan.

Mirzəyev MəhİR Sabir oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Bakı şəhərindən.

Mirzəyev Murad Təlmən oğlu.
1976-cı il təvəllüdü. Sabirabad rayonu,
Muğanqəndli kəndindən.

*Mirzəyev Nürəddin Etimad oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Yardımlı rayonu, Honuba kəndindən.*

*Muradov Rizvan Telman oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Sabirabad rayonu, Çiçəkli kəndindən.*

*Musayev Səbuhi Rəfael oğlu.
1987-ci il təvəllüdü.
Bardə rayonu, Mustafaağalı kəndindən.*

*Musazadə Təbriz Təriyel oğlu
1981-ci il təvəllüdü.
Gürəcəstanın Dmanisi rayonundan.*

*Müstəcəbov Orxan Ələsgər oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Qobustan rayonu, Bədəlli kəndindən.*

*Mirzəyev Məhəbbət Zaman oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Beyləqan rayonu, Dünyamallı kəndindən.*

*Namazov Elvin Məmməd oğlu.
1993-cü il təvəllüdü. Qazax rayonu,
Yuxarı Salahlı kəndindən.*

*Novruzov Fərahim Nadir oğlu.
1996-cı il təvəllüdü. Biləsuvar rayonu,
Səmədabad kəndindən.*

Novruzov Mirzə Sərvər oğlu.
1984-cü il təvəllüdü.
Bakı şəhərindən.

Novruzov Ravil Elman oğlu.
1986-cı il təvəllüdü.
Xızı rayonu, Giləzi qəsəbəsindən.

Nurayev Rəvan İsmayıl oğlu.
1997-ci il təvəllüdü.
Zaqatala rayonu, Muxax kəndindən.

Nəzirov Rəyal İmran oğlu.
1997-ci il təvəllüdü. Cəlilabad rayonu,
Məlikqasımlı kəndindən.

Niftəliyev Rəşad Şakir oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Bakı şəhərindən.

Orucəliyev Qabil Əbdülməli oğlu.
1991-ci il təvəllüdü.
Naxçıvan şəhərindən.

Orucov Mühid Qurban oğlu.
1984-ci il təvəllüdü.
Qazax rayonu, Fərəhli kəndindən.

Orucov Müşfiq Arif oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Bakı şəhərindən.

*Orucov Raqub İbrahim oğlu.
1972-ci il təvəllüdü.
Ağdam rayonundan.*

*Kaçayev Samir Ziyəddin oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Şamaxı rayonu, Çuxuryurd kəndindən.*

*Osmanov Yalçın Namiq oğlu.
1997-ci il təvəllüdü.
Qazax rayonu, Qazmalar kəndindən.*

*Qarayev Dilsuz Məmmədəğa oğlu.
1990-cı il təvəllüdü.
Ağcabədi rayonu, Hindarx kəndindən.*

*Qasımov Nurlan Cəmil oğlu.
1997-ci il təvəllüdü.
Şəmkir rayonu, Tatar kəndindən.*

*Qasımov Teymur Mikayıl oğlu.
1996-cı il təvəllüdü.
Göyçay rayonu, Çaxır kəndindən.*

*Qasımov Teymur Sabir oğlu.
1992-ci il təvəllüdü.
Mingəçevir şəhərindən.*

*Qayıbov Elvin Sədrəddin oğlu.
1989-cu il təvəllüdü.
Xəzmə rayonu, Əbilyataq kəndindən.*

Qəhrəmanov Rühin Əsraf oğlu.
1994-ci il təvəllüdü.
Cəbrayıl rayonundan.

Quliyev İnqilab Cingiz oğlu.
1983-cü il təvəllüdü.
Kəlbəcər rayonundan.

Quliyev MəhİR QadİR oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.
Şərur rayonunun Qorçulu kəndindən.

Quliyev Səyyar Knyaz oğlu.
1986-cı il təvəllüdü.
Füzuli rayonu, Zəbəcuq qəsəbəsindən.

Qurbanlı Fəxrəddin Seyfəddin oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.
Bakı şəhəri, Binəqədi qəsəbəsindən.

Qurbanov Tural Gürşad oğlu.
1992-ci il təvəllüdü.
Kürdəmir rayonu, Sığırli kəndindən.

Səfərov Elmdar Səlimxan oğlu.
1992-ci il təvəllüdü. Neftçala rayonu,
Aşağı Qaramanlı kəndindən.

Səmədov Elşən Səlim oğlu.
1997-ci il təvəllüdü.
Şamaxı rayonu, Göylər kəndindən.

Şirəliyev Kamran Faiq oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.

Bakı şəhəri, Suraxanı rayonundan.

Şirinov Sahil Həsrat oğlu.
1992-ci il təvəllüdü.

Qobala rayonu, Bum kəndindən.

Süleymanov Vüqar Natiq oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.

Şəki rayonu, Böyük Dəhnə kəndindən.

Savalanov Nəcməddin Akif oğlu.
1985-ci il təvəllüdü.

İmişli rayonundan.

Teymurov Pəncəli Nurməmməd oğlu.
1981-ci il təvəllüdü.

Astara rayonu, Əzərid kəndindən.

Vahabov Mikayıl Yaqub oğlu.
1993-cü il təvəllüdü.

İsmayilli rayonu, Maçaxı kəndindən.

Vəlizadə Urfan Uzeyir oğlu.
1978-ci il təvəllüdü.

Bakı şəhərindən.

Xeyribayov Əmiraslan Xəlil oğlu.
1994-cü il təvəllüdü.

Qusar rayonu, Çaqarqışlaq kəndindən.

Yusif Vüqar Nürəddin oğlu.
1976-cı il təvəllüdü.
Şəmkir rayonu, Şiştəpə kəndindən.

Zeynalov Bohruz Novruz oğlu.
1989-cu il təvəllüdü.
Ağdam rayonundan.

Zəkarayev Nazim Nadir oğlu.
1997-ci il təvəllüdü.
Şamaxı şəhərindən.

Tağıyev Rəhim Qara oğlu.
1979-cu il təvəllüdü.
Şəki rayonu, Əliyər kəndindən.

Abdullayev Aqşin İsmayıl oğlu.
1978-ci il təvəllüdü.
Şəki rayonu, Kiş kəndindən.

1. Babayev Emin
2. Əliyev İnqilab
3. Nağıyev Cavid
4. Salmanov Sərxan. (Naftalan şəhərindən)

Bu şəhidlər haqqında məlumat və şəkil yoxdur.

“Aprel şəhidləri” haqqında məlumatlar “Xəzər Hərbi Tədqiqatlar İnstitutu”nun sosial şəbəkələr üzərində apardığı araşdırmalarından və Aida Eyvazlı Göytürkün “Qalibiyyət” kitabından götürülmüşdür.

APREL DÖYÜŞLƏRİNDƏ YARALANANLAR

1. *Cavadov Orxan*
2. *Azər Məmmədov*
3. *Qəhrəman Qəhrəmanov*
4. *Allahverdiyev Pərvin*
5. *Üzeyir (soyadı dəqiqləşdirilir)*
6. *Həsənov Aydın*
7. *Quliyev Mənsur*
8. *Qardaşxan Adıgözəlov*
9. *Məmmədov Elçin*
10. *Emin Əliyev*
11. *Mehdizadə Səbuhi*
12. *Quliyev Vaqif*
13. *Məmmədov Hikmət*
14. *Həsənov Təyyar*
15. *Məmmədov Kamus*
16. *Zabit (adı dəqiqləşdirilir)*
17. *Qasımov Fərid*

18. *Əliyev Afyəddin*

19. *Əsgər Tehran (soyadı dəqiqləşdirilir)*

20. *İlham Məmmədov*

21. *Həmzətov Asiman.*

22. *Allahyar (soyadı dəqiqləşdirilir)*

23. *Abdullayev Məhərrəm*

24. *Vəlişov Qadir*

25. *Cavadov Razi*

26. *Rəsulov Asif*

27. *Qarayev Rizvan*

28. *Paşazadə Vüsal*

29. *Quliyev Elnur*

30. *Hacıyev Üzeyir*

31. *Hüseynov Bəhrüz*

32. *Əsrəfov Rəyal*

I FƏSİL

ORDUMUZ QÜRURUMUZ, XALQIMIZ
DAYAĞIMIZDIR

2016-cı il Aprel döyüşlərində ərazi bütövlüyümüz uğrunda xüsusi qəhrəmanlıq göstərmiş, döyüşlərdən sağ-salamat çıxmış, misilsiz qəhrəmanlığına görə dövlət tərəfindən yaşayış evi ilə mükafatlandırılan korpus komandiri Mayis Bərxudarov ona verilən mənzili şəhid ailəsinə bağışlayırsa, sakit və təhlükəsiz yaşadığımız Vətənimizdə vətəni qoruyanların ailə üzvlərini biz nə ilə sevindirməliyik?! Təbii ki, qayğı və sevgi ilə.

Bu əbədiyaşarlığa kitablar kömək edir. Bunu yazıb nəsillərə yadigar qoymalıyıq. Bütün bunlarla bərabər eyni zamanda qəhrəmanlıq tarixinin canlı qəhrəmanlarını da dünyaya və müdrik xalqımıza tanıtmalıyıq.

Xalqımız və bütün dünya bilməlidir ki, bizim Mayis Bərxudarovlarımız, Şükür Həmidovlarımız onlarla, yüzlərlədir. Bu oğullarımızın qarşısında düşmən çox acizdir.

İlk öncə Aprel döyüşlərindən sonra əsgər və zabitlərimizlə (23.06.2016-cı il tarixində) N sayılı hərbi hissədəki görüşdən sonra mətbuat səhifələrində dərc olunmuş məqaləmin ixtisar olunmuş variantını, eyni zamanda sübut və fakt olaraq fotosəkillərin bir qismini kitabda göstərməklə, oxucularımın diqqətinə çatdırıram.

Bu, xalqımızın hərbi tarixində möhtəşəm bir tarix, həm də ordumuzun gücünün nümayişi kimi dünyada qiymətləndiriləməsinin göstəricisi olmuşdur.

24 ildən sonra qələbə sevincini bizlərə yaşadan ordumuz haqqında yazdığım məqalə və görüşdən əbədi xatirə olan fotosəkilləri də kitabda göstərməklə ordumuza olan qayğının, diqqətin nəticəsi kimi qiymətləndirməli oldum.

Ulu öndər Heydər Əliyevin ön cəbhədə əsgərlərlə görüşü

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin əsgər və zabidlərlə görüşü

İTİRİLMİŞ İNAMI QAYTARAN ORDUMUZ

Düz 24 ildir Qarabağsız, Qubadlısız, yaşayırıq, ancaq bir an da olsun doğma yurdu unutmuruq, qəlbimizin sızılığını sözlə ifadə etməklə təsəlli tapıb, qəhrəman oğullarımızın qəhrəmanlığından söz salıb yaddaşımızı təzələməklə, qeyd etdiklərimizi gənc nəsillərə çatdırmaqla vətənpərvərlik hisslərinin daha yüksək səviyyədə dərk edilməsini və bu tarixin də heç vaxt unudulmamasını arzulayıram.

1993-cü il avqustun 31-i Azərbaycan xalqının tarixində qara ləkə, qubadlılıların qəlbində qara yaradır. Bu yaranın qaysaqları o qədər nazilib ki, tərpəndikcə qanayır, günlər keçdikcə bu yara bədənimizin daha dərinliklərinə işləyir. Ərazi də insan orqanizmi kimidir, ləkə düşərsə, o bədən tez məhv olmağa meyillidir. Bu ləkəni bilərəkdən bizim ərazilərimizdə elə yerləşdiriblər ki, bunun təmizlənməsi, həblərlə sağlması mümkün olmasın. Onu kəsib atmaq üçün təcürbəli cərrah və cərrah aləti lazımdır. Artıq alətimiz və bu aləti məharətlə işlədən cərrahımız var, bircə qalır onu kəsib atmaq... Ancaq kəsildikdən sonra onun başqa fəsadları ola bilər deyə, hələlik gözləməliyik.

Müqəddəs yurduumuz nə qədər bizdən uzaq olsa da, elə bil ki, bu ayrılıq 24 il bundan öncə olmamışdır. Vətən həsrətinin yaşı olmur, günlər, illər ötdükcə, insan yaşa dolduqca bu həsrət daha çox hiss olunmağa başlayır. Bu həsrətin sonu Azərbaycan Ordusunun, Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığı ilə bitəcəkdir.

Buna heç bir şübhəmiz yoxdur. Milli Ordumuzun 2016-cı ilin aprel ayında düşmən hücumunun qarşısının alınması, ordumuzun əks hücumu, bir neçə strateji yüksəkliklərin düşmənlərdən təmizlənməsi ilə tarixə düşmüşdür. Aprel döyüşləri hər b tariximizdə yeni səhifə açaraq, xalqımızın düşmən üzərində tam qələbəsinə olan inamını bərpa etdi. Bu tarixi qələbə ermənilərin 25 ildir "məğlubedilməz" erməni ordusunun qısa bir müddətə məhvini ilkin variantını göstərdi. Bütün dünyaya sübut olundu ki, bütöv Qafqazda güclü ordu Azərbaycanın Milli Ordusudur. Bu ordu qısa bir müddətdə işğal olunmuş əraziləri düşmən tapdağından azad etməyə qadirdir. Munaqişənin həllini istəməyən böyük dövlətlərin fikirləri nədən ibarətdir? Atəşkəsə əməl olunsun, Qarabağın hər b yolu ilə həlli yoxdur. Məqsəd gün kimi aydındır! Munaqişə uzansın, yeni nəsil yaddaşını itirsin, dünyada olan köçkün ermənilər işğal etdikləri torpaqlarda möhkəmlənsinlər. Biz də Azərbaycanın sərvətlərini asanlıqla mənimsəyə bilək...

24 il öncə Qubadlıda və digər işğal olunmuş rayonlarda doğulmuş gənclərimizin övladları isə ölkəmizin müxtəlif şəhərləri və rayonlarında doğulub böyüdükcə, doğulduğu şəhərləri, kəndləri sevməyə başlayırlar. Bu da təbiiidir, ata-baba yurdunun sevilməsi yaşlı nəsilə daha güclüdür. Bu sevgini gənc nəsillərə ötürmək valideynlərin, məktəblərin, incəsənət və mədəniyyət işçilərinin, təhsil müəssisələrinin üzərinə düşür. Bizim hər birimiz elə etməliyik ki, böyüməkdə olan yeni nəsəl öz əzəli torpaqlarına sahib çıxa bilsin. Bunun üçün

tariximizi dərindən öyrənib gənclərimizi düzgün tərbiyələndirməliyik.

Azərbaycanı parçalamaq, məhv etmək təhlükəsindən xilas edən Ulu öndər Heydər Əliyev deyirdi: – Ordu xalqın və dövlətin qərantıdır. Hər birimiz bu orduya kömək etməli, onun güclənməsinə şərait yaratmalıyıq.

Müdrək rəhbərin vəsiyyətləri uğurla həyata keçirilir. Yaradığı ordunun uğurları dünyaya səs salmaqdadır. Daha böyük uğurlarımız isə qarşıdadır.

Aprel döyüşlərində bir çox qəhrəman oğullarımızı da itirdik, onların ruhları qarşısında baş əyirik, ailələlərinə, yaxınlarına Allah səbr versin, deyirik!

Bu gün xalqla ordunun birliyi danılmazdır. Bu birliyin möhkəmlənməsində hər birimiz ordumuza borclu olduğumuzu göstərməliyik.

Əsgərlərlə bir süfrə arxasında əyləşmək nə qədər xoş, səmimi, nə qədər tarixi və unudulmazdır. Bu tarixi görüşləri yaşadığımız üçün çox xoşbəxtik. Bu unudulmaz anları yaşamağa zəmin olan qəhrəman Ordumuzdur. Ordumuza olan məhəbbətimizdir. Ordumuz haqqında bir neçə tarixi məlumatları diqqətdən qaçırmamalıyıq.

1918-ci il iyun ayının 26-da Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökuməti ilk milli diviziyanın və Hərbi Nazirliyin yaradılması barədə qərar qəbul etmişdir. 1918-ci il iyun ayının 26-da ilk hərbi korpusun (diviziya statusunda) yaradılması barədə qərar qəbul edilmiş, Azərbaycan Milli Ordusunun təməli qoyulmuşdu. General Səmədağa Mehmandarov hərbi nazir, ge-

neral Əliağa Şıxlinski hərbi nazirin müavini, general Süleyman Sulkeviç isə baş qərargah rəisi təyin olunmuşdu. 1919-cu il milli ordu quruculuğunda həlledici mərhələ olmuşdu. Ordunun yaradılması prosesi 1920-ci il yanvar ayında əsasən başa çatdırılmışdı.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 22 may 1998-ci il tarixli Fərmanına əsasən Əlahiddə Azərbaycan Korpusunun yarandığı gün – 26 iyun tarixi Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri günü kimi elan edilmişdir. Hər il bu tarix rəsmi dövlət bayramı kimi qeyd edilir.

Müasir Azərbaycanın qurucusu və memarı Heydər Əliyev Sovet dövründə yaxşı başa düşürdü ki, azərbaycanlı gənclər hərbi xidmətə çağrılanda, onlar döyüş üçün nəzərdə tutulmuş hərbi hissələrdə yox, əsasən tikinti batalyonlarında xidmət etməklə hərbi elminə dərinlən yiyələnmək, müasir silahlarla rəftar etməyi bacarmamaq, bacarıqlı hərbiçilərin yetişdirilməsinə imkan verilməməsi, xalqımızı əsarətdə saxlamaq siyasəti imperialistlərin məqsədidir. Bu siyasətin mahiyyətini dərk edən Heydər Əliyev Azərbaycanda hakimiyyətə gəldikdən sonra, 1971-ci ilin iyunun 20-də C. Naxçıvanski adına ixtisaslaşdırılmış hərbi məktəbi yaratdı.

Daha sonra Ulu öndər azərbaycanlı gənclərin Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq və Bakı Hərbi Dənizçilik məktəblərində, eləcə də SSRİ-nin digər hərbi məktəblərində güzəştli şərtlərlə hərbi təhsil almasına şərait yaratdı. Bir sözlə, Ordumuzun yaranması, Ulu öndərin adı ilə bağlıdır. Bu ordunun

qəhrəmanlıq tarixi 1994-cü ilin 3-6 yanvar tarixində və növbəti qələbəsi 2-5 aprel 2016-cı il tarixində hərbi tariximizdə yeni səhifə açmış və gələcəkdə müəyyən edilməmiş tarixdə, tam qələbənin gerçəkləşəcəyi də labüddür.

Əsgər və zabitlərlə görüşməyi özünə borc bilən rayon rəhbərliyi və rayon ictimaiyyəti bu görüşlərin təşkil edilməsində əməyi olan insanların əməyini də yüksək qiymətləndirməklə, belə tədbirlərin təşkilatçısına çevrilirlər.

Bir yazar olaraq, bu möhtəşəm tarixi kiçik bir öçerklə yazıb yekunlaşdırmaq deyil, bu qələbəni bizə yaşadanlara, şəhid olmuş oğullarımızı anmaqla, xalqımızı və dövlətimizi canından artıq istəyən soydaşlarımız haqqında çoxsəhifəli böyük kitabların yazılması, sənədli filmlərin çəkilməsinə də çalışmalıyıq. Elə yazmalı, elə etməliyik ki, bu tarix nəsillərin qəlbində əbədi olaraq yazasın.

Bəli, 2016-cı ilin aprel ayında dördgünlük döyüş Azərbaycan Ordusunun qüdrətini bir daha sübut edərək göstərdi ki, bu ordu nəyin ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü qorumağa, həm də çox az müddətdə işğal olunmuş ərazilərimizi mənfur düşməndən azad etməyə qadirdir.

Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Malik müəllim N sayılı hərbi hissədə keçirilən görüşdə qeyd etdi ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənabları Aprel döyüşlərində fərqlənən rayon sakinlərimiz Mayis Şükür oğlu Bərxudarovu və Şükür Nəriman oğlu Həmidovu da mükafatlandırmışdır. Belə ki, aprel döyüşlərində göstərdikləri şücaətlərə görə Mayis

Şükür oğlu Bərxudarov general-mayor hərbi rütbəsinə, Şükür Nəriman oğlu Həmidov isə Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı fəxri adına layiq görülmüşlər.

Azərbaycan bizim ümumi evimiz, Qubadlı torpağı isə bizim ata-baba yurdumuzdur. Bu yurdun oğulları isə bizim doğmalarıdır. Başımızı uca edən, şərəf və ləyaqətimizi qoruyan əsgərlərimiz, zabitlərimiz və xalqımızdır.

Əziz əsgərlər və zabitlər, sizin adınız çəkiləndə qəlbimizdə Vətənə dönmək eşqi qanad açır. Elə hiss edirik ki, elə bu gün, səhər Qubadlıya, Qarabağa, doğma yurda qovuşmağa az qalıb!

Bu alovlu duyğuları bizə yaşatdığınız üçün şəxsən əməyinizə qiymət vermiş Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Lələ təpə" yüksəkliyini azad edib, 2 min hektar məsafədə ərazilərimizin düşməndən təmizlənməsində fədakarlıq göstərmiş general-mayor hərbi rütbəsi ilə mükafatlandırılan Mayis Şükür oğlu Bərxudarov, Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı fəxri adına layiq görülmüş polkovnik-leytenant Şükür Nəriman oğlu Həmidov, sizə öz minnətdarlığımızı bildiririk, Allah sizi qorusun, deyirik. Həyatda elə anlar olur ki, bu anlar tarixin səhifəsində özünə əbədi yer tutmuş olur. Bu əbədiyyəti bizə bəxş etdiyiniz üçün sizə alqış düşür. Bu alqışların davamını, inşallah, sizinlə çəkdirdiyimiz fotoşəkillərə və sjetlərə baxa-baxa Qubadlıda, Qarabağımızda davam etdirəcəyik.

Ordumuzda qulluq edən igid əsgərlərimizin adından erməni quldurlarına belə bir "mesaj"da göndəririk.

BU ORDU SƏN DEYƏN ORDU DEYİL Kİ...

Əvvəlki illərə ağlın getməsin,
Bu ordu sən deyən ordu deyil ki...
Elə et yurdunda qanqal bitməsin,
Bu ordu sən deyən ordu deyil ki...

Keçirər boynuna xalta bu ordu,
Çəkib salar səni alta bu ordu,
Vurar dizlərinə balta bu ordu,
Bu ordu sən deyən ordu deyil ki...

Dolaşma dünyanı sən səfil-səfil,
Görərsən başına od yağar qəfil.
Nə qədər gec deyil yurdundan çəkil,
Bu ordu sən deyən ordu deyil ki...

Əcdadım uludu, tarixim qədim,
Dosta dost olmuşam, düşməmə qənim.
Sənsə buyruq qulum olmusan mənim,
Bu ordu sən deyən ordu deyil ki...

Əzərik başını ilan sayağı,
Lənətdi qarası, həm də ki, ağı.
Çəkərik sinənə sağalmaz dağı,
Bu ordu sən deyən ordu deyil ki...

Qaraçı köçüsən, yurdun olmayıb,
Nə bürün, nə də boz qurdun olmayıb,
Üzünü ağardan ordun olmayıb,
Bu ordu sən deyən ordu deyil ki...

Düşünmə bu hala çox dözürik biz,
Hamımız bir ömrə müntəzirik biz,
Məqam gözləyirik, vaxt gəzirik biz,
Bu ordu sən deyən ordu deyil ki...

QƏHRƏMANLIQ TARİXİ

02 aprelədən 04 aprel 2016-cı il tarixinədək hərbi tariximizin qəhrəmanlıq tarixidir.

Ölkəmizdə Aprel döyüşləri hərbi tariximizə qızıl hərflərlə daxil oldu.

Həmin tarixdə Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin, ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanmasında xüsusi qəhrəmanlıq göstərmiş əsgər və zabitlərimiz əks hücumla keçdi. Hərbi hissənin qarşısında qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirərkən Milli Ordumuzun kiçik bir hissəsi düşmən hücumunun qarşısını almaqla, əks-hücumla əhəmiyyətli əməliyyat həyata keçirdi. Düşmənin möhkəmlənmiş mövqeylərini darmadağın etməklə, əhəmiyyətli "Lələ təpə" və digər yüksəklikləri nəzarət altına aldı. Bu da düşmən üzərində böyük qələbənin ilk mərhələsi kimi, Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən qiymətləndirildi.

Ordumuz sübut etdi ki, bizim ordumuz öz gücü ilə işğal edilmiş topaqlarımızı azad etmək gücünə malikdir. Lakin qan tökülməsini xalqımız istəmir.

Ordumuzun uğurlu əməliyyatından sonra əsgər və zabitlərimizin ruhunu artırmaq məqsədi ilə N-saylı hərbi hissədə oldu. Qəhrəman oğullarımızla görüşdük, onlarla bir süfrə arxasında aylaşdıq. Bu anlar çox qürurverici anlar kimi, bütün iştirakçıların qəlbində yaşasın deyə, birlikdə xatirə şəkilləri çəkirdik. Bir tarix olaraq, bu şəkilləri də kitabın səhifəsində göstərdik ki, gələcək nəsillər əsgər və zabitlərimizdən nümunə götürüb, Vətənimizin keşiyində ayıq sayıq dayansınlar. Vətənimizi qəhrəman şəhidlərimiz kimi qorusunlar.

**"BÖYÜK QAYIDIŞ"IN BAŞLANIĞI
COCUQ MƏRCANLIDAN BAŞLANDI**

24 ildən sonra Ermənistanın "məğlubedilməz" adlandırdığı ordusunun hücumunun qarşısını əks-hücumla alan, erməni ordusunun möhkəmlənmiş zonasını darmadağın edən Azərbaycan Ordusu möhtəşəm bir tarix yazdı.

2016-cı ilin 02-04 aprel tarixdə aparılan hərbi əməliyyat nəticəsində ordumuz düşmənin müdafiə xəttini yardı, düşmən qüvvələri Füzuli və Cəbrayıl rayonları istiqamətində, işğal olunmuş ərazilərimizin 2 min hektar sahəsini düşmən tapdağından azad etdi. Düşmənin nəzarətində olan "Lələ təpə" və digər əhəmiyyətli yüksəkliklər Milli Ordumuzun nəzarəti altına keçdi. Bu əks-hücum sübut etdi ki, Milli Ordumuz qısa müddət ərzində bütün işğal olunmuş ərazilərimizi azad etmək gücünə malikdir.

Lakin sülhsevər xalqımız və dövlətimiz həmişə olduğu kimi yenə də beynəlxalq qanunlara sadiq olduğunu nümayiş etdirdi, hər iki tərəfdən insanların məhv olmasını istəmədi. Atəşkəsə riayət olunmasını üstün tutdu. Və işğaldan azad olmuş kəndlərimizin bərpa olunması barədə tədbirlər görməyə başladı. Bu tədbirlərin ən bariz nümunəsi isə işğaldan sonra azad edilmiş Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası ilə bağlı tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 24 yanvar 2017-ci il tarixli sərəncamı oldu.

Sərəncamda göstərilir:

Ötən ilin aprel ayında Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi uğurlu hərbi əməliyyat nəticəsində erməni işğalından azad edilmiş Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndində insanların təhlükəsiz yaşaması mümkün olmuşdur. Bununla da tarixən burada yaşamış dinc əhalinin öz doğma yurdlarına qayıtması üçün Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tam nəzarətinə keçmiş həmin ərazilərdə əsaslı yenidənqurma işlərinin başlanmasına şərait yaranmışdır.

Prezidentin sərəncamı:

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası ilə bağlı görülməli işlər çərçivəsində birinci mərhələdə 50 fərdi yaşayış evinin, məktəb binasının və müvafiq infrastrukturun tikintisi üçün Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinə ilkin olaraq 4,0 (dörd) milyon manat ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

*İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.
Bakı şəhəri, 24 yanvar 2017-ci il.*

Ölkəmizdə dərhal böyük rəğbətlə qarşılanan bu tarixi sərəncam ictimaiyyət tərəfindən diqqətdən keçirilməklə, rayonlarda toplantılar, iclaslar keçirilərək, bu sərəncamın iqtisadi və siyasi əhəmiyyətindən söz açıldı, münasibət bildirildi.

27.01.2017-ci il tarixdə Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətində keçirilən toplantıda ziyalıların bu tarixi sərəncama münasibəti dinlənildi. Sərəncamın iqtisadi və siyasi əhəmiyyəti vurğulandı. Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Malik İsaqov böyük inam və qətiyyətlə bildirdi ki, vaxtında imzalanan bu sərəncam, həqiqətən, siyasi əhəmiyyət daşıyan bir tarixi sənəddir.

Bərpa işlərindən sonra Cocuq Mərcanlıya səfər edən xarici jurnalistlər və digər qonaqlar, ictimaiyyət nümayəndələri gözələri ilə erməni vəhşiliyini görüb, haqlı olduğumuza şahidlik edəcək, bir daha işğalçı ölkənin törətdiyi qanlı hadisələrlə şəxsən yerində tanış olacaqlar...

Bu sərəncama müsbət münasibət bildirenlərdən biri də mən idim.

Düşünülmüş addımın atılması onu göstərdi ki, biz öz əzəli torpaqlarımıza bu yolla qayıdacağıq, bizim heç bir ölkənin torpağında gözümüz yoxdur. Bu sərəncamın siyasi tərəfidir. İqtisadi baxımdan isə bu ərazilərdə həyat öz axarına düşməklə insanlar kənd təsərrüfatı ilə məşğul olaraq, iqtisadiyyatımıza öz töhfələrini vermiş olarlar. Və eyni zamanda əhalimizin güzəranı yaxşılaşar, problemlərimiz hissə-hissə aradan qalxar.

Rayon ictimaiyyətinin toplantısında müzakirə olunan bu məsələlər onu göstərdi ki, yaxın illərdə bütün işğal olunmuş ərazilərimiz işğaldan azad ediləcək. Biz də öz doğma yurdu-muza qayıda biləcəyik. Yüksək əhval-ruhiyyədə keçirilən bu toplantılar nikbinlik ruhu ilə sona çatır, insanlar böyük ümidlə ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyevə öz minnətdarlıqlarını və mübarizələrini bildirirlər. Bütün bunlarla yanaşı ərazi bütövlüyümüz uğrunda şəhid olmuş oğullarımızın xatirəsi yad edilir, döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərmiş əsgər və zabitlərimizin valideynlərinə söz verilir, onlara böyük ehtiram bəslənilir. Bütün bunlar da ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birliyimizə şərait yaratmış olur. Cocuq Mərcanlı-nın bərpa olunması əhalinin doğma yurduna qayıdışı "Böyük qayıdış"ın ilkin mərhələsidir. İllər ötəcək, əsrlər bir-birini əvəz edəcək, bu tarix şanlı bir tarix kimi xalqımızın qəlbində yaşayacaqdır. Odur ki, bu tarix elə tarix kimi də yazılmalı, kitablara tarix kimi də düşməlidir. Biz də bunu edirik.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINA XİDMƏT EDİRƏM

"Xalqın, Vətənin taleyi hər bir insanın taleyinə çevrilməlidir."

Heydər Əliyev

Azərbaycan xalqının tarixi keçmişə hər zaman onun milli, irsi xüsusiyyətləri ilə seçilmişdir. Bu baxımdan torpaqlarımızın toxunulmazlığı və bütövlüyü vətənimizin igid oğullarının mərdliyi və mətinliyi nəticəsində qorunub saxlanılaraq, gələcək nəsillərə əmanət edilmişdir. Vətən-torpaq həmişə onu sevib əzizləyənlərin olmuşdur.

İndiki qədər doğma vətənimiz olan Azərbaycan heç zaman darda qalmamışdır. 20% torpaqlarımızın əzəli düşmənimiz olan ermənilər tərəfindən işğal edilməsi bizi bir daha tarixi çağırışa, Vətən uğrunda mübarizəyə səsləyir. Hal-hazırda bütün fikirlər itirilən torpaqlarımızın əvvəlki sərhədləri çərçivəsində həll edilməsinə yönəlmişdir.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin ordu quruculuğu ilə başlanmış uğurlu işləri, möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən inamla davam etdirilməkdədir.

Tarixi keçmişimizdə, ölkəmizin ağır günlərində vətənimizin qorunub saxlanılması naminə onun igid övladları – Babək, Cavanşir, Koroğlu, Qaçaq Nəbi, Cavad xan silaha sarılaraq düşmənlə mübarizəyə qalxmış, şəhidlik zirvəsinə qədər yüksəlmişlər. Torpaqlarımızın azad olması üçün mənfur düşmənlərin hücumlarına qarşı igidlik göstərən milli qəhrəmanlarımız – Əliyər Əliyev, Vasilə Əhmədov, Kərəm Mirzəyev, Kazımağa Kazımov, Aqil Məmmədov, Bəylər Ağayev, Aslan Atakişiyev, Səfa Axundov, Ələkbər Əliyev "Azərbaycan Bayrağı" ordeninə

layiq görülmüş Hafız Quliyev, Balakışı Hüseynov, Həsənqulu Qasımov, (Həsən Qorxmaz) və başqa soydaşlarımız da hünər göstərərək şəhid olmuşlar. Vətənimiz bu oğullarla həmişə fəxr etmişdir.

Əlinə qələm alan hər bir qələm sahibi yalnız bunu düşünməli, milli varlığımızı qoruyan və Vətənin keşiyini çəkən Milli Ordumuzun sücaəti barədə geniş məlumatları xalqa çatdırmalı, onların xidməti vəzifələrini yüksək qiymətləndirməlidirlər.

Bizim hər birimiz ordumuza olan məhəbbət və sevgimizi hər sahədə bildirməli, onlara hərtərəfli köməkliklər göstərməliyik. Sakit həyat, güclü inkişafın vüsət almasında sabitlik gərəkdir. İqtisadiyyatı sarsılmaz olan ölkənin qarşısında heç bir maneə ola bilməz. Bu şərait üçün ordunun müdafiə qüdrəti zəbt edilmiş ərazilərimizin bərpasında qeyd etdiyim meyarların sarsılmazlığı zəruridir.

Bu baxımdan Ümummilli Liderimiz təntənə ilə xalqımızın qəhrəman oğullarına mükafatlar təqdim etmişdir. Onlardan biri bizim tanıdığımız, Qarabağ savaşını başlayan silaha sarılaraq mübarizəyə qalxan, hərbin sirlərinə dərinləndirən bələd olmaq üçün hərbi təhsil almış polkovnik-leytenant Mais Bərxudarov haqqında söhbət açmaq istərdim...

Mayis Şükür oğlu Bərxudarov 1974-cü ildə Qubadlı rayonunun Dəmirçilər kəndində dünyaya göz açmışdır. Böyüyüb boya-başa çatdığı doğma yurdu Qubadlıda Milli Qəhrəman Əliyev Əliyev məktəbinin davamçılarından. Mənim fikrimcə, Mayis Bərxudarov kimi oğullar ilə hər birimiz fəxr etməli, onun kimi igid, cəsarətli övladlarımızı layiqincə qiymətləndirməliyik.

1988-ci ildə məkirli düşmənimiz yenidən torpaqlarımızı işğal etmək istəyəndə, heç kəsin ağlına gəlməzdi ki, onlar təkcə

Qarabağı deyil, bütöv Azərbaycanı zəbt etmək istəyirlər. Həmişə humanist olan xalqımız bu elan olunmamış müharibəyə hazır olmadıqlarından, öz dədə-baba torpaqlarından məcburən qovuldular. Elə həmin illərdə döyüşən igid oğullarımız canlarını qurban edərək, mübarizə apararkən ailələri ölkəmizin rayon və şəhərlərinə pənah gətirmişdilər. Döyüşə-döyüşə geri çəkilən qoşun hissələri yenidən güc toplayıb düşməni məhv etmək üçün hücumə keçirdilər. Həmin illərdə müntəzəkə ordu yox idi. Özünümüdafiə batalyonları mövcud idi. Bunlar da hücum etmək gücünə malik deyildilər.

Həmin illərdə xalqımızın ümidi mərd oğullarımıza qalmışdı. O ləyaqətli oğullarımızdan sayılan Qubadlı rayon İdman Komitəsinin sədri, Respublikanın Əməkdar məşqçisi, idman ustası Əliyev Yusif oğlu Əliyev öz tələbələrini başına yığib müdafiəyə qalxdı. Həmin illərdə Mayis Şükür oğlu Bərxudarov Əliyev müəllimin tələbəsi olmaqla, idman yarışlarının iştirakçısı olmuşdur... Yaşının az olmasına baxmayaraq Mayis döyüşlərə can atır, müəlliminə və xalqına kömək etmək istəyir. İllər beləcə ötür, Mayis artıq Ağdam rayonunun Mərzili, Güllüce və digər kəndlərin azad edilməsində döyüşlərdə fəal iştirak edir.

Peşəkar döyüşçü olmaq, hərbin sirlərinə dərinləndirən yiyələnmək arzusu gənc Mayisi, peşə seçməyində düzgün addım atılmasına yönəldilirdi, qəhrəman oğullarımızın ənənəsinə sadıq qalmaq, hiyləgər düşməni məhv etmək üçün əla hərbiçi olmaq missiyasını seçərək, ali hərbi təhsil alaraq, təcrübəsini artırmaq üçün qardaş Türkiyədə türk ordusunun təcrübə və taktikasını mənimsəmək onun əsas məqsədi olmuşdur. Türk ordusunun dəmir intizamı ilə tanışlıq onun sonrakı xidməti fəaliyyətində müstəsna rol oynamışdır. Belə ki, doğma vətənimizdə xidməti

borcunu yerinə yetirərkən apardığı uğurlu hərbi əməliyyatlar onun həyatında ali mükafatlarla nəticələnmişdir.

1997-ci ildə Ali Baş Komandan, mərhum prezidentimiz Heydər Əliyev Mayis Şükür oğlu Bərxudarovu Azərbaycan Respublikasının mükafatı olan “Azərbaycan Bayrağı” ordeni ilə təltif edərkən, onun Baş Komandan önündə məğrur və əzmkar siması qəlbimdə bu hissələri yaradaraq, bu sözlərin yaranmasına şərait yaratdı.

*Hiyləgər düşməyə qurmusan tələ,
Salmısan canına qorxu, vəlvələ.
Şərəfli günlərin qarşıda hələ,
Aldığın mükafat halalın olsun.*

*İgid oğulların qorxmaz, mətindir,
Gördüyün hər tədbir şücaətidir.
Sənin ucalığın cəsarətidir,
Aldığın mükafat halalın olsun.*

*Baxıram boyuna, duyuram qürur,
Ürəyim sevincdən döyünür, vurur.
Yaşa, bax beləcə həyatda məğrur
Aldığın mükafat halalın olsun.*

Əsgər-zabit adından isə deyirəm:

*And içdim düşməyə aman vermərəm,
And içdim andımdan bir an dönmərəm.
Azəri oğluyam, ər oğlu ərəm,
Vətənə, xalqıma xidmət edirəm.*

Bəli, qəhrəman igid övladlarımızın şücaətini qiymətləndirməklə qəlbimiz fərəh hiss ilə döyünür. Övladlarımızın Vətən yolunda xidmətlərinə kömək üçün onların payqəsbinə qalır, həm dövlətimiz, həm də xalqımız yüksək qiymət verməyi bacarır. Qəhrəman, igid övladlarımızın şücaəti bizdə inam yaradır ki, biz doğma yurdumuza dönəcəyik. O torpaqlarda böyümüş Mayis Şükür oğlu kimi igid qəhrəmanlar Vətənimizi göz bəbəyi kimi qorumaqla, özlərini sevdire bilməşlər.

Ümummillî Lider Heydər Əliyev Mayis Şükür oğlu Bərxudarovu “Azərbaycan Bayrağı” ordeni ilə təltif edərək, təbrik edir. (1997-ci il)

Ölkəmizin keşiyində duran hər bir vətən oğluna şəərəfli işlərində müvəffəqiyyətlər, can sağlığı və Qarabağ torpaqlarının alınmasında misilsiz qəhrəmanlıqlar diləyirik.

726 Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçularına “general-mayor” ali hərbi rütbəsinin verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 24-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin, ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanılmasında xüsusi xidmətlərinə, öz xidməti vəzifələrini və hərbi hissənin qarşısında qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirərək fədakarlığına görə aşağıda adları göstərilən zabitlərə “general-mayor” ali hərbi rütbəsi verilsin:

Polkovnik Bərxudarov Mayis Şükür oğlu
Polkovnik Orucov Bəkir Şirin oğlu

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 19 aprel 2016-cı il.
№ 1970

724 “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” adının verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanılmasında xüsusi xidmətlərinə və döyüş tapşırığını yerinə yetirərək göstərdiyi şəxsi igidliyə görə aşağıdakı şəxslərə “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” adı verilsin:

Polkovnik-leytenant Həmidov Şükür Nəriman oğlu
Polkovnik-leytenant Mirzəyev Murad Telman oğlu (ölümündən sonra)

Mayor İmanov Samid Gülağa oğlu (ölümündən sonra)

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 19 aprel 2016-cı il
№ 1966

Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev Milli ordumuzun zabiti, polkovnik-leytenant Ş.N.Həmidova “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” ordenini təqdim edir.

UNUDULMAZ TARİXƏ ŞAHİDLİK

Qələbə sevincini xalqı ilə bölüşən, vətənpərvərliyi, əməli işi ilə təsdiq edən insanlar əbədiyaşadılar. Ölkəmizdə baş verən ictimai-siyasi hadisələrə dərhal münasibət bildirən, kədərli və sevincli günlərimizi yaşayan Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Malik Xızır oğlu İsaqov ordumuzun Aprel (2016) döyüşlərində tarixi qələbəsini N-saylı hərbi hissədə, əsgər və zabitlərlə bir yerdə qeyd edərək, rayonun ziyalılarını idarə, müəssisə rəhbərlərinin cəbhə bölgəsində görüşünü təşkil etmişdir. Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatı dəstəyi ilə görüşdə Respublika televiziyasının (AzTV-nin) bir qrup işçilərinin iştirakı ilə konsert proqramı hərbi hissədə nümayiş etdirilmişdir. Bu görüş tarixin səhifəsində əbədi iz qoyaraq hər birimizdə Vətənimizə olan sevgi və məhəbbətimizin sonsuzluğuna hesablanmış möhtəşəm bir tədbir idi. Bunun üçün Malik İsaqova təşəkkür edib, bu unudulmaz tarixi bizə və xalqımıza yaşatdığı üçün ona möhkəm can sağlığı arzulayıram.

Ön sırada soldan sağa: Ş. Həmidov, M. İsaqov, N. Əhmədov

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, polkovnik Ş.N.Həmidov general-mayor M.Ş.Bərxudarovla maruzə edir.

General-mayor M.Ş.Bərxudarov Rayon ictimaiyyəti nümayəndələrinə görüşə gəldiklərinə görə komandanlıq adından öz təşəkkürünü bildirir.

Azərbaycan Dövlət Himni səslənərkən İcra başçıları, komandir və zabitlər

Mayıs Bərxudarov Aprel döyüşlərində göstərdiyi qəhrəmanlığa görə döyüşçü əsgərə "Hərbi xidmətə görə" ordenini təqdim edir.

*Qubadlı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Malik İsaqov Aprel döyüşlərində qəhrəmanlıq göstərən zabıt və əsgərlərə Qubadlı rayon əhalisi adından öz təşəkkürünü bildirir.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.*

*General-mayor Mayıs Şükür oğlu Bərxudarov komandanlığ
adından qayğı və diqqətə görə Qubadlı Rayon İcra Hakimiyyəti
başçısı Malik İsaqova fəxri fərman təqdim edir.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.*

*El ağsaqqalları Ş.Bərxudarov və N.Həmidov korpus komandiri
və Rayon İcra Hakimiyyəti başçıları ilə birlikdə.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.*

23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.

Soldan sağa: Azərbaycanın Milli qəhrəmanı Ş.N. Həmidov, atası N. Həmidov, Ş.Bərxudarov, general-mayor M. Bərxudarov, Ə. Həmidov.

Qubadlı Rayon İcra hakimiyyəti başçısının müavini Allahverdi Haqverdiyev, Mayis Bərxudarov, Şükür Həmidov.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.

Mayis Bərxudarov və AJB-in üzvü, şair-publisist
Eldar Xanlaroğlu. Füzuli rayonu.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.

FOTO FAKTLAR TARİXİN SÜBUTU, ZAMANIN
GÖSTƏRİCİSİDİR

Əsgər və zabitələrlə nahar edilərkən.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.

*Əsgər və zabıtlarla nahar edilərkən.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.*

*İncəsənət ustalarının konserti.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.*

*İncəsənət ustalarının konserti.
23.06.2016-cı il, N-saylı hərbi hissə.*

II FƏSİL

DOSTLUQ-QARDAŞLIQ, SÖZDƏ, FİKİRDƏ,
İŞDƏ BİRLİYİMİZ

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və
Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan*

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və
Türkiyə Respublikasının Baş naziri Binali Yıldırım*

*Professor Aygün Attar Azərbaycan və Türkiyə
Respublikasının Prezidentləri ilə birlikdə*

TÜRKİYƏ AZƏRBAYCAN DOSTLUĞUNUN TARİXİ

Türkün tarixi bəşəriyyətin tarixidir, Azərbaycan-Türkiyə dostluğunun tarixi bəşəriyyətlə yaşıddır. Dünyada ilk yazı mədəniyyəti Şumerlərin adı ilə bağlıdır. Dünya alimlərinin elmi-tarixi əsərləri, coğrafi ərazilərimizdə olan tarixi mədəniyyət abidələri, arxeoloji qazıntılar zamanı üzə çıxan nümunələr və tədqiqat işləri qeyd etdiyimiz tarixin sübutuna əsaslanır.

İlk öncə “Türkün tarixi bəşəriyyətin tarixidir” mövzusunda bir neçə məlumatı yazmaq yerinə düşər.

Danimarkalı görkəmli alim, Kopenhagen Universitetinin professoru, ilk olaraq Orxan abidəsinin mətnləri üzərində iş apararaq, kitabələrdəki satirləri oxumuş və kitabələrin dilinin türkçə olduğunu müəyyən etmişdir.

Vilhelm Tomsen 1893-cü il noyabrın 5-də mətnlərdən “tanrı” sözünü oxumağa nail olur. Sonra Kültigin adını müəyyən edir. Həmin ilin noyabrın 25-də axtarışların nəticəsi olaraq, bir saat ərzində bütün əlifbanı tam şəkildə oxuyur. Dekabrın 15-də Danimarka Kral Akademiyasının iclasında Orxan-Yenisey kitabələrinin açılışı haqqında məruzə ilə çıxış edir. V.V. Radiov Peterburqda, Rusiya Elmlər Akademiyasının iclasında V.Tomsenin kəşfinə istinadən Kültigin abidəsinin tərcüməsini təqdim edir. Elmlər Akademiyası bu işin mühəmiyyətini nəzərə alaraq, tərcüməni çoxaldıb ilk təcrübə kimi müxtəlif elmi cəmiyyətlərə göndərilməsinə icazə verir. İlk nüsxə V.Tomsenə göndərilir. 1894-1895-ci illərdə “Monqolustanın qədim türk yazıları” seriyasından daha üç əsər nəşr etdirilir. Bu əsərlər də türk tarixi və mədəniyyəti tarixinə həsr edilmişdir.

V. Tomsen Kültigin abidəsindəki çincə mətnin E.H. Parket tərəfindən ingiliscəyə tərcüməsini də öz əsərinə daxil edib. Qədim yazıları oxumaqda böyük şöhrət qazanan alim Macarıstanın Narsentmiklos kəndində tapılan peseneq abidələrində də tədqiqat aparıb. Müxtəlif qablar üzərindəki yunan və qədim türk hərfləri ilə olan yazıları oxuyub.

V. Tomsenin 1924-cü ildə alman dilində nəşr olunmuş "Monqolustanın qədim türk yazıları" adlı əsəri böyük alimin qədim türk abidələrinin öyrənilməsi sahəsində çoxillik əməyinin yekunu hesab edilir. Türkçülük tarixini inkar edənlərə tutarlı cavab – tarixi faktlar və sübutların əsasını göstərən arxeoloji qazıntılarda aşkar olunan nümunələr və məzarlardan külli miqdarda tapılan qızılda yox, mis camın üzərində türk əlifbası ilə yazılmış: "Xanın oğlu 23 yaşında öldü. Eşik xaqanın başı sağ olsun" sətirləri idi.

Amerikan şərqşünası və şumeroloqu S. Karamer yazırdı: "İlk parlament... heç də, Avropada deyil... Yaxın Şərqdə meydana gəlib. (C. Karamer история с .48-3 "Turan" jur. 1. 1991-ci il, cəh. 123.)

İngilis arxeoloqu Ville sübut etmişdir ki, Şumerlərin ordusu çox yaxşı təşkil edilmişdi. Demək olar ki, bütün kişilər oxumağı bacarırdılar. ("Turan" jurnalı, 1991-ci il, № 2.120.)

Türk dilində danışmış ölkə Şumer, sübhəsiz ki, böyük maraq kəsb edir. Şumerlərin dilində rast gəlinən Ada (ata) ama (ana), arən, timir (dəmir), tuş (duş), Udun (ocaq) gen, uzun, arpa, saman, su, horra, nənə, qarış, kür və s. sözlərin 7 min ildən bəri dəyişmədən bu günümüzdə qədər gəlib çatması türk dilinin möhkəmliyini göstərir. (J. Duyakov 100-dən çox belə

sözün siyahısını verib.) Bir çox alimlər şumer və türk dilləri arasında genetik türk leksikası ilə ortaq olduğunu 170 sözə sübut etmişlər. Qeyd etmək lazımdır ki, son zamanların tədqiqatları bu cür 400 ortaq sözü aşkara çıxarmışdır. ("Turan" jurnalı, 1991-ci il, №-1. s.120.)

Əgər dilimiz, dinimiz, sözümlüz, birliyimiz məqsədimiz bir olmuşsa, deməli, dostluğumuzun tarixi dünyanın deyil, əsrlərin, qərinələrin, bəşəriyyətin yarandığı günlə yaşıddır. Bu dostluğa həmişə qısqıncılıqla baxmışlar, bu gün də baxırlar.

Biz elə etməliyik ki, əbədi dostluğumuz davam etsin. Bax beləcə, bir millət, iki dövlətin arasından su keçməsin. Ədəbi əlaqələrimiz daima inkişaf etsin, nəsilər bu minillik əlaqələri davam etdirsin.

Bir-birini başa düşən xalqlarımızın dili, musiqisi, mədəniyyəti, adət-ənənəsi, qanı birdirsə, kiminsə bu dostluq və qardaşlığın arasına girməsi də əbəsdir. Qoy bu dostluq daima yaşasın. Bu dostluğa xəyanət edənlər isə kor olsun.

Düşmənlər bilsin ki, Ulu babalarımızın bizlərə miras qoyduğu adət-ənənə dildə, sözdə, işdə birliyimizin müdafiəsi, məqsədimiz bütün zamanlarda bir olmuşdur. Bu siyasət təkcə türk xalqlarının dostluq və qardaşlığının möhkəmlənməsində deyil, eyni zamanda bütün dünyada digər xalqların sülh şəraitində yaşaması yollarının göstəricisi kimi başa düşülməlidir.

Qədim dostluq ənənələrinə sadıq olan Türkiyə-Azərbaycan xalqı və dövlətləri bu dostluq və qardaşlıq məfkurəsini hərtərəfli inkişaf etdirməkdədir. Belə ki, dövlətlərarası iqtisadi, siyasi, hərbi, mədəni əlaqələr bu günümüz üçün daha çox vacibdir. Bunun üçün ən çox mədəni ədəbi əlaqələr üzərində

dayanmaq, gənc nəsilləri bu vacib məsələdə maarifləndirmək lazımdır.

2018-ci ilin 11 fevral tarixində Sumrayıt şəhər Əli Kərim adına Poeziya Evinə keçirilən “Ədəbi əlaqələrimiz dostluq və qardaşlığımızın rəhnidir” adlı tədbir, Türkiyə və Azərbaycan xalqlarının qədim dostluq, qardaşlıq və mədəni əlaqələrinin təntənəsinə həsr edilmişdir.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Əli Kərim adına Poeziya Evinin direktoru, şair İbrahim İlyashı qonaqları salamladı və tədbirin mahiyyətindən söz açdı. Sonra sözü Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin rəisi M.Ş.Şükürova verdi. Mehman müəllim də öz növbəsində Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin sədri Serhat Kabaklı və onunla birlikdə ölkəmizə gəlmiş türk şair və ədəbiyyatşünasları, digər qonaqları salamladı. Bu görüşü bayramımız kimi qiymətləndirdi.

Mehman müəllim xüsusi vurğu ilə bildirdi ki, bu möhtəşəm tədbir, ulu türk xalqının Ümummilli Lideri Mustafa Kamal Atatürkün söylədiyi, “Azərbaycan xalqının sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir” və Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin söylədiyi “Biz bir millət, iki dövlətlik” müdrik sözlərini rəhbər tutaraq təşkil edilmişdir.

Sonra o, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin (AYB) sədri xalq yazıçısı Anar Rzayevin dəvəti ilə ölkəmizə gələn Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin sədri Serhat Kabaklı və Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin əməkdaşları Esat Kabaklı, İmdat Avşar, Özcan Ünlü, Bahtiyar Aslan, Lütfullah Parıltı, Serhat Kalkamaz şairləri, ədəbiyyatşünasları və digər qonaqları salamladı. “Dost gəlişi bayram olar” ifadəsini xüsusi vurğu ilə qeyd edərək bildirdi ki, qonaqlarımız görüşlərini 10 fevral 2018-ci il tarixdə AYB-nin “Nətvən” klubunda, daha sonra millət vəkili Qənirə Paşayev

vanın rəhbərlik etdiyi Avrasiya Beynəlxalq Araşdırmalar İnstitutu İB-nin xətti ilə Rəşid Behbudov adına Mahnı teatrında, indi isə bizim şəhərdə – Sumqayıt şəhər Əli Kərim adına Poeziya Evində davam etdiririk.

11 fevral 2018-ci il tarixi qəlbimizdə uzun müddət yaşayacaqdır. Çünki bu dostluq görüşü, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanmasına, dostluq və qardaşlığımızın möhkəmləndirilməsinə yönəldilmiş, ədəbi əlaqələrimizin daima yaşamasına xidmət edir. Bu nəcib işdə xidmətləri olanları xalqımız və dövlətimiz yüksək qiymətləndirir.

Mehman müəllim Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyəti rəhbərliyi adından və rəhbəri olduğu Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsi adından, ədəbi əlaqələrin inkişafında xidmətləri olan ədəbiyyat nümayəndələrinə ehtiram əlaməti olaraq təşəkkürnamələr təqdim etdi. Beləliklə, Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin sədri Serhat Kabaklının adı çəkilir, “Təşəkkürnamə” böyük ehtiramla öz sahibinə təq-

dim edilir. Tədbir beləcə davam edir. “Təşəkkürnamələr” digər yaradıcı insanlar tərəfindən yaradıcı türk nasirlərinə təqdim olunur.

Tanışlıq başlayır, əlaqələr isə bu vasitə ilə möhkəmlənir. Dostluq və qardaşlığı tərənnüm edən musiqi nömrələri isə xüsusi olaraq tədbir iştirakçılarına zövq verirdi. Bu əsil mədəniyyət bayramı idi. Bunu danmaq olmaz, yalnız yazmaq və yaşatmaq lazımdır. Yaşatmaq üçün isə kitabda göstərmək lazımdır. Çünki bu tarixdir. Beləliklə, bu tarix xatirimizdə uzun müddət yaşasın deyə, bu anları kitaba daxil etdim ki, gələcək nəsillər bu dostluğun mahiyyətini dərk edib ədəbi əlaqələrimizi davam etdirlsinlər.

Bu gün bu əlaqələri daha geniş şəkildə davam etdirən nasir və şairlərimizdən Sumqayıt şəhər Əli Kərim adına Poeziya Evinin direktoru, şair, nasir və tərcüməçi İbrahim İlyaslının adını iftixarla çəkmək lazımdır. Bu tədbirin keçirilməsi, Türk Ədəbiyyatı Vəqfinin sədri Serhat Kabaklının “Bil, oğlum” şeirlər kitabının Azərbaycan dilinə tərcüməsi və həmin kitabın təqdim edilməsi münasibətilə təşkil olunmuşdur.

Tədbirdə iştirak edən respublika ədəbi mühitində dəsti-xətti olan yazıcı və şairlər bu tədbiri yüksək qiymətləndirərək, qardaş ölkənin yaradıcı insanlarını böyük məhəbbət və sevgi ilə qarşılayıb, ölkəmizə gəlişini isə tarixi hadisə kimi qiymətləndirdilər.

Tədbirin sonunda Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin (AYB) katibi, tanınmış şair-publisist Rəşad Məcid bu dostluğun əbədi və sarsılmazlığından danışdı. Ədəbi əlaqələrimizin bundan sonra da davamlı olacağını bildirdi.

Belə tarixlərin mətbuatda və kitabda yer alması həm tarixin unudulmamasıdır, həm də dostluq-qardaşlıq münasibətləri, ədəbi-mədəni əlaqələrin inkişafında nəsillər üçün düzgün yolun müəyyənləşdirilməsidir.

ZAMANIN NƏHRİNDƏN ZAMANA TÖHFƏLƏR

İlk öncə oxucularıma və vətənpərvər soydaşlarıma qeyd etdiyim məlumatları çatdırmaqla, tarixin səhifəsində istedad və bacarığı ilə xalqlarımız arasında sarsılmaz dostluğu, milli birliyimizi bir millət, iki dövlət məfkurəsini tarixi əsərləri ilə sübut edən, dövlətlərarası iqtisadi-siyasi əlaqələrin mahiyyəti barədə dəyərli biliklər

verən, bütün dünyaya haqqımızı çatdırmağa bilən, Qubadlı torpağının Türk dünyasına bəxş etdiyi Həşimova Aygün Teyyub qızının həyat hekayəsi, ictimai-siyasi fəaliyyəti barədə məlumatları diqqətinizə çatdırmaq istədim.

Yəqin ki, hörmətli oxucularım, haqqında söz açdığım kitabda vətənpərvər, xalqını, yurdunu böyük məhəbbətlə sevən, yurdunun işğaldan azad olunması üçün xidmətləri olan tarixi şəxslərin həyat bioqrafiyasından nə üçün yazdığımı dərk edə bilərsiniz!

Elə oxuyacağınız bu məlumatlardan soydaşlarımızın tarixi nailiyyətlər qazanmasına sevinib, qiymət verməyi bacaracaqsınız.

Dünyanın hər hansı bir nöqtəsindən sual verilsə ki, Aygün Attar kimdir? Cavabını aşağıda qeyd etdiyim cavablarla bilərsiniz:

Aygün Attar 1965-ci ildə Azərbaycanda – Qubadlı rayonunda dünyaya gəlmiş. 1986-cı ildə Bakı Dövlət Universitetini

bitirib. 1993-cü ildə Rusiya Elmlər Akademiyasının Tarix İnstitutunda Doktorantura təhsilini bitirib, 1994-cü ildə dosent, 2003-cü ildə professor adını almışdır. Prof. Dr. Aygün Attar bu illərdə Yaxın Çağ Bilim Ana Bilim, Dəl Başkanlığında çalışmağa başlamışdır. 2007-2010-cu illərdə Giresun Universitetində rektor köməkçisi vəzifəsində işləyib. Giresun Universitetinin YÖK tərəfindən seçilmiş ilk dekanı olan Aygün Attar 28 mart 2012-ci il tarixdə Türkiyə Cümhuriyyətinin başçısı cənab Abdullah Gül tərəfindən Giresun Universitetinin rektoru vəzifəsinə təyin edilmişdir.

Daha çox Rusiya arxiv sənədlərinə əsasən erməni məsələsi üzərində araşdırmalar aparan Aygün Attar həmçinin Türkiyə Geopolitika Türk-Erməni münasibətləri, Dövr Orta Asiya Tarixi və Xarici Türk mövzusunda mütəxəssisləşmişdir.

Aygün Attar 2000-ci ildən sonra Türkiyə Cümhuriyyəti İdarəçiliyi tərəfindən idarə edilən Dövlət Arxivləri Ümumi Müdirliyi, Azərbaycan Baş Arxiv idarəsi arasında aparılan araşdırmaya əsasən, Türk Tarixinin ortaq sənədlərə əsaslanaraq araşdırılmasında çox sayda proyektin koordinatorluğunu öhdəsinə götürmüşdür. Aygün Attar Giresun Universitetinin Qaradəniz Stratejik Araşdırma və Tətbiqetmə Mərkəzi (KARASAM) tərəfindən, 2008-ci ildən sonra, hər il keçirilən I, II, III, IV Qaradəniz Xalqlararası Simpoziumlarında Təşkilat Komitəsi müdiri vəzifəsində işləmişdir. Harvard Universitetinin John Kennedy Dövlət Məktəbi Qaradəniz Təhlükəsizlik proqramının müdiri Sergey Konoplov, 2010-cü il avqust tarixində Cümhuriyyət başçısı Abullah Güllün vasitəçiliyi ilə Aygün Attara Giressunda Qaradəniz Xalqarası Simpoziumu təşkil etməsində köməkliklərinə görə təşəkkürnamə vermişdir.

Aygün Attarın Dövlətlərarası və Dünya çağında yayımlanan jurnallarda dərc olunan 50-dən çox məqaləsi, ölkədaxili və xaricdə yayımlanmış 5 kitabı və nəşr olunacaq "Bir müasirlik problemi olan ermənilik" kitabı var.

Aygün Attarın 2 kitabı Azərbaycan Təhsil Nazirliyinin qərarı ilə Universitetlərdə dərslik kimi istifadə olunur. Professorun 2006-cı ildə yayımlanan "İranın Etkin Yapısı" adlı kitabı "Newsweek Türkiyə" jurnalının 1 noyabr 2009-cu il tarixli sayında bu günü anlamaq üçün oxunmalı olan 112 kitab siyahısında yer almışdır.

Aygün Attarın Diyanet işləri Başkanlığının dərci olan "Həməül Enbiya Həzreti Muhammed və həyatı" (Ali Hikmet Berki-Osman Keskinoglu) adlı dərci tərcümə edilmişdir.

Onun Cənub Şərqi Anadolu ilə əlaqədar araşdırmalarında ölkəmizdəki təsirli şəxslərə qarşı birləşdirici ruhun olması qeyd olunmaqdadır.

Aygün Attar öz sahəsi olan Qafqaz bölgəsinin hazırkı Geopolitik vəziyyəti və əsasən də Türkiyə-Azərbaycan münasibətləri mövzusunda bir çox TV proqramlarında qonaq olmuş, elmi icaslara qatılmış və iki dövlət arasındakı münasibətlərin inkişafında müsbət təsir göstərmişdir. İndiyə qədər aldığı bütün akademik və idarəçilik işlərini uğurla yerinə yetirmişdir. Türk dünyası ilə əlaqədar araşdırmaları İran və Azərbaycan mediasından yaxından izləmiş və bəyənmişdir. Aygün Attar çoxlu sayda qiymətli araşdırmalara imza atmışdır. Mütəxəssislik sahələri, başda "erməni məsələsi" olmaqla, Türk xalqları, Qafqaz və Orta Şərq haqqında araşdırmalarını xüsusilə qeyd etmək olar. Aygün Attar Fransa Parlamentində qəbul edilən erməni soyqırımını qanunsuzluq saymış, bu qanuna qarşı

kompaniya keçirmiş, mövzu ilə bağlı realıqları mediaya çatdırmaq məqsədilə açıqlamalar vermiş, çox sayda televiziya proqramlarında iştirak etmişdir.

Aygün Attar Fransanın bu qanunla birtərəfliyini itirdiyini və buna görə də ATƏT-in Minsk qrupu yoldaş başçılığından çıxarılmasını tələb edən məktubunu BM-nin baş katibi Ban-ki Moona-a göndərmişdi.

Prof.Dr. Aygün Attar Rus, İngilis və Fransız dillərini yaxşı bilir.

O, Askeri Tarih Komisyonu, Avusturiya Türk Bilim Ofisi və Dünya Türkləri Konqresinin üzvüdür. Hal-hazırda Türkiyə Respublikasının Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoganın sözcüsüdür... Mətbuat katibidir.

Ailəlidir, 2 övladı var.

Mükafatları:

"Petkin Özel Ödülü". 03 aprel 2012.

Qaradəniz Universitetlər Ağı (bsun 2012) "Üstün Katkı" mükafatı. 12 dekabr 2012.

"Giresun STL"lar, Yılı Üstün Hizmet Ödülü (2012) mükafatlarına layiq görülmüşdür.

Aygün Attara açıq məktub

Azərbaycanımızı qardaş Türkiyə ölkəsində təmsil edən, öz növbəsində doğma yurdu Azərbaycanın və Qubadlı rayonunun keçmişini və gələcəyini yurddaşlarının qəlbində yaşadan professor Aygün xanım Attara Azərbaycandan – qubadlılılardan atəşli salamlar.

Hörmətli Aygün xanım!

Öz kökünə bağlı olan, keçmiş tarixinə əsaslanan insanlar həmişə xalqının qəlbində əbədi yaşayırlar.

Tanrı sevgisinə layiq olan xalqımız, onun layiqli övdlərləri haqqında söz demək həmişə xoş niyyətlərlə əlaqədar olmuşdur. Bu insanlar harada yaşamasından asılı olmayaraq, öz qədim mədəniyyətini, milli mənsubiyyətini, mənəvi dəyərlərini bütün dünyada tanıtməqlə həm özünü kəşf edir, həm də mənsub olduğu xalqın milli-mənəvi dəyərlərini yaşadırlar. Belə insanlar təkcə bir xalqın deyil, bütün bəşəriyyətin xilasını, əbədi yaşamasına xidmət etməklə yaşayıb-yaradırlar.

Odur ki, bizlər öz növbəmizdə o insanların həyat yoluna işiq salıb, iş təcürbəsini gənc nəsillərə nümunə göstərməklə, vətəndaşlıq və milli təəssübkeşlik misyamızı yerinə yetirməliyik.

Siz Azərbaycan Respublikasının Qubadlı rayonunun Qubadlı qəsəbəsində 1965-ci ildə dünyaya göz açmış, valideynlərinizin ən sevimli övladı olmusunuz. Sevimli valideynlərinizin heç ağlına gəlməzdi ki, zaman keçəcək, dost bildiyimiz, qonşu olduğumuz ermənilər özlərini üzdə "dost", "mehriban qonşu" kimi aparmaqlarının görünməyən tərəfində bir hiyləgərlik, bir məkrli niyyətləri var imiş. Bəli bu hiyləgərlik və məkrli niyyətlər, özünü bir daha 1988-ci ildən başlayaraq, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin və onun ətraf rayonlarının 30 oktyabr 1993-cü il tarixədək müddətdə erməni silahlı qüvvələri tərəfindən işğalı ilə göstərdi. 1993-cü ilin avqust ayının 31-də ata-baba yurdumuz Qubadlı rayonu da işğal olundu.

Siz işğaldan əziyyət çəkən, amansız hadisələri izləyən xalqımızı bu bəlalardan xilas etmək yollarını düşünən bir şəxs kimi, ölkəmizin ağır-acılı günlərinə, xalqımızın dərdsinə həmişə ürək ağrısı ilə yanaşmısınız. Siz həmçinin xoşbəxt gələcəyimizi düşünən, elm, təhsil beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlərin təşkilatçısı və zamanın nəhrindən cəsarətlə çıxan, zamana töhfələr vermiş elm, mədəniyyət xadimlərimizdən birisiniz. Çoxlarının arzusunda olan əhəmiyyətli, dəyərli işləri siz görüb, həyata keçirirsiniz.

Siz bütöv Azərbaycanımızın fəxri, Qubadlı torpağının yetişdirdiyi, ölkə əhəmiyyətli elm xadimi, hər bir qubadlılının qəlbində əzizlənən, sevilən bir xanımınız. Sizin haqqınızda

məlumatları internet səhifənizdən və televiziya verilişlərindən izlədikdən sonra, çətin və ağır zamanlardan keçib, şərəfli bir həyat yaşamağınızı gələcək nəsillərə çatdırmaq ideyası qəlbimdə baş qaldırdı. Məqsədim üzərində işlədiyim “Ömür kitabımın səhifələri” adlı elmi-publisist kitabda sizin şərəfinizə səhifə ayırıb, tarixin olaylarını və onun unudulmamasını nəsillərə çatdırmaqdır.

Hörmətli Aygün Attar!

Qardaş Türk xalqı ilə Azərbaycan xalqının sarsılmaz birliyinə xidmət göstərmək, milli mədəniyyətimizin və təhsilimizin paralel inkişafına şərait yaratmaq, milli dəyərlərimizi yaşatmaq sizin kimi elm, mədəniyyət xadimlərinin əsərlərinə elmi nəzəriyyələrinə əsaslanır, tanınır və inkişaf etdirilir. Belə ümumxalq əhəmiyyətli, dəyərli ideyaların əsasında yaranmış dostluq, qardaşlıq əlaqələri nəinki bir millət, iki dövlət – Azərbaycan-Türkiyə, bütün türk xalqları – Qazax, Qırğız, Özbək, Türkmən, Tatar, Tacik və digər xalqların birliyinə, dostluğuna və qardaşlığına istinadən yazılan tarixi əsərlər, həmişə öz qiymətini almış və alacaqdır.

Hörmətli professor Aygün Attar, rəhbərlik etdiyiniz universitetdə gördüyünüz işlər sübut edir ki, bütöv Türk xalqlarının mədəni dəyərləri heç də Avropa mədəni dəyərlərindən geridə qalmır. Bu dəyərlərə bəzən qısqançlıqla yanaşan ölkələr də vardır. Bu da türkçülüyə, birliyimizə təsir etmək məqsədi daşıyır. Milli dəyərlərimizi yaşadıb, bütün dünyaya nümayiş etdirmək sizin kimi bacarıqlı və təşkilatçı elm, təhsil işçilərinin əlindədir. Ümid edirik ki, bütün türk dünyasının mədəni dəyərləri daha geniş miqyasda təşəkkülə də sarsılmaz olacaqdır. Bu

birliyin gücü dünyada qloballaşmağa doğru istiqamət götürən zərərli ünsürlərin qarşısını almağa da qadir olacaqdır. Türk xalqlarının birliyi Avropada və bütün dünyada, beynəlxalq təhlükələrin qarşısının alınmasında öz iradəsini nümayiş etdirəcəkdir. Əgər dünyamızda bu birlik hərtərəfli təmin olunacaqsa, bütün türk xalqlarının xoşbəxt gələcəyi həmişəlik təmin olunacaqdır. Hesab edirəm ki, qeyd etdiyim ideya və duyğu sizin yazdığınız əsərlərin ideya məzmununa və türk xalqlarının sarsılmaz birliyinə, xoşbəxt gələcəyinə ünvanlanmış duyğu və düşüncələrdir. Qeyd etdiyim keyfiyyətləri sizin şəxsinizdə gördüyüm üçün Türkiyə Cümhuriyyətinin keçmiş Prezidenti Cənab Abdullah Gülün 28 mart 2012-ci il tarixdə Geresun Universitetinin rektoru vəzifəsinə təyin olunmağınız barədə Sərəncamı gözlərimizin önünə gəldi. Bu zaman Azərbaycan Respublikasının Qubadlı rayonundan olan bütün görkəmli insanları, ölkədə və ölkəmizdən xaricdə ölkəmizin təmsilçilərinin canlı obrazlarını xeyallarımızda yaşatmalı olduq.

Hörmətli Aygün Attar!

1982-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Qubadlı rayonunda dünyəvi təhsil ocağı olmuş Qara İlyasov adına orta məktəbində – aparıcısı olduğumuz 100 illik yubiley tədbirində, sizin dəyərli çıxışlarınız, həmin ildə Qubadlıda rayon Partiya Komitəsinin I katibi Zöhrab Məmmədova və Respublika Təhsil Naziri professor Kamran Rəhimova söz verib onların dəyərli fikirlərini tamaşaçılara çatdırmağınız unudulmaz bir tarixdir. Hesab edirəm ki, o tarix unudulmaz və o tarix sizin böyük istedadla malik olmağınızın bugünkü göstəricisi və

uğurlarınızın sübutudur. Eyni zamanda qardaş Türkiyə ölkəsində belə bir nüfuzlu universitetə rəhbərlik etməyinizin bariz nümunəsidir.

Siz böyük uğurlara imza atacaqsınız. Buna böyük ümidlərimiz var idi. Siz bu ümidləri doğrultdunuz.

Hörmətli Aygün Attar, xatırladıram ki, Qubadlı Q. İlyasov adına orta məktəbin 100 illik yubileyində məktəbin əsasını qoymuş Həsən bəy Soltanovun bədii obrazının yaradılması mənim üzərimə qoyulmuşdu. Bu obrazı oynamaqda, dövrün, zamanın tarixi şəxsiyyətlərinin xoş niyyətlərini yada salıb keçmişimizə ehtiramımızı bildirdik. Tamaşa uğurla qarşılandı. Yaddaşımda o anlar xoş xatirə kimi qaldı. O tarixi anları yazmaqla, tarixin unudulmamasını bildirib, sizin kimi ölkə əhəmiyyətli elm, təhsil mədəniyyət xadimlərinin həyat hekayəsini gənc nəsillərə nümunə olaraq göstərirəm. Bu da milli mədəniyyətimizin, milli mətbuatımızın bir vəzifəsidir.

Görkəmli Azərbaycan şairi Hüseyn Cavid demişken:

*Turana qılınçdan kəsərli ulu qüvvət,
Yalnız mədəniyyət, mədəniyyət, mədəniyyət!*

Mədəniyyət təkcə incəsənət və onun janrları deyil, mədəniyyət həm də elm, təhsil, milli-mənəvi dəyərləri yaşatmaq, bütün bəşəriyyətin xilasından başlayıb, yüksək mədəni həyat tərzinin qorunub saxlanması, gələcək nəsillərə ərməğan ediləməsidir.

Aygün xanım! Bu nəcib, çətin vəzifənin yerinə yetirilməsində siz də öz növbənizdə əzmlə çalışırsınız. Bunun üçün sizə

eşq olsun. Bütün qubadlılıların sevgisini sizə çatdırıram! Sizin uğurlarınız bizim uğurlarımızdır...

Fikirimcə, Vətənə, yurda bağlılıq hər bir insanın daxili dünyasında baş qaldırmalıdır. Görünür, bu duyğu və hisslər siz Aygün xanımın həyat tərzində olmuşdur. Böyük uğurlara imza atmanız da, bütöv Azərbaycanımıza sonsuz məhəbbətiniz, vaxtı ilə (1918-ci ilin 15 sentyabrında) Azərbaycanımızı yad işğalçılardan xilas edən (Ənvər Paşa, Nuru Paşa) qardaş Türkiyə xalqına və dövlətinə ehtiramınızın nəticəsidir.

Elmi əsərlərinizin işıq üzü görməsi də böyük türk xalqına olan tükənməz məhəbbətdən doğmuşdur. Türklərin tarixi düşməni olan erməni faşistlərinin bütün bəşəriyyət üçün bir bəla olması, bu bəlanı dəstəkləyən qüvvələrin məkrli niyyətləri barədə məlumatları oxuculara çatdırılması gündəlik vəzifəmizə çevrilmişdir. "Bir müasirlik problemi olan ermənilik" kitabınız elmi əsaslara reallığı əks etdirən tarixi faktların sübutu kimi qiymətləndirilmişdir.

Aygün xanım!

Görkəmli Azərbaycan xalq yazıçısı Çingiz Abdullayev böyük türk yazıçısı Çingiz Aytmatov haqqında demişdir: "O, böyük türk yazıçısı idi. Əsərlərindəki "manqurd" sözü (öz yaddaşını itirən adam) bütün dünya dillərinə elə manqurd kimi düşdü.

Çingiz Aytmatov öz kəndlərindən yazırdı, ancaq elə yazırdı ki, onu bütün dünya qəbul edirdi. Mən həmişə demişəm və gənc yazarlara deyirəm, siz öz yurdunuzdan, öz tarixinizdən yazın. (Mədəniyyət qəzeti, 11-ci səhifə, 2008-ci il.).

Bütün bu sözlərə, dəyərli fikirlərə əsasən, bir yazar olaraq, öz ölkəmdən, öz yurdumdan, öz elimdən, öz torpağımızın yetirdiyi ləyaqətli tarixi şəxslərdən, onların şərəfli həyat hekayəsindən yazıram. Yazıram ki, tarix unudulmasın, yazıram ki, müstəqil Azərbaycanımızın fədakar oğul və qızları dünyanın hər yerində şərəflə ölkəmizin adını uca tutub, istedadlı millət, xalq olduğumuzu sübut etsinlər. Milli təəssübkeşlik, milli qeyrət, vətəndaş həmrəyliyimiz, milli birliyimiz daha da möhkəmlənsin.

Üzərində işlədiyim elmi publisist monoqrafiya xarakterli yeni kitabda sizin şərafinizə həsr olunacaq yazı, hesab edirəm ki, yeni nəsil üçün böyük əhəmiyyət kəsb edəcəkdir. Daha ətraflı məlumatlar, görülmüş işlərimiz barədə yazılı məlumatların sübutu kimi öz şəxsi arxivimdə olmasını istərdim. Hər bir yazılan sözün istinad nöqtəsi olduğu kimi uğurların və hadisələrin də istinad mənbəyi olmalıdır. Bu baxımdan, imkan daxilində, mükafatlarınızın, beynəlxalq görüşlərinizin əyani təsdiqi barədə sənədlərin surətlərini bizə göndərməklə, xeyir-xah və nəcib bir işin həllində bizə köməklik etmiş olarsınız. Sumqayıt şəhərində yaratdığımız Qubadlı Tarix-diyarşünaslıq muzeyində sizin üçün ayrılmış güşənin zənginləşdirməkdə bizə kömək etməyinizi xahiş edirik. Ümid edirəm ki, xahişimizi yerinə yetirmək üçün qiymətli vaxtınızdan vaxt ayırıb bu nəcib işdə bizdən öz köməkliyinizi əsirgəməyəcəksiniz!

Qeyd: Professor Aygün Attar həmyerlilərinin sualını cavab-sız qoymadı.

Aygün Attarın səmimi münasibəti, ibrətamiz duyğuları, doğma Vətənə sevgisi və yurd həsrəti aşağıda qeyd etdiklərimiz sözlərlə başlayır (İctimai-siyasi fəaliyyətinə və vətənpərvərliyinə qiymət verib, münasibət bildirən həmyerlilərinə Aygün Attarın cavabı qəlbimizdə əbədi olaraq səslənəcəkdir).

Belə ki, Facebook səhifəsində dostluğunda olan sosial şəbəkə istifadəçilərinə, həmyerlilərinə professor Aygün xanım Attarın cavabı belədir:

Dəyərli həmyerlilərim, Elmira xanımın sayəsində bu qrupu gördüm və çox sevindim.

Gözəl sözləriniz üçün hər birinizə minnətdaram.

Gülüm xanımı (Mir Karabəgi Mirsədzadə) Amasiyada görəndə elə bildim ki, dünyanı mənə verdilər. Onu Qubadlımı qucaqlayan kimi qucaqladım – həsrətlə, nisgillə, burnumun ucu göynəyərək...

Sual verirsiniz ki, Qubadlıya gələrsənmi?

-Əlbəttə, gələrdəm, torpağımızı öpmək üçün, gözü yolda qalan məzarları ziyarət etmək üçün, elimizi, obamızı görmək üçün və... Vətəndə ölmək üçün.

Hər birinizə, ailə və yaxınlarınıza salam-dualar...

Allaha əmanət olun.

Qubadlıda görüşmək arzusu ilə salamat qalın.

Bu qrupu təşkil edən əziz həmyerlilərimə, ən gözəl ifadələr yazan dəyərli yerlilərimə təşəkkür edirəm.

Qəlbi hər zaman sizinlə olan Aygün Həşimzadə Attar.

"Sözün sehri" qəzeti, №12 (53)

31 dekabr, 2015-ci il.

FRANSADA VANDALİZM CƏHDİ XALQIMIZA QARŞI YÖNƏLDİLMİŞ NÖVBƏTİ AKSIYA İDİ

Fətəliyeva Mirvari Mətləb qızı Qubadlı rayonunun Xanlıq kəndində dünyaya göz açmışdır. O, Fransada təhsil almış, Azərbaycanımızı layəqətlə təmsil edən, xalqımızın ən mübariz, cəfəkeş, milli təəssübkeşliyi ilə özünü təsdiq etmiş, xaricdə fəaliyyət göstərən ən fəal gənclərimizdən biridir. Bu insanları tanıyaq və tanıdaq ki, gənc nəsillər

bu nəcib işi davam etdirməyə çalışsınlar.

Bu hadisə 2013-cü il fevralın 26-da Fransanın paytaxtı Parisdə keçirilmiş rəsmi bir tədbirdə baş vermişdir.

Fransada fəaliyyət göstərən erməni lobbisi və erməni diaspora təşkilatlarının dəstəyi ilə Ermənistanın iddia etdiyi uydurma soyqırım, "Sumqayıt hadisələri" ilə əlaqədar təşkil edilmiş toplantıda Parisdə fəaliyyət göstərən "Azərbaycan evi"nin rəhbəri, Azərbaycan Dostları Assosiasiyasının baş katibi Mirvari Fətəliyeva və azərbaycanlı tələbə Vüsal Hüseynov da iştirak etmişdi. Onlar həmin toplantıda ermənilərin hücumu və qeyri-insani hərəkətlərinə məruz qalmışdı. Bu hadisə dünyada azərbaycansevər qardaş xalqların, eyni zamanda Azərbaycan Dövləti və xalqı tərəfindən ictimailəşən hadisəsi kimi tarixə düşmüşdür.

Tədbirdə uydurma "erməni soyqırımı"nı anan ermənilərə, "Xocalı faciəsin"də həlak olan soydaşlarımızın xatirəsinin də

yad edilməsi təklifi irəli sürülmüşdü. Bu təklifi irəli sürən həmvətənlərimiz orada iştirak edən ermənilərin təhqir və hücumlarına məruz qalmışlar. Ermənilərin qeyri-insani hərəkətləri nəticəsində soydaşlarımız xəsarət almışlar. Bu hadisə ictimailəşmiş, ermənilərin bu hərəkətləri dünya ictimaiyyəti tərəfindən pislənmişdir.

Azərbaycan xalqı və dövləti soydaşlarımızın bu addımını yüksək qiymətləndirmiş, xalqımızın hüququnun müdafiəsində əməyi olan hər bir təmsilçimizə uğurlar arzulamışdı.

Bu gün haqq işimizi müdafiə edən, inkişaf etməkdə olan ölkəmizin gəncləri ilə fəxr etməkdə, qürur duymaqdayıq. Doğma Vətənə dönan bu gənclərlə görüşlər keçirmək də ənənəyə çevrilmişdir. Ötən illərdə Qubadlı Rayon ziyahları ilə Mirvari Fətəliyevanın görüşü yadda qalan olmuşdur. Bu görüşdə Mirvari xanımın çıxışı, Fransada apardığı işlər barədə məruzəsi qəlbimdə əbədi olaraq yaşayacaqdır.

Müəhibələrinin birində Mirvari Fətəliyevanın gələcək planları barədə məlumat alarkən, cavabı belə olmuşdur:

Əsas məqsədimiz Qərbi Avropada Azərbaycan lobbiciliyinin inkişafına nail olmaqdır.

Qarşıdan Şərqdə ilk Demokratik Müstəqil Dövlətimizin 100 illik yubileyi gəlir. Bu möhtəşəm tədbirlə əlaqədar "Azərbaycan Evi"nin, Azərbaycan Dostları Assosiasiyasının planına əsasən, Fransada əhəmiyyətli tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Belə ki, respublikamızın 100 illik yubileyinin keçirilməsi tədbiri ilə yanaşı, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qadına verdiyi seçki hüququ ilə bağlı qadın hüquqlarına həsr olunmuş konfrans tədbirlərinin keçirilməsi də planlaşdırılır. Qeyd etmək lazımdır ki, Fransa kimi demokratik ölkədə yalnız 1946-cı ildə qadınlara seçki hüququ verilib. Bu baxımdan 1918-ci ildə Şərqdə ilk demokratik cümhuriyyət olan Azərbaycanın böyük dəyərə sahib olmasını təbliğ etmək və bu faktı Fransa ictimaiyyətinə çatdırmağın özü xalqımızın böyüklüyünə, qədim mədəni bir xalq olduğuna işarədir.

Sonda qeyd edim ki, ehtiram əlaməti olaraq, belə bacarıqlı soydaşlarımızı kitabda və qəlbimizdə yaşatmaqla, vətəndaşlıq borcumuzu yerinə yetiririk və eyni zamanda belə intellektual səviyyəli xanımlarımızla fəxr edirik.

HƏYATINI KİTABA VƏ NƏSİLLƏRİN TƏLİM-TƏRBIYƏSİNƏ BAĞIŞLAYAN ƏDƏBİYYATŞUNAS

Bəşəriyyətin bütün simaları tədricən kitabda məskən salmışlar. Nəsillər, dövlətlər gəlib getmişlər, kitablar isə qalmışdır.

Özünün söylədiyi kimi, mən kitabxanada böyümüşəm -deyən Ədalət Əsədov 35 ildə fasiləsiz olaraq müəllim işləyir. Ölməz B. Vahabzadənin "Şagird şamıdır, gəlin onu yandıraq" fikri onun həyat devisi olmuşdur.

Müəllimlik peşəsini Ədalət müəllim böyük sevgi və məhəbbətlə davam etdirməkdədir. Mənim fikrimcə, bu peşədən şəərəfli bir peşə yoxdur. Çünki, bəşəriyyətin idarə olunmasında və yaşamasında insanlara müəllimlər tərbiyə vermişdir. Ədalət Əsədovun bu peşəni seçməsinə yarılmadığını deyirdim.

Əsədov Ədalət İxtiyar oğlu 1959-cu ildə Qubadlı rayonunun Göyyal kəndində, zəhmətkeş ailəsində dünyaya göz açmışdır. Orta təhsilini Fərəc kənd orta məktəbində almışdır. 1971-ci ildə API-nin filologiya fakültəsinə daxil olmuş, 1981-ci ildə oranı bitirmişdir. O, dil-ədəbiyyat müəllimi ixtisasına yiyələnmiş və həmin il Fərəc kənd orta məktəbinə dil-ədəbiyyat müəllimi təyin olunmuşdur. Kollektivin dərin hörmətini qazanan Ədalət Əsədov rayonumuzun ictimai-siyasi işlərində də

iştirak edir, öz bilik və təcrübəsini təhsil ocaqlarında tətbiq olunmasında şəxsən öz köməkliyini əsirgəmir.

1993-cü ildə (31 avqust) erməni təcavüzkarları tərəfindən Qubadlı rayonunun işğalı Ədalət Əsədovun da həyatında ağır günlərin yaşanması ilə özünü göstərdi. Çətinliklərə baxmayaraq, məskunlaşdığı Sumqayıt şəhərində pedaqoji fəaliyyətini davam etdirməyə başladı. Bu gün də onun yandırdığı şam gələcəyimizi işıqlandırmaqdadır. Təhsil aldığı doğma məktəbi – Fərcan kənd tam orta məktəbində və Sumqayıt şəhər özəl İdrak liseyində pedaqoji fəaliyyətini davam etdirir. Ədalət müəllimin pedaqoji təcrübəsinin bir neçə xüsusiyyətlərini qeyd etmək nəvillər üçün nümunə ola bilər. Belə ki, o, daima mütləq edən, həmişə axtarıbda olan bir ziyalıdır. Onun dərslərini dinləyənlər zövq alır, yeni nə isə öyrənirlər. Çünki Ədalət müəllimin dərsləri “niyə” və “məsələn” dayaqları üzərində qurulur. Bu suallara cavabları isə birqütblü deyil, çoxqütblüdür. Çünki o, həmişə fərdi yanaşmaları da dinləyir. Ana dilinə və doğma ədəbiyyatımıza sevgisi böyükdür. Elə buna görə tədris etdiyi fənlərə saygılı, həmişə ilhamla və canıdildən yanaşır. Bu yerdə H. Mannın bir pedaqoji fikrini söyləmək yerinə düşər. Görkəmli pedaqog demişdir: “Öz şagirdlərində təhsilə həvəs oyatmaq, onlara nə isə öyrətmək istəyənlər müəllim, dəmiri qızdırmanın döyən dəmirçiyə bənzəyir”. Ədalət müəllim təbliğ etməyi xoşlayır, ona görə də onun dərslərini dediyi uşaqlar seçilir. Təbliğətçiliyi ilə seçilən, fikrini əsaslandıran pedaqoji metod və üsulların mahir bilicisi kimi həmişə sevilməyə layiq olan Ədalət Əsədovun “Linqvistik düşüncələr” adlı dərsləri də çap olunmuş, dərslər vəsaiti kimi istifadə olunur. Ali kateqoriyalı müəllim olaraq, 2008-ci ildən TQDK ilə əməkdaşlıq edir. Həmin ildən ardıcıl olaraq nümunəvi testləri və çətin test

tapşırıqlarına aid yazdığı şərhləri “Abituriyent” jurnalında nəşr olunur.

2008-ci ildə I ixtisas, 2010-cu ildə II ixtisas, 2012-ci ildə IV ixtisas qrupuna aid test tapşırıqlarının hazırlanması üçün TQDK-nin işçi qrupu daxilində olmuşdur. Respublika səviyyəsində də müəyyən uğurlara imza atmışdır. Belə ki, 2002-ci ildə istedadlı şagirdlərin yaradıcılıq qabiliyyətlərinin inkişafında səmərəli fəaliyyətinə görə Təhsil Nazirliyinin I dərəcəli, 2003-cü ilin 17 iyununda respublika pedaqoji müəhazirələrində pedaqoji ustalıqla çıxış etdiyinə, məruzəsindəki əhəmiyyətli fikir və təkliflərə görə II dərəcəli, 2003-cü il 05 iyun tarixdə “İlin ən yaxşı müəllimi”, respublika müsabiqəsində “Novatorluq meyilli iş üslubu ilə və pedaqoji prosesin həyata keçirilməsi” fəaliyyətinə görə II dərəcəli diplomlarına layiq görülmüşdür. “İlin ən yaxşı müəllimi” müsabiqəsinin qalibidir. 2011-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə o “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunmuşdur. 2013-cü ildə Azərbaycan Müəllimlərinin XIV Qurultayında nümayəndə kimi iştirak etmişdir. Qurultayda iştirak edən 900 nəfərdən biri kimi, Ədalət müəllim “Lider” televiziyaşının müxbirinə müsahibə vermişdir. (14 dekabr 2013-cü il tarixdə saat 13⁰⁰ da “Səda” verilişində efirə getmişdir). 2017-ci ildə “Respublikanın Əməkdar müəllimi” fəxri adına layiq görülmüşdür.

Dövlət əhəmiyyətli tədbirlərdə nümayəndə kimi iştirak edən, öz bilik və təcrübəsini gənc nəvillərə öyrədən Ədalət Əsədov, bu tədbirlərdə iştirakına şərait yarananlara da həmişə minnətdar olduğunu bildirmişdir.

Əxlaqi tərbiyəsi, mənəvi dəyərləri üzərində qurulmuş biliyi, insani keyfiyyətləri xalqına, dövlətinə sadəqətlə xidmət edən ziyalılarımız həmişə yüksək kürsülərdən söz deməyə layiqdirlər.

Bu kürsülər layiqli insanlara etibar edilir. Bu ehtibarı qazanan Ədalət müəllim sayılıb seçildi. Odur ki, Ədalət müəllimin qələmindən çıxmış Türkiyə-Azərbaycan dostluq və qardaşlığına aid olan məqaləni kitabə əlavə etdim. (bax 125-132). Görkəmli din xadimi Seyid Nigarinin uyuduğu Türkiyə Respublikasının Amasiya vilayətində olan Şirvanlı məscidinə getdi, onun qəbrini ziyarət etmək də onun qismətinə düşdü. Bu ziyarətdən böyük məmnunluq hissi keçirən Ədalət müəllim bu şəraiti yaradanlara minnətdarlığını bildirərək, həmişə qürurlu olduğunu söyləyir.

Öz növbəmdə şəxsiyyətinə, milli təəsübkeşliyinə, səmimiyyətinə rəğmən onun şəərəfinə yazdığım bu məqalə mənim üçün ən dəyərlidir və tarixin heç vaxt unudulmamasına bir mesajdır. Dəyərlı insanların şəərəfinə Ədalət müəllimin yazdığı məqalənin də kitabə salınması da tərəfindən bu insana rəğbət hissının olması kimi qiymətləndirilməsi məqsədini daşıyır.

BƏZƏN BİR TARİXİ ŞƏXSİYYƏTİN BİOQRAFİYASINI YAZMAQLA BİR XALQIN TARİXİNİ YAZMALI OLURSAN

Azərbaycan xalqının Umummilli Lideri Heydər Əliyevin həyat bioqrafıyası dünəninin və bugünkü tarixin bariz nümunəsidir. Tarix onda sübut olunur ki, tarixi faktlarla, sənədlərlə, görüşlərlə, istinad nöqtələri ilə təsdiqini tapsın. Azərbaycanımızın bütün bölgələri, rayonları hər birimiz üçün müqəddəs və əzizdir. Doğma yurd və babalarımızın bizlərə əmanət etdiyi el-oba daha əziz və müqəddəsdır. Bu yerlərdə yaşamış, zamanın sınağından çıxmış, dövrün ədalətsizliyindən əziyyət çəkmiş, öz ata-baba yurdundan didərgin düşüb qurbətdə ömrünü başa vurmuş müdrik soydaşlarımız öz varlığı, elmi, dini ideyaları ilə qəlblərə hakim olmuşlar. Özlərindən sonra tarixin yaddaşında silinməz iz qoymuşlar. Bu silinməz izlərlə addımlayıb, müqəddəs insanların uyuduğu məkənlərə ziyarətə getmək də hər insana nəşib olmur.

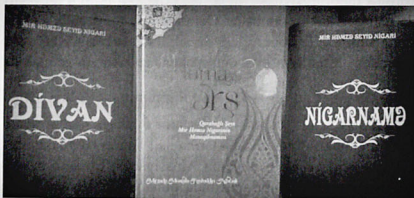
Mənə elə gəlir ki, Tanrı sevgisinə layiq olan bəndələri, sevindikləri üçün müqəddəs insanların uyuduğu yerləri gedib ziyarət etməklə, arzu və istəklərinə nail olurlar. Bu baxımdan Ədalət Əsədova da Türkiyənin Amasiyadakı Şirvanlı məscidinin təmirindən sonra açılışında olmaq, Mir Həməzə Seyid Nigarinin qəbrini ziyarət etmək nəşib olmuşdur.

Oxuculara daha ətraflı məlumatların verilməsi, bu tarixin unudulmaması, ziyarət haqqında məlumatların kitabə yazılması Mir Həməzə Seyid Nigari şəərəsinə dərin hörmət, ehtiram ifadəsi ola bilər. Elə bunun üçün Ədalət Əsədovun şahidlik etdiyi tarixi anların onun özünün qələmə aldığı 20 iyun, 2014-cü il tarixdə "Bərgüşad" qəzetinin 7-ci nömrəsində işıq

üzü görmüş “Gördüm, gözdüm, sevdim” məqaləsini diqqətlə oxuyub, həm Ədalət müəllimi daha yaxşı tanımaq, həm də xalqımızın müqəddəs şəxslərinin həyat eşqini, vətən sevgisini, tariximizin milli-mənəvi dəyərlərini qiymətləndirib, qəlbimizdə əbədiyyətə qovuşan müqəddəslərimizin yaşadığı tarixi öyrə-nib, nəsilərə biliklər vermiş olarıq.

Bu məqalənin kitabda yer alması tariximizə və müqəddəs-lərimizə ehtiram kimi qəbul edilməlidir. Eyni zamanda bir şəx-sin simasında bir xalqın müqəddəs insanların da həyat bio-qrafiyasının öyrənilməsi kimi başa düşülməlidir.

XIX əsr Azərbaycan Ədəbiyyatının görkəmli nümayəndə-lərindən biri Seyid Mir Həmzə Nigarinin əsərləri ölkəmizin universitetlərində dərslük kimi tədris olunur.

Məqamı gəlmişkən qeyd edim ki, Qubadlıdan olan yazarla-rımız öz əsərlərində Mir Sədi Ağə və Mir Məhəmməd Ağanın şəərəfinə yer ayırırlar. Bu da xeyirxahlığı ilə müqəddəsləşmiş Mir Həmzə Seyid Nigari şəərəsinin xalqımız tərəfindən sevgisinin təəcəssümüdür. Bu belə də olmalıdır. Yazılan əsər-lərdə, məqalələrdə övliyalarımızın şəərəfinə yazılan məlumatlar

təsədüfən yazılmır. Bu yazılar realığı əks etdirir. Qardaş Türkiyə ölkəsində “Açıq Muzey” adlandırılan Amasiya şəhə-rində Şirvanlı Məscidinin təmirdən sonra açılışında iştirak edən Respublikamızın İncəsənət xadimlərinin, dövlət rəsmilərinin geniş tərkibdə iştirakı qeyd etdiklərimin əyani sübutudur.

Xəşbəxtəm ki, yazdığım kitablarda Mir Sədi Ağə və Mir Məhəmməd Ağə haqqında ürək sözlərimi yazmışam. Bunun üçün həmişə fəxarət hissi keçirmişəm. Bu kitabdakı yazı Mir Həmzə Seyid Nigari və onun davamçıları haqqında söz açmağa mənə stimül vermişdir. Səbəblərə və dəyərli məlumatları mətbuat səhifələrində şərh edənlərə təşəkkürüm və saygılarımdır...

Nə yaxşı ki, qədirlənlərimiz, vətən sevgisi ilə qəlbi daima döyünən Ədalət müəllim kimi dəyərli ziyalılarıdır. Bu möhtəşəm tarixi yaşadan tədbirdə ziyalılarımızın iştirakına şərait yarananlara da minnətdar olmalıyıq.

Hər bir insanın naliyyətinə öz uğuru hesab edən Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Malik İsaqovun xüsusi qayğısı, vətənpərvərlik missiyası alqışa layiqdir. Qurub yaratmaq, dəyərliləri qiymətləndirmək, yaradıcı insanlara güc, qüvvət verən insanlar, onu sevnələrin qəlbində həmişəyaşadılar. İnsan üçün bundan böyük mükafat yoxdur. Aldığınız mükafatlar halalınız olsun, deyirəm, Malik müəllim.

“Gördüm, gözdüm, sevdim” (Bərgüşad qəzeti, № 07. 20 iyul, 2014-cü il) məqaləsində Ədalət Əsədov yazır: “Yatsam yuxuma da girməzdi”. Uşaqlıqdan bu cümləni çox eşitmişəm. Amma 2014-cü ilin iyun ayında bunun gercək şahidi oldum. Həmin ayın 26-dan 28-dək qardaş Türkiyədə oldum. Mənə bu yuxu kimi gələn olayın həqiqət olmasına şərait yaranan

qədirbilən icra başçımız, gözümə və könlümə uca olan hörmətli Malik İsaqova çox minnətdaram.

Esenboya hava limanına düşməzdən öncə bu sözün mənası beynimdən keçdi. Qədim yazılı abidələrimizdə esən, əsən, “sağ-salamat” deməkdir. Bütün yolçular sağ-salamat gedib qayıtsınlar.

Xidmət maşınıyla Amasiyaya üz tutduq. Hörmətli Sirəcəddin ağa, xanımı Fatma xanım, oğlu Xeyrəddin bəy və Seyid Nigari irsinin yorulmaz tədqiqatçısı Nəzakət xanım Məmmədli ilə bir maşında gedir, yol boyu gözlərim Türkiyə çöllərinə, yaşayış məntəqələrinə baxır, qəlbimi fərəh bürüyürdü. Səliqəlik, gözəllik ürəyimi dağa döndərirdi. Şükür ki, Türkiyə tarlalarını bol, insanların çalışqan gördüm.

Amasiyaya üç saatdan artıq yolda bir yerdə dincəlməli olduq.

Bu işdə övliyamızın nəsil budaqlarından olan möhtərəm Nizaməddin müəllimin əməyini yüksək qiymətləndirirəm.

Axsama yaxın Amasiyaya çatdıq. “Taşhan” otelində qalacaqdıq. Bizi sayğıdəyər insan – Nərminə xanım qarşıladı. Bu Azərbaycan övladının adını eşitmişdim, özünü də, ona olan sevgini də gördüm, bacarığı, xeyirxahlığı barədə ürək dolusu sözlər eşitdim. Sevindim, qürur duyduğum ki, yurdu Amasiyada layiqincə təmsil edən, onu ucaldan xanım əfəndimiz var.

İlk andan Amasiyanın cazibəsi məni sehrə saldı. Oxuculara bilgi verirəm ki, Amasiya Türkiyənin “Açıq Muzey” adlanan şəhərlərindən biridir. 7500-illik tarixi olan bu qosqoca şəhərdə Harşana Qalası, Kral Qaya Məzarları var. Həm də bura “Şəhzadələr şəhəri”dir. Belə ki, Fateh Sultan Mehmet və Yavuz Səlimin olduğu şəhərdir. Türkiyə Cumhuriyyətinin doğum bölgəsi də hesab olunur.

Arxeoloji muzeydə mumiya bələdiyyə bölümləri də yer alır. Qaynaqların yazdığına görə, bu şəhər Fərhad və Şirin, dünyanın ilk coğrafiyaçısı Strabonun, ilk qadın divan şairi Mehri xatunun, xəttatların ustası Seyid Həmidullahın, böyük Osmanlı cərrahı Şərafəddin Sabunçuoğlunun məmləkətidir. Şəhər qayalıqlar arasında yerləşir, ortada isə Yaşılçay axır.

26 iyun axşamında “Taşhan” otelində yadda qalan bir görüş oldu. Nərminə xanım süfrə açdırmışdı. Törənə, Ankara, Çorum, Amasiya Bələdiyyə Başqanları da tədbirə dəvət olunmuşdular. Öncə Türk sənətkarları çıxış etdilər. Sonra Sahib Paşazadənin rəhbəri olduğu muğam qrupu məharətlərini göstərdi. Güllü Muradovanın və Mirələm Mirələmovun Seyid Nigaridən, Mir Sədi ağadan oxuduğu qəzəllər könüllərə su səpdi. O da unudulmaz ki, Güllü xanım Mirələm bəyin birgə ifa etdikləri “Salam, Türkiyə bayrağı”na, Türk sənətkarlarının ifa etdikləri “Qafqazlardan asacağız, Azərbaycan bayrağını Qarabağa asacağız” oxumaları alqışlarla qarşılandı, könülləri oxşadı. Türkiyə və Azərbaycan bayraqları isə mərasimə daha bir gözəllik, yaraşıq verirdi. Təbii ki, bunların hamısı onu təşkil edən Nərminə xanımın Vətən sevgisinin təzahürü idi.

27 iyun Amasiyadakı Şirvanlı Məscidinin həyatına insanlar topa-topa axışdırdılar. Çünki məscid təmir olunaraq inanlı insanların ixtiyarına verildi. Azərbaycandan geniş tərkibdə nümayəndə heyəti də bu müqəddəs məkanda oldu. Bu məclisdə böyük sufi şair, igid döyüşçü, Nəqşibənd təriqətinin korifeylərindən olan Mir Həməzə Seyid Nigari, onun oğlu Sirəcəddin Ağə və əmisi oğlu Mir Həsən Ağə uyuyurlar. Ziyarət etdim – duyğusal oldum. Özümlə bəxtəvər sandım.

1894-cü ildə bu məscid Azərbaycandan göndərilən yarımların hesabına yeri cənnətlik Hacı Mahmud Əfəndi tərəfindən

inşa olunmuşdur. Onu yenidən təmir etdirən, ona həyat verən digər bir qeyrətli ürək sahibi, damarlarında bu ocağa saf sevgisi, böyük eşqi olan Nərminə xanım və onun oğlu Murad bəydir. Özü də necə? Göz oxşayan qədimliyinə, tarixinə zərər verməyəcək formada. Məscidin açılışında Ankara, Çorum, Amasiya, Konya vilayət vəkilləri, Amasiya Bələdiyyə Başkanı da iştirak etdirdilər. Onlar bu işə can yandıran, urəyini qoyan insana – Nərminə xanıma təşəkkürlərini bildirdilər. Mən özüm isə AZ TV və TRT, AVAZ televiziyalarına müsahibə verdim. Hər iki televiziya verdiyim müsahibənin ümumi məzmunu aşağıdakı kimi idi: Bu müqəddəs məsciddə uyuyan Seyid Nigari bir müddət Qubadlının Mirlər və Çərəli kəndində yaşamışdır. Çərəli kəndində yaşayarkən Səfər bəy onu evində saxlamış, ona ürəkdən qulluq etmişdir. Səfər bəy mərd, qorxmaz, şirurəkli insan olub. O, həyatına, ailəsinə olan təhlükədən qorxmayaaraq, Seyid Nigarinin xidmətində durmuşdur. Seyid Nigari Səfər bəyi və onun ailəsini sevdiyi üçün evi tərk etmiş, Hərtiz dağının uralığını özünə yurd seçmişdir. Bu dağın başında Seyid Nigarinin qalacağı yeri Səfər baba düzəltmişdi. Seyid Nigari 6 aya yaxın bu dağın başında yaşamışdır. Tale elə gətirmişdir ki, mən dəniz səviyyəsindən 1277 metr hüdurlükdə, həmin dağın yanındakı Göyyal kəndində böyümüşəm. Ömrümün 36 ili həmin kənddə keçib. Hərtiz dağındakı o ziyarətgahın başına dəfələrlə dolanmışam. Dədələrimiz, nənələrimiz, kəndimin ağsaqqalı iman adamı İsmayıl baba bəy-nimizə körpəlikdən belə bir fikir toxumu əkibdir: “Burada Şıx Əfəndi Baba yaşayıb. Onun əli dəydiyi ağacı, daşı öpün, müqəddəs bilin”.

Hər şey insanın genindən gəlir. XIX yüzillikdə Mir Həməzə Seyid Nigariyə Səfər baba qulluq etmişsə, XXI yüzillikdə isə

bu övlidaya onun soyunun daşıyıcısı Nərminə xanım könül sevgisini vermişdir.

Hərtiz dağında 6 ay yaşayarkən hər gün Mir Həməzə həyatında samovar qaynadıb, xörək hazırlayıb, usanmayıb dağa qaldıran Səfər baba bu işi ürəkdən gələn məhəbbətlə yerinə yetirmişdir.

Nigarini İrana keçirdən Səfər baba olmuşdur. Ayrılıq zamanı Seyid Nigari Səfər babaya bir gümüş cam, bir təsbeh və bir kürk bağışlamış, bu qeyrətli, vəfalı kişiye onun 7-i arxa-dönəninə ürəkdən gələn alqış, dua etmişdir. Deyilənə görə, Səfər babaya bağışlanan əşyaların sağaldıcı, şəfaverici xüsusiyyətləri olub. Belə ki, boğazı ağrıyan o camdan su içərkən, canı ağrıyan təsbehi əlinə alarkən, xəstələnən kürkü geynərkən sağalmış. Seyid Nigarinin Qubadlıdakı davamçılarından bildirdim. Təbii ki, bu sırada ilk yerdə Mir Sədi Ağə dayanır. Bildirdim ki, Mir Sədi Ağə böyük övlidiyə olub. Kəramət sahibi olan bu insan yüzrlərlə xəstəyə şəfa verib. Həm də insanların beyninə, ürəklərinə inam işığı aşılayıb. 17 il məhəbbətdə qalsa da, əqidəsindən dönməmiş, soyuna layiq əxlaq daşıyıcısı olmuş, kommunistlərin basqınına baxmayaraq, həmişə “Allah, Allah” demişdir.

Böyük övliyanın oğlu Mir Məhəmməd Ağə bacarıqlı həkim olmaqla yanaşı, həm də xeyirxah ürək sahibi idi. Elimizdə aforizmə çevrilən bir deyim var “Mir Məhəmməd, bir Məhəmməd, Pir Məhəmməd”. Ona el sevgisi böyük idi. Bu böyük insanın ölümü əsil el yangısına çevrildi. Qubadlıda onun dəfnindəki izdihamı həyatımda görməmişdim. May ayında elə yağışın yağdığını da xatırlamıram. Sanki göylər də matəm saxlayırdı. Cənəzinin “Ağhasar”a aparıldığı vaxt, göy üzünü

bürüyən qaranquşları və onların fəryadını heç zaman unutma-
ram. Bu nə sehr, bu nə hikmət?! Hələ indiyədək həmin fəlsə-
fəni bilən yoxdur, anladığımı odur ki, bu ocağa xalq sevgisi,
ehtiramı böyükdür və nəsildən nəsilə keçərək yaşayacaqdır.

27 iyun tarixinin axşamcağı Amasiya Sarayında Seyid Nigari ilə bağlı ədəbi-bədii gecə keçirildi. Türk millət vəkili, rəsmiləri də tədbirdə idilər. Əvvəl çıxışlar oldu, sonra Türk sənətçiləri oxudular. Onlar böyük şeyxin şeyrlərindən bəstələr ifa etdilər. Azərbaycan nümayəndə heyətinin çıxışları da maraqla qarşılandı. Ən çox hafizəmdə qalan isə Nəriman Həsənzadənin və Mir Sədi Mir Sədidzadənin çıxışları oldu. Xüsusən Mir Sədi Mir Sədidzadə elə bir fəlsəfi, elmi çıxış etdi ki, onun sehrindən indi də ayrılı bilmirəm.

Muğam ifaçılarımız zalda əyləşənləri heyrləndirə bildilər. Güllü xanımın Seyid Nigaridən oxuduğu "Qarabağ" qəzəli tamaşaçıların hıçqırıtlarına səbəb oldu. Heç demə, zaldakıların əksəriyyəti vaxtı ilə Azərbaycandan köçmüş insanların törəmələridir. Alim Qasımov və qızı Fərqanə xanımın ifaları da tədbirə daha bir gözəllik gətirdi.

Axşam çoxdan düşmüşdür. Amasiyadan Ankaraya qayıtdıq. Gecənin qaranlığında Amasiya şəhərinə, ətrafındakı qaya-
lıqlarına baxıram. Sanki tonqal qalanmışdır. Amasiyanın gecə-
ləri necə də gözəl olurmuş!

İyunun 28-də Esenboğa hava limanından Bakıya döndük. Salamət qal. Türkiyə! Yeni görüşlərə də!

Ədalət Əsədov,

"Tərəqqi" medallı ali kateqoriyalı müəllim

"Bərgüşad" qəzeti, №7. 20.06.2014

III FƏSİL

**Dəyərlərimiz: məənəviyyat, multikulturalizm,
tollerantlıq, məbədlər və muzeylər**

Heydər Əliyev məscidi

İmamzadə məscidi

Cümə məscidi

Bibiheybət məscidi

AZƏRBAYCANI DÜNYADA GÜCLÜ EDƏN VASİTƏLƏRDƏN BİRİ DƏ MULTİKULTURALİZMDİR

Multikulturalizm yunan sözü olub, mənası “mədəniyyəti təbliğ edirəm” ifadəsini bildirir. Tolerantlıq isə insanların bir-birinə münasibətini ifadə edir.

Müdrüklərimiz demişdir: “Bəşəriyyəti mədəniyyət xilas edəcəkdir.” Bütün dünya mədəniyyətlər üzərində bərqərar olmuşdur. Müasir dünya tələb edir ki, multikulturalizm dəyər kimi araşdırılmalı, öyrənilməli və təbliğ olunmalıdır. İqtisadiyyatımızın inkişafı, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması, sülhü müdafiə edən, dinc yaşayış prinsiplərini gözləyən multikulturalizm ənənələri və tolerantlıq müstəqil Azərbaycan dövlətinin həyat tərzidir. Bu da bütün dünyada nümunə kimi qiymətləndirilir. Xarici ölkələrdə də multikulturalizm elmi öyrənilir və inkişaf etdirilir.

Sevindiricidir ki, ölkəmizdə multikulturalizm mərkəzi, bu mərkəzin nəşriyyatı, mətbuat və əlaqələndirmə şöbəsi fəaliyyət göstərir. Mərkəzdə dərsliklər çap etdirilir, 50-dən çox ölkələrlə daimi əlaqə saxlanılır, müxtəlif layihələr, milli-mənəvi dəyərlərin inkişafı yolları müzakirə olunur. Əsas məqsəd insanların bir-birinə münasibəti, dostluq, səmimiyyət, qarşılıqlı hörmət, insani keyfiyyətlərin dərk edilməsi və daimi yaşamasına dəstək verməyi nəzərdə tutur.

Xalqımız öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra bütün dünyaya sübut etdi ki, Azərbaycan tamamilə məhv olar, ancaq öz müstəqilliyini və suverenliyini heç bir dövlətə qurban verməz. Müstəqilliyimizin bərpasının (1991) ilk illərində Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev demişdir: “Azərbaycan bütün dünyaya Günəş kimi doğacaqdır”.

Bu müdrək sözlərin bariz nümunəsi kimi bir neçə böyük və möhtəşəm tədbirlər – (2012-ci ildə) Bakıda keçirilən “Evrovision musiqi yarışması” (2015-ci ildə), Birinci Avropa Oyunları” bir anlığa gözlərimiz önünə gəlir. 09.03.2016-il tarixdə “Çoxqütblü dünyaya doğru IV Qlobal Bakı forumunun” keçirilməsi və burada dünyanı narahat edən məsələlərin həlli yolları və müzakirəsi beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlər siyahısına daxildir. Bu böyük və möhtəşəm tədbirlərdən sonra ölkəmizdə keçirilən digər tədbirlərin sadalanmasına ehtiyac qalmır. Qeyd edək ki, IV Qlobal Bakı Forumunda münaqişələrin qarşısının alınmasında dialoqun rolu, multikulturalizm məsələləri müzakirə edilir. Azərbaycanımızın dünyaya nümunə ola biləcək möhtəşəm tədbirlərindən söz açılır. 2016-cı ilin Azərbaycanda “Multikulturalizm ili” elan olunması müstəqil Azərbaycanımızın bütün dünyaya nümunə ola biləcək mədəniyyətlərarası möhkəm sülhün və əməkdaşlığın təmin olunmasında mühüm addımlardan biri kimi qiymətləndirilməlidir.

Cənab Prezidentin 2016-cı ilin Azərbaycan Respublikasında “Multikulturalizm ili” elan edilməsi haqqında 11 yanvar 2016-cı il tarixli sərəncamı bir daha göstərdi ki, multikulturalizm ənənələrinin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi və geniş təbliğ olunması diqqət mərkəzindədir.

Azərbaycanda müxtəlif millətlərin, dirlərin, mədəniyyətlərin inkişafı və nümayəndələrinin sərbəst yaşamaları üçün bütün zəruri şərait yaradılıb.

Qarşılıqlı hörmətin, etimadın olmadığı cəmiyyətlərdə xalqların kompakt yaşaması asan deyil. Etnik və dini zəmində toqquşmaların baş verdiyi çoxsaylı ölkələri bu mənada nümunə göstərmək olar. Diqqət etsək görürük ki, hətta iqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrdə belə birgə yaşayışla bağlı

ciddi olaylar yaşanır, etnik qarşıdurmalar baş verir. Bu zaman dövlət siyasəti ilə yanaşı, çoxluq təşkil edən etnosların mütləq söz sahibliyi iddiası tolerant mühitin formalaşmasında ciddi maneələr törədir. Azərbaycanda isə dövlətlə xalqın çoxmədəniyyətliyə münasibətində ziddiyyət təşkil edən məqamlar yoxdur. Əgər bir çox inkişaf etmiş cəmiyyətlərdə multikulturalizmin nəzəriyyəsiindən söz açılsaysa, Azərbaycanda bütün real əsasları tarixi yaşam modeli mövcuddur. Bu real zəmin eyni zamanda dövlət siyasəti ilə daha da möhkəmləndirilir.

Dövlət başçısının ölkəmizdə yeni inşa edilmiş məscidlərdə, əsaslı təmirdən sonra məbədlərin açılışında iştirak etməsi, dindarlarla, din xadimləri və digər din nümayəndələri ilə görüşləri, etnik qruplarla təmasda olması, tolerant mühitin formalaşmasında mühüm addım kimi qiymətləndirilir.

Avropa və Asiyaın qovuşduğu məkanda, tarixi İpək Yolunda yerləşən Azərbaycan müxtəlif sivilizasiyaların qovuşduğu məkana olaraq, əsrlər boyu milli-mədəni rəngarənglik mühitinin formalaşdığı, ayrı-ayrı millətlərin nümayəndələrinin sülh və əminəmanlıq, qarşılıqlı anlaşma və diləq şəraitində yaşadığı diyar kimi tanınmışdır.

Bu gün Azərbaycan öz mədəniyyəti ilə bütün dünyada tanınır və milli-mədəni irsimizi daha yüksək səviyyədə təbliğ etmək, respublikamızda multikultural atmosferin saxlanılması üçün BMT, UNESCO, İSESCO və digər beynəlxalq qurumlarla sıx əməkdaşlıq edir, əhəmiyyətli layihələrə qatılır və ya dəstək verir.

25-27 aprel 2016-cı il tarixdə keçirilmiş BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumuna da Təşkilat Komitəsi tərəfindən yüksək səviyyədə hazırlıq işləri aparılmışdır. Qaynaqların verdiyi məlumata görə, Forumda 180-dək ölkədən 2500-dən çox qonaq iştirak etmişdir. Bu mötəbər tədbirlə

bağlı ölkəmizdə fəaliyyət göstərən müxtəlif universitetlərin tələbələrindən ibarət 400 nəfərdən çox könüllü seçilmişdir. Üç gün davam edən Bakı Konqres Mərkəzi və Heydər Əliyev Mərkəzində gerçəkləşən forumun toplantıları beynəlxalq televiziya və internet vasitəsi ilə 6 dildə canlı yayımlanmışdır.

Biz bu gün yağı düşmənlərin hücumlarının qarşısını qətiyyətlə alır, müdafiəmizi təmin etməklə düşməne sarsıdıcı zərbələr də vura bilirik. İşğal olunmuş torpaqlarımızı azad olunması uğrunda mübarizə aparmaqla, bütün dünyaya sülhün, əmin-amanlığın sivil yollarını da nümayiş etdiririk.

Ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi etməyimiz qeyd etdiklərimizin bariz nümunəsidir.

Təcrübə göstərir ki, dini və milli tolerantlıq, fərqli mədəniyyətlərin yanaşı mövcudluğu müasir dünyamızda insanların təhlükəsiz şəraitdə yaşamasının ən mühüm şərtləri multikulturalizmin müdafiəsi və münasibətlərin yaxşılaşdırılmasıdır.

Azərbaycan həmişə dünyaya nümunə göstərmişdir. Bu nümunənin biri də ölkəmizdə multikulturalizm və tolerantlığın yüksək səviyyədə dəstəklənməsi və keçirilən möhtəşəm beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi etməyidir.

Cənab Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2016-cı ilin Azərbaycanı "Multikulturalizmi ili" elan edilməsi ölkəmizin bəşəriyyətə örnək mesajı olmuşdur. Ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq əhəmiyyətli möhtəşəm tədbirlər qeyd etdiklərimizin bariz nümunəsidir. Artıq sərəncamdan irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsi barədə ölkəmizdə silsilə tədbirlər keçirilir, dini və milli tolerantlıq, fərdi mədəniyyətlərin yanaşı mövcudluğu, ölkəmizdə aparılan məqsədyönlü siyasətin davamı kimi qiymətləndirilir.

Yuxarıda qeyd etdiyimizə istinadən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin ölkəmizdə dindarlar

və din xadimləri ilə görüşləri məqsədyönlü siyasət kimi qiymətləndirilməlidir. Belə ki, cənab Prezident İlham Əliyev xalqımızın inanc və ziyarət evlərində din xadimləri ilə ünsiyyətdə olur. Dindarların iştirakı ilə məscidlər və məbədlərin açılışında iştirak edir, tövsiyə və göstərişlərini verir. Xalqımızla daha çox ünsiyyətdə olan axundlar, seyidlər və dindarların əməyini və rolunu qiymətləndirir. Eyni zamanda yeni ziyarət evləri inşa etdirir, mövcud olanların əsaslı təmirini başa çatdırır, məscidlərin təmirdən sonra da açılışında dindarlarla birlikdə xatirə şəkilləri də çəkdirir.

Bəli, bu da bir xatirə olaraq tarixə düşür, milli-mədəni dəyərlərimizə də müsbət təsirini göstərir. Bakı şəhərində yeni inşa edilmiş Heydər Əliyev Məscidi, Gəncə şəhərində İmamzadə türbəsinin, Şamaxı şəhərində "Cümə" Məscidinin əsaslı təmirdən sonra açılışlarında iştirak etməsi də dövlətin xalqa

birliyinə, din və milli tolerantlıq, fərdi mədəniyyətlərin yanaşı inkişafına da təkan vermişdir.

Sevindirici odur ki, bu böyük möhtəşəm tədbirlərdə regionlarda fəaliyyət göstərən məscidlərin axundları, görkəmli din xadimləri və hacılar da iştirak edir. Əhalimizin müxtəlif təbəqələri qarşısında xüsusi olaraq inanc və müqəddəs yerlərimiz – məscidlər və məbədlərdə axundların öyüd və nəsiyyətləri dövlətçilik və milli birliyimizə milli-mədəni dəyərlərimizin qorunub saxlanmasına xidmət kimi qiymətləndirilir. Müxtəlif millətlərin ibadətgahları qorunur və müdafiə olunur. Etnik qrupun nümayəndələri kilsələrdə və məbədlərdə azad və sərbəst şəkildə öz dini etiqadlarını, istək və arzularını ifadə edə bilirlər. Bu da multikultural mədəniyyət, tolerant mühitin formalaşmasında xidmət kimi qiymətləndirilməlidir.

Regionlardan söz düşərsə, bu məqamda hər bir yazarın gözləri qarşısında yaxından tanıdığı dindarlar, mötəbər insanlar canlanır. Onlar haqqında istər-istəməz fikir söyləməli olursan. Qubadlı rayonundan olan əhalimizin sevincli və kədərlili günlərində yaxından iştirak etmiş, məclislərimizi yaraşığa salan, müdrik kəlamları ilə "Qurani-Kərim"dən ayələrin və surələrin oxuyub izahını edən, insanları düzgünlüyə, paklığa, qardaşlığa, dinc yanaşı yaşamağa səsləyən Hacı Hüseyn, Hacı Şahin, Hacı Həmidullah və digər hörmət və ehtirama layiq olan soydaşlarımız bu tədbirlərdə iştirak edirlər. Cənab Prezidentlə görüşdən sonra öz təssürlərini xalqımızla bölüşürlər.

Prezidentin əhali ilə daima ünsiyyətdə olan dindarlarla görüşləri milli dəyərlərin təbliği, mədəniyyətimizə qayğınin və ehtiramın nəticəsidir. Məscidlər və məbədlər xalqımızın dinc və təhlükəsiz şəraitdə yaşamasına öz töhfəsini verən inanc, etiqad mərkəzləridir. Bu mərkəzlərdə keçirilən tədbirlər və

görüşlər, Allaha sitayiş, məbəd və məscidlərin bərpası, yaradılmış milli dəyərlərimizin, islami dəyərlərin inkişaf etdirilməsi, milli şüur və milli birliyimizin istiqamətverici məfkurəsidir.

Ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyevin regionlara səfəri çərçivəsində, regionların iqtisadi-siyasi mədəni inkişafı barədə tövsiyələri, icmalarla görüşləri multikulturalizmi əsaslarına sadıqlıyın nümunəsidir.

Buna misal olaraq, Quba rayonunda yerləşən və İsrail dövlətinin hududlarından kənarda yaşayan yəhudi məskəni hesab edilən, dağ yəhudilərinin kompakt yaşadığı Qırmızı Qəsəbə xüsusi maraq doğurur. Ölkəmizdə yaşayan digər etnik qruplar kimi, dağ yəhudiləri də dövlətimizin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunmuşlar. Cənab Prezident İlham Əliyev Qubaya səfəri çərçivəsində Qırmızı Qəsəbənin əhalisi ilə görüşür, buradakı icmaların milli-mənəvi tərəqqisi ilə bağlı müvafiq göstərişlər verir.

5 mindən artıq sakini olan Qırmızı qəsəbədə iki sinaqoq, dağ yəhudilərinin milli mədəniyyət mərkəzləri fəaliyyət göstərir, "Bilik" qəzeti, "Qudyal" jurnalı nəşr olunur. Rayon və Respublika miqyasında təşkil edilən bədii-kütləvi tədbirlərdə dağ yəhudilərinin folklor nümunələri də nümayiş etdirilir. Bu da birgə mədəniyyətlərin inkişafı və təntənəsidir.

Multikulturalizm dünyanı sülhə çağırır. Bu gün yer üzündə yaşayan insanların qarşılıqlı ünsiyyətə ciddi ehtiyac var. Öz mədəniyyəti ilə dünyaya qapı açan Azərbaycan multikultural tolerant ənənələrinin digər dövlətlər üçün bir model olduğunu göstərir. Bu model xalqların, dirlərin, ümumilikdə mədəniyyətlərin vəhdətində, qarşılıqlı ünsiyyətdə və cəmiyyətin inkişafı, sülhün bərpası və qorunması naminə, birgə təşəbbüslərin

həyata keçirilməsində öz əksini tapır. 9-10 mart 2016-cı il tarixdə keçirilən IV Qlobal Bakı Forumu qeyd etdiklərimizin əyani göstəricisidir. Forumda dünyanın 27 dövlət başçısının və 23 sabiq dövlət rəhbərinin iştirakı, dünyanı narahat edən məsələlərin həlli yollarının müəyyənləşdirilməsi təşəbbüslərini irəli sürüb, Azərbaycan dövlətinin və onun başçısı cənab İlham Əliyevin siyasətini alqışlayırlar. Bütün bunlar isə Azərbaycanda keçirilən beynəlxalq görüşlərin, mədəniyyətlərarası dialoqların aparılması, bəşəriyyətin gələcəyi, inkişafı və sülhün təminatı üçün ən vacib tədbirlərdən biri kimi qiymətləndirilməlidir. Bu nəcib işlər ölkəmizdə uğurla həyata keçirilməkdədir.

Dindarlarımızın və din xadimlərimizin bu möhtəşəm tədbirlərin yerinə yetirilməsində rolu vardır. Din xadimləri dinc yanaşı yaşamaq prinsiplərini təbliğ etməklə öz mövqelərini bildirib xalqımıza və dövlətimizə öz köməkliklərini göstərməyə qadirdilər.

Bəşəriyyətin xilası mədəniyyətlər və sivilizasiyaların yaxınlaşması, tolerantlığın inkişafı, tərəqqisi üzərində möhkəmlənməsi və onun qorunması ilə təşəkkül tapa bilər. Bu siyasət ölkəmizdə uğurla təbliğ olunur. Böyük və möhtəşəm tədbirlərə də ev sahibliyi edirik. Beləliklə, beynəlxalq möhtəşəm tədbirlərə bütün dünyanın diqqətini ölkəmizə yönəldə bilərik. Ölkəmizin müstəqil siyasətini bütün dünyada tanıdıq, onun sülhsevər, unikal, müstəqil dövlət olduğunu nümayiş etdiririk. Bu isə müdrik Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin uzaqgörən daxili və xarici siyasətini nəticəsidir.

TARIXİN İSTİNAD NÖQTƏSİ FAKTLAR, SÜBUTLAR MUZEYLƏRİMİZİN DİLİ İLƏ...

Tarixi naliyyətlərimizi, kədərli günlərimizi yada salan və möhtəşəm anlarımızı yaşadan ölkəmizdə olan muzeylərimizdir. Bu muzeylərdən biri də Qubadlı rayon Tarix Diyarşunaslıq Muzeyidir. Yaxşı ki, tariximizə ehtiram bəsləyən, öz keçmişini unutmayan müdriklərimiz yaşayıb-yaradıb, atalarımızın vəsiyyətlərini yerinə yetirməklə, söylədiyi sözlərə xilaf çıxmamışlar. “Keçmişinə güllə atsan, gələcək səni topa tutur” atalar sözündən qüvvət və güc almışlar. Bu insanlar keçmişimizə ehtiramla yanaşıblar, bu gün də o ehtiram özünü göstərir. Sevindirici odur ki, keçmişini unutmayan, gələcəyimizə ehtiram bəsləyən müdriklərimiz yaşayıb-yaradırlar. Yaradılan hər hansı bir mədəniyyət mərkəzi ziyarətəgahə çevrilsə, buna yalnız sevinmək lazımdır. Onu yaradanların qədrini bilmək, bu tarixi də yazıb yaddaşlara köçürmək gərəkdir. Artıq Qubadlı rayon Tarix Diyarşunaslıq Muzeyi ziyarət evinə çevrilmişdir. Muzeyə ziyarətə gələnlər həm tariximizi öyrənir, həm də tariximizə ehtiramla yanaşan insanların əməyindən nümunə götürürlər. Gələn kitabda göstərilən bu fotofaktları gözlərimiz önündən keçirək, acı həqiqətləri və şanlı günlərimizi bu fotoşəkillərdən öz yaddaşımıza köçürək. Keçmiş tariximizi unutmayaq, onun nəsilərə çatdırılmasında xidməti olanların xeyirxah işlərini də kitablar vasitəsi ilə işıqlandıraq.

*Qubadlı rayon Tarix Diyarşunaslıq Muzeyi.
Şəkilə H.Hüseynova, M.İsaqov, E.Babayev*

Qubadlı rayon Tarix Diyarşunaslıq Muzeyində tədbir.

*Tarixlərin başdaşdır,
Dədə Qorqud yaddaşdır.
Neçə əsrin sirdaşdır,
Müəmma, sirdi muzeylər.*

*Bizləri bizə qaytaran,
Düşməne nifrət yağdıran,
Haqqın keşiyində duran,
Müqəddəs yerdə muzeylər.*

Müstəqil dövlətimizin qorunub saxlanması, onun gələcək nəsillərə ərməğan edilməsi əldə etdiyimiz müstəqillikdən çətin olmuşdur. Azərbaycanımızın qədim dövlətçilik tarixinə nəzər saldıqda bunu biz aydın şəkildə görə bilərik. Odur ki, biz, "Tarixi keçmişimizi dərinədən öyrənməklə, istək və arzularımızdan asılı olmayaraq, itirdiyimiz ata-baba torpaqlarımızı nəyin bahasına olursa-olsun, azad etməliyik!"

Bütün bunlarla yanaşı keçmiş tariximizi unutmamalı, onu yeni nəslin hafizəsinə, yaddaşına həkk etməliyik. Qədim və zəngin torpaqlarımızı azad edib, vətənimizi sevdirməyə çalışmalıyıq. Bu baxımdan ictimai-siyasi nöqtəyi-nəzərdən muzeylərimizin rolu müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

Hər bir xalqın tarixi keçmişinin öyrənilməsində həmin xalqın tarix-mədəniyyət abidələri, toponimləri, tarixi etnologiyası, mədəni etnoqrafik mənzərəsinin izahı böyük əhəmiyyət kəsb edir. Hal-hazırda tarixin yaddaşını özündə əks etdirən muzeylərimizin yaranması xalqımızın keçmiş tarixini, qədim dövlətçiliyimizin mövcudluğunu, onun zaman-zaman tarixi keçmişini sübut edən eksponatları, tarixi sənədləri, fotokartlar, qəhrəmanların qəhrəmanlıq tarixi qiymətli əsərlər kimi sübut üçün muzeylərimizdə qorunur və xaricdən gəlmiş qonaqlarımıza da

göstərilməklə təbliğ olunur. Ərazilərimizin erməni qəsbkarları tərəfindən işğal olunduğu bir zamanda yaradılan muzeylərin əhəmiyyəti əvəzsizdir. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri H.Əliyev demişdir: "Öz tarixini dərinədən bilməyən gənc öz vətəninə sevgi bilməz." Qədim Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsi olan, hər dəfə bir tarixdən xəbər verən Qubadlı rayonunun ərazisindəki tarixi mədəniyyət abidələri, ulu keçmişimizi sübut edən yaşayış məntəqələrindəndir. Çox təəssüflər olsun ki, bu abidələr, hal-hazırda düşmənin tapdığı altındadır. Bütün bunlar düşmənlər tərəfindən dağıdılmış, məhv edilmişdir. O abidələrin şəkilləri, əlimizdə olan tarixi nümunələri bir yerdə yığıb nümayiş etdirmək üçün ən yaxşı təbliğat mərkəzi muzeylərimizdir. Təcrübə göstərir ki, muzeylərimizin bu işdə rolu böyükdür.

Qeyd edək ki, 1980-ci il may ayının 6-da, Qubadlı rayonunda Diyarşünaslıq Muzeyi açılmışdır. O vaxtlar Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi işləyən H.Əliyevin imzası ilə regionlarda yaradılacaq bu muzeylərin Tarix Diyarşünaslıq adı altında fəaliyyəti də xüsusi qeyd edilmişdir. Həmin tarixdən Qubadlı rayonunda Tarix Diyarşünaslıq Muzeyi yaradılmışdır. Muzey 5 mindən artıq eksponatla zənginləşdirilmişdi. 1993-cü il 31 avqust tarixində Qubadlı rayonu erməni faşistləri tərəfindən işğal olundu və muzey də talan edildi.

İşğaldan artıq 24 il keçir. 1994-cü ildən Qubadlı Tarix Diyarşünaslıq muzeyinin yaradılması üçün çoxsaylı eksponatlar, tarixi sənədlər toplamaqla, əhəmiyyətli bir muzeyin yaradılmasına hazırlaşırıq. 1998-ci ildə muzey öz işini bərpa etsə də, kifayət qədər eksponat yox idi. Artıq bu illər ərzində toplananlar bizə əsas verir ki, bu muzey vasitəsilə tarixi keçmişimizi, zəngin mədəniyyətimizi əyani surətdə göstərə bilərik.

Sübut üçün əlimizdə olan sənədlər, fotolar, fotomontajlar, kitablar, film stüjetləri, tarixi faktlar erməni vəhşiliyini bir daha təsdiq edir. Bütün bunların muzeylərdə nümayişi ən yaxşı təbliğat vasitəsidir.

Muzeylərimizdə yaradılan şərait, tarixin keçməkeşli hadisələrinin bütün dövrlər üzrə əyani vasitələrlə təzahürü soydaşlarımızın yaddaşını təzələyir, muzeyə gələn xarici qonaqların bilgilərini artırır. Bu baxımdan Diyarşünaslıq muzeylərini yaratmaq daha vacib, daha önəmlidir. Bütün bunları nəzərə alaraq, Qubadlı rayon rəhbərliyi rayon İcra Hakimiyyətinin yeni inşa edilmiş binasında muzey üçün yer ayırmışdır. Beləliklə, zəngin eksponatlarla tarixi keçmişimizi əks etdirən, 300 kv. metrədən artıq sahəni əhatə edən bir muzey yaradılmışdır. Muzeydə qədim tariximizə, milli mədəniyyətimizə, xalqımızın ağır günlərinə, erməni vəhşiliklərinə aid əyani vasitələr, itirilmiş yurd yerlərinin, kənd və şəhərlərin fotosəkilləri, tarixi sənədlər, elm, incəsənət, ictimai-siyasi xadimlərin qısa avtobiografiyaları, fotosəkilləri, döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərmiş igid oğullarımızın həyatından ətraflı məlumatlar diqqəti cəlb edir. Muzeydə Qarabağ və ərazi bütövlüyümüz haqqında xronoloji faktlar öz əksini tapmışdır. Ermənistanın təcavüzü nəticəsində 31 avqust 1993-cü ildə Qubadlı rayonunun əhalisi rayonu tərk etməyə məcbur oldu. Onlar respublikanın şəhər və rayonlarına pənah gətirdi. Əhalinin demək olar ki, 80%-i Sumqayıt şəhərində məskunlaşdı. Qubadlılıların bu şəhərə üz tutması, onların qohum-əqrəbalarının bu şəhərdə yaşaması ilə əlaqədar idi. İllər ötdükcə əhali öz iş yerlərini bərpa edir, yaşadığı ağır illərə mərdliklə sinə gərəkək, yağı düşmənin fitnə-fəsadlarını müxtəlif vasitələrlə ifşa etməklə, öz mübarizəsini davam etdirmişlər. Onlar öz keçmiş tarixlərinin yaddaşlara köçürülməsini unutmayaaraq, belə bir muzeyin yaradılmasına

nail olmuşlar. Qeyd edim ki, xalqın istək və arzusu dövlətin siyasəti ilə üst-üstə düşərsə, o dövlət sarsılmaz və əbədidir. Qurub yaratmaq, vətənə şəərəflə xidmət etmək hər birimizin borcudur. Bütün bunlar rayonumuzun rəhbəri Malik İsaqovun doğma vətənə, öz elinə, obasına sevgisi, xalqına sədaqət rəmzidir. Ümid edirik ki, bu nəcib işi davam etdirməklə yeni nəslin ölkəmizə olan sevgisini artırıb, düşmənin qarşı mübarizə əzmimizi gücləndirəcəkdir. Gəlin hamılıqla tarixin daş yaddaşı olan muzeylərimizin sayını artıraraq, yolumuzu tariximizi əyani surətdə əks etdirən muzeylərdən salağ. Bu işdə əməyi, zəhməti olanlara möhkəm can sağlığı və uğurlar arzulayaraq, deyirik ki, qoy gələcək nəsillər öz keçmişini, şanlı tarixini öyrənməklə onu sevməyi, qorumağı, azad etməyi də bacarsınlar və bu barədə fikirləşsinlər. Xalqımız yaxşı yaşamağa layiq olan, itirilmiş torpaqlarımızı azad etməyə qadir olan xalqdır. Bu məlumatların mətbuatda özünə yer alması, bir daha Azərbaycanımızın oxucularına qısa da olsa, hazırkı vaxtda gördüyü işlər barədə məlumatların çatdırılması ilə, vətənimizin hər bir qarış torpağına olan sevgisini artırmaq məqsədi daşıyır. Xalqımız ümid və inamla yaşamaqla, öz tarixini dərinləndirərək öyrənməyə borcudur. Müdrik xalqımız öz ordusu və birliyi sayəsində işğal olunmuş torpaqlarımızı da azad edəcəkdir. Bizi yaşadan, eyni zamanda bu sözləri yazdıran o ümidlərdir. Bir daha qurub yaratmaq, hərtərəfli inkişaf etmək, öz tariximizi dərinləndirərək öyrənilən bu nəcib işdə əməyi olanlara ulu Tanrıdan can sağlığı, xoşbəxtlik arzulayıram. Ümid edirik ki, Azərbaycanımızı sevnələr, onun rayonlarının, kəndlərinin tarixini öyrənməyə səy göstərənlər, yollarını muzeylərdən salacaq, keçmiş tariximizi öyrənəcəklər.

QUBADLILI EMİN EMİNZADƏ İFAÇILIQ QABİLİYYƏTİ İLƏ 42 ÖLKƏ ARASINDA AZƏRBAYCANI TƏMSİL EDİR

Musiqi və idmanın sərhədi yoxdur, demişlər. Bu gün bəşəriyyəti heyratə gətirən milli musiqimiz dünya musiqi tarixində özünəməxsus yer tutmuşdur. Muğam sənətinin, eyni zamanda musiqi alətlərimizin – saz və tarın YUNESKO-nun qeyri maddi-mədəni irsinin repozitiv siyahısına salınması,

xalqımızın qədim və unikal istedadı malik olduğuna sübutdur. İncəsənətimizin müxtəlif janrları üzrə təmsilçilərinin uğurlarını gözlərimiz qarşısına gətirdikdə, qəlbimiz fərəhlə döyünür. Xalqımıza əbədi sevgi bəxş edənlərdən biri də vokalçı Emin Eminzadədir.

Azərbaycanın görkəmli musiqiçisi Fürudin Şuşinski demişdir: “Dünyanın ən qədim və mədəni xalqlarından olan Azərbaycan xalqı özünün tarixi, maddi mədəniyyəti, abidələri, zəngin ədəbiyyatı, incəsənəti, musiqi mədəniyyəti ilə haqlı olaraq fəxr edir. Bu nəcib həssas qəlbli xalqın vətəni olan odlar yurdu səhrkar musiqi diyarı kimi məşhurdur.” Azərbaycanın füsunkar təbiəti, qədim tarixi abidələri, tarixi şəxsiyyətləri, tarixi qəhrəmanları, milli-mənəvi dəyərləri ilə bütün dövrlərdə təmsil və təsdiq edən Qubadlı rayonu da odlar diyarının bir

güşəsidir. Bu səhrkar yurdun gözəlliyini orada yaşayanlar qədər, bəlkə də, digərləri dərk edib, hiss etməz. O gözəl məkan idtisadi-siyasi, mədəni sahələrdə də öz sözünü demiş, xalqımıza, ölkəmizə və bəşəriyyətə görkəmli şəxsiyyətlər vermişdir. Təəssüflər olsun ki, bu diyarımız işğal altındadır.

Biz istedadlı gənclərimizin sayəsində yurdumuzu qəlbimizdə daima yaşadır, onu azad etmək üçün nəsiləri mübarizəyə səsləyirik. Elə bu mübarizə çağırışlarından biri də, istedadlı gənc ifaçıların iştirakı ilə keçirilən konsertlərdə bir araya gəlməyimiz, onların ifasında Azərbaycanımızın bütövlüyünə, qüdrətinə köməyimizi əməli işimizlə cavablandırmağımızdır. Rayonumuzun tədbirlərində istedadlı gənclərimizin çıxışlarına yer ayırmaq əsil vətənpərvərlikdir. Qeyd edirəm ki, dünya musiqi mədəniyyətinin beşiyi olan İtaliyada böyük səhnədə səslənən Azərbaycan musiqisi, onun layiqli təmsilçisi gənc vokalçı Emin Eminzadənin səsi haqq səsinin haqsızlıq üzərində qələbəsidir.

07 may 2013-cü il tarixdə Sumqayıt şəhər “28 May” Mədəniyyət evində bu səslə biz Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin 90 illik yubileyi ərəfəsində, Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə hazırlanmış böyük konsert tədbirində tanış olduq.

Müdriklərimiz demişdir: İstedadlı insanlar xalqın sərvətidir. Bu sərvəti qorumaq, qayğısına qalmaq hər birimizin borcudur. Şükürlər olsun ki, xalqımız və dövlətimiz tərəfindən bu qayğının şahidi oluruq. Belə gəncləri xalqımıza tanıdırıq. Bütün bu qeyd etdiklərimə istinadən deyirəm: Gəlin, elə həmişə bu fikirdə olaq, bu misraları təkrarlayaq:

*Gəlin dəyərlərin qədrini bilək,
Yaşadaq onları, yaxşılıq edək.
Qayğı göstərərək olanı deyək,
Haqlı olanların haqqın söyləyək.*

Onu da qeyd edim ki, əsil vətəndaş dövləti və xalqı qarşısında öz borcunu müxtəlif vasitələrlə yerinə yetirməyə çalışır. Biri maddi, digəri mənəvi, bir çoxları isə söz və təbliğat yolu ilə həyata keçirir. Qaçqınlıq həyatının iztirablarını yaşayan Eminovlar ailəsi bütün çətinliklərə baxmayaraq, istedadlı övladlarının qayğısına qalır, təhsili, tərbiyəsi ilə ciddi məşğul olurlar. Nəticədə isə böyük bir şöhrətə layiq olan gənc istedadın üzə çıxarılmasına nail olublar. Bəli, onlar bildirilər ki, istedadlar yüz ildə bir dəfə dünyaya gəlir. Bizim hər birimizin borcu bu istedadlı insanlara qayğı göstərməkdir. Axı bu istedadlı insanlar ölkənin, xalqın sərvətidir. Mənim fikrimcə

“Heç kəsə haqqı yoxdur ki, xalqın sərvətini gizlətsin, onu cəmiyyətə verməsin.” Çoxlarımız bu gənci – Emin Eminzadəni lazımınca tanımırıq. Belə bir xalq məsəli var: “Çırağ öz dibinə işıq salmaz”. Ətrafını işıqlandıran “çırağın yanacağını” düşüncələr də az olar. Amma Emin kimi digər gənclərimiz də öz çıxışları ilə bizləri fərəhləndirir. Onların, dünyanın böyük səhnələrindəki ifaları ilə maraqlanır, yaxından tanış oluruq...

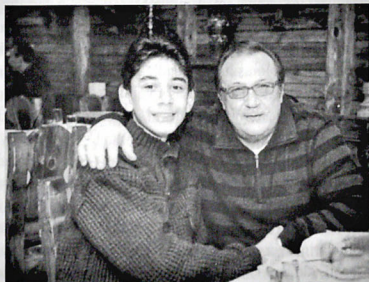
Tanışlıq üçün qeyd edim ki, gənc vokalçı Emin Eminzadə Qubadlı rayonunun Mahmudlu kəndindən olan Eminovlar ailəsinin nümayəndəsidir. Hazırda Bakı şəhərində yaşayır, atası Xəzər Eminov Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetini bitirmiş tanınmış aktyor sənətkərdir. Eyni zamanda Dünya Azərbaycanlıları Konqresinin Humanitar Məsələlər üzrə vitse-prezidentinin müavini vəzifəsində çalışır. Xəzər Eminov Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzkar siyasətinin və xalqımıza qarşı törədilmiş soyqırımın məharətli təbliğatçısıdır.

Ulu babasının soyadını şərəflə daşıyan, bu gün onun adının dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində çəkilməsi, hər birimizin sevincinə səbəb olmuşdur. İstedadlı gənc vokalçının ifasında hər hansı bir yerli və ya xarici əsərə qulaq asanda, gözlərimiz önündə Azərbaycanımızın korifey sənətkarlarının obrazları canlanır. Bəli, Azərbaycan xalqı bəşəriyyətə Üzeyir Hacıbəyov, Bülbül, Müslüm Maqomayev, Arif Məlikov, Rəşid Behbudov Vəqif Mustafazadə, Mistislav Rostropoviç və digər görkəmli sənətkarlar bəxş etmişdir. Adları ehtiramla çəkilən bu böyük sənəd xadimləri İtaliyada olmuş, dünya musiqi mədəniyyətinə öz töhfələrini vermişlər. Xalqlar ən çox öz mədəniyyəti, incəsənəti, idmanı ilə tanınmış, dünyaya inteqrasiya etmişlər.

Biz fəxr edirik ki, rayonumuzdan olan Emin Eminzadə dünyanın musiqi beşiyi İtaliyada, eyni zamanda İspaniyada, Qazaxıstanda, Moskvada ifaçılıq qabiliyyəti ilə Azərbaycanımızı təmsil edir. Onun yaradıcılığına gəldikdə isə, oxucular aşağıda qeyd olunan qısa məlumatlarla, onun yaradıcılığı ilə tanış ola bilərlər.

E. Eminzadə dünya şöhrətli Robertino Lorettinin bir neçə həftəlik dərslərində iştirak etmişdir. Gənc vokalçının ifaçılıq mədəniyyətindən Robertino Lorettin o qədər təsirlənmişdir ki, onu Moskvada keçiriləcək öz yubiley konsertinə dəvət edib, onunla duet oxumasını təklif etmişdir.

Robertino Lorettin xüsusi ilə vurğulamışdır ki, əfsanəvi ifaçı Emin Eminzadə ilə Azərbaycan mahnısını birlikdə oxumuşlar, 2011-ci il dekabrın 11-də isə onlar Moskvada birlikdə çıxış etmişlər.

Növbəti festivalda “Qızıl mikrofon” beynəlxalq vokal müsabiqəsində gənc vokalçı Emin Eminzadə ölkəmizi uğurla təmsil etmişdir. Bu müsabiqə də Qazaxıstanda, Kostonay vilayətində regional filarmoniyada keçirilmişdir. Festivala 12 ölkədən nümayəndə qatılmışdır. Emin Eminzadə bu festivalda “Besame mucho” ispan musiqisini və Müslüm Maqomayevin “Azərbaycan” mahnısını oxumuş, festivalın laureatı adına layiq görülmüşdür. Eyni zamanda İtalyada keçirilən müsabiqədə 42 ölkə içərisində II yeri çıxmışdır. E. Eminzadə Robertino Lorettinin qəlbində M. Maqomayevin davamçısı kimi qalmışdır. Qeyd edim ki, 2012-ci ildə İtalyada Xocalı soyqırımına həsr olunmuş gecədə Azərbaycan musiqiçisi kimi E. Eminzadə iştirak etmişdir.

Emin Eminzadə uzun müddət Qubadlı rayon Ağsaqqalar Şurasının sədri işləmiş Sabir Cəmil oğlu Eminovun nəvəsidir.

Müdrük insan, ləyaqətli vətəndaş Sabir müəllimlə bir neçə il öncə Sumqayıt şəhərində görüşərkən, tariximiz barədə söhbətində qeyd etdiyi sözlər yadıma düşdü. Sabir müəllim xüsusi ilə vurğulayırdı ki, “Tarix heç vaxt ləkə götürməz, tarix olduğu kimi yazılmalıdır”. Bəli, tarix heç vaxt ləkə götürməz, bu tarixi yazanlar həm tariximizi, həm də o və bu tarixi yaradanların tarixini yazırlar. Bugünkü gənclərimiz artıq dünyanın böyük səhnələrində ölkəmizi – Azərbaycanımızı təmsil edirlər, buna yalnız sevinmək azdır. Bu möhtəşəm tədbirlərin qaliblərinə qayğı göstərmək, tarixin səhifələrində onlara yer ayırmaq lazımdır. Bunu biz tətixə həkk ediriksə, bununla gənclərimizin vətənimizə olan sevgisini, böyük sənətin gücünü cəmiyyətə çatdırırıq.

Milli qeyrət və milli təəssübkeşlik baxımından biz elə etməliyik ki, istedadlı gənclərimiz daha da pərvazlansınlar, yaşayıb-yaratsınlar, xalqımızı dünyaya tanıtsınlar. Emin Eminzadə ölkəmizin istedadlı gənclərindən biridir. Bir daha Emin Eminzadəyə yeni-yeni uğurlar arzusu ilə deyirik: Ulu Tanrı səni qorusun!

QƏRİB AXŞAMLARIN HƏSRƏTİNDƏ YAŞAYAN ŞAİRƏ

Gözəl müəllim, pedaqoq, böyük ana... qarşısında baş əydiyim, böyük bacımın bacısı – rəfiqəsi Nailə müəllimə haqqında söhbət açmaq istərdim.

Nailə xanımın həyat bioqrafiasına diqqət etdikdə, qarşımda böyük bir ananın, şairənin obrazı canlanır.

Məmmədrzayeva Nailə Məmmədrza qızı 05.03.1934-cü ildə Qubadlı rayonunun Qayalı kəndində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1955-ci ildə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Fizika-riyaziyyat fakültəsini (riyaziyyat şöbəsi) bitirdikdən sonra Qubadlı rayonunda gənc nəslin təlim-tərbiyəsi ilə məşğul olmuşdur. Qubadlının işğalından sonra Bakı şəhərində, 201 saylı orta məktəbdə müəllimlik fəaliyyətini davam etdirmişdir. Doğma el-obasından ayrı düşmək başqaları kimi, onun da həyatına çox ağır zərbə olmuşdur.

Nailə İmanlının ağrı-acıyla dolu yaşantıları, onun doğma yurd, torpaq həsrəti “Qərib axşamlar” kitabında dolğunluğu ilə öz əksini tapmışdır.

Kişi qeyrətli, alovlu vətənpərvər qəlbinin dərinliyində əzizlədiyi doğma vətənimizi gənc nəsillərə sevdirən Nailə İmanlının əsərləri, şeirləri, düşməne qarşı nifrəti, qəzəbi sonsuzdur. Nailə İmanlıdan söz açmaq mənim üçün qəlb rahatlığıdır. Qəlbimin hökmüylə yazdığım sözlər öz ünvanına çatarsa

rahatlanaram, öz-özündən zövq alaram. Doğma yurd-yuvamın itirilməsi nə qədər ağır olsa da, bu gün ağbırçək anaların sözü, gənc nəsiləri mübarizəyə səsləyən poetik duyğuları söz-qələm sahiblərinə bir növ təskinlik gətirir, gələcəyə, yaşamağa inamını artırır. Bu baxımdan Nailə İmanlının 2007-ci ildə işıq üzü görmüş “Qərib axşamlar” şeirlər kitabındakı şeirlərinin ideya məzmunu, vətənə, yurda sevgisi, eləcə də Milli qəhrəmanlarımızın şanlı həyat yollarına işıq salan, vətən həsrətiylə yaşayan ağbırçək ananın, şairənin qəb çırpıntılarıdır. Şeirlərinə dəki hər misra oxucuda bir romantika, bir həsrət, yurd sevgisi yaradır. Bu da, istər-istəməz, qəlbimizi rıqqətə gətirir.

Qeyd etdiklərimə istinadən, kitabın 47-ci səhifəsində “Çingiz qeyrətli” adlı, Azərbaycanın Mili Qəhrəmanı Çingiz Mustafayevə ithaf etdiyi şeiri, publisist düşüncələrini həyəcənsiz oxumaq mümkün deyildir. Bu həqiqəti şairə görün necə təsvir etmişdir:

“İlk dəfə efirə çıxanda onun səsinə, onun verilişlərinə aludə olmuşdum. Ona görə də həmişə “215 KL” verilişinə maraqla baxırdım. Onun ürək vaxtı ilə həqiqətə necə can atdığını diqqətlə izləyirdim. Çingizin səsi indi də qulaqlarımdan getmir. O vaxtlar onun haqqında qəzet və jurnallarda verilən yazılarda da ona qara yaxmaq istəyirdilər... Onun lent yazılarını efirə buraxmırdılar. Amma “Xalqın gözü tərəzidir” -deyib atalar. Xalq Xocalı qırğınının qədərini ancaq onun verilişindən sonra bildi. Ancaq gördüyü işlə heç vaxt öyünmürdü, özü isə ekranda çox az-az görünərdi. Bu günlər Laçının alınması ilə əlaqədar verilişə baxarkən ürəyimdən böyük bir arzu keçdi. Dedim: – Kaş ya şair, ya da yazıçı olardım. Onun haqqında böyük bir dastan yaradardım. Elə indi də efirə verilən yüngül, bayağı, boş cəfəngiyatlarla dolu verilişlərə baxarkən düşüürəm: “Kaş Çingiz sağ olaydı!” Deyirəm: – Görəsən, nə üçün

Allah-Təala belə oğulları bizim xalqımıza çox gördü?! Təəssüf, yenə də təəssüf!!”

Sayğılı oxucu!

Nailə İmanlı “Qərib axşamlar” kitabında Milli Qəhrəmanımız Çingiz Mustafayevə həsr etdiyi şeirində təkcə Çingizin qəhrəmanlığını deyil, namuslu oğulların, vətəninə canından, qanından artıq hesab edənlərin ümumiləşmiş obrazını yaratmışdır.

Beləliklə, N.İmanlı bir qəhrəmanın simasında qəhrəman kimi döyüşməyə, mübarizə aparmağa, vətəni qorumaq üçün iztirablara sinə gərməyə hazır olmağı gənclərimizə tövsiyə edir.

Bu əqidədə olan söz adamlarına demək istəyir ki, söz qılincdən kəsərlidir. Sözlə kütləni ayağa qaldırır, düşməni məhv etmək olar. Sözlün qüdrəti bundadır.

Misal üçün:

*Çingiz qaçanların qabağın kəsdi,
Dedi: -Biqeyrətlik etdiniz, bəsd!*

*Dayanın! Qaçanın kəsin qabağın,
Verməyin diğaya qartal oylağın!*

*Laçınlar oylağı təslim edilsin?!
Quduz ermənilər Laçına girsin?!*

*Onu hədələyib dedilər, kimsən?
Nə haqla, de, bizə əmr verirsən?*

*Biz baxa bilmərik göstərişinə,
Jurnalist adamsan, get öz işinə!*

*O, boğuş səsiylə fəryad edirdi,
Hər kəsə yanaşıb, belə deyirdi:*

*Qardaşım, söyləyin, siz nə edirsiniz?
Bu torpağı qoyub, hara gedirsiniz?*

*Canınız bu qədər şirindir məyər?
Yurdun belə qoyub getməz əranlər!*

*Utandı, deyəsən, sözdən kişilər,
Getdilər döyüşə təzdən kişilər...*

*Onları döyüşə apardı Çingiz,
Hər anı lətinə alırdı Çingiz.*

*Çalışırdı Laçın getməsin əldən,
Qorxmurdu bu anda əsla ölümdən...*

*Sən demə ölümü lap yaxındaymış,
Bu igid oğlanı el tanınamış.*

*Tanrı da çox gördü Çingizi bizə,
Qoymadı söyləyə nə varsa bizə...*

*Atıldı döyüşdən-döyüşə Çingiz,
Xalq üçün canından keçsə də Çingiz!*

*Yaşayır xalqının qəlbində yənə,
Fəxr edir baxaraq onun lətinə!..*

*Sən demə, adica bir kinolenti,
Lərzəyə salarmış başəriyyəti!..*

*Bəzən bir nəfərin gördüyü bir iş,
Bir ordu işinə bərabər imiş!*

*Çingiz də beləcə ər işi gördü,
Tarixdə qalacaq nə işi gördü!*

*Ölümüylə ölməzliyə qovuşan,
Özünə qəlblərdə yur-yuva salan.*

*Əgər yaşasaydı bu igid oğlan,
Çox sirlərin üstün açardı, inan...*

Bəli, qeyrətlilərin qeyrətini söz vasitəsiylə bacarıb deyən, şeirində, əsərində tərənnüm edən, ölümü ilə ölməzləşən qəhrəman oğul-qızlarla yanaşı duran, həqiqət, haqq çarçısı, yazıb-yaradan, yaddaşları oyadan, yada salan şairlər, nasirlər həmişə yaşadırlar.

Nailə İmanlı mübariz, əzmkar, layiqli vətəndaş olaraq, mən deyərdim ki, mayası səmimiyyətdən, qayəsi həqiqətdən tutulmuş sevilən, seçilən, oxunan söz adamıdır.

Səmimiyyət və həqiqət də özü kimi sənətində də diqqəti cəlb edir.

Bu anda arzular, şeirlər yaranır, duyğular dilə gəlir.

Qeyd edim ki, böyük insanlar ilk olaraq öz vətəninin, dövlətinin böyüklüyünə, onun azad, müstəqil olmasına çalışır. Bu istəyi isə qələmi, sözlü və əməli ilə nəsilərə çatdırır, xalqını mübarizəyə səsləyir.

Nailə İmanlının «İkili dünyam» şeirindən:

*Mənim arzularım Araz boydadı,
Təbriz biçimdədi kədərım, dərdim.
Nə vaxt ki, eşitsən Təbriz toydadı,
O gündən yox olar kədərım, dərdim.*

Və yaxud:

*Kədərın kahası heç oyulmamış,
Cənnət torpağına faciyə gəldi.
Təbriz ağrısına son qoyulmamış,
Dərdimə baş oldu Qarabağ dərdi.*

Bir sözlə, mənim fikrim “Qərib axşamlar” kitabını bütövlükdə təhlil etmək deyildir. Bircə onu demək lazımdır ki, şairə bu şeirində ikili dünyasından yazır. Vətənimiz o taylı, bu taylı Azərbaycanı bütöv görmək istəyir. Şairə bütöv Azərbaycanın taleyindən söz açır, onun azad olmasında sözü ilə nəsiləri mübarizəyə səsləyir.

Vətəni Çingiz kimi, Əliyar kimi sevməyi arzulayır.

Kitabda qeyd etdiyim sətirləri mütaliə etdikdə duyğularım dilə gəldi, bu duyğular isə şeirə çevrildi:

Son olaraq bu şeiri də ehtiram əlaməti olaraq öz ünvanına və sayğılı oxuculara çatdırıram.

YAŞAYIB-YARADIB YAŞAYACAQSAN

(Şairə Nailə İmanlının şərafinə ithaf edirəm)

Düşməmə sözünlə zərbə vurursan,
Nüşabə, Tomris tək iddialısan.
Xalqın qəhrəman oğullarından,
Əlyardan, Çingizdən, haqdan yazırsan.

Yazdığın o kitab – “Qərib axşamlar”,
“İctimai kanal” da hər gün yayımlanar.
Dünyanın çox yerindən gələn alqışlar,
Qəlbə məlhəm olmuş o gözəl anlar.

Vətənə sonsuz sevgin, məhəbbətin var,
İncə məqamları, haqqı yazırsan.
Gözəl şairəsən, üslub-əxtitin var,
Haqdan yaranmısan, haqqı yazırsan.

Alqışa layiqsən, haqdan yazırsan,
Yaz-yarat, şairəsən, böyük anasan.
Rövşən, Tahirdən ilham alırsan,
Yaz-yarat, həmişə sən var olasan,
Yaşayıb-yaradıb yaşayacaqsan!

Bir daha istedadlı şairə, böyük ana Nailə İmanlıya yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

XALQIMIZ İSTEDADLILARI İLƏ FƏXR EDİR

Mənəvi dəyərlərimizin dünyada tanınması istedadlı musiqiçilərimizin əməyi sayəsində ölkəmizdə və ölkəmizdən kənarda tanınmaqdadır. Qubadlımızdan olan tanınmış istedadlı musiqiçilərimiz Elman Sadiqov, Zahid Qubadlı, Mayestro Ceyhun İsmayilov, vokalçı Emin Eminzadə və başqa musiqiçilərimiz ölkəmizdə və ölkəmizdən kənarda xarici ölkələrdə istedadlarını nümayiş etdirirlər.

QADIM ŞARQ KVARTETİ

Azərbaycan

Mugham Ensemble

Mugham ist die höchstkomplexe Musikdichtung des Kaukasus und der türkischsprachigen Völker in Zentralasien, und steht für die einzigartige Verschmelzung von Dichtung und Musik. Seit dem 9. Jahrhundert beeinflusst die persische und arabische Musik die Bergvölker des Kaukasus. Führende Musiker zeigten ihre vokale und instrumentale Virtuosität an den Höfen der Khane und setzten den Grundbaustein für eine musikalische Tradition, die sich an den „Kurfingern des Islams“ orientierte: der Musik, der Literatur, der Philosophie, der Mathematik und der Astronomie. Die klassischen Mughams sind mündlich überliefert und komplex konstruierte instrumentale- und Gesangsstücke mit Melodien und Rhythmen, die in immer neu improvisierte Beziehungen zu den Textteilen gesetzt werden.

Der künstlerischen Leiter des Qadim Sharq Quartetts, Mahmud Saleh, einem der besten Daf-Spieler (Rahmentrommel), zeichnet ein hohes Maß an Versenkung während des Spiels aus. Er ist auch als Reformator des Nationalinstrumentes Tar (Langhalslied) sowie als Komponist und Arrangeur des traditionellen Tar-Repertoires bekannt.

2003 wurde das Mugham von der UNESCO auf die Liste der „Meisterwerke des immateriellen Kulturerbes“ gesetzt.

Mahmoud Saleh - Daf
Elam Sadiqov - Tar
Ghochaq Askerov - Gesang, Daf, Tar
Elnour Mikailov - Kemenche

12 Oktober 2007

(Alman dilindən yazının tərcüməsi)

12 oktyabr 2007

Qədim Şərq Kvarteti
Azərbaycan Muğam Ansamblı

Muğam Qafqazın və Mərkəzi Asiyada yaşayan türkdilli xalqların yüksək kompleksi – musiqi əsəri hesab olunur. Musiqi və şeirin özünəməxsus birləşməsindən yaranmışdır. Fars və ərəb musiqiləri 9-cu əsrdən başlayaraq Qafqazda yaşayan xalqların musiqisinə öz təsirini göstərməyə başlamışdır. Səyyar musiqiçilər xanların saraylarında özlərinin vokal və instrumental virtuoz qabiliyyətlərini göstərmiş və bununla da “islamin beş əsas sütununa” – musiqi, ədəbiyyat, fəlsəfə, riyaziyyat və astronomiya – istinad edən musiqi ənənəsinin əsasını qoymuşlar. Klassik muğam əsasən şifahi yolla nəsilədən nəsilə ötürülmüş, melodiya və ritm ilə birlikdə instrumental və musiqi əsərləri ilə kompleksləşdirilmiş və mətnin hissələrinə yeni improvizasiyalarla yadda qalmışdır.

Qədim Şərq Kvartetinin bədii rəhbəri Mahmud Saleh ən yaxşı daf ifaçısı kimi öz ifası ilə həmişə fərqlənməyi bacarmışdır. O, həmçinin milli musiqi aləti hesab olunan tarın ifaçısı, eləcə də ənənəvi tar repertuarının bəstəkarı və aranjanerçisi kimi də tanınır.

Muğam 2003-cü ildə YUNESKO-nun qeyri-maddi mədəni irsinin şah əsərləri siyahısına daxil edilmişdir.

Mahammad Saleh-Daf

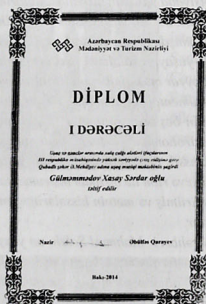
Elam Sadiqov-Tar

Qoçaq Əskərov- musiqi, daf, tar

Elnur Mikayilov-Kamança

YUNESKO-nun təşkilatçılığı ilə 2007-ci ildə Almaniyada keçirilən qeyri-maddi, mədəni irslə bağlı, ümumdünya musiqi

yaradıcılığı ilə əlaqədar, tarixə imza atanlar arasında Azərbaycanımızı təmsil edən musiqiçilər, muğam sənətinin bir nümunəsini göstərən Elman Sadıqov, Saleh Məmmədov, Qocaq Əsgərov və Elnur Mikayılov olmuşdur. Onlar "Qədim Şərq kvarteti"nin ən yaxşı müasir ifaçıları kimi tarixə düşmüşlər.

məmmədov Xasay Sərdar oğlu 2014-cü ildə ölkəmizdə uşaq və gənclər arasında xalq çalğı alətləri ifaçılığının III Respublika müsabiqəsinin qalibi olmuşdur. Gülməmmədov Xasay Qubadlı şəhər Əbülfəz Mehdiyev adına uşaq Musiqi məktəbinin şagirdidir. O, 2014-cü ildə Xalq çalğı alətləri ifaçılığının III Respublika müsabiqəsində yüksək çıxışına görə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin birinci dərəcəli diplomuna və pul mükafatına layiq görülmüşdür. Bu

Musiqi mədəniyyətimizdən danışanda ilk olaraq Qubadlıda doğulub boyabasına çatmış, hal-hazırda məlum səbəblərdən Sumqayıt şəhərində yaşayan Elman Niftalı oğlu Sadıqovu qeyd etmək istərdim. Qubadlıdan olan, ilk Musiqi Akademiyasının məzunu Elman Sadıqov Əbülfəz Mehdiyev adına Qubadlı şəhər uşaq Musiqi Məktəbində pedaqoji fəaliyyətini davam etdirir. Onun yetirməsi Gül-

uğurların qazanmaq heç də asan olmamışdır. Bu uğurlar Qubadlı payon rəhbərliyinin və Mədəniyyət və Turizm Şöbəsinin yaxşı işinin nəticəsində qazanılmışdır.

Çətin şəraitdə min bir əziyyətlə əldə olunan uğurlar gözümüzün önünə gəldikdə, istər-istəməz bu kitabda qeyd etdiyim poetik duyğularla, milli musiqimizin inkişafında xidmətləri olan qocaman və gənc istedadlı soydaşlarımıza öz rəğbətini qeyd etdiyim misralarla bildirmək istəmişəm.

Belə ki,

*Bir yol dəyişməyib nahaqqa haqqı,
Sadədən sadədir sənətkar Elman.
Birini gözləri yaşlı gördümü,
İnan, öz dərdini unudar Elman.*

*Xalq içində çıxıb, xalqa bağlıdır,
Elin şad gününün carçısıdır o.
Onun da həsrətdən qəlbi dağlıdır,
Qubadlı elinin gur səsidir o.*

*Onu sənətkar təqatıyır hamı,
Tarında xalqının eşqi, ilhamı.
Sənsən Tanrının bizə böyük ənamı,
Var ol hünərinlə, el sənətkarı.*

*Muğama ruh verdin, sevindim candan.
Bir inci götürdün böyük ümmandan.
Qoy sən qorusun ulu yaradan.
Var ol hünərinlə, el sənətkarı.*

*Gah coşub hayqıran vulkan kimisən.
Gah da dağları silkələyən tufan kimisən.
Haqqın carçısısan, haqqın özüsən,
Var ol hünərinlə, el sənətkarı.*

*Segahın layla tək doğmadır bizə.
Xoş ovqat gətirir kədərimizə.
Doğmasan, əzizsən hər birimizə,
Var ol hünərinlə, el sənətkarı.*

Azərbaycan Xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev demişdir: "İstedadlı insanlar xalqın sərvətidir. Yüksək mədəniyyətə malik olan xalq həmişə irəli gedəcək, həmişə yaşayacaq, həmişə inkişaf edəcəkdir."

Bu sərvəti qorumaq və qiymətləndirmək hər birimizin borcudur. Musiqi mədəniyyətimizi xarici ölkələrdə təbliğ edən musiqiçilərimizdən biri də Elman Niftalı oğlu Sadiqovdur. Bu gün onun təlim-tərbiyə verdiyi şagirdlərimiz böyük həvəslə muğam sənətinin sirlərini öyrənirlər. Elman haqqında çoxsəhifəli bir kitab yazmaq mümkündür. Bu işə gləcəyin işidir.

Kitabda bu məlumatların verilməsi isə, onun sənətinə vurğunluğu, peşəkarlığı, yüksək mədəniyyətə layiq olması, pedaqoji fəaliyyətinin göstəricisinə əsaslanaraq verilmişdir.

Mənəviyyatı zəngin olan insan və xalq həmişə sevilən, seçilən xoşbəxtliyə layiq olmuşlar. Elman Sadiqov bu sevgi və ehtiramı qazanmış sənətkardır. Onun qiymətini Ulu Tanrı özü verəcəkdir.

Müəllimin ən böyük uğuru təlim-tərbiyə verdiyi şagirdinin özü kimi olmasıdır.

Elman müəllimin sevimli tələbəsi Gülməmmədov Xasay Sərdar oğlu müəlliminin adını doğrultmuş, başımızı da uca etmişdir. "Qayğı olan yerdə həmişə uğur olar" demişlər. Bu qayğımı daima artıraraq ki, yeni gənc Elmanlar, Xasaylar yaşayıb yaratsınlar...

Bu şeiri Elmanın və Xasayın simasında bütün istedadlı soydaşlarımın şərəfinə ithaf edirəm:

*Tarında bir ağır el ahəngi var,
Dağları titrədən sel ahəngi var,
Bir masum körpənin dil ahəngi var,
Qızıl barmaqların var olsun sənin.*

*Gah coşub-çağlayan Araz kimisən,
Gah da çiçək açan bir yaz kimisən.
Bülbülü mat qoyan avaz kimisən,
Ulu Tanrı sənə yar olsun, Xasay.*

*Qəm-kədər yığılmış söz boxçasısən,
Üşüyən qəlblərə köz boxçasısən.
Çiçək çələngisən, yaz boxçasısən,
Həmişə bağında bar olsun, Xasay.*

*Dağ-daşı titrədən "Segah"ın sənin,
Mahurun, Segahın, Heyratın sənin.
Eldar çoxdan olub heyranın sənin,
Səni sevməyənlər xar olsun, Xasay.*

MİLLİ MƏNƏVİ DƏYƏRLƏRİMİZ VƏ ONU TANIDIB YAŞADANLAR

*Baş var qızıldan qiymətli,
Qız var oğuldan qeyrətli.*

Müdrüklərimiz demişdir: "Yaradıcı insan yaşadığı zamanın hakimi olmalıdır". Bir yazar olaraq hesab edirəm ki, vətənə namusla xidmət etmək, bu yolda bacarığını təmənnasız nümayiş etdirmək və yeni nəsillərə bilik vermək, istedadlıları üzə çıxarmaq qızıldan qiymətlidir. Bunları üzə çıxaran insanların əməyini qiymətləndirmək hər birimizin vətəndaşlıq borcudur.

Qeyd edim ki, Mədəniyyət xalqı dünyada tanınan ən böyük sərvətdir. Bu sərvətin qorunub saxlanması, dünyaya tanınması və onun gələcək nəsillərimizə ərməğan edilməsində mədəniyyət işçilərinin rolu misilsizdir.

İlk olaraq, "Yaradıcı insan yaşadığı zamanın hakimi olmalıdır" mövzusunda aydınlıq gətirək. Həyatda hər bir insanın bir ömür payı vardır. Ulu Tanrı kiminə çox, kiminə isə az ömür payı bəxş etmişdir. Hər bir insan ömür payından elə istifadə etməlidir ki, özündən sonra mənən həyatda yaşaya bilsin. Bunun üçün insan özünün hakimi olmalıdır. Öz-özünə hesabat verməlidir: "Xalqıma necə kömək etdim?", "Özumdən sonra nə

qoyub gedirəm?" və s. Bu sualı birinci özüm-özümə vermişəm. Cavabını isə yazdığım kitablarda, məqalələrdə, keçirdiyim mədəni-kütləvi tədbirlərdə, cəfəkeş insanların şərafinə yazılan məqalələrdə və cəmiyyətimizdə dəyərlərin qiymətləndirilməsində görmüşəm. Elə haqqında söz açdığım mövzu da dəyərli, cəfəkeş, istedadlı insanların zəhmətinin, əmək fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi üçündür. Bu baxımdan əhəmiyyətli və vacib işlərin cəmiyyətimizdə faydasından söz açmağa üstünlük vermişəm.

Nümunə olaraq bir anlığa Azərbaycanımızın birinci xanımı, Heydər Əliyev fondunun prezidenti, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin üzvü Mehriban Əliyevanın gördüyü işləri gözümüzün qarşısına gətirdikdə, hər birimiz vətənimizə olan sevgimizi, gördüyümüz işlərlə cavablandırmağa çalışırıq. Milli mədəniyyətimizin, incəsənətimizin, qədim dövlətçiliyimizin dünyada analoqu olmayan zirvələrə çatdırılmasında əvəzsiz xidmətləri olan Mehriban xanım Əliyevanın xeyriyyəçilik fəaliyyətindən bəhrələnərək yerlərdə, bölgələrdə öz üzərində inamla çalışan qızlarımız, sadə mədəniyyət işçilərinin əməyini qiymətləndirib qələmə almaq istəyirəm. Bu sadə peşə sahiblərinin əməyi lazımcına qiymətləndirilməlidir.

Milli-mənəvi dəyərlərimizi yaşadan, tutduğu vəzifənin öhdəsindən bacarıqla gələn, istedadı və biliyi ilə fərqlənən mədəniyyət işçisi çalışır ki, xalqına kömək etsin, mənsub olduğu millətin mənəvi dəyərlərini yaşatsın.

Bu istək və arzu ilə yaşayıb, onları təbliğ edən işçilərdən biri də Qubadlı rayon Mahmudlu kənd Mədəniyyət evinin direktoru Kazımova Zibə Məcid qızıdır. Əməyi və zəhməti ilə fərqlənən, səhnə və nitq mədəniyyəti ilə seçilən, milli-mənəvi dəyərlərimizə qiymət verən və onları tamaşaçıya çatdıran da elə odur.

Bütün bu keyfiyyətlər hamısı bir ada, hər sənətçiyə nəsib olmur. Belə sənət adamları haqqında fikir söyləmək, yazı yazmaq mənəvi rahatlıqdır.

Kazımova Zibə Məcid qızı 16 oktyabr 1967-ci ildə Qubadlı rayonunun Mahmudlu kəndində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. 1974-cü ildə Mahmudlu kənd 8 illik məktəbinin 1-ci sinfinə daxil olmuş, 1979-cu ildə həmin məktəbi bitirmişdir. Orta təhsilini Qara İlyasov adına Qubadlı qəsəbə orta məktəbində davam etdirmiş və oranın məzunu olmuşdur. 1984-cü ildə M.A.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutuna daxil olmuş, 1989-cu ildə İnstitutun Musiqili Komediya aktyoru ixtisası üzrə tam kursunu bitirmişdir. 1989-cu ildə təyinatla Sumqayıt Dövlət Musiqili Dram teatrına aktrisa təyin olunmuşdur. 1991-ci ildə birinci dərəcəli aktrisa şatına keçirilmişdir. Həmin ilin sentyabr ayında ailə vəziyyəti ilə əlaqədar doğma kəndi Mahmudluya qayıtmış, Mahmudlu kənd Mədəniyyət evinin direktoru vəzifəsinə təyin olunmuşdur. Kənd Mədəniyyət evinin direktoru işlədiyi müddətdə rayonda keçirilən ümumrayon tədbirlərində də fəallıq göstərmiş, öz bilik və bacarığını gələcək nəsillərə öyrətmiş, yeni özfəaliyyət kollektivləri yaratmışdır. O zaman Respublika radio dalğalarında yayımlanan bir məlumat indi də qulağımda səslənir; Mahmudlu kənd Mədəniyyət evinin keçirdiyi tədbirlərin birində iştirak edən görkəmli yazıçı-publisist Cəlal Bərgüşadlı Respublika radiosunda çıxış edib deyirdi: "Gedin ucqar dağ rayonunun birində kənd Mədəniyyət evində keçirilən tədbirə baxın. Görün ki, ucqar dağ rayonlarının kəndlərində necə istedadlı və bacarıqlı mədəniyyət işçiləri vardır. Onlar Respublika səviyyəli tədbirlər keçirmək gücünə malikdirlər." Yazıçı Cəlal Bərgüşadlı Mahmudlu kənd Mədəniyyət evinin işçiləri Zibə

Kazımova və Nəbat Vəliyevanı nəzərdə tutub bu sözləri söyləmişdir.

1993-cü ildə rayon Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olundu. Bütün qubadlılılar kimi Zibə Kazımova da bu ağır günləri yaşamağa məhkum edildi. Zibə xanım ailəsi ilə birlikdə Sumqayıt şəhərində məcburi köçkün kimi məskunlaşdı. Ölkəmizdə baş verən ağır hadisələr, işğalın genişləndirilməsi, əhalinin iztirab içində yaşaması, şəraitsizlik və belə bir dövrdə də Zibə xanım ruhdan düşmədi. Məskunlaşdığı Sumqayıt şəhərində yerləşən N.Nərimanov adına Mədəniyyət evində müqavilə yolu ilə yaradıcılıq işinə başladı, istedad və bacarığını nümayiş etdirdi.

İllər ötdükcə şəhər tədbirlərində aparıcı kimi müvəffəqiyyətlə çıxış etmişdir. Həmin illərdə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin keçirdiyi "Vətənpərvərlik mövzusunda" Respublika üzrə bədii qiraətçilərin baxış müsabiqəsində uğurlu çıxışına görə diplomla mükafatlandırıldı.

1998-ci ildə xarici dost ölkələrdən əhalimizə yardım və kömək məqsədi ilə humanitar və sosial dayaq mərkəzləri yaradıldı. Bu mərkəzlərə bilikli və istedadlı şəxslər işə qəbul edilirdi. Bacarığı və ixtisası nəzərə alınmaqla, Dayaq Mərkəzinə səfərbərçi təyin olunan Kazımova Zibə Məcid qızı qısa bir müddətdə "Ümid-98" Humanitar və Sosial Dayaq Mərkəzinin etimadını doğrultmuş, qaçqın əhalimizin övladlarının təlim-tərbiyəsi ilə məşğul olmuş istedadlı uşaqları üzə çıxartmış və onların peşə seçiminə yardım göstərmişdir. Dayaq Mərkəzi 2003-cü ildə öz fəaliyyətini dayandırdıqdan sonra Zibə Kazımova direktoru olduğu Mahmudlu kənd Mədəniyyət evinin işinin bərpasına çalışmış, çətinliklə də olsa, kənd Mədəniyyət evinin Sumqayıt şəhərində fəaliyyətini bərpa etdirmişdir.

Hal-hazırda Mahmudlu kənd Mədəniyyət evi Sumqayıt şəhər, Səid Rüstəmov adına Uşaq İncəsənət məktəbinin köhnə binasında fəaliyyət göstərir, öz kollektivi ilə rayonumuzun mədəni-kültürvi tədbirlərində uğurla çıxış edir. Rayon rəhbərliyinin xüsusi qayğısı nəticəsində bərpa edilmiş bu və bunun kimi müəssisələr qeyd etdiyimiz xeyirxah işlərin həyata keçirilməsində fəallıq göstərməkdədir.

Zibə Kazımovanın rəhbərlik etdiyi Mədəniyyət evində "Xalq çalğı alətləri ansamblı", "Rəqs qrupu", "Dram dərnəyi" və "Bədii qiraətçilər qrupu" fəaliyyət göstərir. Qubadlı rayon Mədəniyyət Şöbəsinə keçirilən bütün tədbirlərdə kollektivlərin iştirakı ilə maraqlı proqramlar hazırlayır. Görülmüş işlər rayon rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Bu da işçilərin məsuliyyət hissini artırır. Mən belə hesab edirəm ki, bu uğurların qazanılmasında ailədə olan səmimiyyət və etibar böyük

rol oynayır. Ziba xanımın özü kimi həyat yoldaşı Elxan bəyin də həyata baxışları çox nikbindir. Ailədə inam varsa, orada uğur da var. Bu uğur və ehtiramın səbəbi sözügedən tərəflərin bir-birinə qırılmaz tellərlə bağlılığı ilə əlaqədardır. Görünür ki, Ziba xanımla həyat yoldaşının mövqeyi və arzusu üst-üstə düşür. Bu da nəsilərə bilik vermək, xalqının yolunda zəhmətə qatlaşmaq, milli-mənəvi dəyərlərimizi yaşatmaqdır. Bu cür əqidədə olan ailə başçıları alqışa və dərin hörmətə layiqdirlər. Bütün bu nəcib hissləri hər bir azərbaycanlı oğul və qızlarına arzulayıram. Əgər belə olarsa, həyat gözəl, dövlət güclü olar.

Peşəkar mədəni-maarif işçisi Ziba xanım Kazımova ictimai işlərdə fəallıq göstərir; keçirilən tədbirlərin ssenarisini yazır, həm aparıcı, həm də təşkilatçı kimi çıxış edərək, rayon ictimaiyyətinin dərin hörmət və rəğbətini qazanmışdır.

Tərəfimdən yazılan bu məqalə heç bir mübaligə və tərəif üzərində qurulmamışdır. Həqiqi, doğru, düzgün olanları böyük ehtiramla ağ kağıza köçürmüşəm və sonda sözlərimi bu cümlələrlə tamamlayıb deyirəm: Nə yaxşı ki, bu ağ kağız var. Hər bir insanın iç dünyasını, onun dəyərlərini, insanların dəyərli olduğunu qiymətləndirib cəmiyyətimizə çatdırır. Arzum budur ki, belə istedadlı və cəfəkeş insanların əməyi lazımcına qiymətləndirilsin və gələcək nəsillərimiz bu insanların həyat yolundan nümunə kimi istifadə etsinlər.

XALQ MAHNILARI VƏ MUĞAMLARIMIZIN MAHİR İFAÇISI

Hüseynova Natavan İbiş qızı 1970-ci ildə Qubadlı rayonunun Tatar kəndində musiqiçi ailəsində anadan olmuşdur. İbtidai təhsilini doğma Tatar kəndində, orta təhsilini isə qonşu – Xoçaxan kəndində almışdır. 1990-1993-cü illərdə Bakı Mədəni-maarif texnikumunu, 2000-2004-cü illərdə Sumqayıt şəhər Soltan Hacıbəyov adına musiqi texnikumunu, 2005-2009-cu illərdə isə Bakı şəhərində Azərbaycan Milli Musiqi Akademiyasını bitirmişdir.

Təhsil aldığı illərdə görkəmli mədəniyyət və incəsənət xadimləri, xalq artisti Arif Babayevin və Cənəli Əkbərovun sinfində dərs almışdır. Hal-hazırda Abşeron rayonunun Ceyranbatan qəsəbəsində Uşaq İncəsənət musiqi məktəbinin muğam şöbəsində müəllim işləyir.

Azərbaycan xalq mahnıları və muğamları Natavan Hüseynovanın ifasında böyük ustalıq və məharətlə ifa olunur. Bu da müğənninin sənət aləmində peşəkar musiqiçi olmasından irəli gəlir.

Görkəmli muğam ustası, xalq artisti, professor Cənəli Ələkbərov məktəbindən dərs almış Natavan Hüseynovanın bütün çıxışları həmişə diqqəti cəlb etmiş, onun böyük istedadlı bir müğənni olmasını cəmiyyətimizə tanıdı bilmişdir. Qeyd edim

ki, mən musiqiçi olmasam da, müğənninin ən yaxşı dinləyicisi və tamaşaçısı olmuşam. Bir qələm sahibi və yaradıcı insan olaraq, bu istedadlı xanım müğənninin əmək fəaliyyətinə qiymət vermək, oxuculara tanıtməyi özümə borc bildiyim üçün bu kitabda ona da yer ayırmalı oldum.

Natavan xanımı lap kiçik yaşından tanıdığım üçün onun haqqında söz demək, mənim üçün asan və çox xoşdur. 1980-ci ildə Qubadlı Rayon Mədəniyyət Evinə bədii rəhbər vəzifəsində çalışırdım. İstedadlı uşaqların çıxışlarına baxış keçirilir, fərqlənənlər kollektivə üzv olunurdu. Rayon mərkəzindən 25 km. məsafədə yerləşən Tatar kəndinin sakini Natavan Hüseynova bütün şagirdlərdən seçilər, məlahətli səsi ilə hamını heyran edirdi. “Bərgüşad” xalq çalğı alətləri ansamblın üzvlüyünə qəbuldan sonra, rayonun kəndlərində və qonşu rayonların əhalisi qarşısında konsert proqramlarında uğurla çıxış etməklə, istedadlı uşaqların çıxışlarına daha çox üstünlük verirdik.

Bələliklə, bu 12-13 yaşlı qızçıgöz böyük hörmət sahibinə çevrildi. Hər konsert günü onun üçün maşın ayrılır, kənddən rayon mərkəzinə və rayondan yaşadığı kəndə aparılardı. İllər ötdü, Natavan böyüyüb sevdiyi peşənin ardınca getdi, hörmət qazandı, xalqının sevimli müğənnisinə çevrildi. Bu gün onun ifasında səslənən mahnılar, təsniflər, muğamlar qəlbləri fəth edir. Musiqi dünyamıza gözəllik bəxş edir. Taleyimə yazılan xoş günlərdən biri onun mənim 60 illik yubileyimdə çıxışı olmuşdur. 23 may 2014-cü il tarixdə yubileyim münasibəti ilə keçirilən konsertdə Natavanın uğurlu çıxışı yubiley iştirakçılarına və yaxınlarıma bir ovqat bəxş etdi. O anlar qəlbimizdə həmişəyaşar olmuşdur. Həmin gün onun ifası mənə onun şagird illərində necə böyük məharətli ifalarını yadıma saldı.

Ən xoş anları yaşadım, yaradıcı insan üçün bundan qiymətli an ola bilməz...

Natavan xanım haqqında söz deməkdən, şərafinə kitabda yer ayırmaqdan qürur duyuram.

Yaxından tanıdığım sənətçi, sənətinə və əxlaqına dəyər verdiyim insanları düşünüb yazıb-yaratmaq da mənim üçün xəşbəxtliyin bir sahəsidir. Hər bir insanın uğurunu tarixləşdirmək, kitablar vasitəsi ilə nəsillərə nümunə göstərmək örnekdir.

Bu gün Natavan xanımın uğurlarına çox sevinirəm, onun ifaçılıq qabiliyyətinin səhnə mədəniyyəti barədə Azərbaycan Milli Musiqi Akademiyasının professoru, xalq artisti, muğam ustası Cənəli Ələkbərov yüksək qiymətləndirmişdir. O, demiş-

dir: "Natavan Hüseynova əxlaqı, davranışı və ifaçılıq mədəniyyətinə görə gənc müğənnilərə nümunədir." Qoy bizdən sonra gələn gənc müğənnilər Natavan Hüseynovadan nümunə götürsünlər. Bu fikirləri təsadüfi deyil, canlı şahidi olduğum üçün yazmışam. Natavan xanımın toy mərasiminə dəvət olunmuşdum. Toya Cənəli Ələkbərovdə dəvət olunmuşdu. Professorun çıxışından sonra ona yaxınlaşdım, özümü təqdim etdim. Qələm əhlindən olduğumu bildirdim. Xalq artisti, professor bildirdi ki, bu gənclərdən yazın, onları tanıdın. Bunlar bizim səvətlərimizdir. Bildirdim ki, bu barədə mütləq yazıb xalqımıza təqdim edəcəyik.

Bu kitabda yazılan məlumatlar Hatavan Hüseynovanın halalca haqqıdır. Yazdım ki, ondan hallalıq alım. Eyni zamanda öz növbəmdə yurdumuzun xalqımıza bəxş etdiyi müxtəlif sahələrdə çalışan xanımlarımızı tanıdıb diqqətəlayiq olan, bəzən də diqqətdən kənarda qalan utancaq, ismətli xanımlarımızı da yada salıb, onların istedadlarını, xalqına sevgilərini kitablar vasitəsi ilə cəmiyyətimizə çatdırı biləm...

Qoy bu yazı ilə Natavan Hüseynova kənardan boylanıb öz abidəsinə tamaşa etsin. Və atalar sözün yada salıb, "Görünən dağa bələdçi lazım deyil" sözlərini qəlbində təkrarlasın və o, həmin dağın onun özü olduğuna inansın. Eyni zamanda sosial şəbəkələrdə səsinə qulaq asmış, rəy yazmış dinləyiciləri, onun əsil həqiqi istedadını təbliğ edib, öz dəyərli fikirlərini bildirsinsinlər və gözləri qarşısına gətirməklə, böyük sənətkar olduğunu təsdiqləsinlər.

Məharətlə ifa etdiyi xalq mahnısı "Ay bülbüllər" mahnısını yeni nəfəslə təkrar sosial şəbəkələrdə paylaşsın, itirilmiş torpaqları bir daha gözlərimiz önünə gətirsin. Öz ifası ilə həsrət yükümüzü bir az da olsa, yüngüllədirsinsin!

Məhz bunun üçün həyatıdan zövq alıb zövqlü insanları tərənnüm etmişəm. Müəllifi olduğum kitablarda o dəyərli insanlara da yer ayırmışam. Natavan Hüseynova da bu istedadlı insanlardan biridir. Ona yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram. Bu duyğularla sözümü tamamlayıram.

*Sevilən bu gözəl xanım,
Çiçəklərdən seçilmir.
Təbəssüm, gülüşüylə,
Xəyallardan silinmir.
İsmətlidir, önə keçmir,
Tanınır, sonra önə keçir.*

ƏSRLƏRİN YADDAŞI ƏSİRLİKDƏ

Məlumdur ki, hər bir xalqın dünyada, beynəlxalq aləmdə tanınmasına zəmin yaradan amillərdən ən vacibi onun mədəniyyəti, intellekti, öz keçmişini sübut edən mədəni-tarixi abidələridir. Əsrlərin, qərinələrin yaddaşı olan, qədim insanların bizə miras qoyub getdiyi nümunələr – daş kitabələr, künbəzlər, məscidlər, qədim insanların yaşadıkları mağaralar, qədim məişət alətləri, öz dövrü üçün müasir, istehsal alətləri, keçmişimizi xatırladan, qədim dövrü xatırladan tarixi eksponatlar, əsrlərin yaddaşı, tarixin sübutu, dövrün salnaməsidir. Məhz bütün bunlara görə mənfur ermənilərin əzəli torpaqlarımızı əsarətdə saxlaması əbədi deyildir.

Gürcülü kəndindəki XVII əsrə aid türbə.

Dəmirçilər kəndindəki məscid, türbə, Hacı Bədəl körpüsü, Gürcülü kəndindəki türbə Azərbaycanın tarixi yaddaşı, mədəniyyət abidəsi olaraq, onun keçmişindən xəbər verir.

3500-dən artıq qiymətli mədəniyyət və tarixi abidə ərazilərimizin köksünə möhkəm dayaqlarla bərkidilmişdir. Bu abidələrin 500-dən çoxu dünya əhəmiyyətlidir. Onlar dünya birliyi tərəfindən qeydiyyata alınmışdır.

Hazırda işğal altında olan Qubadlı ərazisində inşa edilmiş Məzrə kəndindəki Alban kilsəsi, Bərgüşad çayı üzərindəki Laləzar körpüsü, Yazı düzündəki Cavanşir türbəsi,

Hacı Bədəl körpüsü. (XIX əsr)

Laləzar körpüsü (XIX əsr)

Ermənilər zaman-zaman, ya tarixi-mədəniyyət abidələrini özününkü kimi qələmə verməyə çalışmış, ya da dağıdıb məhv etmək istəmişlər. Hələ 1960-cı ildə ermənilər Seytas kəndi ilə Şirnuxu kəndi arasında XII əsrdə inşa edilmiş qədim alban abidəsi olan Anabad abidəsini gecə ikən gəlib, uçurub izini itirmək istəmişlər.

XIV əsrdə Məzrə kəndində tikilmiş Alban kilsəsini ermənilər öz kilsələri kimi qələmə vermək cəhdi göstərsələr də, Sovetlər dövründə buna nail ola bilməmişlər. XVIII əsrdə Yazı düzündə ucaldılmış Cavanşir türbəsinə də erməniləşdirmək niyyətində olmuşlar. Ermənilərin bu çirkin söyləri baş tutmasa da, indi o qədim abidələrimizi əsirləkdə saxlamaqla, tarixi yaddaşımıza zərbə vurmağa çalışırlar. Ancaq onlar unudurlar ki, bu abidələr Beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın tarixi-mədəniyyət abidələri kimi tanınır. Bütün bunlar həmin torpaqların Azərbaycanımıza aid olduğunu bir daha təsdiq edir.

31 avqust 1993-cü ildə Qubadlı rayonu Ermənistan ordusu tərəfindən işğal edilərkən, 1980-ci ildən fəaliyyət göstərən Qubadlı Diyarşünaslıq muzeyi və muzeydə olan 5 mindən çox qədim eksponatlar, xalq çalğı alətləri ermənilər tərəfindən talan edilib aparılmışdır. Hələ kəndlərimizdə ayrı-ayrı evlərdə

saxlanılan qədim məişət qabları, alətləri, bir çox zərgərlik nümunələri də ermənilərin əlinə keçmişdir. Bütün bu qədim qablar, alətlər, zərgərlik nümunələri Azərbaycanın çox qədim tarixə malik olduğunu və qədim zamanlardan bu torpaqlarda məskunlaşdığını sübut edirdi. Rayonun Əliquluşağı, Məlik Əhmədli, Xıdırli, Ləpəxeyranlı, Balahəsənli, Mahmudlu, Xanlıq və başqa kəndlərində olan mağaralar da Azərbaycanın qədim memarlıq, sənətkarlıq nümunələrindən xəbər verirdi.

Babalarımızın qurub-yaratdıqları bulaqlar, kəhrizlər, nənələrımız tərəfindən toxunan xalçalar, hələ qeydiyyata alınmayan yüzrlərlə qədim əşyalarımız ermənilər tərəfindən işğal edilərək mənimlənilmişdir. Bu tarixi mədəniyyət abidələrimizin hər biri haqqında böyük tədqiqat işləri aparmaq, dəyərli məlumatlar toplamaq mümkün idi.

Biz qubadlılılar əminik ki, dövlət və hökumətimizin, xüsusən ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin apardığı ardıcıl və məqsədyönlü siyasəti nəticəsində tezliklə öz doğma yurd-yuvamıza qayıdacaq və tarixi-mədəniyyət abidələrimizin sahibi olacağıq.

DÜŞÜNCƏSİ DÜŞÜNCƏMLƏ ÜST-ÜSTƏ DÜŞƏN ŞAİR

Güclü qələm sahibi, nəcib insan, qəlbi qəlbimlə, düşüncəsi düşüncəmlə üst-üstə düşən gözəl insan, daima yaratmaq, Vətənimizi azad görmək, mütərəqqi və bəşəri ideyaların axtarışında olan şair, publisist, "Yarımada" ictimai-siyasi hüquq qəzetinin baş redaktoru Həsən Hüseynlidir. Bu insanın idrakı zəngin və çoxcəhətlidir. Bundan uca heç nə ola bilməz. Elə buna görə də bu insanla söhbət edib, dördümüzü bir-birimizə bəyan etməyimizin özü belə rahatlıq üçün, müəyyən mənada, təsəlli və təskinlikdir. İnsan ömrü qısa bir müddətlə ölçülür. Bu ömür müddətində insanın cəmiyyətdə mövqeyi, yeri, öz əməli, xalqına xidmətdə ölçülür.

Məhz Həsən Hüseynlinin hər birimizə tövsiyyəsi «Yarım-ada» qəzetində qeyd etdiyim fikirlərin əksini tapmalıdır deməsi, redaksiya heyətini düşündürməyə bilməz. Elə buna görə də qəzet həm oxunaqlı, həm də abunə planına görə yaxşı yerlərdə özünü təmsil etməkdədir.

Həsən müəllimin 50 illik yubileyi şərafinə çəkilmiş lent yazısından bir fraqmentə baxanda hesab etdim ki, Həsən Hüseynli az iş görməyib, yuxarıda qeyd etdiyim bütün keyfiyyətləri aşib keçmişdir. Mən də bu yola düşüb axtarışları davam etdirmək fikrindəyəm. Güman edirəm ki, Həsən Hüseynli yolu çox işıqlıdır.

Həsən müəllimlə mənim fikirlərim həmişə üst-üstə düşür. Bu da mənim qələm çalmağıma öz müsbət təsirini göstərir. Elə oxucu var ki, mütləqdən sonra yeni düşüncə ilə vətəninə, xalqına kömək edir, cəmiyyətin fəal üzvləri, xalqla elmini, dünyagörüşünü, əhəmiyyətli fikirlərini bölüşür, onlara hərtərəfli kömək etməyə başlayır. Vətənpərvərliyin bir yolu da, bax, budur! Torpaqları əsarətdə olan bir xalqın hər bir üzvü öz ata-baba yurdunu azad etməyi düşünməlidir. Bütün bunlar söylənilən sözlə, yazılan şeirlə özünü göstərir.

Ölkəmizin müdrik prezidentinin qətiyyəti, çıxış və bəyanatları xalqımızda inam və iradə əzmini gücləndirməkdədir. Məkirli düşmənin niyyət və kimliyini bir daha ortaya qoyub, onların iç üzünü bir daha yaddaşlara həkk edirik. Qələmə aldığım şeirlərin qəzetdə yer alması fikirlərimə əyani nümunədir.

BAYRAMLAR BAYRAMIDIR NOVRUZ BAYRAMI

Tarix boyu heç bir qüvvə Novruz bayramını xalqımızın əlindən almağa, onu insanlarımızın qəlbindən, zəhnindən çıxarmağa müvəffəq ola bilməmişdir. Azərbaycan xalqı Novruz adət-ənənələrini bu günümüzdə qədər çatdırmışdır.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Novruz bayramı baharın gəlişi şərafinə qeyd edilir və yeni ilin qarşılmasını bildirir. Baharın ilk günü təqvimdə Günəşin illik dövr etməsinin başa çatmasını göstərir. Novruz bayramının tarixi kökləri çox qədim dövrlərə – Zərdüş Peyğəmbərin zamanəsinə aiddir. Bu isə təqribən 3700-5000-ci il deməkdir. Ən qədim yazılı abidələrdə göstərilir ki, Novruz bayramı bizim eradan əvvəl 505-ci ildə qeyd edilmişdir.

YURDUMA NOVRUZLU TƏZƏ İL GƏLİR

Bülbüllər oxuyur, güllər açılır,
Elimə, obama təzə il gəlir.
Bu gözəl gəlişdən ürək kövrəlir,
Elimə, obama təzə il gəlir.

Çəmən çiçəklər, güllər bəzəyir,
Quşlar cəh-cəhlə nəğmə söyləyir,
Dostlar bir-birini qonaq eyləyir,
Yurduma Novruzlu təzə il gəlir.

Səməni simvoldur, Kosa tamaşa,
Fikrimiz, zehnimiz gəlibdir çaşa,
Bahar can gətirir torpağa, daşa,
Elimə, obama təzə il gəlir.

Qədim xalqlar qədimliyinin sübutu üçün adət-ənənəsinə, milli bayramlarına istinadən öyünmüşdür.

Novruz bayramını xalqımız eramızdan əvvəl qeyd etmişdilər. Zaman keçdikcə əsrlərdən, qərinalərdən bizi miras qalan xalq oyunları, məzhəkələr, bayram şənliklərinin müxtəlif formada rəngarəng nümunələri bu günümüzədək gəlmiş və yaşamaqdadır. Bunlar qədim köklərə malik, özünəməxsus estetik gözəllikləri ilə həmişə fərqlənmişdir. Öz milli xüsusiyyəti və bənzərsizliyi ilə tarixi keçmişimizi bir daha ortaya qoymuş, xalqımızın mənəvi və mədəni sərvətini bəşəriyyətə nümayiş etdirmişdir. Sovetlər ittifaqı dövründə milli bayramımız olan Novruz bayramı dövlət səviyyəsində qeyd edilmirdi. Xalqımız Novruzu məhdud çərçivədə, ailə daxilində qeyd edir, adət-ənənəmizi yaşadırdılar. Müstəqillik əldə etdikdən sonra Novruz Bayramının dövlət səviyyəsində qeyd edilməsi qərara alınmışdır. Həmin qərardan sonra xalqımız Novruz bayramını təntənəli şəkildə qeyd etməyə başlamışdır.

Xalqımız müqəddəs bayramımız olan Novruz bayramı haqqında ətraflı məlumatlara malik olmalıdır. Bu hər birimiz üçün ona görə vacibdir ki, dünya xalqları ilə ünsiyyətdə olarkən, beynəlxalq görüşlərdə, xarici ölkələrdə millətimizin adət-ənənəsini, keçmişimizin təsdiqi üçün bayram və adət-ənənələrimizin bədii-estetik mahiyyətini izah edərək, Novruz bayramının gözəlliyini sübut edə bilək.

Təsədüfüdür ki, hər bir bayrama bir neçə gün qalmış tədərük edildiyi halda, Novruz bayramına düz dörd həftə hazırlıq görülür, sonra da bir neçə gün onun təəssüratı ilə yaşanılır, bayram əhval-ruhiyyəsi, şadlıq davam etdirilir, bir-birimizə göz aydınlığı veririk. Xalqımıza doğma olan bu bayram yurdumuza, torpaqlarımıza, ata-baba ocaqlarımıza min illərlə tarixi olan dünyadan gəlir. Hələ nə xristian dini, nə də islam dini olmadığı bir vaxtdan bu bayram mövcud idi. Xalq tərəfindən sevinc, şadlıq və xoş arzu ilə qeyd olunurdu. Bu bayramın sədası atəşpərəstlikdən, zərdüştlükdən, Qədim Şərqdən, bir sözlə, odlar yurdu Azərbaycandan gəlir.

Novruz xalqımızın ən qədim bayramıdır. Adət-ənənələrimiz, bayramlarımız çərgəsində eləsi yoxdur ki, Novruz qədər xalqın milli-mədəni, etnik irsində qədim kök salmış olsun. Novruz öz kökünü totemizm dövründən götürür. Qədim Oğuz dünyagörüşünün əsasını təşkil edir.

M.İbrahimov yazırdı: "Bəziləri Novruzu həqiqi köklərdən ayırmağa çalışırlar". Ona din libası geyindirmək istəyənlər də az olmayıb. Halbuki, bu bayramın dinlə heç bir əlaqəsi, islama adıyyəti yoxdur və ondan çox-çox qədimdir. Bu bərəkət, sevinc, mehr-məhəbbət, ülfət bayramıdır. Eyni zamanda müəyyən dərəcədə beynəlmiləl bayramdır. İndi Şərq xalqlarının əksəriyyəti Novruz bayramını təntənəli şəkildə qeyd edir. Axı bu bayramın həyatı əsasları var. Lap qədimdən baharın gəlişi bayram edilib. Bu fikirlərin təsdiqinə biz müxtəlif məqalələrdə, o cümlədən A.Nəbiyevin, Ə.Cəfəzadənin, H.Quluyevin və başqalarının kitablarında da rast gəlirik. Ulu babalarımızın dini fəza cismilərini, planetin hərəkətlərini yaxşı öyrəndikləri bir

vaxtda, saat və dəqiqələr barədə düzgün məlumatları oxuyarkən ilin təhvilini çox qəribə bir şərəitdə qeyd edirmişlər. Xırda gölməçələr düzəldib oraya balıq buraxırlar, onun ətrafında cəmləşib ilin təhvilini gözləyirmişlər. Onların əqidəsinə görə, gecə ilə gündüzün bərabərləşməsinə balıqların hərəkətləri ilə daha dəqiq bilmək olardı. Bununla köhnə il başa çatdı, təzə il başladı, Novruz gəldi, -deyib, insanlar tonqalların ətrafında mahnı oxuyub şənələnirdilər.

“Novruzun təqvim görüsləri ilə bağlı bayram edilməsi dünyagörüşümüzə mühüm yer tutur. Dəyərli qaynaqların verdiyi məlumatlara görə 12 heyvan adı ilə yaranmış həmin təqvimdə, tarixi günəş ilinə görə hesablamışlar. İl Günəşin 12 bürcü dövr etməsi ilə başa çatır. Dünyanın ən dəqiq təqvimlərindən olan türk təqvimində 363 gün 5 saat 50 dəqiqə 47 saniyəlik il təhvil olunan gün Novruzun birinci günü hesab edilir”.

Novruz bayramı eyni zamanda bir sıra tarixi faktlar və hadisələrlə də əlaqələndirilir.

Novruzun qədimdən bayram edilməsi, şərqin mötəbər ədəbi mənbələrində də öz əksini tapmışdır. Ə.Firdovsinin «Şahnamə»sində bayramın İran təqviminin ilk ayı olan Fərvərdinin – Mart ayının əvvəllərində keçirildiyi göstərilir.

N.Gəncəvinin “İsgəndərnamə”sində, Ə.Nəvainin “Səddi-İsgəndər”ində bizim eradan 350 il əvvəl Novruzun şərq xalqları içərisində böyük xalq bayramı kimi keçirildiyi göstərilir. Maraqlıdır ki, Nizaminin “İsgəndərnamə” əsərində İsgəndərin Bərdə hökəmdarı Nüşabəyə qonaq gəldiyi gün də elə Novruz bayramına təsadüf edir.

Novruz fars dilində iki sözün (nov-yeni, ruz-gün) birləşməsində əmələ gəlib. Bu bayrama kimi dörd çərşənbə də olur. Onların hər biri dörd müqəddəs ünsürdən yaranıb, biri-biri ilə bağlıdır.

Birinci çərşənbə su çərşənbəsidir. Dağlarda qarlar yavaş-yavaş yumşalmağa başlayır, sular bulaqlara sızılır. İnsan qırx gün çərəksiz, ac yaşayar, susuz yaşaya bilməz.

İkinci çərşənbə od-atəş çərşənbəsidir. Od yərə nəfəs verir, isidir. Qışda donmuş torpaqların donu açılır. Bax, həmin od çərşənbəsində ilk dəfə tonqal qalayır, məşəllər alışdırılır, şamlar yandırılır.

Üçüncü çərşənbə yel çərşənbəsidir. Nənələr bu çərşənbədə Novruz süfrələrinə gözəl nemətimiz buğdadan səməni qoymaq üçün “səməni, saxla məni, ildə göyərdərəm səni” deyə-deyə buğda isladırırlar. Qızlar Günəş rəmzi – al xına yaxırlar əllərinə, ayaqlarına.

Dördüncü ilaxır çərşənbə – torpaq çərşənbəsidir. Oyanan torpaq cücərən otları, tumurcuqlanan ağacları, kolları tərpətməyə, yelləməyə başlar. Elə bil deyər: -Oyan... oyan...

Yaz gəlir, yeni həyat başlayır. Səməni göyərtmək Novruzun ən müqəddəs mərasimidir. Əkinçilərimiz səməni göyərtməklə növbəti təsərrüfat ilində bolluq, bərəkət arzulamışlar.

Novruzun özünün oyunları, əyləncələri var. “Qodu-qodu”, “Təkəm”, “Kilim arası”, “Dirədöymə”, “Vur-vurum”, “Ənzəli” və s. kimi hər bölgənin özünəməxsus meydan tamaşaları olub.

Xalqımızın çoxsaylı bayramları vardır. Onlardan bəziləri qədim, bəziləri isə yeni dövrdə yaranmışdır. Bu bayramların

arasında elələri var ki, onlar başqa xalqların bayramına oxşayır. Daha doğrusu, ümumi mahiyyət kəsb edir. Elələri var ki, yalnız özümüzmə məxsus bayramlar kimi məişətimizə daxil olmuşdur. Bu bayramlar arasında Novruzun özünəməxsus şərafli yeri vardır.

Biz qubadlılılar, qaçqınlıq həyatı yaşasaq da, öz əhalimizin döğmə Qubadlımızda keçirdiyimiz Novruz bayramının biri digərindən fərqlənən personajlarının göstərilməsini, məskunlaşdığımız şəhərlərdə və rayonlarda da nümayiş etdiririk. Bu da müdrik xalqımızın milli adət-ənənəsinin unudulmaması və dəyərlərimizin qorunub saxlanması üçün təmin edilməsidir. Eyni zamanda xalqımızın qədim və ulu bir xalq olduğuna sübutdur.

85 İLLİK YUBİLEY ƏRƏFƏSİNDƏ

Məcburi köçkünlər Ulu Öndərimizin şərafinə tədbirlər keçirməkdədir. 02 və 06 may 2008-ci il tarixlərində Qubadlı rayonunun təhsil və mədəniyyət müəssisələrində «Azərbaycan üçün sən doğulmusan» adlı elmi-praktiki konfrans keçirilmişdir.

Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin 85 illik yubileyi məcburi köçkünlərin fəaliyyət göstərdiyi təhsil, mədəniyyət müəssisələrində təntənəli şəkildə qeyd edilməkdədir. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ümummilli Liderin şərafinə həsr edilən tədbirlər öz mahiyyəti və məramına görə bir çox tədbirlərdən fərqlənməklə, elmi, siyasi, ədəbi, estetik baxımdan seçilməlidir. Elə buna görə də keçirilən bütün tədbirlərə bir neçə həftə qalmış hazırlıq işləri aparılır.

Tədbirin təntənəli və yüksək səviyyədə qeyd edilməsi məsuliyyəti dərk edilir.

Ənənəvi olan bu tədbirlərdən bir neçəsinin adını çəkmək yerinə düşərdi. 02 may 2008-ci il tarixdə Qubadlı rayon Mədəniyyət və Turizm şöbəsinə, Sumqayıt şəhəri «28 May» Mədəniyyət evində və şəhərdə inşa edilmiş şəhid Hafiz Quliyev adına Qubadlı rayon texniki fənlər təmayüllü Çaytumas məktəb liseyində keçirilən tədbirləri misal götürmək olar. Hər iki müəssisədə keçirilən tədbir Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin 85 illik yubileyinə həsr edilmişdir.

«Yarımada» qəzeti əməkdaşları ilə birgə Çaytumas məktəb-liseyində keçirilən elmi-praktiki konfransda çıxış edən natiqlər, məktəbin şagirdlərinin ifasında Ümummilli Liderimizin şərafinə söylənilən şeirlər hər bir dinləyicinin qəlbində Heydər

Əliyevə olan məhəbbəti daha da artırırmışdı. İfaçı şagirdlərin obrazlı çıxışları bir növ “Azərbaycan üçün sən doğulmusan” adlı elmi praktiki konfransın ideya məzmunu bütövlükdə tamamlamışdır.

Azərbaycan xalqının böyük oğlu, Ulu öndərin şərəfinə söylənilən şeirlərlə xatirəsi yad edilir. Şagirdlər dahi rəhbərin xalqımızın yolunda xidmətlərini bir daha bəyan edib, ötən tarixin şanlı səhifələrini dinləyicilərə çatdırmaqla, müxtəlif səpkidə bədii sözün qüdrətindən istifadə etməklə, gözəl bir sonluqla fikirlərini bildirdilər. Alqış sədaları altında Heydər Əliyev devizi altında keçirilmiş şeir müsabiqəsi qaliblərinin pafoslu çıxışları hər bir dinləyicinin qəlbini titdirir..

Dolğun poeziya nümunəsi olan “Dədə Heydər” poemasından parçalar dinlənir. Müsabiqə qalibləri – Əfsanə Qurbanova, Əfsanə Bayramova, Türkan Məmmədli, Türkan Həsənova və liseyin II sinif şagirdləri alqışlarla qarşılanırlar.

Şair, publisist Həsən Hüseynlinin “Dədə Heydər” poemasından hazırlanmış kompozisiya ilə tədbir başa çatır.

Bu qəbildən olan silsilə tədbirlər davam etdirilməkdədir. Dövlətimizin və xalqımızın ünvanına dünyanın bir çox dövlətlərdən təbrik teleqramları gəlməkdədir.

“Yarımada” ictimai-siyasi, hüquq qəzetinin əməkdaşları da Ulu öndər, xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin 85 illik yubileyi münasibətilə bütün oxucu kütləsini, müdrik xalqımızı təbrik edir, onlara xoş arzularını bildirirlər.

ŞƏRƏFLİ PEŞƏDƏN ŞƏRƏF DUYAN İNSAN

“O adam ki, bilir və biliyi ilə başqalarını heyran edir, o alimdir. Ona ehtiram edin.”

Nəsrəddin Tusi

*İnsan var sanki mələkdir, mələklər ondan utanır,
İnsan da var, görən kimi özündən şeytan utanır.*

Mahir Səriyev

Həyata göz açan bəşər övladı öz valideynlərinin qayğı və nəvəzislərindən bəhrələnməklə böyüyür, cəmiyyət üzvünə çevrilmək üçün məktəblərə, şagirdlikdən tələbəliyə üz tutur, tələbəlikdən istehsalata, kollektivə və cəmiyyətin tərkibinə qəbul edirlər. Beləliklə, cəmiyyətin inkişafında, xalqının yolunda qüvvəsini sərf edən ziyalılar xalqının sevimlisinə çevrilirlər. Bu insanlar əsasən faydalı əməklə məşğul olan insanlardır. Halal zəhmət, faydalı əməklə məşğul olanlar xalqının qəlbində həmişəyaşadırlar.

İşğaldan əvvəl də doğma yurdu Qubadlı rayonun Mahmudlu kəndində məktəb direktoru işləyən Mahir Səriyev öz şəxsi təşəbbüsü və zəhməti bahasına Sumqayıt şəhəri “28 May” Mədəniyyət evinin inzibati binasında məktəbin fəaliyyətini bərpa edə bildi. 15 ildir ki, Mahir müəllim çətin şəraitdə gənc nəslin təlim-tərbiyyəsi ilə məşğul olur. Şərəfli peşə sahibi öz

sevimli peşəsini məhəbbətlə davam etdirir. Doğma xalqının övladlarına biliyini, təcrübəsini əsirgəmir. Məhz bu sevgi və məhəbbətin nəticəsi Mahir müəllimin rəhbərlik etdiyi məktəbin müəllim kontingentinin uğurlarıdır. Bütün bu uğurların müqabilində məktəbdə olan sinif otaqlarının kiçik və darısqallığı istənilən uğurların qazanılmasına maneçilik törədir. Bu barədə Mahir müəllim Qubadlı Rayon İcra Hakimiyyətində və Respublika Təhsil Nazirliyində öz kəskin mövqeyini bildirmişdir. Sevindirici odur ki, bu məsələ Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Malik İsaqovun diqqətindən qaçmamışdır. 2008-ci ilin avqust ayında məktəbin daha yaxşı fəaliyyət göstərməsi üçün həmin binada yeni sinif otaqlarının inşası başa çatmaqdadır.

Mahir müəllimlə söhbətimizdə Mahir müəllim bildirdi ki, əvvəlki illərdən fərqli olaraq yenidən inşa edilmiş otaqlar, yaradılmış şərait bizə imkan verəcək ki, növbəti illərdə ali məktəblərə qəbul olan şagirdlərin sayını daha da artıraraq. Bu qayğı və köməyə görə dövlətimizdən, rayonumuzun rəhbəri Malik İsaqovdan müəllimlərə və valideynlərə razılıq edirlər.

Biz nə ediriksə, nə yaradırsaq, xalqımızın, dövlətimizin güclənməsi üçün edirik. Hərtərəfli inkişaf edən ölkəmizdə təhsilə, mədəniyyətə, idmana verilən üstünlüklər xalqımıza baş ucalığı gətirir.

Ölkəmizdə mədəniyyətimizə, ədəbiyyatımıza diqqət artırmaqdadır. Şairlərimizə, mütəfəkkirlərimizə, alimlərimizə, incəsənət xadimlərimizə uca dildən abidələr də buna canlı sübutdur. Şərq aləmində ölkəmizdə olan mədəniyyət nümunələri ilə müqayisə ediləsi ölkə yoxdur. Ölkəmiz və millətimiz dünyada siyasi baxışlarına və qabaqcıl mədəniyyət tarixinə görə böyük dövlətlər və millətlərlə mədəni inkişaf baxımından, yanaşı getməsi ilə öyünməyə haqqı var. "Böyüklük çoxluqla deyil,

maddi və mədəni dəyərlərlə ölçülür". Bizi gözü götürməyən şəxslər həmişə bizim uğurları daban-dabana izləyir. Bu uğurlara mane olmağa çalışırlar. Bu da inkişafımıza həmişə öz pis təsirini göstərməkdədir. Düşmənlərimiz yalan böhtanlarla xalqımızın sərvət və mədəniyyətinə sahib durmaq üçün dəridən-qabıqdan çıxırlar. Mədəniyyətimizin mənimsənilməsinə çalışan düşmənlərimiz tariximizi saxtalaşdırırlar. Bu da erməni millətinin xislətidir. Bunu da xalqımız bilməli, dünyada təhsil və mədəniyyətimizin uğurlarının tədqiqinə çalışmalıdır. Bunun üçün məktəblərimizdə istedadlı gənclər yetişməli, gənclərimiz dünyanın tanınmış ali təhsil ocaqlarında təhsil almalıdırlar. Dünya ölkələrində təhsil alan, istehsalatda çalışan soydaşlarımızı dövlət qayğısı göstərilməlidir. Çox şükürlər olsun ki, bu əhəmiyyətli işdə uğurlar davam etdirilməkdədir. Mahir müəllim də bu ideyalarla yaşayıb-yaradan, xalqımızın ləyaqətli övladlarından biridir. Vətənimizi azad görmək uğrunda, daha yığcam desək, doğma Qarabağımızı da erməni işğalından azad etmək üçün gənc nəslin düşmənlərə qarşı nifrət hissi ruhunda böyüməsi naminə, təlim-tərbiyə etdiyi intellektual şagirdlərin gələcəkdə şəərəfli həyat yollarına istiqamət almasında məhz müəllim və pedaqoqun mübarizəsi kəskin olmalıdır.

İxtisasca fizika müəllimi olan Mahir müəllim kainatda baş verən hadisələri də dərk edir. Cəmiyyətdə həmişə mənfə, neqativ ünsürlərə qarşı barışmaz, safürekli, düzgünlüyün, tərəqqinin inkişafı üçün daima axtarıb-tapan təcrübəli təhsil işçisi, xalqının yaxşı yaşaması, elmin, təhsilin inkişafında yorulmaq bilməyən, tükənməz enerjiyə malik olan bu böyük insan məhz insan yetişdirir, tərbiyə edir. Bu il Mahmudlu kənd orta məktəbindən 8 nəfər şagird ali məktəbə qəbul olmuşdur. 2008-ci ildə Qubadlı məktəbləri arasında öndə gedən Mahmudlu kənd tam orta məktəbinin uğuruna hər birimiz sevinirik. Mahir

müəllimlə müsahibədə hiss etdim ki, Mahir müəllimin qəlbı fərəh hissi ilə döyünür. “Bağban öz becərdiyi meyvəsini dərdikdə, ömrü uzanır, daha da yaxşı işləməyə həvəsi artır”.

Bu uğurlara hər bir vətəninə sevor ziyalı, vətəndaş da sevinməlidir. Cəmiyyətə vəsiqə alan övladlarımızın hər biri bizim gələcəyimizin təminatçısıdır. Mahir müəllimə bu uğurların qazanılmasında, şərəfli həyat yolunda müvəffəqiyyətlər, möhkəm can sağlığı arzulayaraq deyirik: Gün o gün olsun ki, Mahir müəllim, pedaqoji fəaliyyətinizi doğma kəndiniz Mahmudluda, Bərgüşad çayının füsunkar qoynunda davam etdirəsiniz. Siz heç də ruhdan düşməyin. Axı bizim xalqın tarixi qəhrəmanları, müdrük insanları və gəncləri ərazi bütövlüyümüz uğrunda həmişə mübarizə əzmində olmuşlar. Bu insanlardan biri də sizsiniz. “Becərdiyiniz bağın bəhrəsi” dünyaya yayılacaqdır. Buna yalnız sevinmək gərəkdir.

Qəlbimdən gələn sonsuz arzu və istəyi bu sözlərlə tamamlayıram: Siz öyrədin, qurun-yaradın, Mahir müəllim!

Ulu Tanrı qurub-yaradan bəndələrini həmişə sevir, ona işıqlı yol göstərir. Sizə bu nəcib və gərgin əməkdə uğurlar diləyirəm.

Xalqın dərini həmişə ziyalıları düşünmüş, nicat yolu axtarmışlar. Siz də bu insanlardan birisiniz. Görünür, Mahir adını valideynləriniz seçəndə bu nəcib hissləri duymuş, bu adı seçmişlər.

Həyatda da gözəl işlərdə, yaxşı əməllərdə mahir olmaq şərəfdən başqa heç nə gətirmir. Sizin özünüzün istirahət günlərində də məktəbdə işləməyiniz, o gözəl adınızın uralığına təsir edə biləcək qüvvələrin fəth edilməsi üçündür. Tanrı bu uralığı sizdən əsirməz, çünki Tanrıya çox yaxınsınız. Axı

siz övladlarımıza bilik, elm öyrədirsiniz. Son sözümlü şərəfinizə yazdığım bu poetik sətirlərlə tamamlayıram:

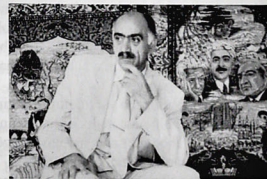
*Bu şəhərdə Mahmudludan adlı-sanlı,
Müəllimliyi hər sənətdən üstün tutan,
Gənc nəslin qüdrətindən qürur duyan,
Həqiqəti, haqq sözünü deyib duran.
Adı Mahir, sözdə mahir bir müəllim var,
Gənc nəslə örnək şagirdlərə töhfəsi var.
Peşəsini öyrətməkdən o yorulmaz.
Şagirdlərin uğrundan belə doymaz.
İlləri, ayları günləri saya-saya,
Peşəsindən zövq alıban, duya-duya,
Öz işinə vurğun olan, millətinə dayaq Mahir,
Müəllimliyi həyatında şərəf saydı,
Doğma yurdu Qubadlıdan,
alimlərin adın saydı.*

*Bilin ki, siz, ay uşaqlar,
Yurdumuzda o soydaşlar-
Süleymanlar, Əmiraslanlar,
Bərgüşadlar və Şahmarlar,
Qısa ömür sürmüş Şamoların
ad qoymuşlar.
Hənsinin adın çəkim ay uşaqlar?!
Həsən bəyim, Qaçaq Nəbi, Həcər xanım-
qeyrət tacım.*

*Son döyüşdə ər Əliyarım,
Candan keçib Vətən üçün can qoydular.
Bilin ki, siz o soydaşlar...
Sizin üçün, bizim üçün can qıydılar.
İndi sizli-bizli, gül övladlar,
Bilmirsinizsə, öyrənmək deyildir ar.
Yağlara qanım olub dönməz oldu
hər bir ərən.
Tarixini, keçmişini unutmayıb,
oxu öyrən.
Bunlar sənin başı uca, millətinə
şərəf olar.
Hər gün səhər dərsliklərdən,
hər təlimdə, hər dərsində,
Mahir deyər,
Hər sənətdə "mahirlik",
bilikdə, elmədə də baş ucaldar.
Bu sözləri deyər Mahir,
Şagirdlərlə sağollaşar.*

XALQIMIZ GÖRKƏMLİ SƏNƏTKARINI YAXINDAN TANIMALI

Düz 45 il əvvəl, bir payız axşamında Qubadlı rayonunun Cilfir kəndində dünyaya göz açan Fəzail müəllim həyatının ən gözəl, ən yaddaqalan anlarını, tarixi yaddaşımız, milli dəyərlərimiz, mədəni

dünyamız olan xalqçılıq sənətinə bağlayıb. Gözünü açandan hələ boylanıbsa, hansı səmtə üz tutubsa, orada təbiətin möcüzələrini, bir də qız-gəlinlərin, ağbırçək nənələrin, izini, naxışını görüb. İstedadlı xalqçı-rəssam, Respublika Rəssamlar İttifaqının üzvü Fəzail Abasquluzadənin əsərləri dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində nümayiş etdirilmişdir.

Xoşbəxtlikdən Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev xarici ölkə rəhbərləri ilə müxtəlif görüşlərində F. Abasquluzadənin xalça əsərlərini Bill Klinton, Eduard Şevardnadzeyə, Leonid Kuçmaya, Tansu Çillərə və başqa tanınmış şəxslərə dəyərli əsərlər kimi təqdim etmişdir.

Yaratdığı əsərlərdə xalq ruhu, tarixin qədim ənənələri ilə zəngin çalarlarını bədii üslub xüsusiyyətlərini əks etdirən F. Abasquluzadə ilmlərindəki bədii, estetik mahiyyəti xalqın mədəni düşüncə proektoriyasını, flora və faunasını dolğun, orijinal şəkildə təcəssüm etdirməyə çalışır, onu olduğu kimi əks etdirməyə nail ola bilər.

Onun müraciət etdiyi əsərlərdə Azərbaycan təbiəti, xalqımızın adət-ənənələri, tarixi köklərimiz, milli üslub, klassik

poeziyamız və müasirlərimizin portret cizgiləri öz əksini tapır. Xalçaçı rəssamın eskizi əsasında toxunan «Cənub həsrəti» adlı poetik xalçada Azərbaycan poeziyasının dörd şəxsiyyətinin – M.Şəhriyarın, S.Vurğunun, S.Rüstəmin və B.Vahabzadənin obrazlarını cansız ilmələrlə, həsrət dolu baxışlarını poetik şəkildə canlandırmışdır. Fazil müəllim bununla demək istəyir ki, bu həsrət uzun çəkməyəcək, vaxt gələcək bu həsrətə son qoyulacaq.

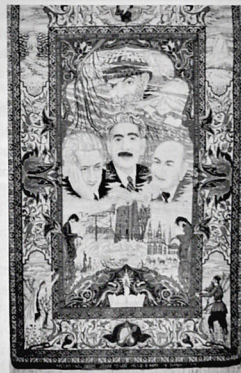
Fazil Abasquluzadə yaradıcılığı zəngin və çoxcəhətlidir. Bu barədə geniş məlumata malik olmaq üçün onun emalatxanasına yolunu salanlar böyük sənət nümunələri görməklə, sənət adamının böyüklüyünün şahidi ola bilərlər.

Hazırda Fazil müəllim beynəlxalq əhəmiyyətli bir layihənin eskizləri üzərində çalışır. Xalqımızın xilaskarı, Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı cənab İlham Əliyevin Azərbaycan xalqına misli-bərabəri olmayan xidmətlərinin praktiki obrazlarını – əfsanəvi Neft Kontraktı layihələrinin gerçəkləşməsi, əzəmətli qurğuların işə salınmasını, dünya ölkələri nümayəndələri qarşısında inamlı çıxışlarını əks etdirən, ilk dəfə Bakıda neft çıxaran neftçilərin zəhmətini, əməyini tərənnüm edir. Bu böyük işə tükənməz iradə, bənzərsiz intellekt, peşəkar rəssam təxəyyülü gərəkdir. Bütün bu keyfiyyətlər Fazil Abasquluzadənin mənəvi və psixoloji dünyasında mövcuddur. Ona dəstək olmaq üçün Qubadlı ziyalıları, xeyriyyəçiləri bir araya gələrək, xalçaçı-rəssam Fazil Abasquluzadəyə mənəvi yardım göstərmişlər. Bizlər istedadlı sənət adamlarına hərtərəfli yardım göstərməliyik. Bu, bizim vətəndaşlıq borcumuzdur.

Mən öz yurddaşım, gözəl insan, tanınmış rəssam, xalqımızın mili sərvəti olan xalçaçılıq sənətində yorulmaq bil-mədən gecə-gündüz xalqının xoşbəxt həyatını düşünən Fazil müəllimə bu nəcib işdə uğurlar arzulayıram. Bu gözəl insanı,

dəyərli sənətkarı xalqımız yaxından tanımalı, ona qiymət verməyi bacarmalıdır.

F.Abasquluzadənin illərdir böyük əmək sərf etdiyi sənəti haqqında dedikləri: "Mən çalışacağam ki, xalqımızın mədəniyyətini, mənəvi-əxlaqi baxımdan tarixini və müasirliyini xalçaçılıq sənətimizdə dolğun və aydın göstərim. Bu mənim vətəndaşlıq borcumdur. Bunun üçün sözdə, fikirdə, işdə birgə olmaq əsas meyyardır. Mənim yaradıcılığıma stimül verən sözdə, fikirdə, işdə bir olan insanlardır. Bu insanlara məhəbbətim tükənməzdir. Kaş elə olaydı ki, bu sözlərin məsuliyyətini hər bir vətən övladı dərk edib, sözündə, əməlində sadıqlıq nümayiş etdirərdi. Sumqayıt şəhər Kimyaçılar Mədəniyyət sarayında öz sənətimlə məşğul olur, yaradıcılıq işimi davam etdirirdim. Əsaslı təmir ilə əlaqədar mədəniyyət sarayı bağlandı. 5-6 ay müddətində fəaliyyət göstərə bilmədim. Məcbur olub emalatxana axtarmalı oldum. Xeyli zamandan sonra yer tapıb emalatxananın işini bərpa etdim. Beləliklə də sözdə, fikirdə, işdə bir olmayanların təqsiri üzündən bir müddət sənətimdən ayrı düşdüm. Artıq yaradıcılıq işimi Sumqayıt şəhər "Uşaq və

Yeniyyət mələrin Yaradıcılıq Mərkəzi"ndə davam etdirirəm. Yəqin ki, bundan sonra da işimizi daha yaxşı qurmuş olacağıq".

Fazil müəllimlə söhbəti bu sözlərlə yekunlaşdırıb, ondan ayrıldım: "Sözdə, fikirdə, işdə bir olarıqsa, biz həmişə qalib olarıq". Söhbət əsnasında məlum oldu ki, doğrudan da deyilən bu sözlər nə qədər səmimidirsə, o qədər də əhəmiyyətli və dəyərlidir.

Biz sizinlə fəxr edirik, Fazil müəllim. Azərbaycanın gözəl gushələrindən olan Qubadlı topağı xalqımıza çox dəyərli insanlar vermişdir. Elm, təhsil, mədəniyyət, incəsənət, iqtisadiyyat, tibb və digər sahələrdə misli-bərabəri olmayan şəxsiyyətlər, rayonumuzun şərəfini yüksəltmiş, ölkəmizin inkişafında yardım göstərmişlər. Siz də bu insanlardan birisiniz. Təvazökarlıq olmasın, Fazil müəllim, əgər sizin əsərləriniz dünyanın 20-dən artıq ölkəsinin ən məşhur muzeylərində saxlanılırsa, bəs nə üçün qubadlılılar sizi yaxından tanımırlar? Hesab edirəm ki, bundan sonra qubadlılılar sizi axtarar, sizinlə daha yaxından tanış olarlar. Elə bunun üçün də sizin həyatınız, yaradıcılığınız barədə məlumatların qısa şərhinə səyahət etməli olacağam.

Siz tarixin yaddaşını ilmələrə köçürən xalq rəssamları Lətif Kərimov, Kamil Əliyev məktəbinin davamçılarındasınız. Bu sənəti, sənətkarlığı milli qürur hissi ilə yaşadan və gələcək nəsillərə örməyən edən istedadlı xalçaçı-rəssam Fazil Abasquluzadə, siz də XX əsrin II yarısında, sözün əsl mənasında, Azərbaycanda xalçaçılıq məktəbinin mahir davamçılarındasınız, desəm, səhv etmərəm.

«MƏKTƏBİMİZDƏ KEÇİRİLƏN TƏDBİRLƏRİN ƏSAS MƏZMUNU VƏTƏNPƏRVƏRLİK MÖVZUSUNA HƏSR OLUNUR»

2010-cu il, sentyabr ayının 7-də Qubadlı rayon Təhsil Şöbəsinin yeni tədris ilinin başlanğıcı, ötən ilin yekunlarına həsr olunmuş konfransında Qubadlı rayon Xələc kənd orta məktəbinin direktoru İqbal Səlimovun ünvanına söylənilən xoş sözlər və ona təqdim olunan Fəxri fərman bizləri də çox sevindirdi. Bu səbəbdən də onun gördüyü işlər və uğurları barədə müsahibə hazırlamağı qərara aldım.

-İnqilab müəllim, konfransda məlum oldu ki, sizin məktəbin şagirdləri Təhsil Nazirliyi və Rayon Təhsil Şöbəsinin sınaq monitorinqçiləri tərəfindən birinci yerə layiq görülmüblər. Bu uğurlara görə sizi təbrik edirik.

-Təhsil Nazirliyi tərəfindən mənə təqdim olunan Fəxri fərman məktəbimizə və şagirdlərimizə verilən yüksək qiymətdir. Qeyd edim ki, hər hansı bir müəssisədə görülmüş işin qiymətləndirilməsi özü bir mənəvi dəstək, kollektivimizə qayğı və diqqətin nəticəsidir.

-Yəqin ki, məktəbinizdə lazımi şəraitin və texniki avadanlıqların olması uğur qazanmağınızda müstəsna əhəmiyyət kəsb edir?

-Əlbəttə, yaradılmış şərait, müasir avadanlığın məktəbimizdə mövcudluğu uğurlarımızın əsasıdır. Bunun üçün rayonumuzun rəhbəri Malik İsaqova minnətdarıq.

-İnqlab müəllim, Malik İsaqovun konfransdakı nitqindən irəli gələn vəzifələrdən biri də bu idi ki, təhsil sahəsində çalışan işçilərin hər biri yaxşı işləməlidir. Heç bir təhsil işçisi deyə bilməz ki, mənim üçün lazımi şərait yoxdur, texniki avadanlığımız çatışmır. Bizim məktəblər Bakı və Sumqayıt məktəblərindən geri qalmır.

-Bəli, bu doğrudan da rayonumuzun başçının nitqindəndir. Bizim həqiqətən də pis işləməyə haqqımız yoxdur.

-İnqlab müəllim, çox istərdik ki, rəhbərlik etdiyiniz məktəb barədə məlumat verəsiniz.

-Məlum səbəblərdən məktəbimiz 1998-ci ildən öz işini Sumqayıt şəhərində bərpa etmişdir. Bu, mənim həyatıma sevincirici gün kimi daxil olmuşdur. Təkcə ona görə yox ki, yaşadığımız ərazidə, məskunlaşdığımız qəsəbədə yeni məktəb açmışıq. Doğma kəndimizin adının məktəbimizin giriş qapısına yazılması, məni bir anlığa yurdumuza aparır. Və yurdu-muzu qəlbimizdə daha da əbədləşdirir.

-İnqlab müəllim, Xələc məktəbinin yaranma tarixi neçən-ci illərə təsadüf edir?

-Xələc məktəbi 1927-ci ildə yaradılmışdır. Bildiyimiz kimi, Xələc kəndi də rayonumuzun ən səfəli və məhsuldar ərazisində idi.

-İnqlab müəllim, Qarabağ dərdi, yurd həsrəti bizi mübarizəyə səsləyir. İstərdik ki, məktəbinizdə şagirdlərlə aparılan vətənpərvərlik mövzusu barədə söhbət açasınız.

-Məktəbimizdə keçirilən tədbirlərin əsas məzmunu vətənpərvərlik mövzusunda həsr olunur.

Qeyd edim ki, "Gecəqondu" qəsəbəsində inşa etdiyimiz bu inzibati məktəb binası 14 sinif otağından ibarətdir. 2 növbəli sistemlə təlim-təhsil işləri aparılır. Bütün bunların uğurla davamı üçün məktəbin su, qızdırıcı sistemi, kanalizasiya xəttinin işləməsi ən vacib şərtlərdəndir.

-Məktəbiniz qısa hazırdımı?

-Əlbəttə. Biz hər an rayonumuzun başçısı Malik İsaqovun köməyini hiss etmişik. O, ən ağır anlarımızda bizə öz atalıq qayğısını əsirgəməmişdir. Elə bu qayğının nəticəsində məktəbimizin kompyuter otağı, kitabxana üçün otaq tikilmişdir. Yaradılmış şərait hər il olduğu kimi, bu il də bizim üçün uğur gətirmişdir. Məktəbimizin 11 nəfər məzunundan 5 nəfəri ali məktəbə, 2 nəfəri isə kollecə qəbul olunmuşdur. Qeyd etmək istəyirəm ki, məzunlardan 1 nəfəri 600-dən yuxarı bal toplayıbdir.

Onu da vurğulamaq istəyirəm ki, məktəbimiz 2010-cu ildə Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu və Xələc İcmasının dəstəyi ilə əsaslı təmir olunmuşdur.

-Məktəbinizdə kitab fondunun az olduğunu müşahidə etdik. Bu nə ilə əlaqədardır?

-Kitabxanamız bu ildən fəaliyyətə başlayıb. Bizim məqsədimiz budur ki, yaxın gələcəkdə kitabxanamızın fondunu artıraraq, qabaqcıl kitabxanalar səviyyəsinə çatdıraq.

-İnqlab müəllim, müəşibəyə görə sizə öz minnətdarlığımızı bildiririk və gələcək işlərinizdə uğurlar arzulayırıq! O gün olsun ki, doğma Qubadımızda, doğma kəndimizdə görüşək!

FƏXRƏDDİN DÜNYASI, FƏXRƏDDİN ÖMRÜ

FƏXRƏDDİN HÜSEYNOV - 60

**“Mirvari bir qum dənəsinin ətrafında
ağrı ilə tikilən məbəddir”
(Cübran)**

15 oktyabr 2010-cu il. Tarixi bir gün. Milli Məclis seçkisinin təbliğat-təşviqat kampaniyasına start verildiyi bir gün. Bu gün eyni zamanda Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin və onun başçısı Malik İsaqovun təklifi, təşkilatçılığı ilə Əməkdar Mədəniyyət işçisi, sevimli muğam ustası Fəxrəddin Hüseynovun anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə “28 May” Mədəniyyət evində geniş və təntənəli keçirilən yubiley günü kimi yaddaşlarda qaldı. Mədəniyyət evi, demək olar ki, ağzına qədər dolmuşdu. Qubadlı camaatı sanki bu tədbiri çoxdan gözləyirdi. Gözlərdə bir tələş, üzlərdə bir həyacan hiss olunurdu. Hamı Malik müəllimə minnətdarlıq hissi ilə baxırdı. Əlbəttə, bu tədbir Fəxrəddin şəxsiyyətinə və sənətinə olan hörmət və ehtiramın təəcəssümü idi. Fəxrəddin çox çətin, lakin şərəfli ömür yaşamışdır. O, yaşadığı ömür yollarında daha nələr görməmişdir...

Qeyd edim ki, sənətdə qısqanclıq, paxıllıq olmasa, sənət və görülən iş daha da gözəlləşər, mənəvi dünyamız zənginləşər. Bu gözəlliyi duymayanlar, istedadlıların istedadı qarşısında paxıllıqdan “ölüb-dirilən”lər olmasa, həyatımız həmişə şən,

fırvan olar. Bütün bunlara görə bəzən bacarıqlı şəxslər diqqətdən kənarda qalır. Deyirlər ki, ya adamın adamı, ya da varı olmalıdır. Haqqında söhbət açdığım insanın nə adamı, nə də varı olmuşdur. Yalnız böyük istedadı və dostları olmuşdur. Bir də deyirlər ki, sadıq dostların varsa, hər şeyin vardır. İstedadlı müğənni Fəxrəddin Hüseynovun sadıq dostları var idi. Ona görə də o, xoşbəxt xanəndə idi, amma bu addan öz xeyirləri üçün istifadə edən dırnaq arası dostları da vardı ki, yuxarıda qeyd etdiyim paxıllıq daxilini didib parçalayıb, bəzən də bunu açıq-aydın büruzə verirdilər.

Sağlığında qeyd etdiyim mənfi münasibətlər və laqeydliliklərlə rastlaşan Respublikanın Əməkdar Mədəniyyət işçisi, muğam ustası, mərhum F.Hüseynov böyük istedad və bacarığını lazımınca xalqımıza çatdırıb bilməmişdir. Bu da müğənninin sadələşməliyindən irəli gəlmişdir. Nə yaxşı ki, qədərbilən dəyərli iş yoldaşları var imiş. Bu vaxta qədər F.Hüseynov haqqında həm kitab yazılmalı, həm də ekran əsəri çəkilməli idi. Təəssüflər olsun ki, hələ bu günədək müğənninin həyat və yaradıcılığından bəhs edən məqalələr, məlumatlar olsa da, çoxsəhifəli kitabın yazılmasını heç kim öz öhdəsinə götürməmişdi.

Çox şükürlər olsun ki, qeyd etdiyim xoş anların müjdəsinə 2010-cu ilin 15 oktyabr tarixində rayonumuzun başçısı Malik İsaqovun xeyirxahlığı və qayğısı nəticəsində yaşamağa başladı. Yubileyin 60 illik yubileyinin dövlət səviyyəsində qeyd edilməsi rayon ictimaiyyətinin, respublikada tanınmış əməkdar və xalq artistlərinin də sevincinə səbəb olmuşdur. Bu isə mən

deyərdim ki, muğam sənətinə olan dövlət qayğısı, Azərbaycanımızın birinci xanımı YUNESKO və İSESSKO-nun xoşməramlı səfiri, Millət vəkili, Heydər Əliyev fondunun Prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın həyata keçirdiyi layihələrin davamı kimi qiymətləndirilməlidir.

Muğam sənətinin inkişafında xüsusi xidmətləri olan, rayonumuzun fəxri, mərhum müğənni F.Hüseynovun 60 illik yubileyinin qeyd edilməsi üçün Qubadlı rayonunun İcra başçısı Malik İsaqovun 17 mart 2010-cu il tarixli 35 sayılı sərəncamı əhalimiz və rayon ictimaiyyəti tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır. Bu da yubileylərin təntənəli şəkildə qeyd edilməsi, istedadlıların üzə çıxarılması üçün irəli sürülən təşəbbüsdür. Ölkəmizdə mədəniyyət və incəsənətin inkişafı üçün atılan addımlar bizi yalnız sevindirir və yaxşı işləməyə daha da həvəsləndirir. Odur ki, rayonumuzun rəhbəri Malik İsaqovun qayğısını yüksək qiymətləndiririk.

Bu təntənəli yubiley gecəsinin möhtəşəm nümayişi yuxarıda qeyd etdiyim, baxışları məhdud çərçivədə olan bədiiyyətli-lərin haqq yoluna düşməsinə, kin-küdurətdən uzaqlaşdırılma-sına tutarlı cavabdır.

Düzdür, 1995-ci ildə müğənninin 45 illik yubileyini Sum-qayıt şəhər, S.Vurğun adına Mədəniyyət Sarayında qeyd edə bildik. Təəssüf ki, elə həmin illərdə də çətinliklərlə üzləşdik. Buna ağır büzənlər və hətta icazə verməyənlər də oldu. Lakin bütün manelərə baxmayaraq, tədbir yüksək səviyyədə keçirildi.

Həmyerlimiz şair-publisist Qafqaz Əvəzoğlunun xanənda-nin 60 illiyi ilə əlaqədar, öz təşəbbüsü ilə qələmə aldığı

“Xanəndənin taleyi” adlı kitabı nəinki Qubadlı camaatı üçün, hətta deyərdim ki, bütövlükdə Azərbaycan xalqı üçün dəyərli bir töhfədir.

Doğrudan da, Qafqaz Əvəzoğlunun qələmə aldığı bu dol-gun, təsdiqini tapan faktlar və tarixi materiallar kitabda öz əksini tapmışdır.

Bu işə dəstək verən qələm sahiblərinin fikirlərindən ruh-lanan Qafqaz müəllim yubilyarın həyat və yaradıcılığından bəhs edən sənədlər, müğənninin dostları və sənət yoldaşların-dan xatirələr və digər materiallar topladı. Böyük sevgi və zəhmətlə cildlənən bu kitab, nəhayət ki, işıq üzü gördü.

Bu kitab araya-ərsəyə gələndə Malik müəllimin sevincinin həddi-hüdudu yox idi. Çünki o, yaxşı bilirdi ki, Fəxrəddinə verilən qiymət böyük muğamatımıza, Fəxrəddinin doğrulub boya-başa çatdığı Qubadlı torpağına verilən qiymətdir.

Tədbirdən sonra soydaşlarımın əksəriyyəti böyük minnət-darlıqla bildirdilər ki, işğaldan sonrakı 17 il müddətində Qubadlı Rayon Mədəniyyət və Turizm Şöbəsinin yerləşdiyi inzibati binada, “28 May” Mədəniyyət evində ən çox yadda-qalan, möhtəşəm bir tədbirin keçirilməsinin şahidi olmuşlar və bundan başqa bildirdilər ki, bu tədbirin təşkilatçıları və kitabın müəllifi yalnız alqışlara layiqdir. Bu belə də olmalı idi. Lazımı şərait yaradan insanlar və xalqın oğlunu böyük məhəbbətlə sevnərlər mövcuddur. Respublikanın xalq artisti Ağalar Bayra-movun aparıcılığı, tərəfindən yazılan ssenari, tədbirin proloqu və epiloqunun gözlənilməsi, uğurlar üçün xüsusi diqqət və mə-suliyyətin nəticəsi idi.

Alqışlarla qarşılanan ifalar, muğam ifaçılarından F.Hüseynovun tələbəsi, Milli Konservatoriyanın məzununu, gənc müğənni Gülsura Hüseynova, musiqi məktəbinin muğam müəllimi Məzahir Məmmədovun ifası və Əfruz Məmmədovanın ifasında “Şahnaz” muğamının ifadəli və obrazlı oxunması həddindən artıq cəzibəli idi.

Müğənninin dostlarının, vaxtı ilə bir məktəbdə təhsil alan, festivallarda birlikdə iştirak edən müğənnilərin orijinal çıxışları tamaşaçıları təsirləndirmişdi.

Milli Konservatoriyanın müəllimi, yubilyarın dostu Qəzənfər Abbasovu müşayiət edən musiqiçilər – əməkdar artist Valeh Kərimov, professor Arif Əsədullayevin peşəkarcasına müşayiəti yaddaşlarda həkk olundu. Tanınmış muğam ustaları, əməkdar artist Elza Qayıbalıyeva, İlahə İbadova, Sevinc Səriyeva, Təhmiraz Şirinov, aşiq Kəmalə Qubadlı və digər ifaçılar bir-birilə, elə bil, yarışa girmişdilər. Onların uğurlu çıxışları, “Bərgüşad” ansamblının bədii rəhbəri və konsertmeysteri Sadiqov Elman Niftalı oğlunun peşəkarlığı, böyük istedadı qəlblərə axır, hər birimizi başqa aləmə aparırdı. Bunlar hamısı Fəxrəddin Hüseynovun ruhuna olan hörmət və ehtiramın təəcəssümü idi. Heyif ki, Fəxrəddin sağlığında bunları görmədi.

Təəssüf ki, bu tədbirin keçirilməsində bir qisim əziyyət çəkənlərin diqqətdən kənarda qalması gələcək işlərimizə mənfi təsir göstərməkdən başqa bir şey deyildi. Rayonun bütün tədbirlərində iştirak edən, bir çox qəzetlərdə ictimai əsaslarla çalışan fotoqraf, muzeyin direktoru Vəqif Babayevin, təşkilatı

işdə köməklik göstərmiş Mədəniyyət Şöbəsinin Həmkarlar komitəsinin sədri Əmrah Hüseynovun, yubilyarın adını daşıyan məktəbin direktoru İlham Əhmədovun, “28 May” Mədəniyyət evində fəaliyyət göstərən xalq teatrının rejissoru Nizami Allahverdiyevin məsləhətləri və qayğısını qeyd etməmək mümkün deyil. Tədbirin təşəbbüskarları Gültəkin xanım Mirzayeva və Yaqub Vəliyevin də zəhmətləri təqdirəlayiqdir.

Çox təəssüf ki, vaxt məhdudiyyəti olduğundan xalqımızın müğənni oğlunun xatirəsinə həsr edilən bədii-tarixi əsərin müəllifinə, tədbirin ərsəyə gəlməsində ən çox fəallıq göstərənlərə söz çatmadı.

Ancaq qeyd edim ki, bu kitaba görə, elə tədbirdə təqdim olunmaqla, Qafqaz Əvəzoğlu “Qızıl qələm” və “Qızıl kitab media” mükafatlarına layiq görüldü. Kitab “İlin kitabı” adına layiq görülmüşdü.

Yubilyarın tədbirində çıxış etməyə böyük həvəs və eşqlə hazırlaşan sevimli müğənnilərimiz Vüqar Mikayılov, Tapdıq Əsədov, Əli Hüseynov, Sevər Quliyeva və məktəbin istedadlı şagirdləri heç də çıxış edən peşəkar müğənnilərdən geri qalmır və öz məhəbbətlərini istedadları ilə sübut edə bilirdilər.

Ancaq xalqımızın qonaqpərvərliyi, qonağa hörməti bizə ulularımızdan qalmışdır. Odur ki, çalışdıq qonaqların çıxışlarına vaxt ayıra bilək. Hesab edirəm ki, adlarını iftixarla çəkdiyim müğənni və iştirakçılarımız heç də bundan inciməzlər. Məqsədimiz yalnız hər bir çıxışın uğurla qarşılanması idi ki, buna da nail ola bildik. Sevindirici haldır ki, yaradıcı insanları qiymətləndirib onların problemləri ilə maraqlanan rayon

rəhbərimiz vardır. Əgər bu belə olmasaydı bizim zəhmətimizin nəticəsi olmazdı. Qoy belə tədbirlərin sayı çox olsun ki, istedadlı, dəyərli soydaşlarımız üzə çıxsın, tanınsın və onlardan zövq alıb yaşayıb-yaratsınlar.

Bir neçə kəlmə də istedadlı soydaşlarımın diqqətinə çatdırıram.

Xalq şairi Məmməd Araz yazır:

Şöhrət azarına tutulanları,

Şöhrətin özü də sağalda bilməz.

Halal zəhmətlə sevilən seçilən, haqq yolunda haqlı olduqları üçün bayağı şöhrətdən uzaqdırlar, onlar şöhrəti düşünmürlər. Tanrının onlara bəxş etdiyi fitri istedadı gec-tez qiymətləndirməyi də ulu Tanrı onlara bəxş edəcəkdir. Elə buna görə də istedadlılar şöhrət barəsində düşünməsinlər.

Tədbir sona çatsa da, iştirakçılar zalı tərk etmək istəmirdilər. Sanki onlar bir neçə saatlığa Fəxrəddin dünyasının səhrinə düşmüşdülər. Ürəklərdə olan kin-küdurət heçə enmiş, yerini isə bir həsrət, nisgil doldurmuşdur. Əlbəttə, Fəxrəddin Hüseynovun vaxtsız vəfatı hər kəsi heyfsləndirir. O, ömrünün 40-cı baharını yaşadı. Lakin onun yaşadığı şərəfli ömrü bizdə qürur hissi oyadır, yaşayıb-yaratmağa çağırır. Qəbri nurla dolsun. Fəxrəddin Hüseynova olan sevgilərimiz əbədi və tükənməzdir.

QƏHRƏMANLAR QƏHRƏMAN DOĞULMUR, QƏHRƏMAN OLURLAR

XX əsrin faciəsi "Xocalı soyqırımı"ndan 18 il keçməsinə baxmayaraq, hələ də bünya bu faciəni tanımaq istəmir. Bunun özü də bir faciədir ki, bəşəriyyət üçün bəlalar gətirə biləcək erməni vandalizmi təkcə bizim xalqın məhvinə yönəlməmişdir. Böyük fəlakətlər törədə biləcək faciələri bəşəriyyət düşünməlidir. Harada terror var, orada erməni əli var. Bu qeyrikamil millətin (məxluqun) böyüyüb inkişaf etməsinə imkan verilməməlidir. Heç bir xalqa və insani hərəkətlərə sığmayan vəhşiliklərdən zövq alan, bu ünsürlərə insan demək olmaz. (Bu mənim subyektiv fikirlərimdir.)

Azərbaycanın mili qəhrəmanı, reportyor-jurnalist Çingiz Mustafayev Xocalı soyqırımını öz kameralarının yaddaşına köçürərək, bu faciənin dünyaya çatdırılmasında əvəzsiz xidmət göstərmişdir. Bu gün də Xocalı faciəsinin dünyaya bəyan edilməsində onun lentə aldığı görüntülərdən sübut kimi istifadə olunur. Lakin çəkilmiş qanlı-tarixi fraqmentlərin yayımlanmasının qarşısını alan namərd gülləsinin Çingizə tuşlanması, onun qəlbini susduraraq, kamerasının üzərinə qara pərdə çəkmişdir. Çingiz Mustafayevin Vətən sevgisini, iradə və qorxmazlığını nəsillər hər zaman döənə-döənə xatırlamalı, mübarizə əzmini gücləndirməlidirlər. Məhz ölməz vətənpərvər şair Məmməd Arazın vətənpərvər insanların dilində əzbər olan "Ayağa dur, Azərbaycan" şeirindəki kimi:

Bu Şəhriyar harayıdı,

Bu Bəxtiyar harayıdı!

Hanı sənin tufan yıxan,

Gürşad boğan yurda oğul

Oğulların!

Bir anlıq bu poetik sətiləri oxuyarkən Çingizin reportajları gözlərimiz önündə canlanır. 1992-ci ildə Laçın rayonunun işğalı zamanı döyüş meydanını tərk edən hərbiçilərin qarşısını kəsib "Niyə qaçırsınız? Niyə qorxursunuz? Hamınız qorxaq-sınız, arvadsınız!" deməsi yada düşür. Satqınların, qorxaqların, bu əməliyyatlarda xəyanətkar komandirlərin iç üzünü kamera-sının yaddaşına köçürməklə elə bil, Məmməd Araz yangısı ilə "Ayağa dur, Azərbaycan" deyərək, bütöv Azərbaycanın ağır gününə fəryad qopara-qopara mübarizəyə çağırırdı. Çingiz elə bil ki, Məmməd Araz harayına, hayqırtısına səs verirdi. Onun hayqırtı və hiçqırtısı öz kamerasının dili ilə, öz səsi ilə ürəklərə təsir edə bilmişdi.

Gözünü sil, Vətən oğlu,
ayağa qalx!
Üfüqünə bir yaxşı bax,
Sərhəddinə bir yaxşı bax,
Sərhəddinin kəmədinə bir yaxşı bax!
Dur, içindən qorxunu boğ,
Ölümünlə, qalını ayırd elə.
Dur, içindən qorxağı qov,
Dur, özünü Bozqurd elə.
Bir səşindən min səş dinər,
Neçə-neçə daşa dönmüş dinməz dinər!
Oddan bitər, qandan bitər ayrılmazlar!
Mərd oğullar-mərdliyi ilə öyünməzlər!
Torpaq altı ölümüylə gömülməzlər,
Varım, yoxum, səninləyəm,
Şirin yuxum, səninləyəm.
Yıxın məni söz altına,

Atın məni tank altına,
Əzin məni xincim-xincim.
Kəsmir əgər söz qılıncım,
Didin məni didim-didim!
Atın məni tank altına.
Qundaqdakı bir körpəni
xilas edim.

Necə «səni», necə «məni» xilas edim.
Səninləyəm,
Sözü qəmli, özü dəmlə
rəhbər adam!
Səninləyəm!

Biz də Məmməd Araz kimi Azərbaycanımız üçün yanmalı, mamır olub qayalarında bitməli, Çingiz Mustafayev kimi, xəyanətkarları, qorxaqları, qeyrətsizləri ifşa edib, onları cəzalandırmaqlıq ki, gələcək nəsillər səhv etməsinlər. Vətəni onlar kimi sevsinlər. Bütün bunları etmək üçün, biz özümüzü kimlərə bənzətməliyik?! – sualına cavab verərkən, birmənalı şəkildə o kəslərə ki, bütün varlığı ilə vətəninə, doğma torpağına bağlı olublar. Mənsub olduğu xalqının azadlığını, müstəqilliyini hər şeydən uca tutan, törədilmiş faciələri gözləri ilə görüb, daxili hiçqırtısını, kədərini gizlədə bilməməsi ilə düşməne sonsuz nifrəti kamerasına köçürən, repartyor-jurnalist Çingiz Mustafayevlərimizin müqəddəs əməlinə sadiq olmaq üçün bizim hər birimiz onların əməlinə qoşulmalı, hər an onların müqəddəs arzularının gerçəkləşməsinə hazır olmalı, mübarizəyə qalxmalıyıq. Bax bu mübarizəyə nəsillər hazırdırmı, ya yox?

Müasir gənclik bu əməl uğrunda həmişə mübarizə aparmalı və heç vaxt unutmamalıdır ki, bizim Çingiz Mustafayev kimi,

Əliyar Əliyev kimi, Həsən Qorxmaz kimi yüzrlərlə qəhrəman övladlarımız xalqımızın azadlığı və ərazilərimizin bütövlüyü uğrunda öz canlarından keçmiş, bizim xoşbəxt gələcəyimiz naminə şəhid olmuşlar. Atalar demişdir: "Keçmişinə güllə atarsansa, gələcək səni topa tutar". Biz keçmiş tariximizi də yaxşı öyrənməli, ulu babalarımızın bizə əmanət qoyduğu torpaqları qorumaq, itirilən torpaqlarımızı azad edib, ərazi bütövlüyümüzü hər hansı yolla olursa-olsun bərpa edib – bu biyabırçı töhməti öz üzərimizdən götürməliyik. Bu məqamda müəllifi olduğum "And içirik!" şeirlər kitabında yazdığım bu poetik sətrləri xalqımıza, ordumuzda xidmət edən hər bir əsgərə, zabita çatdırmaq istərdim:

*Hünər göstər,
Ordum mənim,*

Xalqım mənim.

*Hünərsiz xalq kölə olmuş,
Yadlar deyib mənim olmuş.*

*Hünərlidir ulu babam Atabəylər,
Eldənizlər yad ellərə qənim olmuş*

Üzərimdə sən gəzdiyin

Bil bu torpaq,

Tomrislərdən, Xətaidən yadigardır.

Türk oğlunun əzəl işi,

Əmanəti qorumaqdır.

Koroğlu tək nəbə çəkib,

Vuruşmağa durma, təlsə,

Düşmənlərin səsinə kəs.

Qurtar bizi döyüşlərdə

Hələk olan

Şəhid ruhlar əzabından.

Əşit, sənə nələr deyir

Baş komandan

Hazır olun! Yurddaşlarım!

Xəyanətin gücü ilə

Alınanı geri alağ.

Xəyanətin əlləriylə viran olan

Yurd yerinə sahib olaq!

Çal-çağırılı, toy-büsatlı

Məclisləri orda quraq.

İgidlərim!

Cavadxanlar, Cavanşirlər

Babəklər tək,

Əyilmə sən, vüqarlı ol başıqarlı

zirvələr tək

Fəth etdiyin zirvələrdən

vətənə bax.

Öz yurduğun əzəmətli dağlarının

köksünə qalx.

Yurdu alsaq, yurdu qursaq,

Borcumuzu biz qaytarsaq,

Bir əbədi heykəlsayaq,

Tarix bizi yaşadacaq,

Unutmayaq!

Vətən uğrunda, torpaq uğrunda canlarından keçmiş soydaşlarımız gözlərimiz önündə canlanır. Allah evində Tanrıya dua edib xalqımızın bələklərdən xilasını üçün oruc tutur, namaz qılır, şəhidlərimizə "Quran" oxutdururuq. Haqq yolunda canlarını qurban vermiş soydaşlarımızın şərəfinə ucaldılan xatirə kompleksləri həm tarixin əyani sübutu, həm də milli varlığımızın, qəhrəmanlıq tariximizin unudulmaması üçün əvəzədləməz meyarlardır.

Sumqayıt şəhəri ərazisindəki “Əşya bazarı” adlı ticarət sahəsində, əhalinin daimi inanc yeri olan Mir Sədi ağanın xatirəsinə tikilən məscidin qarşısında milli qəhrəmanların şərəfinə ucaldılan abidə kompleksi

vətənpərvərlik missiyasının bir nümunəsidir. Azərbaycan xalqında belə bir məsəli var: “Varını verən utanmaz”. Puluna, varına xəsislik etməyən insanlar xalqının qəlbində müqəddəslərin, eləcə də torpaqlarımız uğrunda qəhrəmanlıq göstərənlərin şərəfinə vəsait ayırır, abidə ucaldırsa, bu insanlar sevilməyə layiqdirlər. Elə Hacı Asif kimi. Bu insanlar birmənalı şəkildə demək istəyirlər ki, müasir gənclik heç vaxt unutmamalıdır ki, Çingiz Mustafayev, Əliyar Əliyev, Həsən Qorxmaz (Qasimov) kimi igid oğullarımız bizim azadlığımız uğrunda şəhid olmuşlar.

Belə qəhrəman oğullar Azərbaycan xalqının qəlbində əbədi olaraq yaşayacaqdır!

Yazı ANSPRESS Nəşriyat Evinin Çingiz Mustafayevin 50 illik yubileyi münasibəti ilə elan etdiyi jurnalistlər arasında vətənpərvərlik ruhunda ən yaxşı məqalələrin müsabiqəsinə təqdim olunur.

YAXŞI İŞLƏMƏYİN SƏBƏBİ QAYĞININ NƏTİCƏSİDİR

Yaradılmış münbit şəraitdən maksimum istifadə etməklə, Qubadlı rayon Mədəniyyət və Turizm Şöbəsi 2010-cu ildə də çox yaddaqalan möhtəşəm tədbirləri ilə əhalimizin mədəni istirahətini – mədəni zövqünü, keçirdiyi mədəni-kütləvi tədbirləri, qəlbləri oxşayan maraqlı konsert proqramları ilə tarixin səhifəsinə imza atmışlar. Qeyd edim ki, 2010-cu il qubadlılıların həyatında muğam sənətimizin inkişafında xüsusi xidmətləri olmuş, əslən Qubadlı rayonunun Cərali kəndindən olan görkəmli muğam ustası Ağabala Abdullayevin 100, Fəxrəddin Hüseynovun 60 illik yubileylərinin (dövlət səviyyəsində) tən-tənəli şəkildə qeyd edilməsi, mədəniyyət tariximizdə möhtəşəm yubileylər ili kimi yadda qalmışdır. Bütün bunlar öz növbəsində rayonumuzun rəhbəri cənab Malik İsaqovun diqqət və qayğısı sayəsində mümkün olmuşdur.

Onu da deyim ki, qayğı olan yerdə işləməyə həvəs və maraqlı tədbirlərin həyata keçirilməsinə şərait də yaranır. Bu qayğıni biz hiss etdikcə çalışmışıq ki, göstərilən etimadı doğrulda bilək. Görülmüş işlərlə öyünmürük, yaddaqalan möhtəşəm tədbirlər keçiririk. Bu birmənalı şəkildə bizim vəzifə borcumuzdur. Özümlü xalqımız qarşısında borclu hesab edirik, görülmüş işin nəticəsi də yaxşı olur, əhalimiz tərəfindən bəyənilib qiymətləndirilir.

2010-cu il həyatımıza III Ümumrespublika ədəbi kitab bayramı ili, rayonumuzun fəxri vətəndaşı, respublikamızın əməkdar mədəniyyət işçisi, muğam ustalarının yubileyləri ili, eləcə də “Ekologiya ili” kimi daxil olmuşdur.

Bu ələmətdar günlərin təntənəli şəkildə qeyd olunması üçün təbirlər planında nəzərdə tutulanlar uğurla həyata keçirilmişdir.

Rayon MKS-i üzrə rəhbərliyin təşkilatçılığı, bilavəsitə təşəbbüs ilə açıq səma altında ənənəvi kitab bayramı, F.Hüseynov adına Mahmudlu kənd Uşaq Musiqi Məktəbinin müəllim və şagirdlərindən ibarət orkestr, ansamblın konsert proqramları, məktəbin xor kollektivi, nəğaraçılar ansamblının çıxışları, Əbülfəz Mehdiyev adına şəhər Musiqi məktəbinin hazırladığı konsertlər də təqdirəlayiq olmuşdur. Ansamblın bədii rəhbəri Elman Sadiqovun xidmətlərini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Rayonumuzun rəhbərliyi şagirdlərin hazırladığı konsertlərə tamaşa edərək, onların uğurlu çıxışlarını qiymətləndirmişdir.

2010-cu ilin may-iyun aylarında Azərbaycan Respublikası Milli Konservatoriyasının rektoru, professor Siyavuş Kəriminin istedadlı şagirdlərin yekun konsertinə tamaşa etməsi, uşaq musiqi məktəblərində istedadların qiymətləndirilib, nümayiş etdirilməsi bizdə fərhə hissi oyatmışdı. Bütün bunlar da məktəblərimizdə şagirdlərimizin musiqi yaradıcılığı və müsabiqələrdə uğurlu nəticələr qazanmasına şərait yaratmışdır. Belə ki, F.Hüseynov adına Mahmudlu kənd Uşaq musiqi məktəbinin şagirdləri – Mirzəyev Fərid, Əsədov Cahid Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Fəxri Fərmanına, ifaçılıq qabiliyyətlərinə görə isə səsgücləndirici ilə mükafatlandırılmışlar.

2010-cu ildə Respublika Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin təşkil etdiyi bütün müsabiqələrdə rayonumuzun musiqi məktəblərinin şagirdləri, Mədəniyyət evinin nəzdində öz-fəaliyyətlə məşğul olanlar – rəssamlıq, xalçaçılıq, dekorativ təbii sənət və sairə yarışmaların iştirakçısı olmaqla, mükafatlar qazanmışlar. İslam mədəniyyəti və irsinin inkişafı ilə

bağlı Bakı şəhərində keçirilən istedadlı insanların əl işlərindən ibarət sərgidə, xalçaçı və dekorativ təbii sənət üzrə iştirakçılarımız diploma layiq görülmüş və Fatma Hüseynovanın əl işlərinin nümunələri sərgidə nümayiş etdirilmişdir. Bununla yanaşı əlil uşaqların yaradıcılığının inkişafı ilə bağlı onlara dövlət qayğısının artırılması barədə müzakirələr olmuş, təəlimizdən onlara şərait yaradılmış, həm rayon mədəniyyət müəssisələrində, həm də Bakı şəhərində əsərlərin sərgisi təşkil edilmişdir.

Bütün bunlarla yanaşı rəssamlıq, muğam sənəti, ifaçılıq qabiliyyəti üzrə baxış – müsabiqələr, rayonumuzun mədəniyyət müəssisələrində çalışan öz-fəaliyyət kollektivi üzvləri, musiqi məktəbinin şagirdləri Bakı, Şirvan, Astara və Qazax rayonlarında təşkil olunmuş müsabiqələrdə uğurlu çıxışlar etmişlər.

Qeyd edim ki, rayonumuzda muğam sənətinə maraq xeyli artmışdır. Qubadlı rayonunda da musiqi mədəniyyətimizin inkişafına töhfələr vermiş sənətkarlarımız vardır. 2010-cu ilin 15 oktyabr tarixində Sumqayıt şəhəri “28 May” Mədəniyyət evinin konsert-tamaşa zalında iştirak edənlər, bunun canlı şahidi oldular. F.Hüseynovun 60 illik yubileyində iştirak edən müğənni, həmyerlimiz Məzahir Məmmədov, Gülsurə Əsgərova və başqaları bir daha sübut etdilər ki, bizim muğam sənətində istedadlı müğənnilərimiz və Elman Sadiqov kimi müşayiətçimiz vardır.

Ötən il muğam sənətimizin tarixində böyük və əhəmiyyətli hadisə baş vermişdir. Dünya mədəniyyəti və incəsənətinə töhfələr vermiş Azərbaycan incəsənəti, muğam sənətinin inkişafında da öz mədəni irsinin böyüklüyünün təsdiqinə nail olmuşdur. Azərbaycanın birinci xanımı, UNESCO və İSESCO-

nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi xidmətləri sayəsində bu mümkün olmuşdur. Bu tarixi missiyadan ruhlanan Qubadlı rayon Mədəniyyət və Turizm Şöbəsi öz işlərini, qazanılmış uğurlarını sevinc ritmləri əsasında qurmuşdur. Belə ki, bu uğurlardan ruhlanan mədəniyyət işçiləri gənc istedadların üzə çıxarılması üçün var gücü ilə işləmiş, 2010-cu ildə də maraqlı və yaddaqalan tədbirlər nümayiş etdirmişdir. Rayon Mədəniyyət evində iri və kiçikhəcmli tədbirlərin sayı ötən illərdəkindən 5-6 dəfə çox olmuşdur. Üst-üstə 45 məruzə və mühazirə, 10 konsert, 3 yubiley, 2 baxış müsabiqəsi, MKS-i üzrə 2 oxucu konfransı, 3 dəyirmi masa, 2 sual-cavab axşamı, 1 ənənəvi kitab bayramı, rayon uşaq musiqi məktəblərində, şəhər məktəbi üzrə 3 gecə, 2 baxış müsabiqə, Mahmudlu uşaq musiqi məktəbində 3 müsabiqə, 5 konsert proqramı nümayiş etdirilmişdir. Rayon Diyarşünaslıq Muzeyində eksponatların sayı artırılmışdır.

Bir sözlə, 2010-cu ildə görülmüş işlər, ötən illərdəkindən həm sayca çox, həm də peşəkarlıq və sənətkarlıq baxımından yaddaqalan tədbirlərlə əhalimizin qəlbində çox duyğularla yaşanmışdır.

ZİYALILIQ - HƏRTƏRƏFLİ BİLİKDƏN, BƏDİİ YARADICILIQ VƏ İNSANLIQDAN KEÇİR

Haqqında çox duyğularla söz açdığım şəxsi oxucularıma tanıtmaq vətəndaşlıq borcumdur.

Məmmədov Xanış Bayram oğlu 1932-ci ildə Qubadlı rayonunun Xocik kəndində anadan olmuşdur. 1954-cü ildə V.İ. Lenin adına API-nin coğrafiya fakültəsini bitirmiş, təyinatla Ağdam rayonuna göndərilmişdir.

Ordu sıralarından tərxis olunduqdan sonra, 1956-59-cu illərdə Qubadlı rayonunun Başarat VII illik məktəbində direktor, 1959-1965-ci illər Ağdam şəhər 1 sayılı fəhlə-gənclər orta məktəbində direktor müavini, sonralar Ağdam 2 sayılı və 8 sayılı məktəblərində direktor vəzifəsində işləmişdir.

Məlum Qarabağ hadisələri ilə əlaqədar Sumqayıt şəhərində fəaliyyət göstərən 31 sayılı Ağdam orta məktəbində 2008-ci ilin sentyabr ayına kimi direktor vəzifəsində çalışmışdır.

Xanış müəllim pedaqoji işindən əlavə respublika mətbuatında tez-tez müsahibələri, müasirləri barədə oçerklər və samballı yazıları ilə çıxış etmişdir.

Qələmini ictimai-siyasi mövzularda da sınıamışdır. Onun Umummillilərimiz Heydər Əliyev və onun siyasi kursunun davamçısı olan Prezidentimiz İlham Əliyev haqqında irihəcmli publisist yazıları möhtəbər qəzetlərdə verilmişdir.

Xanış müəllimin "Qarabağ bahadırları" povesti, xalq yaradıcılığına dair "Bulaq çağlayır" folklor toplusu, irihəcmli

“Cəlladla üzbəüz” romanı, habelə “Həkəri harayı” və “Halalı-ğın tükənməyən sərvəti” romanlarını çap etdirmişdir. “Özüm və sözüm” bədii publisistik kitabı isə əsasən müəllifin qısa afbioqafik həyatına aiddir.

Onun əsərlərini oxuduqca həmin bədii obrazların xarakterini, həm də insanlıq mədəniyyətinin məzmunu məni bu barədə yazmağa sövq etdi.

Şəxsi tanışlığım yox idi. Ancaq bu böyük insanla görüşməyə can atırdım. Yazdığı əsərlərin məzmununu doğma Qubadlı-mıza, Qarabağımızın Ağdam bölgəsinə həsr etmiş yazıçı-publisist Xanış Məmmədovla şəxsən tanışlığımıza çox sevindim. İlk tanışlığım 2011-ci ilin may ayında oldu.

Qocaman nasirin yaradıcılıq gecəsini keçirmək qərarına gəldik. Bunun üçün qərara aldım ki, yazıcının yaradıcılıq gecəsini adına layiq şəkildə qeyd edək. Xahişimizi nəzərə alan Xanış müəllimlə Qubadlı rayon Mədəniyyət və Turizm Şöbə-sində görüşdük. Təvəzökar, incəqəlblı, humanist, sağlamdü-şüncəli belə bir insanla təmasda olduğumdan məmnunluq duya-raq, daha sərbəst və səmimi danışmalı oldum:

-Xanış müəllim, siz xalqımızın dəyərli oğlu, böyük ziyalı-sınız, sizin şərafətinizə təntənəli şəkildə ədəbi-bədii gecə keçir-mək istəyirik.

Xanış müəllim xeyli fikirləşib dedi:

- Bu qayğı və diddət üçün çox sağ olun, sizə minnətdaram. Lakin, belə bir tədbirin keçirilməsinə mən razı ola bilmərəm.

Xanış müəllimin həyəcənı səbəbsiz deyildi...

Oğlunun faciəsini yaşamış, itirdiyimiz Qubadlımızı, Ağda-mumızı, Qarabağımızı, digər itirdiyimiz torpaqlarımızı gözləri önündə canlandıran yazıcının fikirlərini sezmək lazım idi. Bu anlar mənim üçün də çətin oldu. Bir anlığa əsarətdə olan yurd-larımız gözlərimin önünə gəldi.

Xanış müəllimin fikirləri başa düşülən idi.

-Ağdam rayon İcra hakimiyyəti, Ağdam əhalisi əməyimi qiymətləndirmiş, mənim görüşlərimi, yubileylərimi keçirmiş-lər. Siz doğmalar da bu nəcib işi davam etdirirsiniz, bunun üçün bir daha sizlərə çox sağ olun deyirəm.

Beləcə, söhbətimiz davam etdikcə, söhbətin məzmununu başqa istiqamətə yönəltdim və xeyli səmimi söhbət etdik.

Bir anlığa Respublikamızın ziyalısı, rayonumuzun bütün tədbirlərində alovlu çıxışları ilə yaddaşlarda qalmış Bayram müəllimin nitqi, çıxışları qəlbimi rıqqətə gətirdi. Bu an Xanış müəllimin kimliyi, hansı nəslə mənsub olduğunu bir daha təsdiqlətdi və bu vaxt qəlbimdə bir fikir canlandı, qədim Cin filosofu Konfutsinin sözləri yadıma düşdü. O deyir: “Əgər bir ildən sonra məsul götürmək istəyirsənsə, taxıl ək, əgər on ildən sonra meyvə dərmək istəyirsənsə, bağ ək, əgər yüz ildən sonra bar götürmək istəyirsənsə məktəb tik”.

Xanış müəllimin uzun illər Ağdam rayonunda rəhbərlik et-diyi məktəblər uzun illər Respublikamızda birinciliyi özündə saxlamış, qabaqcıllar sırasından düşməmişdir.

Qabaqcıl maarifpəvər X. Məmmədov təkə təhsildə deyil, həm də bədii yaradıcılıqla özünü təsdiq etmiş, xalqın sevimli yazıcısına çevrilmişdir. Əsərləri sevilə-sevilə oxunan, insanlığa xas olan xüsusiyyətlər, mənəvi gözəllik, müdriklik onun təbiətinə, mənəviyyətinə xarakterikdir.

Məşhur filosof Sokrat deyir: “Danış səni tanıyım...” insanın xarici görkəmi çox yaxşı ola bilər. Heyvanlar da gözəl, zərif, incə görkəmə malikdirlər, lakin danışmırlar. İnsanlar danışır, danışığın mahiyyətini, dərk etmənin, idrakın, mənəvi gözəl-liyin diktəsi, təcəssümü və s. nəzərdə tutan filosof – “danış görüş kimsən və yaxud, danış səni tanıyım” -deyir.

Xanış müəllim insanlıq zirvəsindən həyatı seyr edərək, mə-nəviyyətinə hakim olan insanlığı belə tərrənüm edir.

Bir dəfə dünya görmüş müdrik bir insandan soruşurlar:

-Dünyada ən cox nəyi sevirsiniz?

-Adamları sevirəm.

-Adamları hansı keyfiyyətlərə görə sevirsiniz?

-İnsanlığına. İnsana layiq keyfiyyətlərinə görə.

- İnsana və insana layiq keyfiyyətlər dedikdə nələri ön sıraya çəkirsiniz?

-Adam insan olanda qıymətlidir, insan və insaniyyət dedikdə allahsevərlik, zəhmədsevərlik, insana yanaşma, sülhsevərlik və s.

Burada görkəmli xalq sair, dözümlü və qeyrət mücəssəməsi Məmməd Arazın bir şerini xatırladım:

Məni insan kimi şerimdə axtar,

Qəlbimdə nə varsa, ona vermişəm.

Anamdan, bacımdan gizlətdiyimi,

Kağızdan, qələmdən gizlətməmişəm.

Xanış Məmmədov qəlbini dərinliyində olan incə duyğuları əsərlərinə köçürmüş, özünün kimliyini dəyərli sözləri ilə oxucusuna bədii publisistik boyalarla səmimi şəkildə çatdırmışdır.

Böyüklük, insani ucalıq bax budur. Əsərlərini mütəilə etdikcə, bir daha doğma Qubadlımızda xoşbəxt günlərimizdə keçirdiyimiz ənənəvi tədbirlərdə Bayram müəllimin odlulovlu çıxışı, humanist baxışları, gözəl nitqi qəlbimdə indi də səslənir.

Bu gün o hissləri, duyğuları bizə yaşadan Xanış müəllimdir. Əbəs yerə deməyiblər ki, ot öz kökü üstə bitir. Öz kökünə, öz elinə bağlı olan insanlar əbədiyaşadırlar. Bu əbədiyaşarlığı

Xanış müəllim qazanmış, tarixin səhifəsində özünəməxsus iz qoymuş və heç bir şöhrətin, titulun həvəsində olmamışdır.

Burada diqqətinizi bir maraqlı məlumata yönəltmək istəyirəm: Bir gün Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasının keçmiş prezidenti Fəraməz Maqsudov ictimai-siyasi dövlət xadimi, Kamran Hüseynovun "Bir ömrün salnaməsi" kitabını Ümummilli Lider Heydər Əliyevə verir. Bir neçə gündən sonra təkrar görüşərkən Heydər Əliyev deyir: "Rəhbər vəzifələrdə çox adamlar işləyib, dünyasını dəyişiblər. Çoxları özlərindən sonra yazılı bir iz qoymamışlar. Ancaq bu kişi sağlığında özünə abidə ucaltmışdır."

Mən deyirdim ki, bəli, bu gün öz sağlığında özünə abidə ucaldanların siyahısına Xanış Məmmədov öz adını əsərləri ilə yazdırmış, özünü xalqına sevdirmişdir. Bu böyük ziyalı ailəsinin öndə olan nümayəndəsi Xanış müəllim xalqımızın gələcəyi namına daima gərgin əməklə dövlətimizin möhkəmləndirilməsində öz vətəndaşlıq borcunu bütün vasitələrlə yerinə yetirməyə çalışmışdır.

Bu nəslin davamçıları Abbas Məmmədovun, Şəkər Məmmədovanın, Fəxryyə Xanışqızının və digərlərinin adını fəxrlə çəkməkdən qürur duyuruq.

Xanış müəllimə can sağlığı, yaradıcılıq uğurları arzulamaqdan başqa ona digər köməyimiz dəymir. Bircə onu bilir ki, o, əsil ziyalı, xalqın oğlu, müdrik insan, gözəl atadır. O ziyalılığı hər tərəfli biliyi, bədii yaradıcılığı ilə, insanlıqda böyüklüyünü əsərləri ilə, insani xüsusiyyətlərini isə səmimiyyəti ilə təsdiq etmişdir.

KEÇMİŞ VƏ BU GÜNÜMÜZÜN TARİXİ

*Öz tarixini dərinə bilməyən gənc öz vətəninə sevmə bilməz.
H. Əliyev*

Xalqımızın qədim tarixindən bu gününə kimi ictimai-siyasi hadisələri ürək ağrısı ilə, dəlillərlə, arxiv sənədlərinə, elmi əsərlərə əsaslanıb böyük cəsarət və qətiyyətlə qəlbini süzgəcindən keçirib böyük məharətlə – intellektual baxışlarla dünya oxucusuna kitab halında çatdırmaq bir nəfər üçün çox çətinidir. Bütün bu çətinliklərin qarşısında bir vətən sevgisi, bir müdrik xalqın taleyi baş qaldırır. O zaman insan hiss edir ki, heç bir çətinlik, maddi sıxıntı və s. yoxdur. Elə bunun nəticəsində də böyük tarixi əsərlər meydana gəlir.

Bu baxımdan böyük bir xalqın, əsrlərdən-əsrlərə, qərinələrdən-qərinələrə keçdiyi ictimai-siyasi arenasının dolğun, müfəssəl şəkildə dəlil-sübutlara söykənərək bütün bəşəriyyətə çatdırılması əsil qəhrəmanlıqdır. Burada cəsarət, mərdlik, özünəinam, bütün varlığıyla doğma xalqına bağlılıqla əlaqədardır. Əgər bu belə olmasaydı, yəqin ki, «Vətəndaş və tarix» kitabı da yaranmayaçaqdı.

İrşad İbrahimovun ərsəyə gətirdiyi bu kitab 2009-cu ildə 500 tirajla çap olunmuş çox qiymətli bir əsər kimi oxucuların istifadəsinə verilmişdir. O, 720 səhifəlik kitabında qədim Azərbaycan dövlətçiliyi və

zaman-zaman, əsrlər boyu xalqımızın həyatında baş vermiş ağır-acı günlərin şərhini, onları törədən məkrli düşmənlərin məqsəd və niyyətlərini, daxili düşmənlərin satqınlığını, xarici qəsbkarların xalqımıza vurduğu zərbələri, təcavüzkarların iyrənc planlarını, onların icraçılarının iç üzünü məharətlə açmaqla qələmə almışdır. Bu isə o deməkdir ki, gələcək nəsillər öz keçmişini döənə-döənə oxusun, dostunu, düşməni yaxşı tanısin. Bu belə olarsa, zaman keçdikcə bütövlüyümüz bərpa olar, dünyanın gözündə daha da ucalar.

Bu ucalığın yollarını bütöv Azərbaycanımızın birliyində görən İrşad İbrahimovun böyük cəsarət və qətiyyətlə baş vermiş hadisələrin şərhini böyük ustalıqla tərənnüm etməsi, onun özünün böyük Vətən sevgisi ilə, ürəkdən doğma xalqını tükənməz məhəbbətlə sevməsindən irəli gəlir.

Sevindirici odur ki, bu gün üçün aktual olan hər bir xalqın keçmiş tarixi və onun dünyada mövqeyi insanları düşündürür. Qəhrəmanlıq sənəməsi nümayiş etdirən müdrik xalqımıza atılan böhtan və yalanların üstü sübutlarla açılır və dünya xalqlarına çatdırılır. Bu baxımdan İ.İbrahimov böyük zəhmət və gərgin əməyi sayəsində təkcə Azərbaycan oxucusuna deyil, o cümlədən dünya oxucusuna da qiymətli bir əsər bəxş etmişdir. Bu isə hazırkı vaxtda son dərəcə əvəzsiz bir əsərdir. Zaman keçdikcə bu kitab öz qiymət və dəyərini özündə saxlayacaqdır. Təəssüflər olsun ki, biz oxucular belə bir tarixçi elm xadiminin xidmətlərini lazımcına qiymətləndirmək gücünə malik deyilik!

İ.İbrahimova ən ali mükafatın verilməsində oxuculara səlahiyyət verilşəydi, çox güman ki, oxucuların əksəriyyəti bunun tərəfdarı olardı. Elə bunun üçün oxucuların qəlbində ən yüksək zirvələrdən boylan İrşad müəllim sevilməyə layiqdir. Bunun bariz nümunəsini universitetlərdə tələbə gənclərimizlə görüşlərində, elmi konfranslarda, onun çıxışlarında şahidi olmuşuq.

Müəllifin özünün verdiyi məlumata görə, bu kitab ABŞ Konqresinin, Fransa, Almaniya, Rusiya, Ukrayna, Cənubi Koreya, İraq, Türkiyə, Kipr, Bolqarıstan milli kitabxanalarında qorunub saxlanılır.

Əgər dünya oxucusu xalqımızın keçməkeçli tarixini, düşmənlərin törətdikləri faciələri kitabdan oxuyurlarsa, biz İ.İbrahimovun kimliyini müəyyənləşdirib, ona həmişə minnətdar olmalıyıq.

Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının professor, müəllim heyəti, tələbə və məzunları bu böyük qələm sahibinin, dəyərli alimin əsərlərini oxuduqca, onun daxili dünyasına dərinlən bələd olduqca, fəxarət hissi ilə bu ocaqda təhsil aldığımızdan qürur hissi keçirirlər.

Respublikamızda qabaqcıllardan olan bu elm adamları ilə tez-tez görüşürəm. Belə görüşlər mənim yaradıcılığımıza da müsbət təsir göstərir.

Akademianın "Materialşünaslıq və materialların texnologiyası kafedrası"nda çalışan professor Sənan Mustafayev, dosent Ağəli Quliyev və bu kitabın müəllifi "Qızıl Qələm" və "Mediya" mükafatları laureatı İ.İbrahimovla görüşlərim həyatım boyu xatirimdə və yaddaşımda qalacaqdır.

Tarixi romanlar müəllifi M.S.Ordubadi demişdir: "Kitab yazıb müzakirəyə vermək yol qırağında inşa edilmiş evə bənzəyir. Hər yoldan ötən bu evə bir söz deyib ötəkdir".

Bir də deyirlər ki, məsləhətli don gen olar. Akademianın müəllimlərindən məsləhət alaraq bu addımı atmışam. Bu baxımdan Akademianın, yuxarıda adlarını ehtiramla qeyd etdiyim professor-müəllim heyətinə göstərdikləri qayğıya görə öz təşəkkürümü bildirirəm. İ.İbrahimova çox sağ olun, deyimər. Allah sizi bizlərə çox görməsin! Siz xalqımıza ən çox lazım olan bir tarixi şəxsiyyətsiniz. Yeni-yeni əsərlərinizi gözləyirik.

Şərqdə ilk Demokratik Respublikanın yaradılmasının 100 illiyi ərəfəsində.

MÜSTƏQİLLİYİ QORUYUB SAXLAMAQ ONU QAZANMAQDAN ÇƏTİNDİR

Əziz oxucular!

Biz 2018-ci ilin 28 may tarixində Şərqdə ilk Demokratik Respublika – Azərbaycan Demokratik Respublikasının yaranmasının 100 illiyini bayram edəcəyik.

Bu mütəşəmm yubileyi qeyd etmək üçün bir il öncə ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyev sərəncam imzalamışdır. Bu kitabın çapa hazırlanması da bu sərəncamdan bir il sonraya 2018-ci ilin aprel ayına təsadüf etmişdir. Bu tarix xalqımız üçün unudulmayan tarix kimi yaddaşlara köçmüşdür. Hər il 28 May tarixini Müstəqil Respublikamızın yarandığı gün – Müstəqil Demokratik Respublika Günü kimi bayram edirik.

Bu müqəddəs mövzuya səhifə ayırmaq həm 2016-cı il Aprel şəhidlərimizin əziz xatirəsinə ehtiramım, həm də Şərqdə ilk Demokratik Respublikanın bizim ölkəmizdə yaranmasının 100 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq yazılmışdır. Yüz il öncə bu dövləti quran insanlardan, hal-hazırda bu dövlətin müstəqilliyini qoruyan, onu dünyanın inkişaf etmiş ölkələri sırasına çatdıran və yaşadan insanlardan, ölkəmizdə keçirilən Beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlərdən söz açmaq günün tələbinə çevrilmişdir.

Müstəqilliyi qoruyub saxlamaq onu qazanmaqdan çətindir.

Bunun üçün hər birimiz dövlət müstəqilliyimizi qorumaq və tariximizi də dərinlən öyrənməliyik. Ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyevin tarixi sərəncamlarında irəli gələn vəzifələri yerinə yetirməklə, hər bir ziyalı ölkəmizin inkişafına

çalışmalıdır. Mən də çalışmışam ki, öz növbəmdə oxucularıma bu barədə məlumatları çatdırım.

Qeyd edim ki, ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyevin (10 yanvar 2018-ci il tarixdə), ölkəmizdə 2017-ci ilin yekunları ilə əlaqədar Respublika Nazirlər Kabinetində keçirilən iclasda "2018-ci ilin Xalq Cümhuriyyəti ili" elan edilməsi ilə əlaqədar olaraq, sərəncam imzalamışdır və qarşıda duran vəzifələrin icrası, möhtəşəm tarixin dərinədən öyrənilməsi və təbliğ olunması üçün yaradıcı insanların qarşısında vəzifələr qoymuşdur. Bu elan mənim yaradıcılıq həyatıma da müsbət təsir etmiş, müstəqil dövlətimizin müstəqil vətəndaşı kimi çıxış etməyə çox ruhlandırmışdı. Bir il öncə Prezident Cənab İlham Əliyevin 16 may 2017-ci il tarixdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında imzalanan sərəncama yenidən baxılması qədim və zəngin dövlətçilik ənənələrinə sədaqət və ehtiramın nümunəsi kimi qiymətləndirilməlidir. Sərəncamda göstərilir:

AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİNİN 100 İLLİK YUBİLEYİ HAQQINDA

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

2018-ci il may ayının 28-də müsəlman Şərqində ilk parlamentli respublikanın – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi tamam olur. Qədim və zəngin dövlətçilik ənənələrinə malik Azərbaycan xalqı keçmişinin müəyyən dövrlərində tarixin hökmü ilə böyük imperiyalar tərkibinə qatılmaq məcburiyyətində qalmışdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti məhz dünyanın siyasi nizamının yenidən qurulduğu bir vaxtda, XIX əsrin axırları və XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın yaşadığı parlaq mədəni yüksəliş mərhələsinin

məntiqi yekunu kimi meydana çıxmışdır. XIX əsrin birinci yarısından etibarən maarifçilik ideyalarının yayılması ilə Azərbaycanda baş vermiş köklü ictimai-siyasi və mədəni dəyişikliklər yeni tipli teatrın, məktəbin və mətbuatın yaranmasını təmin etməklə, milli özünüdərkən gerçəkləşməsi üçün zəmin hazırladı. Abbasqulu ağa Bakıxanov və Mirzə Fətəli Axundzadə ilə başlayan bu yolu yeni tarixi mərhələdə Həsən bəy Zərdabi, Cəlil Məmmədquluzadə, Mirzə Ələkbər Sabir, Əli bəy Hüseynzadə və digər görkəmli şəxsiyyətlər davam etdirərək milli məfkurənin təşəkkülü və inkişafına mühüm təsir göstərirdilər. Həmin dövrdə güclü sahibkarlar təbəqəsinin formalaşdığı neft şəhəri Bakı, eyni zamanda, milli ruhlu ziyalılar nəslinin yetişdiyi ictimai-siyasi fikir mərkəzinə çevrilmişdi. Rusiyanın Dövlət dumasına və Müəssislər məclisinə seçilmiş azərbaycanlılar müstəmləkədən azad, demokratik dövlət sistemi yaratmağa hazır idilər. Bununla yanaşı, Rusiyada çarizmin süqutundan sonra bəşeviklərin hakimiyyəti ələ keçirməsi ilə keçmiş imperiya ərazisində mürəkkəb geosiyasi vəziyyət yaranmışdı. Dünyanın aparıcı dövlətlərinin Bakı neftinə marağının siyasi çarpışmaları daha da gərginləşdirdiyi belə bir şəraitdə Azərbaycanın tərəqqipərvər siyasi elitası müstəqil milli dövlətçiliyin yaradılması naminə birləşdi. 1918-ci il may ayının 28-də Azərbaycanın müstəqilliyini bəyan edən İstiqlal bəyanaməsi qəbul edildi. Yeni qurulan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti öz üzərinə götürdüyü çətin tarixi vəzifəni imkanlarının ən son həddində çalışaraq şərəflə yerinə yetirdi. Azərbaycanın ilk Parlamenti və Hökuməti, dövlət aparatı təşkil edildi. Ölkənin sərhədləri müəyyənləşdirildi, bayrağı, himni, gerbi yaradıldı və ana dili dövlət dili elan edildi. Dövlət quruculuğu sahəsində ciddi tədbirlər həyata keçirildi. Ölkənin ərazi bütövlüyü

və milli təhlükəsizliyi təmin edildi, qısa müddətdə yüksək döyüş qabiliyyətli hərbi hissələr yaradıldı, milli tələblərə və demokratik prinsiplərə uyğun dövlət orqanları quruldu, maarifin və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət yetirildi, Azərbaycanın ilk universiteti təsis olundu, təhsil milliləşdirildi, xalqın sonrakı illərdə mədəni yüksəlişi üçün zəmin hazırlayan, ictimai fikir tarixi baxımından müstəsna əhəmiyyətli işlər görüldü. Mövcudluğunun ilk günlərindən xalq hakimiyyəti və insanların bərabərliyi prinsiplərinə əsaslanan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti bütün ölkə vətəndaşlarına eyni hüquqlar verərək irqi, milli, dini, sinfi bərabərsizliyi ortadan qaldırdı. Cümhuriyyət parlamentinin 23 aylıq fəaliyyəti boyunca qəbul etdiyi qanunlar milli dövlətin müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsinə, siyasi və iqtisadi inkişafa, mədəniyyət və maarif sahələrində sürətli irəliləyişə imkan verdi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti daim sülhsevər siyasət apararaq, bütün dövlətlərlə qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələri yaratmağa və bir-birinin hüquqlarına hörmət prinsipləri əsasında münasibətlər qurmağa cəhd göstərirdi. Dünya birliyi tərəfindən tanınmış Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyəti sayəsində Azərbaycanın beynəlxalq hüququn subyekti olması 1920-ci ilin aprel ayındakı bolşevik işğalından sonra Azərbaycanın bir dövlət kimi dünyanın siyasi xəritəsindən silinməsinin qarşısını aldı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti təcavüzə məruz qaldığı üçün qarşıya qoyduğu məqsədlərə tam müvəffəq ola bilmədən süquta uğrasa da, onun şüurlarda bərqərar etdiyi müstəqillik ideyası unudulmadı. Azərbaycan xalqı ötən dövr ərzində milli dövlətçilik atributlarının bir çoxunu qoruyub saxlaya bildi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin respublikada uğurla gerçəkləşdirdiyi siyasət xalqımızın tarixi-mədəni yaddaşını özünə qaytararaq milli

mənlik şüurunu inkişaf etdirdi, azərbaycançılıq məfkurəsi işığında müstəqillik arzularının güclənməsi və yaxın gələcəkdə yenidən həqiqətə çevrilməsinə zəmin yaratdı. 1991-ci ildə müstəqilliyinin bərpasına nail olarkən müasir Azərbaycan Respublikası özünün qədim dövlətçilik ənənələrinə sadiq qaldığını göstərdi, Xalq Cümhuriyyətinin siyasi və mənəvi varisi olmaqla onun üçrəngli bayrağını, gerbini, himnini qəbul etdi. Xalqımız Cümhuriyyətin istiqalını dünyaya yaydığı 28 May gününü həmin vaxtdan Respublika Günü olaraq təntənə ilə qeyd edir. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, milli dövlətçilik salnaməsini müstəsna dərəcədə zənginləşdirmiş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinin layiqincə keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubileyi respublikada dövlət səviyyəsində geniş qeyd edilsin.
2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planını hazırlayıb həyata keçirsin.
3. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentinin yaranmasının 100 illik yubileyi münasibətilə xüsusi iclasın keçirilməsi tövsiyə edilsin.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İlham ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 16 may 2017-ci il

**2018-Cİ İLİN "AZƏRBAYCAN XALQ CÜMHURİYYƏTİ İLİ"
ELAN EDİLMƏSİ HAQQINDA**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan xalqının həyatında misilsiz hadisə baş vermiş, Müsəlman Şərqində ilk parlamentli respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurulmuşdur. Cəmi iki ilə yaxın yaşamış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti zəngin dövlət quruculuğu təcrübəsi ilə milli dövlətçilik tarixində silinməz izlər qoymuş, xalqın qəlbində azadlıq və istiqlal duyğularını gücləndirməklə respublikanın gələcək müstəqilliyi üçün etibarlı zəmin hazırlamışdır. 2018-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü tamam olur. Bu əlamətdar hadisənin dövlət səviyyəsində layiqincə qeyd edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında" 2017-ci il 16 may tarixli 2867 nömrəli Sərəncamına əsasən, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə müvafiq tədbirlər planının hazırlanıb həyata keçirilməsi tapşırılmışdır. Bu tədbirlərlə yanaşı, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar ölkədə və ölkə xaricində silsilə tədbirlərin həyata keçirilməsi də nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

2018-ci il Azərbaycan Respublikasında "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" elan edilsin.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
İlham ƏLİYEV
Bakı şəhəri, 10 yanvar 2018-ci il

Bu kitabın ilk səhifələrində qeyd etdiyim sözlər, "Aprel (2016-cı il) şəhidlərinin əziz xatirəsinə və Müstəqil Dövlətimizin yaranmasının 100 illiyi şərəfinə ithaf edirəm" sözlərinə istinadən, müstəqillik tariximiz barədə fikirlərimi yenidən gənc nəsillərin diqqətinə çatdırmaq üçün bu məlumatları yazmağı özümə borc bildim. Hesab etdim ki, müstəqillik tariximizin 100 illik tarixinə ziyahlıq münasibətim, möhtəşəm və müqəddəs tariximizə mənim tərəfimdən məlumatın verilməsi oxucularıma da bir təhffə olar.

Qoy bu tarix gələcək nəsillərin qəlbinə əbədi həkk olunsun ki, onlar müstəqilliyn necə müqəddəs olduğunu anlasınlar və onu qorusunlar.

Müstəqillik tariximizin əsasını qoymuş insanların əqidəsini, mənəvi dünyasını öz mənəvi dünyasında yaşatmaqla, müstəqillik fədailərinin tutduğu yolla addımlasınlar. Bu yolun yolçularının həyatını öyrənmək öz tariximizə ehtiram olar. Qısaca olaraq Məmməd Əmin Rəsulzadənin (1884-1955) rəhbərliyi sayəsində Şərqdə ilk Demokratik Cümhuriyyətin yaranması və 23 aydan sonra süquta uğramasının səbəblərini oxucularıma öyrəncək və yaqın ki, dövrün ədalətsizliyinə bir növ səyahət etmiş olacaqlar.

Belə ki, 1918-ci ilin 28 mayında elan edilən Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyəti İslam və türk dünyasında ilk demokratik respublika olmaqla onun rəhbəri M. Ə. Rəsulzadə, Əlimərdan bəy Topçubaşov, Nəsim bəy Yusifbəyli, Fətəlixan Xoyski və b. milli və dövlət maraqlarını şəxsi maraqlarından üstün tutmaqla həsas, hətta mübaliğə etsək deyərdik ki, insan qüvvəsindən izafi çətinlikləri aradan qaldırmışdılar. Bu çətinliklər qısa müddətdə milli ordu qurmaq, maliyyə və iqtisadi

məsələləri nizama salmaq, xalqı qida məhsulları ilə təmin etmək, ölkədaxili asayışı yaratmaq, özünü ingilis işğalçı ordusu və Antanta dövlətlərinə tanıtmək, gizlində həmfikir olan erməni və Qızıl Ordu təcavüzünə qarşı duruş gətirmək, parlamentdə birləşmiş dinc "Əhrar" partiyasına və həmçinin kommunist, rus və erməni muxalifətinə sinə gərməkdən ibarət idi. Bu çətinlikləri göz önünə gətirərək 34 yaşında şərqdə ilk dəfə demokratik dövlətin qurucusu olmuş M.Ə. Rəsulzadə və silahdaşlarının Azərbaycan xalqının yetişdirdiyi nəhəng siyasi fədailər olduğu aydınlaşar. Şübhəsiz ki, 1918-ci ildə Azərbaycan müstəqilləşməsəydi, sonralar o Rusiya imperiyasının bərpası ilə əlaqədar bir quberniya kimi bu imperiyaya daxil ediləcəkdə. Azərbaycanın indiki müstəqilliyinin bünövrəsi M.Ə. Rəsulzadə və digər fikir nəhəngləri və əməl fədailəri tərəfindən hələ o dövrdə qoyulmuşdu.

Müstəqil Azərbaycan Cumhuriyyətini ilk olaraq 1918-ci ilin 4 iyununda qardaş Türkiyə dövləti tanıdı.

1918-ci ilin sentyabrın 15-də öz ordumuz, 18-də isə Osmanlı qoşunları Bakıya girib onu düşmənlərdən azad etdilər, Azərbaycan hökuməti Bakıya köçdü və Bakı Azərbaycan Cümhuriyyətinin paytaxtı oldu. (C. Həsənov. Azərbaycan Beynəlxalq münasibətlər sisteminə. 1918-1920, s. 127. 128).

1918-ci il oktyabrın 30-da Mudrosda Osmanlı imperiyası ilə Böyük Birtaniya arasında bağlanmış müqaviləyə görə Türkiyə qoşunları Zaqafqazıyanı tərk etməli idilər. Bu isə əhalini çox qorxudurdu. Buna görə də Cənub-Qərbi Qafqaz müsəlman əhalisi 1918-ci ilin noyabrında Azərbaycan Demokratik Respublikasına müraciət etdi. Qars vilayətinin əhalisi onları qırğından xilas edəcək yeganə qüvvə kimi ADR-nı görürdülər.

Tarixi reallığın təzahürü olan Mudros müqaviləsinə görə Anadolu-türk ordusunun Bakını və bütün Azərbaycanı tərk etməsi ilə əlaqədar olaraq, noyabrın 10-da təşkil edilmiş vida mərasimində baş nazir Fətəlixan Xoyski Azərbaycanın azad olmasında Anadolu və Azərbaycan türklərinin qanının birgə axması və qarışmasını, onların eyni soylu, qardaşlığı və dar gündə birgə olmalarının rəmzi kimi səciyyələndirdi.

Türkiyəli qardaşların Azərbaycanı tərk etmələri məcburi idi. Və noyabrın 17-də ingilis ordusunun hind əsgərləri paytaxtımıza daxil oldular.

1918-ci ilin sentyabrın 27-də Qarsda yaranmış Milli Şura həmin il dekabrın 1-də "Cənub-Qərbi Qafqaz Demokratik Respublikası"nın yaradılması haqqında qərar qəbul etdi. Bu respublikanın inzibati mərkəzi Qars şəhəri idi. Qars respublikasının ərazisi Qars və Batum vilayətləri, Axalsk, Axalkalaki, Şorur, Naxçıvan, Sürməli qəzaları və İrəvan qəzasının cənub-qərb hissəsindən ibarət idi.

1918-ci ilin yanvarın 14-də türk qoşunlarının ərazimizdən çıxarılmasına iki gün qalmış Qarsda parlament açıldı. Parlamentin 64 üzvündən 3-u yunan, 1-isə molokan idi.

Martın 27-də Milli Şura Qars respublikasının yeni hökumətini təsdiq etdi. Qısa vaxt ərzində hökumət 15 minlik ordu yarada bilmişdi. (Aydın Hacıyev, Qars və Araz Türk respublikalarının tarixindən, s. 30.)

1918-ci ilin noyabrın sonunda Araz-Türk Demokratik respublikası elan edildi. Respublikanın paytaxtı Naxçıvan şəhəri idi. Naxçıvan, Dərələyəz qəzaları, Sərdarabad, Uluxanlı, Vədi-basar, Kəmərlı, Mehri və b. bölgələr respublikanın ərazisini təşkil edirdi.

Araz-Türk respublikası Cənub Qərbi Qafqaz Demokratik Respublikası yarandığı gündən formal olaraq onun tərkibində olsa da, CQQDR ləğv ediləndən sonra demək olar ki, sərbəst fəaliyyət göstərirdi.

Çox təəssüf ki, 1919-cu ilin aprelindən Britaniya hakimiyyəti burada yerləşdirilmiş hərbi hissələrinə arxalanaraq Qars respublikasına qarşı represiyaya başladı: parlament qovuldu, hökumət üzvlərinin bir hissəsi həbs, bir hissəsi isə Maltaya sürgün edildi.

Müstəqil Qars respublikası dörd aydan bir az müddət mövcud olsa da türk-müsəlman xalqının erməni daşnakları tərəfindən tam qırılmasının qarşısını aldı və xalqımızın demokratik əsaslı dövlət quruculuğu üçün tam yetişmiş olduğunu dünyaya sübut etdi.

Qars respublikasının dünya dövlətləri tərəfindən məhv edilməsinin əsas səbəblərini Lord Kerzon belə izah edirdi: "Türkiyə müsəlmanları ilə digər Şərq ölkələrinin müsəlmanları arasında bir zolaq yaratmaq zəruridir; belə bir zolaq yaqin erməni dövləti formasında xristian icması ola bilər" (Aydın Hacıyev, Qars və Araz Türk respublikasının tarixindən, 1994. s.118.) Ermənistanın indinin özündə də Rusiya və Qərb ölkələri tərəfindən müdafiəsinin səbəbini açıqladığı üçün Lord Kerzona təşəkkür etmək lazımdır. Şübhəsiz ki, Ermənistanın qərb və Rusiya tərəfindən müdafiəsi, yuxarıdakı statdan götürüldüyü kimi, türk dünyasına heç də yaxşı bir şey vəd etməyən möhtəşəm bir planın tərkib hissəsi olmaqla hələ uzun müddət davam edəcək.

Oxucu, Lord Kerzonların əməyi hədəf getməyib; xəritəyə diqqətlə baxanda Türkiyə, Bütöv Azərbaycan, Türkmənistan

Özbəkistan, Tacikistan, Qırğızistan, Altay ölkəsi, Xakasiya Tuva, Saxa respublikasına türk yurdlarından ibarət bir canlı orqanizm kimi baxsaq, Ermənistan bu orqanizmin gövdəsinə pərcim edilmiş, yeridilmiş və şərait yetişdikcə daha dərinə yeridlən bir paz kimi təəvvür edilə bilər. "Paz Ermənistan" artıq 1919-cu ildə Paris sülh konfransında izhar etdiyi torpaq zəbt etmək arzusuna demək olar ki, çatıb.

Müxtəlif dövrlərdə Azərbaycana köçrülən ermənilərin də yerləşdirilməsi planı elə qurulub ki, yəni ortada Azərbaycan kəndləri şərq, qərb, şimal, cənub istiqamətlərində isə erməni kəndləri düşünülmüş şəkildə yerləşdirilmişdir. Şərait yetişdikdə Qarabağın işğalını da asanlıqla həyata keçirsinlər. Bu plandan istifadə olunaraq ermənilər Qarabağı və ona yaxın rayonları işğal etmişlər... ortada Azərbaycan kəndləri, şəhərləri ətrafında erməni kəndləri... Bu barədə mən "Bilik" Nəşriyyatında 2012-ci il tarixdə çap olunan "Yurddaşlar və yaddaşlar" kitabımda da fikirlərimi yazmışam.

1918-ci il dekabrın 7-də Azərbaycan parlamentinin açılışı oldu. Həmin dövrdə müstəqil dövlət olaraq Azərbaycan Cümhuriyyətinin ərazisi 97297,67 kv. km idi və onun Gürcüstanla 8,7. Ermənistanla isə 7,9 kv. km mübahisəli ərazisi var idi (qeyd edək ki, o vaxt Ermənistanın ərazisi 10 min kv km idi).

Rusiyanın Azərbaycana təzyiq etməsi üçün 1919-cu ildə kommunistlər qondarma "Muğan Sovet Respublikası"nı yaratdılar (belə bir əməliyyatı təbiətlərinə və əqidələrinə sadiq olan Azərbaycan kommunistləri təkrarən 1993-cü ildə "Talış Muğan Muxtar Respublikası" şəklində həyata keçirməyə cəhd etdilər.).

Hücuma keçən Azərbaycan ordusu separatçıları məğlub edib, onlardan 1 təyyarə, 24 top və 60 pulemyot qənimət götürdü.

ADR-nın suveren bir dövlət kimi tanınması üçün Ə.Tobcubaşov və Azərbaycan nümayəndəliyinin digər üzvləri Parisdə xeyli iş görmüşdülər. Onlar Azərbaycanın tarixi, əhalisi, ərazisi, iqtisadiyyatı barədə maddi çətinliklər şəraitində olsa da, ingilis və fransız dillərində çoxlu məqalələr, kitabçalar buraxmışdılar. 1920-ci il yanvarın 15-də Azərbaycan nümayəndələrindən Ə. Topcubaşov və Ali Şüranın üzvləri və birlik ölkələri tərəfindən Azərbaycanın defakto tanınması barədə Paris sülh konfransının rəsmi qərarı onlara təqdim edildi (qərar yanvarın 12-də çıxarılmışdı).

1920-ci ilin əvvəllərində Rusiyada Azərbaycanın müstəqilliyini tanımaqla əlaqədar yekdil fikir yox idi. Buna görə də Rusiya xarici işlər komissarlığı bu məsələ ilə bağlı olaraq RK(b)P Qafqaz Diyar komitəsi Azərbaycan Demokratik Respublikasını tanımağı məqbul hesab etmişdi. Bu barədə S. Kirov Çiçerinə həmin məzmununda teleqram göndərmişdi. Bundan fərqli olaraq, Azərbaycan KP MK-si Çiçerinin təkrar sorğusuna fevralın 17-də göndərdiyi cavabında Azərbaycanın müstəqilliyinin tanınmasının əleyhinə çıxmışdı. Azərbaycan bolşevikinin mənavi simasızlığına bax, hörmətli oxucu, o, vətəninin kölə vəziyyətində qalmasını istəyir. Buna əsaslanaraq, Rusiya Azərbaycanın müstəqilliyi ilə razılaşmırdı və yerli Azərbaycan kommunistlərinin əli ilə fitnəkarlıqlar törədər, üsyan hazırlayırdı. 1920-ci il aprelın 4-də parlamentdə M.Ə.Rəsulzadə "Əfəndilər, üsyan çıxaranın adı Əliheydərmi olsun, Vartazarmı olsun, ikisi də düşməndi."

Azərbaycanın müstəqilliyini məhv etmək üçün Rusiya daha başqa vasitələrdən istifadə edirdi. Guya Türkiyəyə Rusiyanın yardımını təşkil edən Xəlil Paşa XI Ordu ilə birləşərək bolşeviklərə köməkçi oldu.

Əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi, həmin dövrdə Türkiyənin vəziyyəti çox ağır idi; o ingilislərin, fransızların və yunanların birgə güclü hücumlarına məruz qalmışdı. Türkiyə rəhbərliyi vəziyyətdən çıxış yolunu Sovet Rusiyası ilə yaxınlaşmaqda görürdü. Moskva isə türkiyənin düşdüyü ağır vəziyyətdən sui-istifadə edib Azərbaycanın işğalını planlaşdırdı. Rusiya özü də çətin vəziyyətdə idi, inqilab məğlubolma ərəfəsinə gəlmişdi və onun xilasını ancaq Azərbaycanın işğalından keçirdi. Bu plana görə belə rəy yaradıldı ki, Azərbaycan Moskvanın Anadolu inqilabına yardım üçün göndərdiyi rus ordusunu öz ərazisindən keçib Türkiyəyə getməsinə icazə vermir. Xəlil Paşa da bolşevik təbliğatına "aldanaraq" Qızıl Ordunun Azərbaycana gətirilməsi məsələsində fəal rol oynayırdı. Moskvanın əsl məqsədini duymuş dahi M.Ə. Rəsulzadə ona demişdi: "Etməyin, bizi öz halımıza buraxın, yüz ildən bəri əsarəti altında olduğumuz rusları biz daha yaxşı tanıyıraq. Onlar hiylə ilə gəlir, sonra bizi əzirlər". Bolşeviklərin təbliğatı çox güclü və zahirən səmimi idi. Buna görə də təsirli və inandırıcı idi. Görkəmli hərbi xadim Kazım Qarabəkir Paşa Türkiyə hökuməti adından Azərbaycana göndərdiyi teleqramda yazırdı: "Osmanlı hökuməti və Anadolu ağabəyləri hər tərəfdə düşmənlə pəncələşən vəziyyətdə düşmənlərimizin əleyhinə əzm, hərbə girişən bolşevik ordusunun önünə Azərbaycanın bir sədd olması..."

Bu gün Anadolunun xilası üçün bolşevik ordularıyla əl-ələ verəcək hərəkətdən başqa bir cərimiz qalmamışdır... Azərbaycanın şəərəfli bir iş yapacağı və yaxud üç yüz əlli milyon islamın həyat və namusunu boynuna alacağı dəqiqələri yaşayıırıq".

Bolşevikləri dərindən tanımış M.Ə.Rəsulzadə onların Türkiyənin yardımına getməyəcəklərini yəqin bilirdi. Bu münasibətlə o, parlamentin axırıncı iclasında bir daha demişdi: "...Əfəndilər, Türkiyə Azərbaycanın xilaskarıdır... Onun xilasına gedən qüvvəti biz məmuniyyətə istiqbal və təşvi edirik. Fəqət, bir şərtlə ki, bu qüvvət bizim hürriyyətimizi, istiqlalımızı çeynəməsin. Halbuki, əfəndilər, bizə sormadan hüdudumuzu keçən hər hansı qüvvət dostumuz deyil, düşmənimizdir. Anadolunun imdadına gedəcək bəhanəsilə yurdumuza girən bu işğal ordusu buradan bir daha çıxmıyacaqdır". Təəssüf ki, Kazım Qarabəkir Paşanın "ümidləri" yox, M.Ə.Rəsulzadənin öncəgörməsi və narahatlığı doğrudur.

Parlamentin axırıncı iclasında "Əhrar" partiyasının üzvləri fəlakətli səhv edərək, "Hümmət" fraksiyası ilə birləşmiş "Sosialistlər" fraksiyasına və ən profaktor və mürtəcə fırqa olan "İttihad"a yardımçı olub, hakimiyyətin bolşeviklərə təhvil verilməsini təmin etdilər. "Sosialistlər" fraksiyasının Lideri Səməd ağa Ağamalıoğlu idi. 1917-ci ildən RSDFP-nın (1952-ci ildən Sov.İKP adlanmış partiyanın) Gəncə təşkilatı Şurasının və İcraiyyə Komitəsinin üzvü olan (Böyük Sovet Ensiklopediyası. 1970 s.174.) bu adam xalq hakimiyyətinin işğalçı bolşeviklərə keçməsinə "O olmasın, bu olsun" sözləri ilə alışmış, şad olmuşdu.

Səməd ağa Ağamalıoğlunun parlament iclasındakı tələxəşadənəliyi onun 1919-cu ilin ortalarında izah etdiyi arzusunun həyata keçməsi ilə bağlı idi: "Məgər müsavət hökumətini saxlamaq belə vacibdir? Sovetləşdirmə keçirək, vəssəlam" (M Məlikova. E. Bayramov, Azərbaycanın siyasi-hüquqi nəşriyyatlar tarixi (oçerklər) Bakı,1984, s.286. Nədənə Ağamalıoğlunun taleyi onun həməqidəsinin və həmkarı Əliheydər Qarayev kimi satqının taleyi kimi olmadı. Sonralar S. Ağamalıoğlu Azərbaycan SSR-də nazir, SSRİ MİK-nin Rəyasət Heyətinin üzvü kimi yüksək vəzifələr tutmaqla, vətənin istiqlaliliyyətini məhv, əhalisini isə qan dəryasına qər q etmiş bolşeviklərə (kommunistlərə) sədaqətə xidmət etmiş və 1920-ci ildəki ikili fəaliyyətindən köklü surətdə faydalanmışdı.

Rusiya rəbərliliyi XI Ordu və Volqa-Xəzər Donanmasına 23 aprel 1920-ci ildə tək Bakını yox, bütün Azərbaycanı işğal etmək əmri verildi (bu cəngəllik qanunlarına əsaslanan bir əmr idi). 25-26 aprel 1920-ci ildə Levandovskinin başçılığı ilə XI Ordu Azərbaycan sərhədlərini keçdi. Aprelin 27-də saat 16-da gözünü hakimiyyət ehtirası örtmüş bir azərbaycanlı bolşevik Həmid Sultanov parlamentdə hakimiyyəti təhvil vermək haqqında ultimatum təqdim etdi. Hakimiyyətin bolşeviklərə təvil verilməsinə yalnız M.Ə.Rəsulzadə və S. Rüstəmbəyov ehtiraz etdilər.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanın Bolşevik Rusiyası tərəfindən işğalının planı 25-27 aprel 1920-ci ildən xeyli qabaq hazırlanmışdı. Bu barədə Qırmızı ordunun Baş Komandanlığının SSRİ Nazirlər Sovetinin nəzdində Sovet Ordusunun mərkəzi dövlət arxivı və SSRİ Müdafiə Nazirliyinin hərbi-tarix institutunun arxivində saxlanılan direktivlərdən məlumat

almaq olar (İ.İbrahimov. "Vətəndaş və tarix", Bakı, "Qanun", 2000-ci il, səh.61.).

Azərbaycanda bolşeviklər hakimiyyəti ələ aldıqdan sonra xalq müstəqilliyini itirsə də, öz milli dəyərlərini, dilini, mədəniyyətini qoruyub saxladı. Qəlbində, ürəyində müstəqilliyi yaşatdı. Azadlığı uğrunda məhrumiyyətlərə məruz qalsa da, əyilmədi, sınımadı. 20 yanvar (1990), 25-26 fevral (1992) Xocalı faciələrini yaşadı və bütün dünyaya sübut etdi ki, bu xalq tamami ilə məhv olar, ancaq öz müstəqilliyini heç vaxt qurban verməz. Ərazilərimizin yenidən 20%-inin itirilməsindən asılı olmayaraq, müstəqilliyimizi bərpa edə bildik. Xalqımızın parçalanmasının qarşısını ala bildik. Azərbaycan Xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti və şəxsi bacarığı sayəsində 1991-ci ildə müstəqilliyimizi bərpa edib ölkəmizdə quruculuq-bərpa işlərinə başlandı. Ordu quruculuğu, daxili və xarici siyasətdə əsaslı dəyişiklər sürətlə inkişafı müstəqil dövlətimizin dünyada mövqeyini möhkəmləndirdi. Beynəlxalq layihələrin icrasına başlandı. Ölkəmiz son 10-20 il müddətində böyük inkişafa imza atdı.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev siyasi kursunun uğurla davam etdirən, ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyevin şəxsi iradəsi, apardığı məqsədyönlü siyasəti nəticəsində dünyanın bütün dövlətləri müstəqilliyimizi tanımış, dövlətlərarası müstəqil olaraq iqtisadi-siyasi, mədəni əlaqələrimizi yüksək səviyyəyə çatdırmışdır. Ölkəmizdə aparılan beynəlxalq səviyyəli möhtəşəm tədbirlər qeyd etdiklərimizin əyani sübutudur. Bu müstəqil nəliyyətləri hər birmiz qorumalı, gələcək nəsillərə ötürməliyik!

QƏLBİNİN HARAYINI ƏSƏRLƏRİNDƏ TƏRƏNNÜM EDƏN ŞAİR-YAZIÇI

Şair-yazıçı Firdovsi Cəfərxanın "Dil açıb dillənən könlüm" adlı kitabını, birməfəssə oxuyub qurtarmaq istədim. Kitabın IV fəslinə keçərkən həyəcan, psixoloji gərginlik məni düşüncələrimə, istək və arzularıma, dərhal yazmağa vadar etdi. Bu hisslər kitabı sonuncu səhifəsində oxuyub bütöv bir fikri sonda deməyimə imkan vermədi. Bütün bunlar kitabın özünün həyəcanla yazılması ilə bilavasitə əlaqədardır. Qeyd edim ki, bu əsər, nasirin yaradıcılıq həyatında yeni bir mərhələnin möhtəşəmliyi və oratorluğu, mənaəviyyatın, gözəlliyin tərənnümü, onun yaşanmasına istiqamətlənmiş güclü qələm sahibinin istedad və qabiliyyətinin təzahürüdür.

Müasir təfəkkür tərzinə sığmayan böyük təfəkkür sahibi mənaəviyyatın daxili dünyasından, insanlığa xas olan keyfiyyətləri duyğularından, incə qəlbindən yazıya çevirməklə, həyat hadisələrinə necə böyük həssaslıqla müraciət edilməsi adı cümlələrlə, şeir və poemalarda, "romantik məktublarda" duyub, dərk etdiyim üçün çox məmnun oldum. Bu misraları da dərhal ağ vərəqə köçürməli oldum. Bu isə şair, nasir, bir publisist qəlbinin böyüklüyünə, mənaəviyyatının zənginliyinə bir işarədir.

Oxucular bəzən belə düşünə bilirlər ki, qələm sahibləri biri birilərinin şəninə xoş sözlər deməyə adət etmişlər. Bu, əslə belə deyildir, hər şey göz önündədir.

Firdovsi Cəfərxan artıq ədəbiyyatımızın, mədəniyyətimizin, dilimizin, mədəniyyətimizin inkişafında, mətbuat səhifələrində öz sözünü demiş, hazırda təsis etdiyi və baş redaktoru olduğu “Yeganə yol” ictimai-siyasi və ədəbi-bədii qəzetinin mütəmadi çapı, ölkəmizdə yayımlanması söylədiklərimə sübutdur.

Yorulmaq bilmədən gecəsini gündüzünə, gündüzünü gecəsinə qatan Firdovsi Cəfərxanın məqsədi xalqına şəərəflə xidmət etməkdir. Bu gün Vətən, xalq, dövlət üçün nə edəyini o, görür. Fitri istedadını, intellektual baxışlarını əsərlərində tərənnüm edən nasir demək istəyir və deyir ki, mənim Azərbaycan boyda dərdim, kədərim var. Təkcə Qarabağ, işğal olunmuş rayonlar deyil, Turan elləri qədər ayrılığım varsa, necə də kədərlənməyim? Cübran Xəlil Cübran dediyi kimi, “Mən qəlbinin kədərini insanların sevicinə dəyişməyəm”.

Doğrusu, əzəli düşmənimiz olan ermənilər tərəfindən torpaqlarımızın işğala məruz qalması bu Vətənin övladı, bir vətəndaş olaraq heysiyyətimə toxunur.

Amma bütün bunlara baxmayaraq, mən həyata nikbin baxıram. Çünki sevib-sevilməyə layiq olan bir millətim var.

Belə düşünürəm ki, bu millətin mərd oğulları, ziyalıları, Firdovsi Cəfərxanı və digərləri varsa, yaqin ki, xalqımızın inkişafında, mədəniyyətində önə çəkiləcək, onların bəhrəsindən nəsilər faydalanacaqlar.

Firdovsi Cəfərxan heç kəsədən təmənnə ummayan, şəxsi vəsaiti ilə çox şöhrətli, oxunaqlı, çox hörmət və ehtiramla

qarşılanan “Yeganə yol” qəzetinin təsisçisi və baş redaktoru. Ayda bir və ya iki dəfə çap olunan bu çoxsəhifəli mətbu orqanın hər bir sayı elə bir kitabdır.

Xalqına, dövlətinə sədaqətli olan F. Cəfərxan bir şəxsiyyət və bir vətəndaş kimi çoxlarından fərqlənir. Bu fərqlilik onu sevdirdir, əsərləri ilə oxucuları düşündürür.

Bu gün oxucu qıtlığı, bədii əsərlərə münasibətin səbəblərini texniki avadanlıqlarda, kompyuter, internet və s. ilə əlaqədar olmasına baxmayaraq, yazılmış yaxşı əsərlər oxunur. Bundan oxucular faydalanır.

Firdovsi Cəfərxanın “Dil açıb dillənən könlüm” kitabında çox dəyərli, insanı düşündürən fikirlər istər-istəməz hər birimizi xəyal dünyamıza səyahət etməyə istiqamətləndirir. Kitabın IV fəsilində “Qədr gecəsində üç gün sonra romandan məktublar” adlı romantik yazıları həyacansız oxumaq mümkün deyildir.

O, öz daxili mədəniyyətinin Vətən sevgisi ilə həyatda sevilib-seçilənlərlə qəlbinin dərinliyində əzizlədiyi, heç nə ilə əvəzlənməyən ülvə sevgisini sözlə tərənnüm etməklə öz mövqeyini, özünün kimliyini oxucuya məharətlə çatdırır. “O, mənəm” adlı romantik yazıya fikir verək: “...Fikir dalğası getdikcə məni dərd dənizinin ortasına çəkirdi. İşə bax ki, həmin gün yerlə göy də bir-birinə qarışmışdı. Yağış elə güclü yağırı ki, küçələrdən axıb keçən sülardan insanlar keçib gedə bilmirdi. Göy guruldayı, simşəklər çaxırdı. Bir anlığa düşündüm ki, Ulu tanrı, doğrudan da, mənim dərdlərimdən xəbərdardır...” Bax, burada dərdin böyüklüyünü qəlbindən keçən müqəddəs arzular təbiət hadisələri qədər bir ölçüdə görür. Bu dərd nə ola bilər? Vətənə lazımcına xidmət etmək imkanından

kənarda qalıb istək və arzularını həyata keçirməmək dərdi. Bu dərdlərin ən ağır yükünü şairlər, nasirlər, əsl qələm sahibləri çəkirlər. Elə bunun üçün öz şəxsi problemlərindən öncə xalqının, vətəninin yükünü çiyinlərində gəzdirən şair və nasirlərdir.

Firdovsi Cəfərxanın romanları, povest və oçerkləri, şeir kitablarının leytmotivi – Vətən yangısı, yurd sevgisi, mənəviyyatın və həyatın gözəlliyini, dostluqda mərdliyin, sevgidə sədaqətin tərənnümünü böyük ustalıqla şərh etmək bacarığı ilə əlaqədardır.

N.Gəncəvinin “Sirlər xəzinəsi”nə istinadən M. Füzuli deyir ki, “söz tapmaq üçün gərək mərifət dənizinin üzgüçüsü olasan, mirvarini sapa düzdüyün kimi sözləri də inci tək elə düzülüb qoşmalısan ki, orada fikir, məzmun, sujet xəttindən kənarda sözlər səslənməsin”. Bunu bacaran sənət adamının əsərləri oxunacaq, seviləcəkdir.

Firdovsi Cəfərxan hər kəlməsi üzərində düşüncə yazdığı sözləri süzgəcdən keçirir, sonra qələmə alır. Elə bunun üçün də oxucular tərəfindən sevilir. “Dil açıb dillənən könlüm” adlı şeirlər kitabının işıq üzü görməsi münasibəti ilə qələm dostumuzu təbrik edir, ona yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq!

ŞƏHİDLƏRİMİZİN XATİRƏSİ HƏMİŞƏ ƏZİZ TUTULUR VƏ YAD EDİLİR

Azərbaycanın Milli qəhrəmanı Vasili Əliyevin adını daşıyan Qubadlı rayon Mədəniyyət Evinə qəhrəmanın anım mərasimi keçildi.

Məruzə üçün söz Qubadlı rayon Mahmudlu kənd Mədəniyyət evinin direktoru Ziba İbrahimovaya verildi. Məruzəçi qəhrəmanın həyat və döyüş yolundan ətraflı danışdı.

Sonra Mahmudlu kənd tam orta məktəbinin şagirdləri tərəfindən Eldar Xanlaroğlunun şəhidlərin xatirəsinə həsr etdiyi şeir və bayatıları ifadəli şəkildə səsləndirildi. Hazırlanmış kompozisiya iştirakçıların qəlbində bir daha Vətən məhəbbəti, yurd həsrətini alovlandırırdı.

Rayon Mədəniyyət və Turizm Şöbəsinin müdiri Telman Cəfərov, “Yeganə Yol” qəzetinin təsisçisi və baş redaktoru

şair-publisist, yazıçı-nasir Firdovsi Cəfərxan, qəhrəmanın iş və döyüş yoldaşı, "Sözün sehiri" qəzetinin təsisçisi, şair-publisist Qafqaz Əvəzoğlu, şair və aktyor Nazir Rüstəm, Qubadlı İcra Hakimiyyətinin nümayəndəsi Sevinc Məmmədova və başqaları çıxışlarında Vasili Əliyevlə bağlı xatirələrini və bütövlükdə şəhidlərimizin xatirəsinin dövlətimiz tərəfindən həmişə yad olunmasından, onların ailələrinə dövlət qayğısından danışdılar.

Sonda qəhrəmanın həyat yoldaşı polis polkovniki Aygün xanım Əliyeva tədbiri təşkil edənlərə və tədbir iştirakçılara öz minnətdarlığını bildirdi.

ÜRƏKLƏRDƏ HƏMİŞƏ YAŞAR ŞAİR

Cəmi 49 il, 3 ay yaşadı. Yaşadığı ömrü ilə yaddaşlarda və qəlblərdə əbədi iz qoydu Əli Ağaslan istedadlı söz sahibi olduğunu gənc yaşlarından hiss edib yazdığı şeirləri ilə də tanış idim.

Rayonumuzun işğalından əvvəl onunla Qubadlıda Mədəniyyət Şöbəsinə tez-tez görüşərdik. Gənc yaşlarından özünə hörmət qazanan itedadlı bir ziyalı idi.

İllər ötdü, yaradıcılığı gündəngünə parladı. Biri-birinin ardınca kitabları işıq üzü gördü. Oxucular tərəfindən sevilə-sevilə oxundu.

Rayonda keçirdiyimiz mədəni-kütləvi tədbirlərdə iştirak edər, yeni şeirlərindən söyləyərdi.

Taleymizə qaçqınlıq yazıldı, dogma yurdumuzdan ayrıldı. İşğaldan sonra dərdlərimizi biri-birimizlə bölür, öz duyğu və istəyimizi mətbuat səhifələrində, yazdığımız kitablarda tərənnüm edirdik. Bu gün Əli Ağaslan cismən aramızda olmasa da, həmişə bizimlədir, mənən qəlbimizdə yaşayaçaqdır.

Görkəmli yazıçı "Qana boyanmış quran" əsərinin müəllifi Famil Süleymanovun şərəfinə yazdığı şeiri, şair elə bil ki, bütövlükdə bütün müdrik və tarixdə iz qoymuş sənət və elm adamlarına şərəfinə həsr etmişdir. "O kişi" adlı şeirində oxuyuruq:

*Get-gəllər köçündən qalan dünyaya,
Günahkar ruhları yalan gətirir,
Yaxşı kişiləri yaman dünyaya,
Yüz ildə bir dəfə zaman gətirir,
Zaman o zamandır, sən də o, kişi.*

Öz növbəmdə müəllifi olduğum” Yurddaşlar və yaddaşlar” kitabımda ehtiram əlaməti olaraq şair Əli Ağa Aslanın sözlərinə, şəxsiyyətinə rəğmən fikir söyləməklə xatirəsini yad etmişəm. Bu bizim hər birimizin şairə olan sevgi və məhəbbətimizlə əlaqədardır. Elə bunun üçün mərhum, ölməz şairin yaradıcılığı barədə fikirlərimi oxucularına bildirmək istədim.

Qeyd edirəm ki, mənəviyyatın və həyat hadisələrinin rəngarəngliyini poyeziyası ilə oxuculara ərməğan etməsi istedadlı şairin əbədiyaşarlığına bir sübutdur.

Şairin “Yollar ayrıcı” poemasına fikir verək: Şair Vətən çörəyini yeyib varlanan, öz şəxsi mülkünü var-dövlətini artıran, Vətənin ağır günündə heç bir köməklik göstərməyən nankorlara üzünü tutub cəsarətlə deyir:

*...Özündə bimirşən yolun haradı,
Nə tilsim bilirsən, nə sir bəndəsən?
Başının ağası puldu, paradı.
Sən öz tamahına əsir bəndəsən.*

*Çox tamah qulları yarışıb belə,
Əzəldən ər sözü adına düşmüş.
Başın var yığmağa qarışıb belə,
Dağılan tifağın yadına düşmüş.*

*Qəlbinə kin doldu, cəhənnəmə ki,
Sağalmaz bu dərdin, əzabın sənin.
Yurdun talan oldu, cəhənnəmə ki,
Təki dağılmasın bazarın sənin...*

*...İncimə, yurddaşım, söz deyəcəyəm,
Səhv olsa, sinəmi dəl, öldür məni.
Yollar ayrıcında gözləyəcəyəm,
Hünərin çatarsa, gəl, öldür məni.*

Son olaraq bu sözləri deməyə özümü börcü bilib deyirəm ki, şair həqiqəti söylədiyi üçün güclüdür. Onun şeirlərini təhlil etdikcə, şəxsən bir bədiiqiraət ustası və bir söz sahibi kimi şairin böyük istedadı, vətənpərvərlik, milli təsübbəşliyinin şahidi oluruq. Onun böyük şair olduğunun bariz nümunələrinin şahidi olduqca, şairə olan rəğbətimiz sonsuzlaşır. Bu böyük şair sözünün cavabını vermək üçün gözlərimiz öndündən mərdlik, gözəllik, qorxmazlıq, sevgidə sədaqət, Vətənə sonsuz məhəbbət, mənəvi dəyərlərin sözlə ifadəsi, gerçəkliyin bədii boyalarla tərənnümü, ruhi gözəlliklə gözə görünməz Tanrı sevgisinin incə duyğularla söz sahiblərinin qəlblərindən süzülən poetik və romantik sətirlərin inkası nəzərdə tutulur. Bu sətirləri oxuduqca düşünür, düşündükcə mənəviyyatımızın zənginləşməsində poeziyanın rolunu və əhəmiyyətini dərk edirik.

Dərk olunmuş vətənpərvərlik şairlər, yazıçılar, ədiblər üçün müqəddəs və əvəzolunmazdır.

Bu əvəzolunmazlığı Əli Ağa Aslan gənc yaşlarında, sağlığında qazanmış, özündən sonra qəlbimizdə bir abidə ucaltmışdı.

SAYILIB-SEÇİLƏN ZİYALİ

«Təhsil xalqın gələcəyidir»

H.Əliyev

Milli təhsilimizin məqsədi insanın bir fərd kimi mənəvi və intellektual inkişafını təmin edib dünyaya inteqrasiyası üçün ona mükəmməl biliklər verməsidir. Əxlaqi-mənəvi prinsiplər insanın dünyagörüşündə müxtəlif sahələrdə bilik dərəcəsindən və ümumi humanitar mədəniyyətinin ayrılmaz tərkib hissəsinə əsaslanır.

İncəsənətin məqsədi insanın emosional-mənəvi dünyasını zənginləşdirmək, estetik zövqünü təkmilləşdirmək, habelə onu daha saf, daha təmiz etmək, onun mənəvi-estetik imkanlarını artırmaqdır.

Elmin məqsədi isə insanın intellektual dünyasını zənginləşdirmək, onu daha da məlumatlı, daha bilikli etmək və bu biliyin sosial gücə çevrilməsi sayəsində onun imkanlarını artırmaqdır.

Bəli, bu gün insan faktorunun formalaşmasında müəllimlərin cəmiyyətdə rolu böyükdür.

Yuxarıda qeyd olunanların həyatda yerinə yetirilməsi üçün çətin, lakin şərəfli bir tarixi missiyaların yerinə yetirilməsində elmi və təcrübə biliklərə malik olan şəxslərdən biri də İnkilab müəllimidir. O, zəngin bir həyat yolu keçmişdir.

İnkilab Səlimov Azərbaycanın çoxəsrlik ayrılmaz bir hissəsi olan Qubadlı rayonunun Xələc kəndində anadan olmuşdur. Xələc kəndi həmişə öz tarixi keçmişi, ağsaqqalları və ziyalıları ilə seçilmişdir. Elə də böyük kənd olmayan Xələcə Hacı və Çardaxlı kəndlərindən keçən yollarla gedib çıxmaq olar. Dağ

ətəyində qərar tutmuş, ətrafı meşələrlə örtülmüş bu kəndin saf bulaqları və havası deyərdim ki, bəlkə də, dünyanın heç yerində yoxdur. Bu saf havanı udduqca adama elə gəlir ki, o daha da saflaşır, qəlbi sevgilərlə dolur, ağlı isə yeni-yeni ideyalar haqqında düşünür. Hələ də bu yerlərin düşmənin tapdığı altında olduğunu düşünəndə, adamın qəlbi çat-çat olur, nəfəsi tutulur, yaşadığı həyata isə nifrət edir. Babalarımızın mərdliklə, qeyrətlə qoruduğu bu torpaqlar düşmənin xislətinin qurbanı oldu. Heyif, çox heyif...

Həssas qəlbli İnkilab müəllim qərib həyatını yaşaya-yasaya bir vətəndaş olaraq vətən, torpaq qarşısında öz məsuliyyətini dərk edir və ona olan sevgilərini rəhbərlik etdiyi Xələc kənd tam orta məktəbinin kollektivinə hər an, hər dəqiqə aşılamağa

çalışır. Çünki o, yaxşı bilir ki, elsiz-obasız yaşamaq nə deməkdir. Bu baxımdan İnqilab müəllimin öz pedaqoji fəaliyyəti ilə milli təhsilimizin, təlimimizin və tərbiyəmizin qorunmasında, eyni zamanda inkişaf etdirilməsində xüsusi xidmətləri vardır. Zəhmətiylə qazandığı elmi və praktik biliklərinə söykənən İnqilab müəllim neçə müddətdir ki, Qubadlı rayon təhsil müəssisələrinin arasında qazandığı fəxri kürsünü əldən vermir və bir çox məktəb direktorlarına örnək olmağa çalışır. Qazanılan uğurları Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi şəxsən Malik İsaqov yüksək qiymətləndirir və bu qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsinə təhsil müəssisələrinin rəhbərlərinə tövsiyə edir.

İnqilab müəllimin və onun rəhbərlik etdiyi kollektivin təqdirəlayiq apardığı işlərin nəticəsidir ki, onlar dəfələrlə fəxri fərman və diplomlarla təltif olunmuşlar. Uğurları barədə dəfələrlə mətbu orqanlarda məqalələr dərc olunmuşdur. Kollektiv barəsində söz düşəndə İnqilab müəllim ürək dolusu danışdı:

-Mən çox xoşbəxtəm ki, pedaqoji fəaliyyətlərinin məsuliyyətini dərk edən, xalqına, vətəninə, elinə, obasına şərafət xidmət edən müəllim kollektivi ilə bir yerdə çalışıram. Uğurlarımızın qazanılmasında zəhməti olan müəllimlərimizdən Dilgüşə Bədəlova, Ramil Allahverənov, Rza Mirzəyev, Adil Əsədov, Arzu Aydınova, Sevinc Əliyeva, Sevil Allahverənova, Sveta Əzizova, Sənubər Salmanova, Mələk Şirinova və Aygün Aşurovanın adlarını fəxrlə qeyd etmək istəyirəm. Məhz onların əməyinin nəticəsidir ki, bizim məktəbin məzunu Cavadov Qürbət Araz oğlu Azərbaycan Dövlət Tibb Universitetinə 681 balla daxil olaraq, Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdür. Bundan başqa, 10 nəfər məzundan 5 nəfəri ali məktəbə qəbul

olmuş, 9 illik təhsil bazasından 10 nəfər şagird isə müxtəlif texnikumlara qəbul olunmuşlar. Düşünürəm ki, bu uğur bütövlükdə pedaqoji kollektivin uğurudur. Bu bir həqiqətdir ki, biz hamımız məktəbimizdə doğma ocaq kimi Xələc kəndinin hələ də isti nəfəsini duyuruq. Bu səbəbdən onu hər vəchlə qoruyub yaşatmağa çalışırıq. Bu məktəb bizim kəndimizlə bağlı yeganə təsəllimizdir. İnanıram ki, ölkə prezidentimiz möhtərəm İlham Əliyev cənablarının apardığı məqsədyönlü siyasət nəticəsində bizim el-oba həsrətimizə son qoyulacaqdır.

İnqilab müəllim həmkəndliləri, Çardaxlı kənd orta məktəbinin direktoru Çingiz Salmanovun, Azərbaycan Neft Akademiyasının dosenti Ağəli Quliyevin və başqalarının qazandıqları müvəffəqiyyətlərdən qürur duyduğunu da qeyd etdi.

Hörmətli İnqilab müəllim. Siz, həqiqətən də, sayılıb, seçilən ziyalıınızınız. Biz sizinlə fəxr edirik. Sizin qazandığınız uğurlar bütün qubadlılıları sevindirir. Sizin uğurlarınızın sevincinə qoşulur və inanırıq ki, yaxın gələcəkdə biz qubadlılılar doğma yurdumuz olan Qubadlıya dönəcəyik. İnşallah!

Axı necə dözüüm mən belə dərədə?

Qartallar çəkilib, dağlar sardadı.

Düşmən tapdağında ana yurdumuz,

Vətən ahu-zarda, vətən dardadı.

İNCƏSƏNƏTİMİZİN VƏ MƏDƏNİYYƏTİMİZİN İNKİŞAFINDA QUBADLILILARIN ROLU VƏ YERİ

Qədim tarixə malik olan Qubadlı rayonu ölkəmizə çox böyük tarixi şəxslər bəxş etmişdir. Qeyd edirəm ki, xalq qəhrəmanu Qaçaq Nəbi haqqında bəslənən musiqi iki əsrdən artıqdır ki, xalqımızın yaddaşında xoş duyğularla yaşamaqdadır. Bu xalq mahnısı nə vaxt radio və televiziya dalğalarında səslənirsə, o vaxt doğma Qubadlımız gözələrimiz önündə canlanır. Bu gün qaçqınlıq, köçkünlük həyatı yaşasaq da, Qubadlıdan olan tanınmış musiqiçilərimizi bir araya yığa bilirsə, bu ölkəmizdə aparılan məqsədyönlü siyasətimizin nəticəsidir.

Rayonumuzun rəhbəri Malik İsaqovun rəhbərliyi ilə apardığımız iş bir növ musiqi mədəniyyətimizin təbliğatı üçün bir vasitədir desək, yerinə düşər. Elə bu musiqi məclislərinin təəssümünü də söylədiklərimizə sübutdur.

Ötən il muğam ustası, görkəmli xanəndə Ağabala Abdullayevin 100 və muğam ustası, Respublikanın Əməkdar Mədəniyyət İşçisi, tanınmış xanəndə Fəxrəddin Hüseynovun 60 illik yubiley konsertləri Qubadlıların qəlbində həmişə yaşayacaqdır.

Bu gün dünya şöhrətli musiqiçi "Maestro" Ceyhun İsmayilov, bütün dünyaya Azərbaycanımızın qədim musiqi aləti olan balabanın məhz bizim xalqa məxsus olduğunu tanıdan, bütöv Türk dünyasının sevimli sənətkarı, ifaçılıq mədəniyyətində müstəsna xidmətləri olmuş, balaban musiqi alətinin xalqımıza məxsus olduğunu sübut edən Salayev Əlixan müəllimin biz qubadlılılarla görüşü bizə imkan verir ki, belə böyük sənəтчiləri daha yaxından tanıyaq.

Bu xoş anlar görkəmli musiqiçi – klarnet ifaçısı Zahid Qubadlının musiqiçi dostları ilə birlikdə yaşadacaq qələmə aldığımız bu yazını böyük sevgi və məhəbbətlə tərənnüm etməyə çalışdıq.

Tanınmış musiqiçi Zahid Qubadlının solo konsertində kimlər yox idi?!

Tanınmış musiqiçinin simasında bütöv musiqi mədəniyyətimiz təbliğ olunurdu.

Bəli, qubadlılıların hər sahədə yeri, ünvanı olduğu kimi, musiqi mədəniyyətimizin inkişafında da yeri və rolu çox böyük olmuşdur. Bu ənənəni biz, qaçqınlıq həyatı yaşasaq da, Sumqayıt şəhərində rayonumuzun iki musiqi məktəbini bərpa edib, övladlarımızın musiqi sənətinə sahib olmasına çalışırıq.

Musiqi məktəblərimizdə təhsil alan şagirdlərimizin və musiqisevərlərimizin Zahid müəllimin solo konsertində iştirakını təsadüf saymaq olmaz.

Bir-birindən gözəl ifalar, musiqi nömrələri ifa olunur, Zahid Qubadlının musiqiçi dostları öz istedadlarını nümayiş etdirirdilər.

Dünya şöhrətli Maestro Ceyhun İsmayilov səhnəyə daxil olur. Alqışlarla qarşılanan musiqi nömrəsini o, məhz Qubadlısına həsr etdiyini bildirir, doğmalarını musiqi ritmləri ilə salamlayır. Salonda hamı həyəcanlı və intizar dolu baxışlarla sanki özlərini doğma Qubadlıda hiss edir. Musiqi başa çatır. Bu vaxt Fəxrəddin Hüseynov adına Mahmudlu kənd 7 illik Uşaq musiqi məktəbinin Skripka şöbəsinin II sinif şagirdi Orxan İlham oğlu Əhmədov gül dəstəsini "Maestro" ya təqdim edir. Bu anda qəlbimizdə bu duyğuları yaşayırıq: Xoş günlər və unudulmaz anları yaşayanlar bəxtiyardır.

“Maestro” öz sevimli skripkasını doğma Qubadlımızda səsləndirməyi arzulayıb səhnəni tərk edir.

Sürəkli alqışlarla növbəti musiqiçilərimizin çıxışları alqışlanır.

Bu solo konsertdə iştirak edən tanınmış müğənni Teymur Mustafayev tamaşaçılara xüsusi bir ovqat bəxş edərək, birbaşa səhnədən onlarla ünsiyyət qurub, bir-birindən gözəl ifaları elan edərək, Zəhid Qubadlının şərəfinə dəyərli ifadələr söylədi.

Bu konsertdə iştirak edən müğənnilərdən Süleyman Abdullayevin, Yusif Mustafayevin, Zöhrə Abdullayevanın, Mənaif Ağayevin, Əflatun Qubadovun, İlahə Qubadlının, Təranə Qumralın, Musa Musayevin, Maestro Ceyhun İsmayilovun, Almaz Orucovanın, Aşıq Zülfiyənin, Teymur Mustafayevin, Akif Qubadlının, bədihəçilər Namiq Mənanın və Elnurun ifaları tədbir iştirakçılarının qəlbində uzun illər yaşayacaqdır.

Ancaq ən yaddaqalan an Elman Sadıqovun solo ifası idi. Bu ifa tamaşaçılara xüsusi zövq verərək, dinləyiciləri çox duyğulandırdı. Elman müəllimin bu ifası yaqın ki, uzun müddət xatirələrdə qalacaqdır.

Tədbirin sonunda ədəbi yaradıcılığa, mədəniyyətimizə, incəsənətimizə son dərəcə diqqət və qayğı ilə yanaşan rayonumuzun rəhbəri Məlik İsaqov əhalimizə göstərilən bu mədəni xidmətə görə Zəhid Qubadlıya, digər musiqiçi və müğənnilərə əhalimiz adından təşəkkürünü bildirdi, onlara uğurlar arzuladı.

Bələ möhtəşəm konsertlər məhz dövlətimizin xalqımıza olan qayğısıdır.

MİLLİ ALƏTLƏR VƏ MƏNƏVİ DƏYƏRLƏRİMİZ DÜNYA MADDİ-MƏDƏNİ İRS SİYAHISINDA

Müstəqil Azərbaycan 1992-ci ildən YUNESKO-nun üzvüdür. Bu illər ərzində ölkəmiz üçün əhəmiyyətli olan bir çox möhtəşəm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bu tədbirlərin uğurla həyata keçirilməsində Azərbaycanın birinci xanımı, millət vəkili, Heydər Əliyev fondunun prezidenti, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın müstəsna xidmətləri olmuşdur.

Deyirlər, mədəniyyəti olmayan xalq ölməyə məhkumdur. Qədim tarixə və mədəniyyətə malik olan Azərbaycan xalqı öz mədəniyyəti və incəsənəti ilə dünyaya nümunə olmuşdur. Bu nümunələrin dünyaya tanıtılmasında həm fitri istedad, həm də təşkilatçılıq qabiliyyəti əsas meyarlardan biridir. Bunu o şəxslər edirlər ki, onlar həm mənəvi cəhətdən zəngindir, həm də təşkilatı baxımdan xüsusi qabiliyyəti ilə özünü doğrultmuş, təsdiq etmiş insandır.

YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva beynəlxalq təşkilatların səfiri statusuna təsadüfən layiq görülməmişdir. Əməli işi bəşəri dəyərləri qiymətləndirib dünyada onun qorunub gələcək nəsillərə çatdırılması, müasir qloballaşma dövründə qəhrəmanlıq, böyük əmək, cəsarət, zəmanət tələb edən bir işdir. Bu çətin və son dərəcə məsuliyyətli, bəşəriyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən işin öhdəsindən gələn hər bir bəşər övladına yalnız alqış düşür.

1992-ci ildən etibarən bir çox uğurları sadalamaq yerinə düşər. Qədim Bakıda İçərişəhər, Qız qalası çox nadir memarlıq incisi kimi dünya mədəni irs siyahısına daxil olduqdan sonra bir-birinin ardınca milli musiqi mədəniyyətimizin unikalığı,

qədim musiqi alətimiz olan sazın, tarın xalqımıza məxsusluğu, eyni zamanda muğam sənətimizin bəşəriyyətin şifahi və qeyri maddi-mədəni irsinin şah əsərləri siyahısına daxil edilməsi, xalqımızın həm qədim tarixi, həm də bənzərsiz bir sənət növünün dünya birliyi tərəfindən dəstəklənməsi xalqımızın bəşəri dəyərlərə layiq bir xalq olduğunun sübutu kimi qiymətləndirilmişdir.

Ölkəmizdə iqtisadi və mədəni siyasətin nəticəsi öz bəhrəsini verməklə, 1992-ci ildən sonra YUNESKO tərəfindən qəbul edilən qeyri-maddi mədəni irsin şah əsərləri siyahısına xalqımızın bir çox sənət nümunələri – xalçaçılıq, muğam sənəti daxil edilmişdir. Eyni zamanda bu illər ərzində bəşəriyyət üçün əhəmiyyətli olan dahi Məhəmməd Füzulinin 500 illik yubileyi, “Kitabi Dədə-Qorqud” dastanının 1300 illik yubileylərinin çox geniş miqyasda qeyd olunması qərara alınmışdır və həyata keçirilmişdir. Bu barədə çox yazmaq olar.

2012-ci ilin 5 oktyabrında Bakıda keçirilən ikinci Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumundan söhbət açsaq, görək ki, müstəqilliyini bərpa etdiyimiz 20 il ərzində gənc ölkəmiz nəyə qadirdir. Dünyada onun yeri, mövqeyi nə ilə ölçülür. Kimlərlə rəqabətə girmək qüdrətindəyik. Təkcə onu qeyd etmək lazımdır ki, Forumda dünyanın 70 ölkəsindən 694 nəfər elm, təhsil, ictimai-siyasi xadim, Nobel mükafatı laureatları, YUNESKO və İESKO-nun xoşməramlı səfirlərinin iştirakı, ölkəmiz haqda onların təəssürləri, ölkəmizin bölgələrinə səfərləri, bölgələrdə olan tarixi mədəniyyət abidələri ilə əyani tanışlıq, qədim tarixə, unikal mədəniyyətə məxsus olan dövlətçilik tariximizlə tanışlıq hər bir xarici qonağın ölkəmiz haqqında olan düşüncələrini daha da genişləndirmişdir. Bütün bunlar

sübut edir ki, beynəlxalq, möhtəşəm tədbirlərin keçirilməsinə ev sahibliyi edə bilirik. Dünyada gedən global problemləri yumşaltmağa, liderlik bacarığı olan bir ölkəyə, dövlətə çevrilmişik. Ölkəmizdə keçirilən hər hansı beynəlxalq, bəşəriyyət üçün əhəmiyyətli nə varsa, onu dəstəkləyib, inkişafı üçün əldən gələn xeyirxahlığı, mədəni demokratik ənənəni davam etdirəcəyik.

Bütün bunların sayəsində maddi-mənəvi dəyərlərimizi öz adına yazmağa çalışan düşmənlər bilməlidirlər ki, «Yalan ayaq tutar, amma yeriməz».

Milli musiqi mədəniyyətimizin, incəsənətimizin dünyada tanınmasında muğam sənəti, xalçaçılıq sənəti, saz və tar musiqi alətlərinin, eyni zamanda qədim tariximizi sübut edən Qobustan açıq səma altında dövlət qoruğunun YUNESKO-nun qeyri-maddi mədəni irsinin şah əsərləri siyahısına salınması ilə əlaqədar Azərbaycan xalqının milli sərvətlərinə verilmiş ümum-bəşəri qiymətə istinadən xalqımızın uğurları gözlərimiz önündə canlananda duyğularımız dilə gəlir. Bu da şəirə, poetik misralara çevrilir. Fikrimi bu şeirlə bitirirəm.

HƏLƏ ÇOX SƏRVƏTİM VAR, TANINACAQDI

Dünyada ən qədim xalq olmuşuq biz,
Tarixdən izi var, var olmuşuq biz,
Musiqi, muğamla da tanınırıq biz,
Bu uğurla düşməmə dəğ çəkirik biz,
Haqdan yaranmışıq, qalasıyıq biz.

Oxu muğamətə, başərə car çək,
 “Heyratı”, “Sarənc”lə düşməmə dəğ çək.
 Muğam yaşayacaq qiyamətədək,
 Qavalım, kamanım tanınacaqdı.

Sazımız, udumuz, balabanımız,
 Ulu qopuz vüqarımız, adımız.
 Hələ ürək yaxan uca tarımız,
 Həyat var olduqca, tanınacaqdı.

Bir daha xoşbəxt olmağa layiq olan xalqımıza xoşbəxtlik, bu nəcib və əvəzolunmaz xeyirxah işlərin davam etdirilməsində zəhməti, əməyi olanlara uğurlar arzulayıram.

TARİXİN SƏHİFƏSİNDƏ İMZASINI TƏSDİQ ETMİŞ ŞAİR-PUBLİSİST

Dəyərli müdrik insanlar və ədəbiyyatımızın, milli-mənəvi dəyərlərimizin, dilimizin, mədəniyyətimizin qoruyucuları, bütün bu dəyərlərin mənimlənməsində gənclərimizin təlim-tərbiyyəsinə əmək sərf edənlər haqqında söz açmaq mənim üçün qəlb rahatlığıdır. Rahat

olmaq üçün bu məlumatları indiki və gələcək nəsillərin yaddaşında yazılı şəkildə həkk etmək, Azərbaycanımızın şair oğlu Qafqaz Əvəzoğlunu (Dəmirov) daha yaxından tanıtmək, haqqında söz demək, tutduğu mövqeyə, şərəfli həyat yoluna işiq salıb, öz növbəmdə duyğu və düşüncələrimi oxucularıma çatdırmaq istəmişəm. Bu da birmənalı şəkildə mənim üçün mənəvi təskinlikdir. İnsanları olduğu kimi göstərmək, bütün dövrlərdə polad iradə və böyük qorxunun altına girməklə, acı həqiqəti yazmaq cəsarət tələb etmişdir. Qafqaz Əvəzoğlu bu cəsarətin sahibi olduğu üçün bu addımı atıb, bu məqaləni də oxucularımın diqqətinə çatdırmağa çalışmışam. “Yazıya pozı yoxdur” demişdir babalarımız. Qafqaz Əvəzoğlunun yazdıqları da pozulmur, yaratdığı nəsillərə qalır. Bəli, təəssübkeş, milli qeyrat, Vətənə tükənməz məhəbbəti olan insanlar, öz əməyi,

zəhməti ilə özünün ifadə formasını yaradıcılığında və yaratdığı təşkilat vasitəsi ilə xalqının qəlbində və tarixində yaşamağa layiqdirlər. Bu insanlar cəmiyyət tərəfindən sevilir və tanınırlar. Belə dəyərli insanların qədrini bilir, onlara öz ehtiramımızı müxtəlif vasitələrlə göstərməyə çalışırıq. Bu yazı da Qafqaz Əvəzoğluna həsr olunmuşdur. Həyatım boyu belə nəcib hissələrə sadiq qalmağa çalışmışam. Qeyd edirəm ki, hər birimiz fiziki ömrümüzü yaşayıb qurtaracağıq, ancaq yaratdıqlarımız, yazdıqlarımız qalacaq. Yazılanlar yaddaşlarda qalırsa, kitablara düşürsə, haqq yazılıb tanınırsa – “yaziya pozu yoxdur” deməyə əsasımız olar. Qafqaz Əvəzoğlu yazır, yaradır – yazdıqca, yaratdıqca tarixin səhifəsində özünəməxsus iz qoyur. O, ölkəmizdə öz imzasını təsdiq etməklə, əməyi, zəhməti ilə Azərbaycan oxucusunun qəlbində ucalmışdır. Təsis etdiyi “Sözün sehiri” qəzeti ölkəmizin hər yerində, hətta hüduqlarından kənarda da oxunur. Bölgələrdən qəzetin səhifələrində yazılar dərc etdirir. Milli təəssübkeşlik, milli qeyrət onun amalıdır. Qəzet üçün ayırdığı şəxsi vəsait şairin Vətənə sonsuz məhəbbəti ilə əlaqədardır. Mətbuat səhifələrində Q.Əvəzoğlu imzasına rast gələrkən, gözlərim önündə böyük bir Azərbaycan oğlunun obrazı canlanır. Tarixi-tənqidi məqalələri və təsirli şeirləri ilə, tarixi qəhrəmanlarımıza böhtan atanları, iftira yaxanları və yalan yazanları kəskin şəkildə tənqid etməklə, Qafqaz Əvəzoğlu, nənkor qələm sahiblərinə tutarlı cavab vermiş, onları cəsarətlə susdurmağa nail olmuşdur. Birmənalı şəkildə deməyə əsasımız vardır ki, dəmir iradəli, kəsərli, tənqidi poeziyası Qafqaz Əvəzoğlu yaradıcılığının leytmotivini təşkil edir.

Yaddaşları təzələmək üçün qeyd etmək istəyirəm ki, 27 fevral 2008-ci ildə “Yarımada” qəzetində dərc etdirdiyi “Dubay istehsalı və ya yalançı çıxdığı yərə qədər...” başlığı altında Azərbaycanın xalq qəhrəmanı Qaçaq Nəbi və Qaçaq Həcərin ünvanına atılan şərə və iftiraya cavab olaraq, tutarlı və qəti mövqeyini ətraflı yazmaqla, tənqidi və kəskin şəkildə iradəni nəzmlə bildirmişdir Qafqaz Əvəzoğlu. Belə ki, 2008-ci ildə “Xəbər xətti” qəzetinin 19-24 yanvar, (2008) il 02 (24) tarixli sayında, səhifə 6-da verilmiş “Qaçaq Nəbi Sovet qəhrəmanıdır” məqaləsinin müəllifi İsmayıl Yusifoğluna cavabında kəskin şəkildə etirazını bildirmiş, qəzet rəhbərliyinin savadsızlığı açıq-aydın göstərmişdir. Bu cavabla Qafqaz Əvəzoğlu 61 bənddən ibarət tənqidi misralarla Qaçaq Nəbi və qəhrəmanın ömür-gün yoldaşı Həcər xanım haqqında doğru-düzgün məlumatları faktlara əsaslanaraq həqiqəti göstərmiş, “Xəbər xətti” qəzetinin rəhbərlərinə və məqalənin müəllifinə tutarlı cavab yazmışdı. Qeyd edirəm ki, xalq qəhrəmanlarımıza qarayaxmalara qarşı cavabı həmişə ilk olaraq Qafqaz Əvəzoğlu vermişdir. Bu ədalətsiz böhtana qarşı “Yarımada” qəzetinin həmin sayında “Ermənipərəstlərə tutarlı cavabı kim verməlidir?” adlı məqalə ilə mən də çıxış etmişəm. Bu yazılardan sonra rayon ictimaiyyəti nənkor qələm sahiblərinə qarşı etirazlarını bildirmişlər. Nəhayət, “Xəbər xətti” qəzeti tərəfindən təkzib verib, gedən iftiraya görə üzr istənildə də, bir müddətdən sonra həmin qəzetin çapı dayandırılmış, Respublika Mətbuat Şurasının qərarı ilə nəşrinə xitam verilmişdir (hazırda nəşr olunub-olunmadığını bilmirəm). Q.Əvəzoğlu mətbuat səhifələrində xalqımıza zərər vura biləcək çıxışlara qarşı dərhal, vaxtında cavab verən, güzəştə getməyən, qətiyyətli bir ziyalıyıdır.

Mətbuat səhifələrini mütəmadi izləyən oxucular yaxşı bilirlər ki, xalq qəhrəmanlarımızı gözəndə salmağa çalışanlara, Akif Səmədi, Araz Əlizadəyə və Sərdar Calaloğlu kimi şəxslərə və digər ifratçılara Qafqaz Əvəzoğlu dərhal mətbuat səhifələrində tutarlı cavab vermişdir.

Şairlə ilk tanışlığım rayonumuzun işğalından əvvəl Qubadlıda çap olunan "Avanqard" qəzetində dərc etdirdiyi şeirlərini oxuduqdan sonra başlamışdır. Zaman keçdi, taleyimizə qaçqınlıq yazıldı. Dərdimizi ovundurmaq, birliyimizi təmin etməklə eyni ruhun daşıyıcılığı bizi mətbuat sahəsində də birləşdirdi. Dərc etdirdiyimiz yazıları da birlikdə diqqətdən keçirməli olmuşuq. Q.Əvəzoğlu 2011-ci ildə Süleyman Rəhimov adına Qubadlı rayon Ədəbi-İctimai Birliyini yaradaraq, öz ətrafına yeni istedadlı qələm sahiblərini toplaya bilmişdir. Birliyin dəstəyi ilə bir çox yazarların əsərləri də işıq üzü görmüşdür. O, həmişə çalışmışdır ki, çap olunan yazılar dəyərli və tutarlı olmaqla, oxucu qəlbinə yol tapmış olsun... Q.Əvəzoğlu qaçqınlıq taleyini yaşayan insanların qəlbini sızılıtları, kövrək duyğularını 2011-ci ildə təsis etdiyi "Sözün sehnri" qəzetinin səhifələrində əks etdirməyə başladı, cəmiyyət tərəfindən bir daha tanındı. Vətənə sədaqət, torpağa bağlılıq, düşmənlərə qarşı barışmaz mövqeyini gənclərimizə aşıladi, mübarizə yollarını göstərdi. Rayonumuzun adını şərəflə, yaradıcılığı ilə nümayiş etdirə bildi. Məhz bu uğurlar onu rayonumuzun rəhbərliyinə də sevdirdi və etibarını qazandırdı. Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin mətbu orqanı olan "Bərgüşad" qəzetinin baş redaktorluğu da ona etibar edildi. Qəzetə rəhbərlik etdiyi gündən, qəzetdə dərc olunan məqalələr, yazılar, jurnalistikanın tələblərinə cavab verən materiallar öz əksini tapmağa başladı. Bütün bunlar sübut edir ki, Qafqaz Əvəzoğlu çox şərəfli bir

işin öhdəsindən gəlir, "Sözün sehnri" və "Bərgüşad" qəzetlərinin hər buraxılışına nə qədər əmək sərf edir, çətin işin öhdəsindən bacarıqla gəlir. Qeyd edim ki, bu sahədə təcrübəsi olanlar şairin necə böyük ürəyə, iradəyə və gücə malik olduğunu dərk edə bilərlər. Q.Əvəzoğlu hələ polis orqanlarında işləyərkən haqqı nahaqqa vermədiyi üçün ictimaiyyət tərəfindən sevilmişdir. O, hər an şəhid olmağa hazır olan bir döyüşçü kimi öz sözünü Vətən darda olanda da demiş, silaha sarılaraq düşmənlərə qarşı döyüşmüş, dəfələrlə ölümün pəncəsindən xilas olmuşdur. Ulu Tanrı, yaqın ki, onu bu günümüz üçün qorumuş, baş vermiş hadisələrdə milli satqınları ifşa etmək, mübarizəmizi davam etdirmək üçün onu doğma xalqına əmanət etmişdir. Biz hər birimiz belə dəyərli insanları qorumaqlı, onun yaradıcılığına stimula verməli, onu xalqımıza tanıtmalı, xeyirxah işlərindən söz açmalıyıq. Bu sözlər də onun üçün yazılır ki, şairlər ruhdan düşməsinlər, onları xalqımız sevir və onlarla fəxr edirlər. Bu adın məsuliyyətini Q.Əvəzoğlu yaxşı dərk edir, ona görə bu nəcib işləri də yerinə yetirə bilər. Q.Əvəzoğlu yorulmaq bilmədən görüşlər təşkil edir, gənc istedadların üzə çıxmasına çalışır, onların məqalə və şeirlərini dərc etdirir, istedadlı insanların arzu və istəyini həyata keçirir. Bu nəcib xeyirxah işin davamı üçün məhz Süleyman Rəhimov adına Qubadlı rayon Ədəbi-İctimai Birliyini yaratmışdır. Çoxlarının bacarmadığı belə nəcib işləri həyata keçirən, maddi ehtiyac içində olmasına baxmayaraq, ailə büdcəsindən vəsait ayırır, müqəddəs bildiyi ədəbiyyatımızı, jurnalistikamızı, milli-mənəvi dəyərlərimizi qoruyur. İstedadlı gənclərimizin yaradıcılıq qabiliyyətinin inkişaf etdirilməsinə çalışır, onlara mənəvi dəstək olur. Bunu isə hər ziyalı etmir. Məhz onun ünvanına yazdığım sözlər sözləşli

deyildir, həqiqət və ədalətin, təmiz vicdanın hökmü ilə yazılmışdır. Q.Əvəzoğlunun oxucularla ilk görüşü 2004-cü ildə “Ey Vətən oğlu” adlı şeirlər kitabı, ikinci görüşü isə 2010-cu ildə “Xanəndənin taleyi” publisistik kitabı olmuşdur. Bu kitab məşhur xanəndə, muğam ustası, Respublikanın Əməkdar Mədəniyyət işçisi, mərhum Fəxrəddin Hüseynali oğlu Hüseynovun ömür və sənət yoluna həsr edilmişdir. Şair-publisistin əməyi sayəsində bir çox kitablar da çap olunmuş, oxucuların istifadəsinə verilmişdir. Onun “20 il Qubadlı həsrəti ilə” kitabının işıq üzü görməsində əvəzsiz xidməti olmuşdur. Kitab 2013-cü ildə Qubadlı rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Malik İsaqovun təşəbbüsü və dəstəyi ilə çap olunmuşdur. Oxuculara təqdim olunan bu kitabda, Qubadlı yangılı insanların fikir və duyğuları yer almışdır. Digər – “Bərgüşad-80” kitabı isə “Bərgüşad” qəzetinin tarixindən, keçdiyi yoldan bəhs edir. Bu kitab da oxucular və ictimaiyyət tərəfindən yüksək dəyərləndirilmişdir. Q.Əvəzoğlu tərfi sevməyən, təqiddən nəticə çıxaran ziyalıdır. Bu da onun asil təndiqdi olduğunu göstərir. Həqiqəti, düzgünlüyü birmənalı şəkildə müdafiə edir, kimliyindən asılı olmayaraq sözü üzə deyir, düzgünlükdən zövq alır. Bu da onun həyat tərzidir. Biliyinə, gücünə, intellektual baxışlarına güvənərək, vaxtı ilə Milli Məclisə deputatlığa namizadlığı da irəli sürülmüş, kifayət qədər səs toplasa da, mandat sahibi olmamışdır. Ruhdan düşməyən Q.Əvəzoğlu qəlbindən keçən arzu və istəklərini təsis etdiyi qəzetdə, yazdığı əsərlərində, poema və şeirlərində tərənnüm etmiş, milli-mənəvi dəyərlərimizi qoruyub saxlamağa, ədəbiyyatımızı zənginləşdirməyə, öz vətəndaşlıq borcunu vicdanla yerinə yetirməyə çalışmışdır. Bu nəcib və məsuliyyətli işi indi də uğurla davam etdirməkdədir. Müəllifi olduğu kitablar, qəzetlər sübut edir ki, yazıya pozu

yoxdur. Yazılan kitablar, çap olunan hər bir qəzet nömrəsi bir tarixdir. Bəli, onun yazdığı pozulmur, yaratdığı nəsilərə qalır.

Əziz qələm dostuma möhkəm can sağlığı, yaradıcılıq uğurları arzulayıb, yeni şeirlərinin, yeni kitablarının işıq üzü görməsini arzulayıram. Böyük yazıcımız Süleyman Rəhimov çox haqlı olaraq deyirdi: “Kitab olmasaydı, bəşəriyyətin bütün simaları ulduzlar kimi öz vaxtlarında parlayıb, sonra sönmüş gedərdilər...” Q.Əvəzoğlu yazıb-yaradır, ona məsləhətə gələn yazarlara köməklik göstərir, kitablarını çapa hazırlayır. Onlara dəyərli məsləhətlər verir. Bu da Q.Əvəzoğlunun həyat tərzidir. Şair həmişə vurğulayıb ki, kitab hər bir xalqın mədəni irsini, tarixini, inkişaf səviyyəsini beynəlxalq arenaya çatdıran, təbliğ edən mühüm vasitədir. Hər bir xalq öz yazıçısı, alimi və onların ərsəyə gətirdiyi məşhur əsərlərlə tanınır. Çox şükürlər olsun ki, əsərləri və təsis etdiyi qəzetlə, baş redaktoru olduğu digər qəzetlə xalqın qəlbində əbədiyyət qazanmış Qafqaz Əvəzoğlu yorulmadan yazıb-yaradır, bizləri öz əsfina topla-yıb, istək və arzularımızı qəzet səhifələrində işıqlandırmağa kömək edir.

Qafqaz Əvəzoğlu AYB və AJB-nin üzvü, “Qızıl qələm”, “Qızıl kitab” və digər bir çox media mükafatlarının laureatıdır.

Son olaraq deyirəm: Qafqaz Əvəzoğlu, siz alqışa layiq, mənən zəngin, eyni zamanda istedadlı, qayğıkeş, cəfakəş bir ziyalımızsınız.

Ulu Tanrı sizi bizlərə çox görməsin. Amin!

“ÜÇ DAĞ QOYNUNDA YATAN TAROVLUM” KİTABI BİZƏ VƏ GƏLƏCƏYİMİZƏ NƏ DEYİR?

O, öz kəndindən yazdı, elə yazdı ki, onu oxucu oxudu və qəbul etdi. Kitab böyük sevgi ilə oxundu, ancaq həyəcənsiz oxumaq mümkün olmadı. İlk şəxsi tanışlığım 13 fevral 2015-ci il tarixdə kitabının təqdim edilməsi günündən başlayır.

Haqqında söz açdığım 05 aprel 1956-cı ildə, Qubadlı rayonunun Tarovlu kəndində müəllim ailəsində gözünü dünyaya açmış Elşad Əli oğlu Qədimaliyev haqqındadır. Atası Əli Qədimaliyev, anası Suraya xanım uzun müddət dövlət işində və rəhbər vəzifədə fəaliyyət göstərsələr də, sadə müəllimlik sənətindən ayrılmamışlar. Elə bunun sayəsində cəmiyyətimizə bəxş etdikləri oğul, nəvə, nəticələr bu gün şərəfli həyata sahib olub öz istedad və bacarıqlarını həm ölkəmizdə, həm də ölkəmizdən xaricdə nümayiş etdirmişlər. Yəqin ki, oxucular bu sözlərdən sonra Elşad müəllimin əsərini oxumaqla mənim yazdığım məqalənin təsadüfən yazılmadığını şahidi olacaqlar.

Elşad Əli oğlu Eyvazov 1972-ci ildə Qubadlı rayonu Qara İlyasov adına orta məktəbi bitirmişdir. Həmin il Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutuna qəbul olmuş, 1977-ci ildə təhsilini başa vurub, kimya-biologiya müəllimi ixtisasına sahib olmuşdur. Təyinatla Sumqayıt şəhərinə göndərilmiş, Sumqayıt şəhər 35 sayılı orta texniki peşə məktəbində əmək fəaliyyətinə başlamış və Sumqayıt şəhər Təhsil Şöbəsinə müdir müavini və bir çox məsul vəzifələrə irəli çəkilməmiş, şəhərin ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak etməklə, dövlətimizə şərəflə xidmət göstərmişdir. Sonda Elşad müəllim yenə sevimli müəllimlik sənətinə qayıtmış, Sumqayıt şəhərində məktəb direktoru işləməklə, qələmini yazıçılıq və şairlikdə də sınaqdan keçirmişdir.

Bu da uğurla nəticələnmişdir. Bütün bunlara rəğmən qələm sahiblərinin, tarixi şəxslərimizin müdrik sözlərinə istinadən bu fikirləri oxucularıma yenə də xatırladıram.

Elşad Eyvazov öz kəndlərindən, yurdundan yazdı. Tarixdə imzasını qoydu, vətəna, yurda sevgisini kitab vasitəsi ilə bildirdi. Bədnam qonşuların mərkəli siyasətindən, torpaqlarımızın işğal edilməsi zəminində əvvəlcədən hazırlanmış işğalçı planlarını oxuduqdan sonra belə bir fikirlə razılaşmalı olacaqsınız. Müəllif bildirmək istəyir ki, min bir əziyyətlə yazdığım “Üç dağ qoynunda yatan Tarovlum” kitabı bir kəndin simasında qədim Azərbaycan dövlətçiliyinə qəsd etmiş imperialist, irticaçı dövlətlərin həmrəyliyi və pis niyyətləri ilə “parçala, zəbt et” siyasətinin tərkib hissəsi olan iki böyük dövlətin, çar Rusiyası və İran imperialist hökumətinin işğalçılıq siyasətinin

başqa formada davamı, təcavüzkarlıq ifadəsidir. Erməni faşistləri tərəfindən isə ən irticaçı, dünyada heç vaxt görünməyən vəhşilik, xüsusi amansızlıq və qəddarlıqla azərbaycanlıları qətlə yetirmək, onların ata-baba torpaqlarını zəbt edib əllərindən almaq, izi itirməklə, törətdikləri vəhşiliyi Azərbaycan xalqının ünvanına yazmaqla, məkrli siyasəti yeni formatda işğalı və təcavüzkarlıq metodunun yeni formasını göstərməkdir. Baxın, görün qeyd etdiklərim doğrudur, yoxsa yalnış...? Hal-hazırda zəbt olunmuş Azərbaycan torpaqlarında olan maddi-mənəvi sərvətlərimiz bu dövlətlər arasında bölüşdürülür. Kəlbəcərin istisuyu daşınır, işğal olunmuş rayonların tikinti materialları, əmlakları Ermənistanı, İrana daşınır. Dırnaqarası “dostluq və qardaşlıq” memorandumu bağlanır və s. Qüdrətli dövlətimiz belə nəhənglərin təzyiqinə davam gətirir, güclənir, gələcəyinə ümidlə baxaraq vətəndaşlarını qoruyur. İtirilmiş əzəli torpaqlarımızın azad olunması yollarını müəyyənləşdirməyə çalışır. Hər bir azərbaycanlı, xalqımızın və dövlətimizin bir siyasətinə kömək edib, öz vicdanı qarşısında hesab verməyə çalışır. Bu əsəri də bu məqsəd üçün yazılmışdır.

Vətən yurd həsrəti ilə yanib şam kimi əriyən Elşad Eyvazov doğma Qubadlısına, Tarovlusuna sonsuz məhəbbətinin sübutu üçün qəlbinin harayını, duyğu və arzularını ustalıqla ağ kağıza köçürüb, əbədiyaşarlıq, ölməzlik vasitəsi və meyarı olan “Üç dağ qoynunda yatan Tarovlum” adlı kitabının səhifələrində tarix yazaraq həm kəndinin tarixini, həm də zaman-zaman bütöv Azərbaycanımızın qədim dövlətçilik tarixindən, onun başına gətirilən faciələrdən tutarlı məlumatları oxucuların diqqətinə çatdırmışdır.

O, demək istəyir ki, biz o torpaqlarımızı mütləq azad etməliyik. Hörmətli Elşad müəllimin arzu və istəyi, yüz minlərlə

Azərbaycan ziyalısının arzusu, milyonlarla soydaşlarımızın istəyidir. İşğal olunmuş torpaqlarımızın azad olunmasına həmişə hazır olmalıyıq. Müəllif bir daha bildirmək istəyir ki, bu kitab yaddaşımızın itirilməməsi, tarixi qədim, ulu əcdadlarımızın yaşadığı əraziləri özümüzə qaytarıb, yenidən o ulu torpaqlarımızda qurub-yaratmaq, əzəli sərvətlərimizə sahib durmalıyıq. Bunun üçün hər birimiz yaxşı işləməli, vətənə, dövlətə sadəqətlə xidmət etməliyik. Gənc və gələcək nəsillər bilməlidirlər ki, əzəli düşmənimiz olan ermənilərin yedəyi həmişə inkişaf etmiş, güclü dövlətlərin əlində olmuşdur.

Elşad müəllimin Vətən, yurd haqqında poetik duyğularını – şeirlərini oxuduqca, qəlbimdə əzizlədiyim doğma yurdumuzu azad etmək, xarici beynəlxalq təşkilatların yalançı vədləri, uğursuz fəaliyyətlərinin uğursuzluqları mənim qəlbimdə bu sözlərin boy atmasına şərait yaratdı:

QİSASI SABAHA GƏRƏK QOYMAYAQ

Yətər yalan vədlər, yətər yalanlar!
Düşməni tapdağında qalmış torpaqlar,
Yanacaq, solacaq, çat-çat olacaq.
Doğma yurdumuzda yatmış ruhlar,
Hər gün yuxumuza haram qatacaq,
Qisası sabaha gərək qoymayacaq.

Düşməni boğazından, bil ki, asmasaq,
Namus-qeyrətini kimə gəldi, satacaq.
Hiylə-kələk işlədəcək, vaxt udacaq,
Füsrət tapan kimi o arxadan vuracaq.
Gecəni-gündüzə qataq, gərək yatmayacaq,
Qisası sabaha gərək qoymayacaq.

Əziz həmvətənlər!

Hər birimizin üzərinə qoyulmuş gündəlik işi də görək sabaha qoymayaq. Bu inamla sabaha addımlayaq. Ölkəmiz inkişaf edir, ordumuz güclənir.

Ali Baş Komandan, müdrik Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin apardığı məqsədyönlü siyasəti, bizim doğma yurdu-muza dönmək ümidlərimizi artırır. Böyük inam bizləri yaşadır, müqəddəs amal uğrunda məqsədimizə çatmaqda güc verir. Yazıb-yaradıb, yaddaşlarımızı təzələyirik. Yeni kitablar yazmaq ümidi ilə bir daha Elşad müəllimə də yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

50 YAŞIN İŞİĞINDA

Ağayev Teyyub Hacı Sücəddin oğlu 1966-cı ildə Lerik rayonunun Gündəsər kəndində anadan olmuşdur. Ailənin sevimli övladı olan Teyyub bacı-qardaş və yaşadlarından xüsusi qabiliyyəti ilə çox fərqlənirdi. Doğma kənd məktəbində müəllimlərin diqqətini cəlb edən bu yeniyetmə orta məktəbdə oxuduğu illərdə şeir yazmaq qabiliyyətinə malik idi. Elə həmin illərdə mətbuat səhi-

fələrində şeirləri çap olunurdu. 1983-cü ildə orta məktəbi bitirib sənədlərini Ə.Hüseynzadə adına Azərbaycan Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinə vermiş və qəbul olmuşdur. 1993-cü ildə Universiteti fərqlənmə diplomu ilə bitirdikdən sonra təyinatla Sumqayıt şəhər Mədəniyyət idarəsinə göndərilmişdir. Təyinatı üzrə Sumqayıt şəhər Mədəniyyət evlərində rəhbər vəzifələrdə çalışmışdır. Onunla tanışlığım Sumqayıt şəhər "28 May" Mədəniyyət evində (Diyarşünaslıq evində) direktor işlədiyi 2006-cı ildən başlamışdır. Qeyd edim ki, Qubadlı rayonunun işğalından sonra Mədəniyyət şöbəsinin işini Sumqayıt şəhər "28 May" Mədəniyyət evinin istifadə olunmayan otaqlarını bərpa etdikdən sonra davam etdirməyə başladıq.

Bu illər ərzində həmişə mehribanlıq və səmimiyyətlə üz-ləşdiyim insanlardan biri də Teyyub müəllim olmuşdur. Onun

boş vaxtlarında saatlarla mütaliyə etdiyinin şahidi olmuşam. Müğənni kimi özünəməxsus ifaçılıq qabiliyyətinin, gözəl səsini olması da onun hərtərəfli istedadla malik olduğundan xəbər verirdi. Teyyub müəllim milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanılması və təbliğ olunmasında hərtərəfli biliyə malik olan ziyalıdır. O, görəcəyi işlərdən və xidmətlərdən ən dəyərlisini jurnalistikanı seçmiş, sanballı kitablar yazmış, öz fitri istedadını nümayiş etdirə bilmişdir. Kitablarının ideya məzmunu Vətən sevgisinə, sədaqətli dostluğa, insanlığın mahiyyətinə, dəyərlərimizin qorunmasına, bütöv Azərbaycanımızın müstəqilliyinə, gözəlliyinə, müdrik və xeyirxah mərd insanların həyat yoluna işıq salmaq, gənc nəsillərin bu işğın şöhlərindən boy atıb, inkişaf etmək yollarını göstərməyə həsr etmişdir. Teyyub müəllim xüsusi vurğu ilə qeyd edirdi ki, sədaqətli dost tapmaq çox çətindir. Bu dostluğu görə özün qazanasan. Bu dostluğun mahiyyəti də qarşılıqlı, təmənnəsiz hörmətdən, çətin gündə bir-birinə dayaq və mənəvi dəstəkdən keçir. Bu hissləri və qarşılıqlı hörmət münasibətlərini sizdə tapmışam. Məgər bu sədaqətli dostluq deyilmi?! Teyyub müəllimin bu müdirikanə böyük inamla söylədiyi sözlər gəlişigözlə sözlər deyil, incə qəlbin, böyük ürək sahibinin sözləri idi.

Rayonumuzun işğalından sonra həsrətli illərimi Sumqayıt şəhərində yaşayan söz sahibləri – şair, yazıçı, ədəbi mühitin əməkdaşları ilə birgə yaşamışam. Bizi təskinlik verən, yaşamağa və yaratmağa stimül verən dostlarımız həyatla vidalaşmağın elə bil qarşısını aldılar, bizlərə yazıb-yaratmaq həvəsi oyadıb, inamla gələcəyə səs verməyə çağırdılar. Bu “çağırış” bizlərə daha da geniş mövzularda yazmağa səslədi.

Tərəfimdən yazılan kitabların işıq üzü görməsində Teyyub Ağazadə, Rafiq Oday, Qafqaz Əvəzoğlu, Firdovsi Cəfərxan,

Elbrus Qayalı, Hacı Mir Həsən Hadi və digər ziyahlarımızın məsləhətləri və təşəbbüsləri danılmazdır. Eyni idarədə çalışdığım qələm dostum Teyyub müəllimlə həmin illərdə hər gün görüşür və yaradıcılıq axtarışları barədə çox söhbətlər edirdik. İş yerini dəyişdiyi üçün Teyyub müəllimlə keyli müddətdən sonra görüşdük. Yazdığı kitabları mənə hədiyyə etdi, çox sevindim. Davam etdirin, bu işiniz sizi və bizi bir-birimizə daha çox yaxınlaşdırır – dedim.

Bəli, bu günlərdə əziz dostumun 50 yaşı tamam olur. Onu ürəkdən təbrik edirəm. Bu 50 ildə şəərəflə yaşadı, özündən sonra nəsillərə yaddaş qoydu, hələ 50 il də yaşamağa layiqdir Teyyub Ağazadə... Çünki yazır-yaradır. Vətənimizin müqəddəsliyindən, gözəlliyindən, insanlığın mahiyyətindən, müdriklərin haqq səsinə yazır və cəmiyyətimizdə öz yerini müəyyənləşdirir. Dilimizin, ədəbiyyatımızın milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanmasına xidmət edir. Yazdığı kitablarla da öz sözünü deyə bilir: Qələmə aldığı “Ömrün təzadları”, “Ömür də bir əmanətdir”, “Ziyarətim, qənaətim”, “Ömrün də öz köç vaxtı var” “Ömrün payız nəğmələri”, “Xatirələr işığında” publisistik toplusu və bu günlərdə “Sözün ürəyimə düşən izləri” adlı kitabı oxuculara təqdim edilmişdir.

Teyyub Ağazadə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür. “Qızıl qələm” media mükafatı laureatıdır.

Dost töhfəsi olaraq, şairin kitablarından bir neçə bənd şerinin izahını və sözaltı mənasını bildirməklə, bu məqaləni yazmaqla bərabər, öz duyğu və düşüncələrimi nəzmə çəkib, əziz dostum və qardaşımın 50 illik yubileyi münasibətilə onun şəərəfinə ithaf edirəm. Teyyub Ağazadənin “Ömrün payız nəğmələri”

kitabında mənim diqqətimi çəkən gözəl şeirlərindən biri də
 “Mən əynimə kəfən geyən şairəm” şeiridir. Şair yazır:

*Məni məhbəs, dustaq qorxuda bilməz,
 Dəmir qafəsləri ayan şairəm.
 Elin kədərini, ağrılarını,
 Cəzə çəkib dünyaya yayan şairəm.*

*Haqqa, ədalətə qul olmaq peşəm,
 Bir tikə çörəyi halal yemişəm.
 Mən şahənşaha da baş aymamışam,
 Hər sözümlü üzə deyən şairəm.*

*Özümdən özgəni artıq istəyən,
 İnsanlığa daim sevgi bəsləyən,
 Aləmi səf məhəbbətə səsəyən,
 Daim ürəkləri duyan şairəm.*

*Zaman çox ağrılar çəkdi sinəmə,
 Nə qədər qovğalar çıxdı önümə.
 Əzrayıl, sən də çox döşünə döymə,
 Mən əynimə kəfən geyən şairəm.*

Bu şeiri oxuyarkən Xəlil Rza Ulutürk düşdü yadıma. Şeirdə
 heç bir izahə ehtiyac da qalmır. Bəli haqq və xalq şairləri heç
 vaxt əqidələrindən dönməmişlər. Azərbaycan və Türk dün-
 yasının böyük şairindən söhbət açsaq, bu zaman 1988-ci ildə

başlanan milliazadlıq hərəkatında iştirak edib, 9 ay Moskvada
 Lefortovo həbsxanasında saxlanılan zaman da öz əqidəsindən,
 amalından dönməyən Xəlil Rzanın obrazı gözlərimiz qarşı-
 sında calanacaqdır. Teyyub Ağazadə bu şeirində elə bil ki,
 Xəlil Rza Ulutürkün ruhunu şad etmişdir. Özünün isə böyük-
 lüyünə, şairliyinə şübhə ilə yanaşanlara cavab olaraq, bu kiçik
 həcmli şeirlə böyük məna kəsb edən ideyaların mahiyyətini
 məharətlə tərənnüm edə bilmişdir.

Teyyub Ağazadə publisistikada da qələmini sınaqdan keçir-
 miş və bu sınaq da uğurla nəticələnmişdir.

Beynəlxalq Nəqliyyat Akademiyasının akademiki Texnika
 Elmləri namizədi mərhum Hüseynov Hüseyn İsgəndər oğlu-
 nun əziz xatirəsinə həsr etmiş “Xatirələr işığında” adlı kitabı
 oxucular tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanmışdır. Bu kitab
 xeyirxah, cəfəkeş, böyük hörmət və ehtirama layiq görülmüş,
 ölkəmizin inkişafında öz istedadı və bacarığı ilə rayonlararası
 geniş yollar salmış, “Qağa Hüseyn” ləqəbi ilə tanınan Hüseynov
 Hüseyn İsgəndər oğlunun əmək fəaliyyətinə həsr olunmuşdur.
 Şair çəkilən yolların gözəlliyini, bu yolların insanlar üçün necə
 böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini və ölkədən-ölkəyə gedən yol-
 ların müqəddəs bir yol olduğunu göstərmişdir. Eyni zamanda
 kitabı bir şəxsin simasında böyük sevgi, poetik duyğularla
 yazmış və mən deyərdim ki, ürəkləri fəth etmişdir:

*Yol çəkirsən, bu yol mənim,
 Ürəyimdən keçib gedir.
 Hər dərdimi, kədərimi,
 Elə bil ki, biçib gedir.*

*Yol çəkirsən anaların,
Göz dikilən güman yerinə.
Deyirsən ki, oğulların,
Vüsal düşsün həsrətinə.*

*Yol and yeri, yol haqq səsi,
Yol çəkirsən, yol işıqdı.
Yol abadlığın nəfəsi,
Yol həyata yaraşıqdı.*

*Bu yolu çək Xan Arazdan,
Həm dərindən, həm dayazdan,
Təbrizdən, Xoydan, Şirazdan,
Su keçməsin aramızdan.*

*Yaş ötər, il dolanacaq,
İnsan gedər, yol qalacaq.
Bu yol səndən söz salacaq,
Bu yol səni ucaldacaq.*

Mən isə duyğu və düşüncəmi qələm dostum Teyyub Ağazadənin şərafinə 50 illik yubileyi münasibəti ilə sərbəst şeirlə, bu sətirrlərlə yekunlaşdırıb deyirəm: – Əziz dostum, 50 yaşın mübarəkdir, o gün olsun 100 yaşını qeyd edək!

*Xalq şairi, haqq şairi,
Haqqdan, kökdən, zətdən yazıb.
Zatıqırıq zaddan qaçıb,
Alimlərin şərafinə,
Qələm çalıb.
Gənc yaşında doğma kənddən,
Məktəbindən şeir yazıb.
Atasından, anasından, Allahından,
İlham alıb, haqqı yazıb,
Dostlar tapıb.*

*Bu beş ildə yeddi gözəl kitab yazıb.
Hər sözündə, kəlməsində,
Dövlətinin qüdrətindən,
Cəmiyyətdə ayrıların,
Niyyətindən, hiyləsindən,
Söhbət açıb.*

*Düz ilqardan, saf sevgidən,
Dostluqdakı sədaqətdən,
Ana yurdu Gürdəsərdən,
Lerikdəki gözəllikdən,
Doğma xalqa məhəbbətdən,
Oğulları şəhid olmuş,
Azərbaycan dünyasından,
Anaların göz yaşından,
Ah, zarından, naləsindən,
Teyyub yazıb.*

*Adamlar var yer üzündən yollar salıb,
Şairlər var şeirləri ürəklərdə,
Yollar tapıb.*

*Bu yolların sağ-soluna güllər salıb,
O gülləri özü əkib, nazın çəkib.
Ad günündə, 50 yaşda, müdrik çağda,
Gözü seçib, könlü sevib dostlarını,
Söz deməyə sözü çəkib, dostlarını.*

SAĞLIĞINDA ÖZÜNƏ ABİDƏ UCALDAN ŞƏXS

Taleyini dəyərlərimizin qorunub saxlanmasına həsr etmiş hər bir müdrik insan, harada yaşaması və işləməsindən asılı olmayaraq xalqına sədaqətini nümayiş etdirir. Bu insanlardan biri də böyük ziyalı, hörmət və ehtirama layiq olan Çərkəz Çəlal oğlu Nəsirovdur. Çərkəz müəllim gənc nəsiillərin estetik tərbiyəsi ilə məşğul olan, milli-mənəvi dəyərlərimizin qoruyucusu və yaradıcılarından biridir.

Qaçqınlıq həyatını yaşayan Çərkəz müəllim 1949-cu ildə Zəngilan rayonunun Keciqli kəndində anadan olub. Ağdam orta ixtisas musiqi məktəbini və Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetini bitirmişdir. Sevimli peşəsi müəllimlik onun həyatında müstəsna əhəmiyyət kəsb edən sahələrdən biridir. Çərkəz Nəsirli bədii yaradıcılıqla da məşğul olub öz fitri istedadını göstərə bilmişdir. İstedadlı insanlar bir sahədə deyil, bir çox sahələrdə istedadlıdirlar. Ulu Tanrı Çərkəz müəllimdən heç nəyi – istedadı, insanlığı, dostluğu, milli təəssübkeşliyi, mədəniyyəti, müdrikliyi, xalqına tükənməz sevgisini əsirgəməmişdir. Məhz bunun nəticəsində Çərkəz müəllim xalqının məhəbbətini qazanmaqla yazıb-yaradır, rəhbərlik etdiyi kollektivin uğurlarını əbədiyaşar olan kitablarında tərənnüm edir, tarixin səhifəsində imzasını qoyur. Hə-

yat hadisələrinin bədii boyalarla şərhı, başımıza gətirilən müsibətlərin qələmə alınması, düşməne qarşı sonsuz qəzəbi söz vasitəsi ilə qələmini süngü hesab edib, yorulmadan nəsilləri düşməne qarşı mübarizəyə səsləyən Çərkəz Nəsirli yazdığı əsərləri ilə ovqatını ovundura bilir. Milli təəssübkeşlik, yurddaşlarına sonsuz məhəbbəti onu sevənlərin qəlbində heykəlləşdirib.

Bəli adam var ki, ürəklərdə, qəlblərdə heykəlləşib yaşayır. Adam da var ki, dünyanın boş qalmaması üçün yaşayır.

Çərkəz Nəsirli yaddaş yazır, nəsilərə ağsaqqal nəsihəti verərək dostunun, düşməninə yaxşı tanınmasını bədii sözün qüdrəti ilə izah etməyi bacarır. “Köç gedəndən sonra” hekayələr toplusu nasirin uğurlu bədii yaradıcılıq nailiyyətidir. Hekayələrin ideya məzmunu milli birliyimizə, Arazın o tayını, bu tayını da düşünülmasına, ümumi düşməne qarşı qətiyyətli mübarizə aparılmasına, təkrar səhvlərin baş verməsinə həsr edilmişdir.

Eyni zamanda rəbərlik etdiyi təhsil ocağında hər bir kollektiv üzvünün uğuruna, şagirdlərin mükəmməl biliyə nail olmasına, istedadların üzə çıxarılmasına xüsusi səhifə ayırmışdır. Beləliklə də, nasir rayonda musiqi mədəniyyəti ilə məşğul olanların əməyini qiymətləndirir, sevdiyi sənətin inkişafı barədə yazıb-yaradır, tarixin səhifələrində öz imzasını təsdiq edir. Bu ifadəni “Köç gedəndən sonra” hekayəsinə də aid etmək olar. Hekayədə qələmə alınmış hadisələr olmuş əhvalatlardır. Bu Arazqırağı kəndlərin demək olar ki, hamısı üçün xarakterikdir. Burada hadisələr qonşular arasında baş verir. Amma hər iki sahildə yaşayan dili bir, dini bir azərbaycanlılar arasında yaşanan əhvalat heç də xoş təəssürat yaratmır. Arazın şimal sahillərində məskunlaşanlar köçəri elat həyatı yaşayırlar,

yəni yazda təsərrüfatlarını götürüb yaylaqlara qalxar, payızda geri qayıdılar. Amma aranda, daimi yurd yerlərində qalanlar da olur, həm kəndin müdafiəsi üçün, həm də bostana, bağa baxmaq üçün. Təsərrüfatı yetərinə olmayanların isə yaylağa qalxması imkan xaricində olduğundan, onlar bu cürə həyat tərzini seçməli olurlar.

Əsərin qəhrəmanı Salmandır. O, Nurcahanla nişanlıdır və payızda toylarının olacağı gözlənilir. Amma Nurcahan ailəsi ilə yaylağa qalxdığı halda, Salman kənddə qalırdı. Bu il xoşbəxtlikdən ona da yaylağa getməyə icazə verilmişdi. Bu onun ürəyincə olsa da, aranda baş verən hadisələr heç də xoşagələnlərlə olmur, Salmanı məyus edir və o, sevgilisindən ayrılmaq məcburiyyətində qalaraq, geri qayıdır.

Arazın o tayından gələn qaçaq-quldur tərəfindən kəndə basqın olur. İribuynuzlu mal-qara, xırda davar və evlərdən götürülmüş bəzi qiymətli əşyalar aparılır.

Salman Məsi kişinin məsləhəti ilə axtarışa yollanır. Arazın o tayında quldurluq edən Vəlinin adamları tərəfindən qarət olunan əmlaklarının dinc yolla qaytarılmasını düşünür. O, öz uzaqgörənliyi sayəsində ortaya düşə biləcək düşmənciliyin qarşısının alınması yollarını müəyyənləşdirir.

Salman məqsədinə çatmaq üçün düşünülmüş addımlar atır, istəyinə nail olur. Quldur başçısı Vəlinin atını qaçırır. Bilir ki, Vəli atın arxasınca gələcək. Bu minvalla qarət olunmuş əşyalar, aparılmış mal-qara sahibinə çatdırılacaq. Elə də olur.

Burada kənd ağsaqqalı Məsi kişinin məsləhətləri və uzaqgörənliyi, təsvir olunan hadisələr yazıcının milli folklorumuzdan, o taylı-bu taylı camaatımızın yaşayış tərzindən hərtərəfli məlumatların verilməsi ilə yanaşı, gənc bir oğlanın simasında ağıllı gənclərin şücaəti, böyüklərə, ağsaqqallara hörmətin, xalqımızın mentalitetinə xas olan xüsusiyyətlərini

açıq şəkildə oxucuya çatdırır. Bununla da oxucunun xalqımıza, dövlətimizə məhəbbəti hiss olunacaq dərəcədə artmış olur. Bütün bunları nəzərə alaraq deyə bilərik ki, müəllifin yaradıcılığında bu hekayələr toplusu bədii yaradıcılıq nümunəsidir.

Kitabın redaktoru tanınmış jurnalist, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, eyni zamanda "Xəzan" ədəbi-bədii jurnalının baş redaktoru Əli bəy Azəri kitab haqqında dəyərli fikirləri ilə bizim düşüncələrimizin elə bil ki, bir növ təsdiqini bildirdi. Əli bəy Azəri hekayələrin ideya məzmunu barədə geniş izahat verərək, Çarkəz Nəsirliyə yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzuladı.

Dəyərli insanlar öz qiymətlərini, alicənab olduqlarını bəlkə də bilmirlər, bilənlər isə təmənna ummadan yazıb-yaradırlar. Bu insanlar hər hansı sıxıntıdan, iqtisadi çətinlikdən qorxmur, xeyirxah əməlləri ilə gördüyü əhəmiyyətli işlərlə özünü təsdiq edə bilir. Əgər bu keyfiyyətləri əsərlərində təənnüm edib özünü sevdirə bilirsənsə, deməli özün sağlığında öz abidəni ucalda bilmisən. Qələblərdə, ürəklərdə ucalan abidələri heç bir qüvvə "nə qasırğa nə çovğun" məhv edə bilməz. Dünyadakı böyük siyasi xadimlərin, sünni qəhrəmanların ucaldılmış abidələri müəyyən zamandan sonra yer üzündən bir anda silinmiş və məhv edilmişdir.

Xalqımızın üzlaşdığı problemlərin sərhəti, məkirli düşmənin işğalçılıq siyasəti, düşmənin arxalandığı qüvvələri qorxmadan, çəkinmədən tənqid edib ifşa edilməsi istedadlı qələm sahiblərinin üzərinə düşür. Nə yaxşı ki, ölkəmizin bütün bölgələrində hadisələrə şahidlik etmiş yazıçı və nəsirilər var ki, onlar da yaşayıb-yaradırlar. Onlar olmasa, bu tarixi olduğu kimi heç kim qələmə ala bilməz.

Çarkəz Nəsirli böyük ehtirama layiq olan yazıçılarımızdandır. Şəxsi düşüncəmə görə Çarkəz müəllim özünə sağlığında abidə ucaltmışdır. Təkcə yazdığı əsərlərlə deyil, rəhbərlik etdiyi musiqi məktəblərində istedadlı şagirdlərin üzə çıxarılması, qaçqınlıq taleyini yaşaya-yasaya iqtisadi çətinliklərə baxmayaraq, peşəkar musiqiçilərin yetişdirilməsində də müstəsna xidmətləri danılmazdır. Zəngilan rayonu üzrə üç uşaq musiqi məktəblərində çalışan müəllimlərin əksəriyyəti – 68 nəfəri Çarkəz müəllimin direktor işlədiyi məktəbdə təhsil almış keçmiş şagirdlərdir. 12 nəfər tar müəllimi yetişdirmişdir. Onlar hazırda Respublikamızın müxtəlif musiqi məktəblərində pedaqoji fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Bəli, insanı yaşadan onun əməlləri, cəmiyyətdə mövqeyidir.

Hal-hazırda iki musiqi məktəbinin direktorları Çarkəz müəllimin dars dediyi məktəbin keçmiş şagirdləri olmuşlar.

Çarkəz Nəsirli ilə tanışlığım xidməti vəzifəmin icrası ilə əlaqədar Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsində səmimi söhbət əsnasında yaranmışdır. Onun bədii yaradıcılığı barədə, yeni işiq üzü görmüş kitabı "Köç gedəndən sonra" adlı hekayələr toplusu haqqında fikir mübadiləsindən başlayıb bu ünsiyyət. Eyni ruhun daşıyıcısı olduğum üçün, kitabın təqdim edilməsində iştirak etmək mənim üçün də çox xoş olar, deyərək fikimi bildirdim. Elə oldu ki, Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin rəisi hörmətli Mehman Şükürovun imzaladığı Fəxri Fərmanı Çarkəz müəllimə Regionun işçisi olaraq mən təqdim etməli oldum. Həmin gün Çarkəz Nəsirinin necə böyük sevgiyə, hörmətə layiq olmasının şahidi oldum. Musiqi məktəbinin şagird və müəllimlərinin uğurlu çıxışları, onun haqqında ziyalıların dəyərli fikirləri Çarkəz müəllimi mənim qəlbimdə daha da ucaltdı. Qərara aldım ki, öz növbəmdə onun

haqqında olan fikirlərimi mətbuat səhifələrində yazıb, ona öz minnətdarlığımı bildirim. İlk öncə tədbirdə iştirak edən kollektiv üzvlərini, xüsusi ilə tədbiri təşkil edən Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin baş məsləhətçisi, Zəngilan rayonu üzrə nümayəndəsi Mehman Nəsirovun adını çəkmək istərdim. Təşkil olunan kitabın təqdimatı yüksək səviyyədə təşkil olunmuş, Çərkəz Nəsirinin adına layiq olaraq təntənəli şəkildə böyük coşğunluqla maraqlı musiqi nömrələri ilə yekunlaşdı.

Musiqi məktəblərinin müəllimləri tanınmış xanəndə, Azərbaycan Televiziyasının bir neçə proqramlarında dəfələrlə yayımlanan çıxışları ilə dəyərli və maraqlı musiqi müsabiqələrinə qalib gəlmiş Zəngilan şəhər Musiqi məktəbinin müəllimi Tural Salmanovun möhtəşəm çıxışı, digər müəllimlər – Günay

Mehdiyeva, Səlimə Məmmədova, Saz şöbəsi üzrə müəllim Bəxtiyar Qurbanov, ansambılın rəhbəri Fərhad Nəsirovun müşayiəti ilə səsləndirilən musiqi nömrələri tədbir iştirakçılarının alqışları ilə qarşılandıqca ürəyimiz dağa döndür, doğma yurdlarımızı gözələrimiz önündə canlandırdı.

Biri-birindən gözəl ifalar Çərkəz Nəsirliyə olan ehtiramımızı daha da artırdı. Tədbirin aparıcısı gözəl natiq, qəlbləri oxşayan Rəşid Həsənovun hər musiqi nömrəsindən sonra tədbirin məzmununa uyğun şeir söyləməsi, çıxışların sonunda ifadəli nitqi tədbiri daha da gözəlləşdirirdi.

Həmin gün ən xoş günlərimdən birini yaşadım. Bunun üçün Çərkəz müəllimə minnətdarlıq. Nasir bu şərəfə layiq olduğu üçün aşağıda qeyd etdiyim sözləri yazmağı da özümə borc bildim.

Hörmətli Çarkəz Nəsirli!

Siz ağır iqtisadi çətinlikdə və qaçqınlıq taleyinizi yaşaya-yasaya heç vaxt qələminizin susmasını istəməmiş, daima və-tənə, xalqa xidmət etməyə çalışmışınız. Daxili sevgi, vətənə sədaqət əsərlərinizdə öz əksini taparaq, rəhbərlik etdiyiniz kollektiv üzvlərinin hər birinin qəlbində əbədi olaraq yaşa-yacaqdır. Əsərlərinizin tarixi mövzuya həsr olunması, təlim-tərbiyə verdiyiniz gənclər, cəmiyyətimizə yetişdirdiyimiz savadlı, bacarıqlı insanlar sizi heç vaxt unutmayacaqlar. Siz şərəfli bir həyat yaşayırsınız. Təsis etdiyiniz və baş redaktoru olduğunuz “Çənc musiqiçi” mətbu orqanı vasitəsi ilə respublikaımızın və Zəngilan rayonunun musiqi aləmi, mədəniyyət xəbərləri, ictimai-siyasi proseslər haqqında ətraflı məlumatları geniş oxucu kütləsinə çatdırırsınız. Bu sahədə də xidmətləriniz danılmazdır. Bu nəcib və çətin olduğu qədər də şərəfli olan xeyirxah işi hər ziyalı edə bilmir. Bu işləri yalnız vətəni, xalqını dərinəndən sevən, öz peşəsində vicdanla çalışan, uzaqgö-rən müdrik insanlar bacarar. Bütün qeyd etdiklərimiz müsbət xüsusiyyətlər sizin şəxsiyyətinizə hakim kəsilmişdir. Elə bu-nun üçün də yorulmadan yazıb-yaradır, nəsilərə yaddaş qo-yursunuz. Siz xidmətlərinizə görə dövlət orqanlarından, ictimai təşkilatlardan fəxri fərmanlara, diplomlara layiq görülmü-sünüz. Bütün bu mükafatlar sizin vətənə sədaqətlə qulluğunuzun, gənc nəsillərin ideya-siyasi tərbiyyəsində xidmətlərinizin nəticəsidir. Yazdığımız kitablar – “Musiqi ilə döyünən ürəklər”, “Zəngilanda musiqi ocağı”, “Köç gedəndən sonra” bədii-publisistik əsərləriniz milli sərvətlərimizin qorunub saxlanmasına, ədəbi dilimizin saflığına, adət-ənənələrimizə və ağsaqqal töv-siyyələrinə ehtiram göstərilməsinə hesablanmış əsərlərdir.

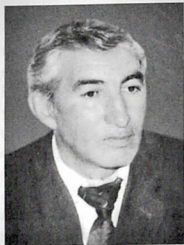

Böyük yazıçımız Süleyman Rəhimov çox haqlı olaraq de-yirdi: “Kitab olmasaydı, bəşəriyyətin bütün simaları ulduzlar kimi öz vaxtında parlayıb, sonra gedərdilər.” Bəli bəşəriyyətin bütün simaları təcridən kitablarda məskən salmışlar. Nəsilər, dövlətlər gəlib gedəcəklər, kitablar isə qalacaqdır.

Hörmətli Çarkəz müəllim!

Sizin kitablar qalın deyil, lakin, qalan kitablardır. Sizə yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

RESPUBLİKA ƏHƏMİYYƏTLİ PEDAQOQ

Çingiz İsa oğlu Salmanov 14 may 1956-cı ildə Qubadlı rayonunun Xələc kəndində anadan olmuşdur. Ali təhsillidir. 1972-ci ildə Qubadlı rayon Qara İlyasov adına 1 saylı tam orta məktəbini, 1975-ci ildə Şuşa Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu, 1981-ci ildə Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının Pedaqoji fakültəsini bitirmişdir. Çingiz Quliyev adına Çardaxlı

kənd tam orta məktəbinin direktorudur. 12 kitabın – 4 dərslük, 3 dərs vəsaiti, 5 metodiki vəsaitin, I-XI siniflər üçün fiziki tərbiyə üzrə proqramların müəlliflərindən biri, eləcə də “Xələc iman yeri, möcüzələr ocağı” və “Qubadlının yer-yurd adları” kitablarının müəllifidir. Bu kitablar tarixi mövzulara həsr olunmuş və dəyərli əsərlər kimi alimlər tərəfindən qiymətləndirilmişdir.

Bu tanınmış ziyalı haqqında nasirlərimiz öz əsərlərində Çingiz müəllimə səhifə ayırmışlar.

Bir yazar olaraq mən də öz ehtiramını və məhəbbətimi bu kitabda göstərməklə, böyük pedaqoga xoş duyğularımı çatdırıram.

Qubadlı şəhərində orta məktəbdə oxuduğumuz illər bir anlığa gözlərim qarşısında canlandı. Həmin illərdən bacarıqlı, qayğıkeş bir dost kimi, özünü sevdiren gənc kimi tanıyıram Çingiz müəllimi!

Düz 45 ildən sonra onun xidmətləri barədə məqalə yazmaq heç birimizin ağına belə gəlməzdi. Yəqin bu da bizim tale yazımız imiş. Bu yazını isə mən onun əsərləri ilə tanış olduqdan sonra yazmağı özümə borc bildim. Ali məktəb tələbələri və orta məktəb şagirdləri üçün dərs vəsaitlərini böyük tirajla çap olunması böyük uğurların nəticəsidir. Çingiz müəllim haqqında nə qədər xoş sözlər desəm azdır.

Onunla yaxından tanış olmaq üçün onun bədii, estetik məzmunlu əsərlərini də mütaliə etmək lazımdır ki, Çingizi daha yaxşı tanıyasan.

Bəli, istedadlı insanlar bir sahədə deyil, bir çox sahələrdə özünü doğruldur, mövqeyini və istedadını göstərə bilər. Çingiz Salmanov da bu istedadlardan biridir. Qələmindən çıxmış dərslərlərin çapını üst-üstə hesablasaq yüz min tirajı ötmüş olar. “Respublika əhəmiyyətli pedaqog” sözünü də onun ünvanına təsadüfən yazmamışam. Çingiz müəllimin həyat bioqrafiyasına dərinləndirən bələd olsa qorərik ki, 2003-cü ildən üzü bu yana daima yazıb-yaratmışdır. Hal-hazırda yazıb-yaratmaq eşqi onu daha böyük uğurlara səsləyir. 2003-cü ildə çap olunmuş “Məktəbdə mütəhərrik oyunlar”, “Məktəbdə olimpiya zəncərləri və tədris normativləri”, 2007-ci ildə çapdan çıxan “Məktəblərdə oyunların təşkili”, “Mütəhərrik oyunlar”, “İbtidai sinflərdə əyləncələrin təşkili”, “I, II, III, IV sinflərdə tədris normativləri”, “Orta məktəblərdə oyunların təşkili”, 2008-ci ildə II sinflər üçün “Fiziki tərbiyə” (müəllimlər üçün

dərs vəsaiti) Təhsil Nazirliyi tərəfindən 9000 nüsxə ilə çap olunmuşdur. 2010-cu ildə I-IX sinflər üçün "Tədris proqramları materiallarının ümumrespublika məktəbləri üçün kurikulum islahatıyla bağlı", 2012-ci ildə "İnklüziv təhsil, qüsurlu uşaqlarla oyunlar" kitabı Təhsil Nazirliyi tərəfindən 15000 tirajla buraxılmışdır. Yenə həmin ildə I-IV sinflər üçün "Oyunlar" dərs vəsaiti Təhsil Nazirliyi tərəfindən 8000 nüsxə ilə buraxılmışdır. Bütün bu kitablar Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Dövlət Bədən Təربiyəsi və İdman Akademiyası tərəfindən dərs vəsaiti kimi təsdiq edilmişdir. Bu dərsliklər İdman Akademiyasında və Müəllimlər İnstitutunda tədris olunur. İxtisasca idman müəllimi olan Çingiz müəllim elmi axtarışlar aparır və istəyinə də nail olur. Qələmini bədii yaradıcılıqda da sınaqdan keçirmiş, bu da uğurla nəticələnmişdir.

Bütün bu kitabları gözdən keçirdikdən sonra böyük bir iftixar hissi keçirməli olursan. Bu zaman Xəlil Raza Ulutürkün iftixarla yazdığı misraları yada düşür. İstər-istəməz bu misraları Çingiz müəllimin ünvanına deməli olursan:

Sən elə bir qartalsan ki, qalxmağın var, enməyin yox.

Sən elə bir ocaqsan ki, yanmağın var, sönməyin yox.

Sən elə bir yolçusan ki, məsləkindən dönməyin yox.

Tərif, cələng paylananda susmağın var, dinməyin yox.

X. R. Ulutürk.

Təhsil sahəsində bu qədər xidmətləri olsa da, Çingiz çox təvəzökardı. O, yalnız yaratmaqla zirvələrə qalxmağı, Vətən üçün yanmağı, məsləkindən dönməməyi, tərif, cələng paylananda isə susmağı var, dinməyi yox. Bu da insanın böyüklüyü, mənaəviyyatının zənginliyi ilə əlaqədardır. Hesab edirəm ki,

vaxt gələcək Çingiz Salmanov də dövlətimiz tərəfindən öz layiqli qiymətini alacaqdır.

Əziz Çingiz müəllim!

Müdriklərimiz demişdir: "Kitab əbədiyaşardır". Onu yaz, yaşat ki, səni də xatırlayıb, yaşatsınlar. Mən isə deyirəm, onu yazmaq və yaşatmaq cəsarət, milli qeyrət, xalqına sədaqət, vətəninə məhəbbətdir.

Bu əbədiyaşarlığı, məhəbbəti özün qazanmışan bir daha sizə möhkəm can sağlığı arzulayıram.

QƏLBİ NUR, HƏSRƏT YÜKÜNÜ ÇİYİNİNDƏ, ÜRƏYİNDƏ DAŞIYAN ŞAİR, PUBLİSİST

Ədəbi mühitdə imzasın tanıdığım yaradıcı insanların yaradıcılığına qiymət qoymaq və yubileyini keçirmək üçün mənəm tərəfimdən rəsmi təşkilatlar, ədəbi birliklər qarşısında ciddi tələblərim və xahişlərim olmuşdur. Şair və yazıçıların haqqının tanınmasına yardımçı olmuşam. 2009-cu ildə şair Elbrus Qayalının 55-illik yubileyinin təntənəli şəkildə qeyd etmək mənəm qismətimə düşmüşdür. Tədbirin

təşkilatçılığını öz üzərimə götürməklə icrasına da nail olmuşuq. Bu illər ən xoş günlər kimi həyatıma daxil olmuşdur. Artıq bu tədbirdən sonra imzası tanınan yaradıcı insanlarla görüşlər, yubileylər ənənəvi xarakter almış, onların əməyinə diqqət xeyli dərəcədə artmışdır.

Haqqında söhbət açdığım insan – qəlbə nur, həsrət yükünü çiyində daşıyan, ürəyi yurd həsrəti ilə döyünən, bir qığılcım qədər istedadlı olan insanlara yol göstərən, paxıllıq nə olduğunu bilməyən,

dəyərli məsləhətləri ilə özünü sevdiren, xalqına, vətəninə həsr etdiyi kitabları ilə oxucuların rəğbətini qazanmış vətənpərvər və nəğməkar şair kimi tanınan, maraqlı kitabları ilə özünü kəşf edən, öz istedadı ilə çoxlarından seçilən “Elburus Qayalı” tituluunu özünə ləqəb seçmiş, Elbrus Məhərrəm oğlu Dünyamalıyevdən söz açmağı özümə borc bilirim.

Elbrus Məhərrəm oğlu Dünyamalıyev 1954-cü ildə Qubadlı rayonunun Qayalı kəndində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. İbtidai məktəbi doğma kəndi Qayalıda, orta məktəbi Qubadlı şəhər Qara İlyasov adına tam orta məktəbində bitirmişdir. 1975-ci ildə Bakıda Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyyəsi İnstitutuna daxil olmuş, 1979-cu ildə institutu bitirib, idman müəllimi ixtisası almışdır. Həmin ildən doğma kəndi Qayalıda 8 illik məktəbdə idman müəllimi kimi pedaqoji fəaliyyətə başlamışdır. İllər ötdükcə bacarıq və təşkilatçılığı nəzərə alınaraq məktəb direktoru və rayonda İdman Komitəsində məsul vəzifələr ona etibar edilmişdir. Ölkəmizdə hələ o vaxtlar keçirilən idman yarışlarında iştirak edər, diplomlar və fəxri fərmanlara layiq görülürdü. 1974-cü ildə hərbi xidmətdə olarkən hərbi hissədə keçirilən güləş yarışlarında qalib gəldiyinə görə Yunan-Roma güləşi üzrə “İdman ustası” fəxri adına layiq görülmüşdür.

Taleyinə qaçqınlıq yazıldıqdan sonra Sumqayıt şəhərində məskunlaşmış, ömrünü milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunmasına, gənc nəsillərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasına sərf etmiş, “Ömür hara tələsir”, “Qubadlımdan nigaranam”, “Dağlar dağıdır mənəm”, “Dağlar, sizdə izim qaldı”, “Taniya bilmirəm səni” kitablarını yazmışdır. İctimai təşkilatlar, ədəbi birliklər və dövlət orqanları tərəfindən mükafatlar, fəxri fərmanlar – “Dərin zəka sahibi”, “Xalqın nüfuzlu ziyalı”,

“İlin vətənpərvər şairi”, “Vətən sənə oğul deyir”, “İlin nəğməkar şairi”, “Qızıl kitab”, “Qızıl qələm”, “Azərbaycan bayrağı” mükafatları ilə qiymətləndirilmişdir.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin “XX əsrin sonlarında, XXI əsrin əvvəllərində yaşayıb-yaratmış, tanınmış şairləri və yazıçıların ensiklopediyası” kitabında şair Elbrus Qayalı yaradıcılığına aid səhifə ayrılmışdır. Bütün bu xidmətlərinə görə şairə Prezident təqaüdü təsis edilmişdir. Qubadlı rayonunun tarixində Qubadlının qeydiyyatında olarkən Yazıçılar Birliyinə ilk dəfə üzv seçilən şair, publisistdir.

Mənim yaradıcılıq həyatımda Elbrus müəllimin xidmətləri olmuş, yaradıcılıq həvəsimi xeyli artırmış, yaradıcı dostlarımızla tanış etmiş, yazılarımla müqayisəsini başqa yazarlarla müqayisə etməklə məndə böyük marağın oyanmasına şərait yaratmışdır. Çap olunan kitablarıma öz məsləhətini, haqiqi,

istedadlı qələm sahibi olduğuma öz münasibətini bildirmişdir. Təmənnə duymadan Elbrus Qayalının yaradıcılıq gecəsini, yubileyini keçirərək, onu sevənləri ilə bir daha sevindirmişik. Bu gün Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Qubadlı Regional bölməsinin yaranması və fəaliyyət göstərməsində onun xidmətləri danılmazdır. Hal-hazırda gənc istedadların, digər şair yazıçı və nasirlərin tanınması, əsərlərinin təqdimatı bu bölmə tərəfindən uğurla həyata keçirilir. Şahidlik etdiyim tədbirlər, sosial şəbəkələrdə yayımlanan məlumatlar, AYB-nin Qubadlı Regional bölməsinin uğurlu fəaliyyət göstərməsinin sübutudur. Bütün bunlar biz yazarları sevindirir. Birlikdə çalışan yazarlara AYB-in Qubadlı Regional bölməsinin sədri Namiq Əliyevə (Namiq Mənaya) təşəkkür edirik. Yeni yaranmış bu təşkilatın fəaliyyəti istedadlı gənclərin üzə çıxarılmasında heç bir şübhə yeri olmadığını sübut edir. Çünki o təşkilata Namiq Məna, Elbrus Qayalı və digər hörmətli qələm sahibləri kömək edirlər.

İndinin özündə adını çəkdiyim bu ziyalılarla daima əlaqə saxlayır, həsrət yükünü azaltmaq üçün yazıb-yaradırdıq. Gənc nəsillərin düşməne qarşı mübarizəsini bu yolla təbliğ edib, yazılan kitabların təqdimatı, yubileylərin və görüşlərin keçirilməsi yolu ilə bir araya gətirə bilirik. Bu da çox vacib və əhəmiyyətlidir. Dəyərli fikirlər, problemlər açıq müzakirədən sonra öz həllini tapır. Onun üçün bu səpkidə olan tədbirlər daima keçirilməli, yaradıcı insanlar haqqında kitabların səhifələrində yer ayrılmalıdır. Bunlar kiminsə təriflənməsi üçün deyildir. Bunlar cəmiyyətdə mənfi ünsürlərə qarşı birgə mübarizə aparmağımız üçün vacibdir. Bunu da edirik.

GÖZ YAŞIMIN GİLƏSİNİ SEVİNCİLƏ SİLDİM

“Göz yaşımın giləsini sevinclə sildim” – bu sözləri Elnarə Xankişiyeva rəhbərlik etdiyi musiqi kollektivinin konsertinin sonunda tamaşaçılar qarşısında söyləmişdir.

Xankişiyeva Elnarə Vidadi qızı Sumqayıt şəhərində anadan olub. Orta məktəbi 1998-ci ildə 26 saylı Sumqayıt şəhər tam orta məktəbində bitirmişdir. Həmin ildə Soltan Hacıbəyov adına Sumqayıt şəhər Musiqi Texnikumuna daxil olmuş, 2002-ci ildə buranı bitirmiş, fortepiano müəllimi ixtisasına yiyələnmişdir.

Əmək fəaliyyətinə Qubadlı rayon F.Hüseynov adına Mahmudlu kənd Uşaq Musiqi məktəbində Forte-piano müəlliməsi vəzifəsindən başlamışdır.

2002-ci ildən Səid Rüstəmov adına Sumqayıt şəhər 3 saylı İncəsənət Məktəbində fortepiano müəlliməsi və eyni zamanda həmin məktəbin musiqi kollektivlərində konsertmeystr vəzifəsini icra edir.

Elnarə Xankişiyeva bacarıqlı pedaqoq, təşkilatçı və təşəbbüskar, öz peşəsini böyük məhəbbətlə sevən Azərbaycan xanımadır.

Milli musiqi mədəniyyətimizin təbliğatı ilə məşğul olan Elnarə Xankişiyeva yaradıcı insandır. Rəhbərlik etdiyi musiqi kollektivinin daima konsert proqramlarını hazırlayıb tamaşaçıların diqqətinə çatdırmaqla, işlədiyi kollektivin dərin hörmətini qazanmışdır.

Elnarə Xankişiyevanın 17 iyun 2017-ci il tarixdə “28 May” Sumqayıt şəhər Diyarşünaslıq Evinə “Qayğı olan yerdə uğur da olar” adlı konsert proqramının nümayişi istedadlı musiqiçinin və bir məktəbin simasında istedadlı şagirdlərin üzə çıxarılması və onlara dövlət qayğısının nəticəsi idi.

Bəli, təşkil olunmuş bu tədbir – gənc yeniyetmələrin ifasında yekun konserti həm Səid Rüstəmov adına məktəbdə çalışan pedaqoji kollektivin savadlı və bacarıqlı müəllimlərin mövqeyinin göstəricisi, həm də məktəbdə çalışan pedaqoji kollektivin uğuru idi.

Skripkaçılardan ibarət ansambl, xalq çalğı alətləri ansamblı, repertuar seçimi, milli birlik, vətənpərvərlik, vətənə sevgi ritmləri üzərində seçilmiş musiqi nömrələri ilə hazırlanmış proqram böyük maraqla dinləyicilərin diqqətinə çatdırıldı. Bu əsl musiqi bayramı idi.

Konsertin sonunda Elnarə xanım qeyd etdi ki, hər bir uğurlu işin fonunda gərgin əmək, zəhmət və məsuliyyət tələb olunur.

Zəhmətinin hədəf getmədiyini həyəcanla bildirən Elnarə xanım onu da bildirdi ki, bu uğurların qazanılmasında ilk olaraq Qubadlı rayon F.Hüseynov adına Mahmudlu kənd Uşaq Musiqi məktəbinin sabiq direktoru, hal-hazırda Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin baş məsləhətçisi, Qubadlı rayon nümayəndəsi İlham Nizami oğlu Əhmədovun qayğı və diqqəti danılmazdır. Uğurlu iş üçün çox çalışmışam, bəzən ağlamışam ki, nə üçün mən tələb olunan uğurlara imza ata bilmirəm?! Şükürlər olsun ki, kollektivin bugünkü çıxışını uğur saymaq olarsa, özümü xoşbəxt sayaram. Göz yaşının giləsinə sevincimlə silib daha ciddi çalışıb, doğma kollektivimizin uğurlu çıxışlarını hazırlayıb, dinləyicilərin diqqətinə çatdıracağam.

Əməyimin Sumqayıt Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin rəisi Mehman Şükürov tərəfindən qiymətləndirilməsi diqqət və qayğının nəticəsidir. Kollektiv adından rəbəriyyə minnətdarlığımızı bildiririk.

Mənə təqdim olunan bu Fəxri Fərman bütövlükdə S. Rüstəmov adına Sumqayıt şəhər 3 saylı İncəsənət Məktəbinə verilən yüksək qiymətdir. Bundan sonra da çalışacağıq ki, məktəbimizin adını yüksəldək. İstedadlı şagirdlərin üzə çıxarılmasına çalışıb, onların konsertlərini təşkil edək.

Növbəti konsertimizin internat məktəbləri və uşaq evlərində xeyriyyə konsertlərinin nümayişləri ilə davam etdiriləcəkdir.

Milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması, gənc istedadların üzə çıxarılması və gələcək nəsillərə örməyən edilməsi üçün bu səpkidə olan mədəni-kütləvi tədbirlər öz əhəmiyyətini göstərmiş, ictimaiyyət tərəfindən də qiymətləndirilmişdir. Bunun üçün də belə nəcib və əhəmiyyətli tədbirlər davam etdirilməli tədbirin təşkilatçıları əbədiyaşar olan kitabların səhifələrində öz yerini tutmalıdır. Bunun üçün daima çalışmalı, Vətənə sədaqətlə xidmət etməlisən.

Kim tarixin səhifəsində imzasını yaşımaq istəyirsə, qeyd etdiyimiz bu nəcib və əhəmiyyətli işləri həyata keçirməlidir. Elnarə Xankişiyeva bu nəcib və şərəfli işi yerinə yetirməyə çalışmaqla yeni uğurların astanasındadır. Elnarə xanıma yeni-yeni uğurlar, müvəffəqiyyətlər arzulayırıq.

QADIN QƏLBİ ZƏRİF ÇİÇƏK KİMİDİR, ONU GƏRƏK ƏZMƏYƏSƏN...

Qurbanova Qaratel Fərman qızı Qubadlı rayonunun Qaracallı kəndində anadan olmuşdur. Orta məktəbi Xanlıq kəndində bitirmişdir. 1967-ci ildən taleyini Sumqayıt şəhərinə bağlamışdır. 1973-cü ildə C.Cabbarlı adına Azərbaycanfilm kinostudiyasında, kinoaktrisa sənəti üzrə mütəxəssisləşmişdir. Həmin tarixdən H.Ərəblinski adına Sumqayıt Dövlət Dram Teatrında köməkçi

ştatında aktrisa kimi işə qəbul olunmuşdur. 1997-ci ilədək teatrda rejissor assistenti vəzifəsində çalışmışdır.

Ailəlidir, üç övlad anasıdır. Şairə-publisist AYB və AJB-nin üzvüdür, şeirləri mətbuat səhifələrində çap olunur. 2014-cü ildə "Xeyallarla keçən ömür", 2016-cı ildə isə "Mən də bu ünvana gəldim" şeir kitabları işıq üzü görmüşdür.

Əgər hər bir insan faydalı əməklə və xeyirxah işlə məşğul olursa, ona qıbtə edib qiymətləndirmək lazımdır ki, o daha da böyük həvəslə xeyirxahlığını davam etdirsins. Bu ən çox yaradıcı insanların simasında cəmiyyətə çatdırılmalıdır. Əgər bir şairin və yazıçının əsəri oxunursa, oxucular onu sevirə, bu insanlar haqqında daha ətraflı məlumatlar yazılmalı, mətbuat və kitablar vasitəsi ilə tanındılmalıdır. Müasir informasiya bolluğu şəraitində yaradıcı insanı tanımaq da çətinləşibdir. Buna

bxmayaraq, gərək hər sahəyə vicdanla yanaşasan. Vicdanının hökmü ilə yazdığım bu məlumatı da oxucularım yaqın ki, səmimi qəbul edəcəklər.

Ədəbi mühitdə sözünü deyən istedadlı xanımlarımızdan biri də şairə Qaratel Azəri (Şərqyyə) xanımdır.

Uzun müddət Sumqayıt Dövlət Dram Teatrında rejissor assistenti işləmişdir. Yaradıcı kollektivdə işləmək onun bədii yaradıcılığına da müsbət təsir göstərmişdir. Qələmini şeir yazmaqda da sınaqdan keçirmiş, bu da uğurla nəticələnmişdir.

Şairənin yaradıcılığı haqqında çox şey yazmaq olar, lakin yaddaqalan xatirələri yazmaq daha maraqlıdır.

Qaratel Azərinin qələmindən çıxan kitablara ön söz yazanlar da Respublikanın tanınmış alim və ziyahları olmuşdur. Mənim üçün ən yaddaqalan tarixlərdən biri də 11 fevral 2017-ci il tarixdə Sumqayıt şəhəri "Azəri" nəşriyyatında şairənin "Mən də bu ünvana gəldim" şeirlər kitabının təqdimat mərasimidir. Təqdimat mərasimində Sumqayıt ədəbi mühitində dəsti-xətti olan bir çox qələm sahibləri iştirak edirdi. Tədbirin təşkilatçısı Respublikanın Əməkdar Jurnalisti, Sumqayıt şəhəri üzrə Jurnalistlər Birliyinin sədri, şair-publisist Rafiq Oday tədbir iştirakçılarını salamlayaraq, xüsusi vurğu ilə Respublikanın Əməkdar artisti, görkəmli bədii qiraət ustası Ağalar Bayramovu, şair-publisist, Respublikanın Əməkdar Mədəniyyət işçisi Əşrəf Veysəllini, Respublikanın Əməkdar artisti, aktyor Nizaməddin Bağirova tədbirə qatılıqlarına görə minnətdarlığını bildirdi. İlk sözü də Ağalar Bayramova verdi.

Təsirli və möhtəşəm çıxışlar bir-birini əvəz edir, musiqi sədaları altında şeir parçaları dinləyicilərdə xoş ovqat yaradırdı.

Qeyd edim ki, tədbirin ritminə uyğun məqamı gələn anda şairənin qələmə aldığı "Yandım axı" şeirinin tərəfimdən ifadəli

şəkildə oxunuşu, elə bil ki, dinləyiciləri ovsunlamışdı. “Qarabağ şikəstəsi”nin musiqiçilərimiz tərəfindən səsləndirilməsi tədbir iştirakçılarına bir ovqat bəxş etdi, elə bil ki, düşmənin üzərinə hücum əmri verilmişdi.

Bəli, bu şeiri heç də zəif oxumaq olmazdı. Bir bədii qiraətçi kimi bu ifanı Ağalar Bayramlı daha çox bəyənmişdi. Mənim üçün isə bəyənildən elə “Yandım axı” adlı şeir idi. Şeir bu sözlərlə başlayır:

*Aşıq qardaş, bir hava çal, havalanım,
Haray çəksin Kəpəz, Murov, Savalanım.
Səsə gəlsin çalpaqalı Avey dağım,
Dağlarımın ağsaqqalı Babadağım,
Aşıq qardaş, elə çal ki, havalanım.
Çağırıram, hay da vermir,
məndən küsüb Hərtiz dağım,
Zəngəzurun dağları tək,
qəlbim olub dağım-dağım.
Yanar dağım şahid olub dağlarımın dağlarına,
İndi bildim niyə yanır dilim-dilim Yanar dağım,
Aşıq qardaş yaxşı çal ki, havalanım.
Gavur deyir: “Bizim olub Ağrı dağı,
Biz nəsillər necə alaq Qarabağı,
Gələn nəsil türkdən alsın Ağrı dağı”.
Aşıq qardaş, tez-tez çal ki, havalanım.
Aşıq qardaş, “Cəngi” çal ki, oyansınlar,
Dəli Domrul, igid Nəhim, qoç Koroğlum,
Misri qılınc şimşək olub saqqıldasın,*

*Dolu kimi güllə yağıdırın Aynalı,
Görüm necə əl-qol atır bu erməni diğaları?!
Yandım axı...*

Bir bədii qiraətçi və ziyalı kimi bu şeirin təsirindən bu gün də ayrılı bilməmişəm. Çünki bu şeir bir ananın, bir Azərbaycan qadınının qəlbini harayı, itirilmiş yurdunun həsrəti, düşmənin sonsuz nifrətinin sözlə ifadəsi, gənc nəsilləri mübarizəyə çağırışı və düşmənin silah əvəzi cavabıdır. Elə bunun üçün də kitabda yer almış bu şeiri oxucularıma çatdırıram.

Şairə demək istəyir ki, düşmənin qarşı mübarizəni birlikdə aparmaq lazımdır. Onu da qeyd edir ki, onun yaradıcılığında Vətən, xalq mövzusu böyük sevgi və məhəbbətlə tərənnüm olunmuşdur.

Vətənə xəyanət edənlərə, xalqını sevməyənlərə, iblis xislətli insanlara üzünü tutub deyir:

*Vətənə xəyanət, xalqa xəyanət,
Beləsi boy atıb kökündə yalan,
Haqqı da çaşdırıb, yalan danışar.
İçində şeytan var, əlində Quran,
İblis sifəti ilə namaz da qılar.*

Bu beş sətir misrada böyük məna, Vətənə sevgi ifadə olunur. Nəfər və iblis xislətli insanları tənqid atəşinə tutmaqla, insanları düzlüyə, mərdliyə, milli dəyərlərin müdafiəsinə dəvət edir. İncə, zərif qəlbinin hökmünü həyəcanla bildirir.

Hesab edirəm ki, qadın qəlbi zərif çiçək kimidir, onu gərək əzməyəsən, bu baxımdan şairənin istəyinə uyğun olaraq, qələmə aldığım bu yazını yazmaqla ziyalılıq borcunu yerinə yetirirəm.

Oxucularımı isə şairə xanımlarımızın hər birinin kitablarını oxumağa çağırıram. Onlar bu kitabları oxusalar, Azərbaycan qadınının kədərini, sevincini, qəlbinin harayını, fəryadını, ümidini, inamını görəcəklər. Və qadın qəlbinin zərif çiçəklərə bənzərliyini, bu çiçəyin gözəlliyini, duyub, hiss edəcəklər.

IV FƏSİL

SƏMİMİYYƏT İŞİĞİNDƏ

Hər insanın özünəməxsus tale yolu olur. İnsan məhz o yollarda özünü axtarır tapır, o yollarda həyat mövqeyini müəyyənləşdirərək yaşam tərzini mənalandırır. Hər mənalı bir ömrün arxasında onun həyata məhəbbəti dayanır. Bəli, belə bir ülvyyətin, səmimiyyətin işığında insan daha da nurlu, ürəyi qürurlu, həyatı uğurlu olur.

Belə xüsusiyyətləri ilə içində mərdanəlik daşıyan qələmə dostlarımızdan biri də səmimi, dəyərli, vətənpərvər bir insan Eldar Xanlaroğludur. 55 yaşını tamamlayan Eldar müəllimin həyat fəaliyyətinə açılan yolları onu daha da mübarizliyə, xalq sevgisinə doğru aparmaqdadır. O sevgi ki, onu heç vaxt tərk etməmiş, bu gün də qırılmaz tellərlə bağlanmışdır. Öz mövqeyində içindəki sevgilərlə həyat səlnaməsini yarada bilən E.Xanlaroğlunu biz də 55 yaşının tamam olması münasibətiylə ürəkdən təbrik edir, cansağlığı, ailə səadəti və dərin, zəngin yaradıcılıq uğurları arzulayırıq.

*Zərrə qədər olmasın,
Nə dərdin, nə tələşin.
Beləcə xalq yanında,
Uca olsun qoy başın.
Kədər heç vaxt döyməsin,
Baharını, qışını.
Təbrik edirik sənin,
Bu 55 yaşını!*

«Yeganə Yol» qəzetinin kollektivi

ALLAH NEMƏTİNİN QƏDRİNİ BİLƏK

Ömür kitabımın maraqlı və yaddaqalan səhifələrindən biri də 2017-ci ilin avqust ayında Masallı "İstisu" sənatoriyasında müalicə olunduğum günlər olmuşdur. Bu istirahət və müalicə ocağı barədə məlumatım çox az idi. Çox xoş oldu ki, bu cənnət-məkan yerdə olan Allahın xalqımıza bəxş etdiyi nemətlərin dəyərinin qiymətləndirilməsi ilə də tanış oldum, bu nemətlərdən mən də istifadə edərək, sağlamlığımı da bərpa edə bildim. Bu cənnət-məkan yerdə olarkən diqqətimi cəlb edən İstisuyun (məhlulun) dağın döşündən qaynayıb daşdığı yerdən asılmış lövhədə yazılan: "Allah nemətinin qədrini bilək" sözləri oldu. Atalar demişdir: "Söz var qızıldan qiymətli, dərd də var heç sağalmazdır". Elə sözün də dəyər və qədrini bilmək lazımdır ki, vaxtında qədrini bilmədiyimiz sərvət və nemətlərimizin qədrini bilək. Bütün bunlar söz vasitəsi ilə cəmiyyətə çatdırılır. Elə aşağıda qeyd etdiklərimiz kimi.

Dərd var heç nə ilə sağalan deyildir. Bu Vətən dəridir. Yurd həsrətidir. Masallının təbiəti işğal olunmuş Qubadlı rayonunun təbiətinə oxşarlığı, insanların səmimiyyəti mənə bu yazının kitab vasitəsi ilə oxucularıma çatdırılmasına səvq etmiş oldu.

Hər günün özü bir tarixdir. O, günlər mənim üçün daha çox yaddaqalan oldu. Yaddaqalan tarixi gün əziz və nəsillər üçün də əhəmiyyətlidir. Odur ki, ölkəmizin gözəlliklərinin milli sərvətlərinin qədrini bilməklə, baş vermiş hadisələrə münasibət bildirilməsi nəsillərin əxlaqi, mənəvi və siyasi tərbiyyəsində böyük əhəmiyyət daşıyır. Bunun üçün yazmalı, öyrətməli, gənc nəsillərə öz töhfəmizi də verməliyik.

Birinci yaddaşımızın təzələnməsi üçün itirdiyimiz sərvətlərdən, işğal olunmuş əzəli torpaqlarımızdan söz açmaq istədim. Çünki o torpaqlarda da qeyd etdiyim nemətlər, sərvətlərin olduğunu şahidi olmuşam.

Azərbaycanımızın füsunkar təbiətinin, sərvət və nemətlərinin mənimsənilməsindən, işğal olunmuş ərazilərimizin hazırkı vəziyyətindən söz açmağı lazım bilirəm ki, qədirbilməzlər, bu torpaqlarda yaşayanlar öz vətənlərinin gözəlliyini, müqəddəsliyini dərk edib onu qorumağa, yaşatmağa çalışsınlar.

Ölkəmizin sərvət və nemətlərini mənimsəyən, zorla əlimizdən alan xain, təcavüzkar, işğalçı dövlətlər heç bir beynəlxalq hüquqa məhəl qoymadan ərazilərimizdə talançılıqla məşğul olurlar.

Kəlbəcərin qızıl yataqları, mineral suları, Laçın rayonunda olan istisu, təbii sərvətlər, Şuşa rayonu kimi milli mədəniyyət mərkəzi, Zəngilan rayonu kimi dünyada birinci və analoqu olmayan Şərq Çinar meşələri, Cəbrayıl rayonu ərazisində olan tarixi minilliklərə gedən xalqlararası əlaqə vasitəsi olan Xudafərin körpüsü, ən qədim insan məskəni olmuş Füzuli rayonu ərazisindəki Azıx mağarası, Gəyən, Yazı düzü və iki bolsulu – Bərgüşad, Həkəri çayları olan Qubadlı rayonu,

Ağdam kimi böyük rayon, şəhər, Şərqi ən qədim ticarət mərkəzi, Xankəndi, Xocalı kimi şəhərimiz və ona bitişik rayonlar – Xocavənd, Ağdərə, adı dəyişdirilib – Hadrud, Mardaket, Martuni, Əsgəran rayonlarımızı, yüzlərlə, minlərlə şəhər və kəndlərimizi işğal etmişlər.

Bütün bu sadaladıqlarımızın qədrini vaxtında, lazımcına bilmədiyimiz üçün qədərbilməzliyimizdən itirməli olmuşuq. Bax, bunlar sağalmayan dərdlərimizdir.

Bəli, Allahın bizə bəxş etdiyi nemətlərin, sərvətlərin qədrini lazımcına bilmədiyimiz üçün itirmişik. Biz öz sərvət və nemətlərimizə sahib çıxmalı, işğal olunmuş torpaqlarımızı işğaldan azad etməliyik. Bu ulu babalarımızın bizlərə vəsiyyətidir.

Bunun üçün yazılmış müdirik sözlərə də əməl etməliyik.

Əgər adını çəkdiyim, əlimizdə olan sərvət və nemətlərin xalqımızın istifadəsinə vermiş, lazımı şəraiti yaradan xeyirxah insanlar haqqında söz açmasaq, bu da qədərbilməzlikdir. Odur ki, bu şəfa ocağının kimin fərfəndən yaradılması və zəhməti olanlar haqqında məlumatları bilmək maraqlı və qürurvericidir.

Aşağıda qürurla adını çəkdiyim, tarixin səhifəsində imzasını təsdiq etmiş Masallı torpağının fədakar, cəfəkeş insanlarıdır.

Bu insanlar haqqında daha ətraflı məlumat vermək onların əməyinin qiymətləndirilməsi hər birimizin borcudur.

10 gün xidmətimdə olan Masallı “İstisu” şəfa ocağı haqqında söz deməyi özüm üçün borc hesab edib, bu şəfa ocağı haqqında təəssüratlarımı oxucularımla bölüşmək qərarına gəlmişəm. İlk öncə Şəfa ocağının əsasını qoymuş insanın qısa həyat hekayəsindən söz açmaq istədim.

Mir Kazım bəy Aslanlı Sarəng 1912-ci ildə Masallı rayonunun İsi kəndində anadan olmuşdur. O məşhur həkim, alim, gözəl musiqçi, şair, bəstəkarıdır. Mir Kazım bəy 1960-cı ildə elmi yolla sübut edib ki, İstisu ilə aşağıdakı xəstəlikləri müalicə etmək olar:

1. Revmatizm və onun fəsadları (artrit, poliartirit, oynaq ağrıları, artrozlar)
2. Dəri xəstəlikləri (risarioz, gemantitlər, neyrodermitlər, göbələk, xəstəlikləri, ekzema)
3. Böyrək və sidik yolları xəstəlikləri (pielit, uretrit, piolo-nefrit, piolosistrit)
4. Radikulit.
5. Prostatlar.
6. Hipertoniya (qan təzyiqi)
7. Qara ciyər və öd yolları xəstəlikləri.
8. Qadın xəstəlikləri (metrit, ekzometrit, soloninqostirit, uşaqlıq boyunun erroziyası, herbisit, kolpiti)
9. Qadın və kişi sonsuzluğu.
10. Mədə-bağırsaq xəstəlikləri (qastirit, ezoroqit, kolit, bağırsağın defekasiyası)
11. Travmatik zədələnmələr.

Müalicələr xüsusi həkim göstərişi ilə aparılır, hər kurs 10-15 müalicə vannasından ibarətdir.

Mir Kazım Aslanlı Sarəngin bu kəşfi o vaxtlar böyük maraq yaradır. Beləliklə dövlət tərəfindən, Sovetlər İttifaqının ayrı-ayrı yerlərindən on iki alim bura "İstisu" şəfa ocağına dəvət olunur. Onlar da burda tədqiqat apararaq, Mir Kazım Aslanlı Sarəngin kəşflərini təstiq edirlər. Beləliklə də, 1971-ci ildən "İstisu" şəfa ocağı kimi, Ümumittifaq müalicəvi kurort sanatoriyası adını alıb.

1998-ci ildən bura məşhur iş adamı "İldırım" firmasının prezidenti Hacı İldırım Allahyarov tərəfindən özəlləşdirilərək, Masallı İstisu "Fatimeyi-Zəhra" şəfa sanatoriyası adlandırılıb. Elə həmin vaxtdan burda çox böyük bərpa, quruculuq işləri görülməyə başlayıb. İndi burada Avropa standartlarına uyğun müalicə vannaları, istirahət üçün otellər, 160 yerlik mehmanxana və s. sosial obyektlər var. Bundan başqa burada dincələnlər Vələş çayındakı çimərlikdən, deryada gəmi ilə gəzintidən, idman meydançasından, atla gəzintidən, eləcə də qonşu Yardımlı, Lənkəran, Astara, Lerik rayonlarının gəzməli yerlərinə turist marşrutlarından istifadə edə bilərlər. Burada müalicə olunanlara, dincələnlərə yüksək mədəni xidmət göstərilir. Ona görə də Masallı İstisu "Fatimeyi-Zəhra" şəfa sanatoriyasına bir dəfə gələnlər buranı yaddan çıxarmır və tez-tez bu cənnət guşaya gəlirlər. Gəlirlər ki, bu gözəllikləri öz gözləri ilə bir daha görsünlər. Və burada çox yaxşı müalicə olunub istirahət etsinlər.

Yaxşı istirahət və müalicə olduğum üçün Masallı "İstisu Fatimeyi-Zəhra Şəfa" sanatoriyasının qurucusu Hacı İldırım Allahyarova, onun rəhbərliyi sayəsində həkim Fizioterapeft Qafar Şirinova, tibb bacısı Sərfinaz Şirinovaya, xüsusi olaraq

masajist və manualist Samir Hekayət oğlu Adıgözəlova ehtiramını bildirib, bütün kollektivə minətdarlıq edirəm.

Allah nemətinin qədrini bilən, varidatını xalqının xəşbəxtliyi və sağlamlığı yolunda xərcləyən insanlara Allahın həmişə mükafatı olmuşdur.

Neçə illər övlad arzusu ilə yaşayan Hacı İbrahim nəhayət bu arzusuna çatmış sevincli günlərini yaxınları ilə bölüşmüşdür. Bütün bunlar isə Allaha sədaqətinin nəticəsidir.

Övladlarının adının Fatimə, Zəhra, Məhəmməd qoyması Hacı İbrahim Allahyarov qəlbinin təmizliyinə, Allahına inamının nəticəsidir. Hər birinə can sağlığı arzulayıram.

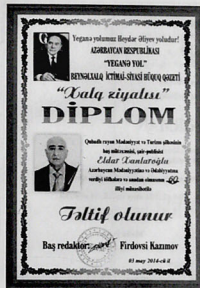
Mənim üçün yadda qalan ən xoş an, Şəfa ocağının əsasını qoymuş Mir Kazım Aslanlı Sarəngin Masallı rayonunun İsi və Qəriblər kəndi yaxınlığında sanatoriyaya gedən yolun kənarında qəbirüstü abdəsinə ziyarətim oldu.

Hiss etdim ki, masallılilar öz doğma və xeyirxah insanların qədrini bilir və onun xidmətlərini də layiqincə qiymətləndirməyi bacarırlar.

Ümid edirik ki, bundan sonra da xeyirxah insanlar xalqımız və millətimiz üçün öz xeyirxah əməllərini davam etdirəcək, Allahın xalqımıza bəxş etdiyi nemətlərin, sərvətlərin qədrini də biləcəklər.

Bu yolda zəhməti, əməyi olan insanlara dərin minətdarlığımızı bildirməliyik.

ƏMƏYİN GÖSTƏRİCİSİ, EHTİRAMIN TƏSDİQI

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MÜƏLLİF HÜQUQLARI AGENTLİYİ**

Copyright Agency of the Republic of Azerbaijan

ƏSƏRİN QEYDİYYATI HAQQINDA

ŞƏHADƏTNAMƏ

№ 2457

BAKİ

Özünü ad "Yurddaşlar və yaddaşlar"

Obyekti forması Kitab

Növ ədəbi əsər (publisistik diqqətlər)

Açıqlanması 2012-ci il Azərbaycan

Qeydiyyat nömrəsi 05C-6614-12

Qeydiyyat tarixi 29.11.2012

Müəssisə mülkiyyətli hüquqların sahib(lər) Eldar Xanlar oğlu Hüseynov
(Eldar Xanlar oğlu)

Sifəti № Q-275-B-12

Şəxsi müdiri E. Hüseynov N. Həsəni

Müəssisə yaradan hallarda, digər şəxslər ölməklə, qeydiyyat haqqında Şəhadətnamə təqdim etməyi və ödəməli olan pulu geri qaytarmaq kimi tələblər ("Müəlliflik hüquqları və əlaqəli hüquqlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, maddə 8, bənd 3).

"Müəlliflik hüquqları və əlaqəli hüquqlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Müəlliflik hüquqları və əlaqəli hüquqlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununu tətbiq etməsi barədə" 8 oktyabr 1996-cı il tarixli Sərəncamı ilə verilmiş səlahiyyətlər əsasında Azərbaycan Respublikası Müəlliflik Hüquqları Agentliyi

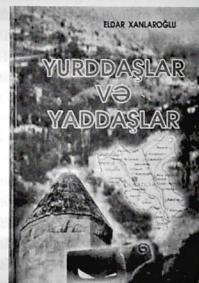
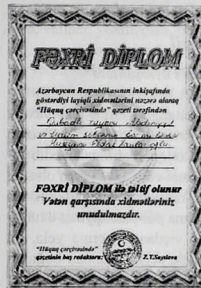
Müəssisə mülkiyyətli hüquqların sahib(lər)inin sayı, adı, atarın adı: Eldar Xanlar oğlu Hüseynov

(Eldar Xanlar oğlu) "Yurddaşlar və yaddaşlar"

ömrü qeydiyyata alınmış və bu Şəhadətnaməni təqdim edir

SÖMR K. İmanov

MY

QALX AYAĞA, DÜŞ QABAĞA

Bəhri-təvil

“Gözləri yala, əlləri pula öyrəşənlərə”

Ay rüşvət alan, qeyrətini pula satan, dövlətinə ləkə yaxan, satqın nadan adam, bəsdir, bu qədər fironluq eləmə, haqsızlıq edib zatıqırıqlıq, nankorluq eləmə, xalqın malını talan edib ac-yalavac tək mələmə, kim sənə hörmət edib, pay verən olsa, al alqış elə, pul, para qiymət oxuma, maskalanıb, sığallanıb, səs çıxarıb yoldaşına, soydaşına qardaşına pul-para qiymət oxuma, sən adına, rəhbərinə hörmət elə, vəçdanını vermə yələ, bu tamahla düşəcəksən əvvəl-axır güclü selə. O zaman boğulub batacaqsan, olmayacaq dərdinə çarə belə, tök ətəyindən bu daşı, millətinə soydaşına pul-para, qiymət oxuma. Ayə, sən mənə bu sözünlə ağıl verib, dərd-sərimə çarə qilib, yol göstərüb “qazəl” oxuma, sel-su ilə boğdurub və qorxudub, mənə sən azdırıb çaşdırıb, şəstimə də sən toxunub, mənimlə etmə dava! A qağa, sənənin üçün heç fərqi yox imiş xalq ola, dövlət ola, idarə, işçi ola, ya da ki, heç olmay, bir də nankor üçün nə fərqi kor veteran, yaşlı qoça, bu iş yaxşı deyil, sən gəl eşit mənə – tök ətəyindən bu daşı, millətinə pul-para qiymət oxuma, qorx ki, bir gün bu vərdiş-adətinə bir dəlisov atıb qaça, uyma haram pula, üzük qaşına, gəl, dininə, imanına, yoldaşına, soydaşına pul-para, qiymət oxuma... Bu nə sözdür deyirsən, ay düz danışan, düzdə qalan, boynubükük boynun “buran”, indi qiymət oxumaq adət olub, bax beləcə biz nə çarə, bizi də sən gəl qınama, nə deyim “əl pula, göz də yala” öyrənilsə, bu işə yoxdu carə, a kişi, bax sağına və soluna, o göydəki Allahına, kişi ad qazanar, hər şeyə pul oxumaz, a qağa, gəl bizi, dedim axı,

sən qınama, “göz yala, əl də pula” öyrənilsə, bu işə yoxdu çarə, vallahı, yoxdu çarə, bir halda ki, karrupsion və rüşvətxor ola, qeyrəti də, namusu da pulda ola, qorxusu olsa da, olmasa da, yəqin hədəni eşidib o çəkiləcək qınına, gücünü toplayacaq, sıyırib qılincını keçəcək o hücumu. Ayə, sənə and verirəm rüşvətxor atanın goruna, bəsdir, yaraşmaz adına, a şərəfsiz, nankor adam-soyadına, artıq mən nə deyim, ay başa bəla, xalqa vəba, onda gərək əl kəsilə, göz tökülüb və oyula, bax beləcə başqa əlac yoxdu daha, elə isə bu işi qoyma qalsın sabaha, ay Qurbətağa, bir baş getməlisən “qoduxluğa”, tez ol qalx ayağa, düş qabağa.

QAPAZ

Kim atıbdır böylə səri ki, guya arəğın cana var zərəri, yəqin o, kəsər ki, mən ölüm icməyə yoxdu hünəri, ay kişilər qonşumuz alverçi Kifayət xalanın keçmiş əri az qala 40ildir işir, bəs niyə ölmür, ya ölüb qırıxı çıxıbdır, belə boş-boş danışan nadanlara aləm niyə gülmür gərəsən, cır Müseyib, dılğır İbiş, lap belə bığ Məmmədhasən gündə məgər içmir ara, canları sapa-sağ, rəngləri də qıp-qırmızı turp tək a, kişi boşla görək bunca cəfəng söz nə gərək, o, gecə bir yuxu gördüm, aman Allah, yekə bir səhrada olmuş idim şah, vəzirimdə ki, o, piyvənoy Ələmşah, yeyirik yağlı kababdan nə bilim hansı hesabdan, bu zaman hardan isə Rüstəmi-Zaldan iri, mərdiməzar, gəldi bəri acdı bazar söylədi xalqa ay camaat böylə şah olmaz, dönərək mənə çəkdi qapaz, hövl ilə qalxdım yuxudan az-az ki, bu zaman bir səs eşitdim, boyuna ip tutum ay Qurbətağa, işinin vaxtı keçib qalx ayağa, sən demə çəkmiş qapazı başıma arvadağa.

BİRİ KÖNÜL HƏMDƏMİM, BİRİ SİRDƏŞİMDİ

*Bir yaşını qeyd etdiyimiz nəvəm Asyanın şərəfinə
ithaf edirəm.*

Evimdə eyni adlı,
İki qəlb sirdaşım var.
Biri nənə, biri nəvə,
Hər biri əziz mənə.
Eyni adlar daşıyır,
Hərəkətlər bəm-başqa,
Biz bəzən yorğunluqdan,
Qanımız qaralanda,
Azacıq "savaşıanda",
Elə bu vaxt, bu anda,
Dədə, nənə söyləyir.
Təbəssümlə, gülüşlə,
Əllərini yelləyir.
Gözləri ilə söyləyir,
Nə olub yenə sizə?!
Yaxşı baxın bir mənə.
Əşidirsən, ay nənə!
İlk sözümü deyəndə,
Dədə, nənə demişəm.
Sevincimi həmişə,
Mən sizinlə bölmüşəm.

Bir yada sal, ay dədə,
Özün deyirdin belə,
Dövlətdə dəvədir,
Övladda nəvə.

Mən deyirəm sizlərə,
Hər sözün əvvəlində,
Bizlərdən söhbət edin.
Yaşayın gülər üzlə,
Sevin nəvə-nəticə.
Söz verib əməl edin,
Böyüdüb toylar edin.
Mənalı ömür sürün,
Siz də kötüçə görün.

Həmişə arzum budur,
Var olsun atam, anam.
Onlarsız hər şey yalan,
Onlarla nəfəs allam.
Böyüyüb siz tək olam.
Burda sözlərim tamam.
Ruhu şad olmuş babam,
Vəsiyyət etmiş yaman...
O yolu seçmiş atam.

İndi keçim özümə.
Hərdən sual verirəm,
Özüm bir də özümə.
Nə dərdim var dünyada?

İki qəlb sirdaşım var.
İki könül həmdənim,
Xatirəm, yaddaşım var.
Eyni adlar daşıyır,
Biri nənə, biri nəvə.

Bax bu fidan, gül nəvə,
Bir yaşında hamını,
Yığdı yaxınlarını.
Hamiya süfrə açdı,
Mənim şair qəlbimdə,
Pozulmaz səhifə yazdı.

Yekun sözüm bax budur,
Söylədiyim arzudur.
Sevincimə şeriksiz,
Ömür sürün kədərsiz.
Sizsiz mən də kimsəsiz,
Bu duyğumdur, yazıram,
Sizə böyük Allahdan,
Xoş gün arzulayıram.

15 iyun 2014-cü il

2015-ci ilin iyunun 19-dan iyulun 19-dək Türkiyə Respublikasının Ankara və İstanbul şəhərlərində bir neçə tarixi mədəniyyət mərkəzlərində və əsasən Atatürkün qəbrinə ziyarət etmişəm. Anıt qəbrini ziyarət etdikdən sonra öz duyğularımı xatirə kitabında yazmaqla sizinlə bölüşmək istədim.

Poetik duyğularımı Atatürkün şərəfinə bu misralarla tamamladım.

YAŞA, ULU MİLLƏT, YAŞA, ATATÜRK

Ulu Türk xalqının qəhrəman oğlu.
Yaşa, ulu millət, yaşa, Atatürk.
Keçdiyin yolların hünərlə dolu,
Sənin soyun-kökün uludan, ulu,
Yaşa, ulu millət, yaşa, Atatürk.

Məzarın önündə baş əyirəm mən.
Bu sevgi, ehtiram məhəbbətimdi.
Sənin tək dühadan xatirə yazmaq,
Sənə şeir qoşmaq cəsarətimdi,
Yaşa, ulu millət, yaşa, Atatürk.

İstiqlal yolunda keçmişən oddan.
Bunu türk elləri çıxarmaz yaddan.
Çanaqqala adlı qanlı savaştan,
Zəfərlə qayıtdın, qazi tək döndün
Yaşa, ulu millət, yaşa, Atatürk.

Başər tarixindən adın silinməz.

Səni uca edən sədaqətindi.

Ay, ulduz bayrağı o böyük dövlət,

Türklərə qoyduğun əmanətindi.

Yaşa, ulu millət yaşa, Atatürk.

Səni danmaq çətin, unutmaq çətin,

Səni bir kimsəyə tay tutmaq çətin.

Zülmə baş əymədin yaşadın mətin,

Ağıl-zəka qaynağıdı fitrətin,

Yaşa, ulu millət yaşa, Atatürk.

Bakı intizarda, darda olanda,

Nuru paşa gəldi ən çətin anda.

Gavurlar dərk edib anladı onda,

Aslan qarşısında tülkü dayanmaz.

Yaşa, ulu millət, yaşa, Atatürk.

Gün gələcək, azad olar Qarabağ,

Ay gavur, tarixə sən diqqətli bax.

Bir gün sinənizə çəkiləcək dağ,

Son sözün deyər Türkün birliyi,

Yaşa, ulu millət, yaşa, Atatürk.

Abidən önündə təkrar baş əyib,

Ruhuna tanrıdan rəhmət diləyib,

Neçə xatirəni çözüb, ələyib,

Ayrılıram səndən qəlbimdə qürur.

Yaşa, ulu millət, yaşa, Atatürk.

Ankara şəhəri, 25 iyun 2015-ci il

SON SÖZ

Əziz oxucularım, bu kitabın son səhifələrini yazarkən belə bir fikirlə tam şəkildə razılaşmalı oldum: Deyirlər, “gün var aya, ay var ilə, il var əsrə bərabərdir”. Bu günləri, ayları, illəri yaşadığım üçün əsrlərdə yaşayacağıma heç bir şübhə qalmadığına inandım!

Bu inam mənim yaradıcılıq həyatıma stimül verdi. Beləliklə, özüm üçün bir gündəlik tutdum, gündəlikdə gördüklərimi, düşündüklərimi ağ kağıza köçürüb qəlbimin hökmü ilə nəyin yazılıb-yazılmadığını kitab şəklində cəmiyyətə çatdırılmasına qərar verdim. Bu zaman gözlərim qarşısında tarixi şəxsiyyətləri dünyanın gözəllikləri, müdirik xalqımızın istirablı və sevincli günləri qəlbimdə canlamağa başladı. O zaman mənsub olduğumuz türk xalqı, bu xalqın qəhrəman oğulları, maddi-mənəvi dəyərlərini bütün dünyaya və eyni zamanda bir yaddaş olaraq, gələcək nəsillərə çatdırmaq istədim. Qeyd edim ki, heç vaxt unudulmayan, 2015-ci ilin 19 iyundan 19 iyul 2015-ci ilə qədər olan tarix – qardaş Türkiyə Respublikasının Ankara və İstanbul şəhərlərində olan muzeylərə ziyarətim, turizm mərkəzlərinə səyahətim, yaddaşıma əbədi həkk olunmuşdur. Bu tarixi mənə yaşıdan Ankaradakı Gülhanə Hərbi Tibb Akademiyasında təhsil alan oğlum Səxavət Hüseynov idi. Tarixlə daha çox maraqlandığımı nəzərə alaraq, mənə bələdçilik edir, şəhərin gözməli-görməli yerləri ilə tanış edirdi. Muzeyləri birlikdə ziyarət etməli olurduq. Unudulmaz tarix olan Atatürkün Anıt qəbrinə ziyarətimiz, 1930-cu ildə tikinti işləri aparılarkən üzə çıxan açıq səma altında olan “Roma Hamamı” adlanan muzey, 2 hektar ərazidə sərgilənən daş

abidələr, möhtəşəm tikinti qalıqları bir anlığa bizi antik dövrə və elə bil ki, 7 min il əvvələ apardı. Dövrün tatixi hadisələrinə, milli məənəvi dəyərlərin möhtəşəmliyinə, imperatorların İmperiya siyasətində baş vermiş hadisələrə, ictimai formasiyaların əlamətlərini özündə əks etdirən daş abidələrə, tikinti qalıqlarına bir daha diqqət yetirməyə cəlb etdi. Beləliklə, arxeoloji qazıntılar zamanı yerin dərinliklərindən üzə çıxan daşlar üzərindəki yazılar, naxışlar uzun illər elmi tədqiqat işini tələb edən elmi araşdırmaların aparılması təəssüratını bizlərə yaşatmalı oldu.

Təəssüratlarımı bir neçə səhifəlik məqalə və şeirlərlə deyil, irihəcmli bir kitabə sığa biləcəək tarixi sənədli kitabın yazılması məqsədi ilə qeydiyyatlarımların aparılmasını şərtləndirdi. Beləliklə, bu tarix barədə çoxsəhifəli bir kitabın nəşr olunmamış variantını hazırlamalı oldum. Bu kitab öz nəşrini gözləsə də, ilk öncə 2016-cı ilin 02 aprelində “Aprel döyüşləri” kimi tarixə düşmüş möhtəşəm bir tarixin və digər aktual mövzuların gündəmdə olduğu nəzərə alınaraq bu kitab yazıldı.

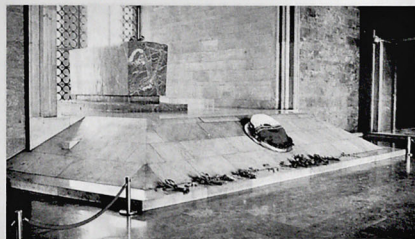
Aprel döyüşlərində Ermənistanın işğalçı ordusunun hücumunun qarşısını alan və əks-hücumə keçən Azərbaycan ordusunun rəşadəti və qələbəsi bir daha Ermənistan ordusunun sindiromunu qıraraq, xalqımızın itirilmiş inamını qaytarə bildi. Geri çəkilmə işğalçı ordu Milli ordumuzun qarşısında bir daha acizliyini nümayiş etdirdi. Ordumuz Lələtəpə adlı yüksəkliyə tam nəzarət edərək, 2 min hektar ərazilərimizi düşmən tapdağından azad etdi. Bu döyüşdə şəhid olmuş qəhrəman oğullarımızın əziz xatirəsini ehtiramla yad etməklə, qəhrəmanlıq göstərmiş əsgərlərlə bir süfrə arxasında oturmaq, onlara arxa olmaq bu qəhrəmanları xalqımıza tanımaq üçün belə bir

kitabın yazılması zərurəti yaratdı. Kitab işıq üzə gördü. Hesab etdim ki, çap olunmuş bu kitab yeni tarix olaraq qəbul edilərsə, ordumuzu da yeni qələbələrə səvq etdirər və gənclərimizi amansız düşməne qarşı mübarizəyə səsləyə bilər. Ən nəhayət, Türk tarixinə həsr etdiyim kitabın nəşrinin gecikdirilməsinin səbəblərini başa düşmüş olarlar.

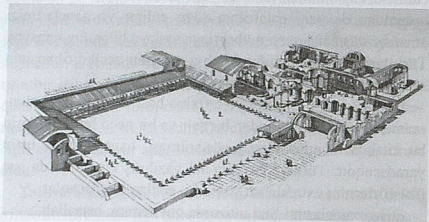
Hesab edirəm ki, Türkiyə tarixinə həsr etdiyim nəşr olunmamış əsərin səhifələrindən bir şeir və bir neçə foto şəkillərin bu kitabda nümunə olaraq göstərilməsi, oxucularımda inam yaradacaqdır. Türkiyə tarixinə aid yazılmış kitabımın da işıq üzə görməsini oxucularımla yəqin ki, gözləməli olacaqlar.

Əziz oxucularımla! Sizi intizarda qoymaram, inşaallah...

Bu kitabda son söz olaraq, yuxarıda qeyd etdiyim tarixi anları gözümə görə, qəlbimlə duyduğum duyğularımla bu foto faktlarla tamamlayıram.

Mustafa Kamal Atatürkün qəbri. Ankara şəhəri

*Roma hamamının ilk görünüşü bu formada olmuşdur.
Ankara şəhəri*

*Roma Hamamı adlanan açıq səma altında olan muzeyin
yerləşdiyi ərazidə yonulmuş daş tikintinin bir hissəsi.*

**FOTO FAKTLAR TARİXİN SÜBUTU, ZAMANIN
GÖSTƏRİCİSİDİR**

*E.Xanlaroğlu və aparıcı Ə.Hüseynov.
(E.Xanlaroğlunun 60 illik yubiley gecəsi. 23.05.2014)*

Yubiley iştirakçıları. (23.05.2014)

E.Xanlaroğlunun 60 illik yubiley gecəsindən bədii qıraatçilərin çıxışı

E.Xanlaroğlu və kollektiv üzvləri

Deputatlığa namizəd İ.İsmayilovun seçicilərlə görüşündən

Kitab təqdimatından

*“2017-ci il Multikulturalizm ilidir” tədbirindən.
Şəkildə: E.Xanlaroğlu, Hacı Mir Şahin, Hacı Həmdullah*

Milli məclisin üzvü İ.İsmayilov və YAP-ın üzvləri

Mahmudlu kənd tam orta məktəbi. Son zəng 2014-cü il.

50 yaşın işığında... E.Xanlaroğlu, C.Ağayev və V. Quliyev
(2014-cü il)

İdrak liseyi. (Sumqayıt şəhəri, 2010-cu il)

Qubadlı rayon Mədəniyyət və Turizm şöbəsinin kollektivi.
(Sumqayıt şəhəri, 2015-ci il)

*Oğlum Səxavət və
ailə üzvləri*

*Qızım Samirə və
həyat yoldaşı Emin*

Oğlum Samir və ailə üzvləri

Məhsul bayramı. (Qubadlı rayonu, 1980-ci il)

*E.Xanlaroğlu və əmək veteranı Səxavət Şalikov
(Qubadlı rayonu, 1980-ci il)*

E.Xanlaroğlu və övladları. (Qubadlı rayonu, 1980-ci il)

QÜRUR, QEYRƏT YERİMİZ

Seyr etdikcə ulu türk ellərini,
Neçə unudulmaz günlər yaşadım.
Dili bir, dini bir qardaş, bacımdan,
Mən Azərbaycana qürur daşdım.

Şərəfli olubdu Türkün tarixi,
Attila, Atatürk, Mete bizimdi
Türk ulusu alınmaz bir qaladı.
Çanaqqala qatlanmayan dizimdi.

Şumer, Orxan açılmayan qatımız,
Nuru, Osman Paşa xilaskarımız.
Türkdü bizim əcdadımız, zatımız,
İki dövlət, bir məmləkət bizimdi.

Yunis İmrə, aşiq Veysəl söz bağım,
Tofiq Fikrət, Nəsim Fazil çıraqım.
Türk elləri ən arxalı dayağım,
Hikmət dolu bol mərifət bizimdi.

Türk alovdan keçib, oddan adlayıb,
Qürur, qeyrət yerimizdi torpağı.
Öpüb, əzizləyib ən uca yerdə,
Dalğalanmalıdı Türkün bayrağı.

MÜNDƏRİCAT

Vətən sevgisi – sevgilərin ən alisi	3
Müəllifdən	7
Aprel şəhidləri	36
Aprel döyüşlərində yaralananlar	60

I fəsil

Ordumuz qürurumuz, xalqımız dayağımızdır	62
İtirilmiş inamı qaytaran ordumuz	64
Qəhrəmanlıq tarixi	72
“Böyük qayıdış”ın başlanğıcı Cəfər Mərcanlıdan başladı..	73
Azərbaycan Respublikasına xidmət edirəm	77
Unudulmaz tarixə şahidlik	84
Foto faktlar tarixin sübutu, zamanın göstəricisidir	93

II fəsil

Dostluq-qardaşlıq, sözdə, fikirdə, işdə birliyimiz	97
Türkiyə Azərbaycan dostluğunun tarixi	99
Zamanın nəhrindən zamana töhfələr	106
Fransada vandalizm cəhdi xalqımıza qarşı yönəldilmiş növbəti aksiyaya idi	118
Hayatını kitaba və nəsillərin təlim-tərbiyyəsinə bağışlayan ədəbiyyatşünas	121

Bəzən bir tarixi şəxsiyyətin bioqrafiyasını yazmaq bir xalqın tarixini yazmalı olursan	125
--	-----

III fəsil

Dəyərlərimiz: mənəviyyat, multikulturalizm, tollerantlıq, məbədlər və muzeylər	133
Azərbaycanı dünyada güclü edən vasitələrdən biri də multikulturalizmdir	134
Tarixin istinad nöqtəsi faktlar, sübutlar muzeylərimizin dili ilə	142
Qubadlı Emin Eminzadə ifaçılıq qabiliyyəti ilə 42 ölkə arasında Azərbaycanı təmsil edir	148
Qərib axşamların həsrətində yaşayan şairə	155
Xalqımız istedadlıları ilə fəxr edir	162
Milli mənəvi dəyərlərimiz və onu tanıdıb yaşadanlar	169
Xalq mahnıları və muğamlarımızın mahir ifaçısı	175
Əsrlərin yaddaşı əsirlikdə	180
Düşüncəsi düşüncəmlə üst-üstə düşən şair	183
Bayramlar bayramıdır Novruz bayramı	185
85 illik yubiley ərəfəsində	191
Şərəfli peşədən şərəf duyan insan	193
Xalqımız görkəmli sənətkarını yaxından tanımalı	199
«Məktəbimizdə keçirilən tədbirlərin əsas məzmunu vətənpərvərlik mövzusunda həsr olunur»	203
Fəxrəddin dünyası, Fəxrəddin ömrü	206

Qəhrəmanlar qəhrəman doğulmur, qəhrəman olurlar	213
Yaxşı işləməyin səbəbi qayğının nəticəsidir	219
Ziyalılıq - hərtərəfli bilikdən, bədii yaradıcılıq və insanlıqdan keçir	223
Keçmiş və bu günümüzün tarixi	228
Müstəqilliyi qoruyub saxlamaq onu qazanmaqdan çətindir... 231	
Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı	232
2018-ci ilin "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı	236
Qəlbinin harayını əsərlərində tərənnüm edən şair-yazıçı ...	247
Şəhidlərimizin xatirəsi həmişə əziz tutulur və yad edilir ...	251
Ürəklərdə həmişəyaşar şair	253
Sayılb-seçilən ziyalı	256
İncəsənətimizin və mədəniyyətimizin inkişafında qubadlılının rolu və yeri	260
Milli alətlər və mənəvi dəyərlərimiz dünya maddi-mədəni irsiyahısında	263
Tarixin səhifəsində imzasını təsdiq etmiş şair-publisist	267
"Üç dağ qoynunda yatan Tarovlum" kitabı bizə və gələcəyimizə nə deyir?	274
50 yaşın işığında	279
Sağlığında özünə abidə ucaldan şəxs	287
Respublika əhəmiyyətli pedaqoq	296

Qəlbi nur, həsrət yükünü çiyində, ürəyində daşıyan şair, publisist	300
Göz yaşımın giləsini sevinclə sildim	304
Qadın qəlbi zərif çiçək kimidir, onu görəək əzməyəsən... ..	308

IV fəsil

Səmimiyyət işığında	313
Allah nemətinin qədrini bilək	314
Əməyin göstəricisi, ehtiramın təsdiqi	320
Qalx ayağa, düş qabağa. Bəhri-təvil	326
Qapaz	327
Biri könül həmdəməm, biri sirdaşımdı	328
Yaşa, ulu millət, yaşa, Atatürk	331
Son söz	333
Foto faktlar tarixin sübutu, zamanın göstəricisidir	337
Qürur, qeyrət yerimiz	347

ELDAR XANLAROĞLU

ÖMÜR KİTABIMIN SƏHİFƏLƏRİ

Kitabın işıq üzü görməsində mənəvi dəstəyə görə S. Rəhimov adına Qubadlı rayon Ədəbi İctimai Birləşməsinin sədri şair-publisist Qafqaz Əvəzoğluna, AJB-nin Sumqayıt şəhər təşkilatının sədri, şair-publisist Rafiq Odaya, şair Teyyub Ağazadəyə, Sumqayıt Regional Mədəniyyət idarəsinin işçisi İradə Şirin qızı Quliyevaya təşəkkürümü bildirirəm.

Nəşriyyatın direktoru:

Dizayner:

Kitabın tərtibəti:

Texniki redaktor:

Ceyhun Xəlilov

Aygün Fərzəliyeva

İlahə Nuruşova

İlahə Lələyeva

Azəri
POLİQRAFIYA

Çapa imzalanmışdır: 14.06.2018

Kağız formatı 60x84. Ofset çapı 1/16.

Fiziki ç.v.22. Tiraj: 300

Ünvan: Sumqayıt şəh., 13-cü mkr. Niyazi küç.

E-mail: bilik-2008@mail.ru

Tel.: (012) 408 39 51; (018) 656 50 42.

Xankəndi
26 dekabr 1991-ci il

Xankəndi şəhərindən ümumi görünüş

Xocalı
26 fevral 1992-ci il

Əsgəran qalası
Qarabağ xanı İbrahim xanın 1787-ci ildə tikdirdiyi Əsgəran qəsəbəsi yaxınlığında yerləşən abidə.

Şuşa
8 may 1992-ci il

Xan qızı Natavanın evi
Şuşada 18-19-cu əsrlərə aid edilən tarixi abidə.

Laçın
18 may 1992-ci il

Həmzə Sultan sarayı
Saray Laçın rayonunun Hüsülü kəndinin ərazisində yerləşir.

Xocavənd
2 oktyabr 1992-ci il

Xocavənd rayonu ərazisində yerləşən tarixi abidə.

Kəlbəcər
2 aprel 1993-cü il

Zar Kəndi, XIII əsrə aid olan qədim alban məbədi.

Ağdərə
7 iyul 1993-cü il

Gəncəsər Ağdərə rayonunun Vəngli kəndində, Xaçınçayın sol sahilində yerləşən XIII əsr abidəsi

Ağdam
23 iyul 1993-cü il

Kəbləhüseynli Ağdam rayonunun eyni adlı kəndinin mərkəzində yerləşən tarixi abidə.

Füzuli
23 avqust 1993-cü il

Qarğabazar karvansarası
Füzuli rayonundakı 1681-ci ilə aid abidə.

Cəbrayıl
23 avqust 1993-cü il

Xudafərin körpüsü
Azərbaycanı və İranı birləşdirən, Azərbaycanın Cəbrayıl rayonunda yerləşən körpü.

Qubadlı
31 avqust 1993-cü il

Hacı Bədəl körpüsü
Qubadlı rayonunun Dəmirçilər kəndində yerləşən tağısız körpü.

Zəngilan
29 oktyabr 1993-cü il

Məmmədbəyli türbəsi
Zəngilan rayonunun Məmmədbəyli kəndindəki türbə, tarixi abidə.

Hüseynli Aydan

Hüseynov Eldar

Hüseynli İmran

El bilir ki, sən mənimsən,
Yurdum, yuvam, məskənimсэн,
Anam doğma vətənimсэн!
Ayrılarımı könül candan?
Azərbaycan, Azərbaycan!

Mən bir uşaq, sən bir ana,
Odur ki, bağliyam sana,
Hanki səmtə, hanki yana
Hey ucsam da yuvam sənsən,
Elim, günüm, obam sənsən!

Kərimli Aysu

Hüseynova Asya

Kərimli Kəmalə

Eldar Xanlar oğlu Hüseynov 1954-cü ildə Qubadlı rayonunun Göyərcik kəndində anadan olmuşdur.

1971-ci ildə Qara İlyasov adına Qubadlı şəhər orta məktəbini bitirmişdir.

Əmək fəaliyyətinə 1971-ci ildən Göyərcik kənd klubunun müdiri vəzifəsindən başlamışdır.

1981-ci ildə Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetini bitirib - Mədəni Maarif işçisi - teatr kollektivinin rəhbəri ixtisasını almışdır.

Həmin ildən Qubadlı Rayon Mədəniyyət evində bədii rəhbər, metodist, inspektor, 1986-1987-ci illərdə - Mədəniyyət şöbəsinin müdiri vəzifəsində də məsul vəzifələrdə çalışmışdır.

100-dən artıq bədii-elmi publisistik məqalələri dövrü mətbuatda dərc olunmuşdur.

10-larla mədəni-kütləvi tədbirlərin ssenari müəllifi və tədbirlərin təşkilatçısı olmuş, "And içirik" şeirlər kitabından sonra "Yurddaşlar və yaddaşlar" kitabı işıq üzü görmüşdür.

"Ömür kitabımın səhifələri" kitabı müəllifin oxucularla üçüncü görüşüdür.

Azərbaycan Mədəniyyət İşçiləri Müstəqil Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsi, Qubadlı rayon İcra Hakimiyyəti başçısı, Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsi və digər ictimai təşkilatlar tərəfindən bir çox fəxri fərmanlara və diplomlara layiq görülmüşdür.

Hal-hazırda Sumqayıt Regional Mədəniyyət idarəsində məsləhətçi vəzifəsində çalışır.

Üç övlad atasıdır.

